

H. 385

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o budżecie na rok 1909.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie na rok 1909 ustanawia:

wydatki w kwocie	52,642.764 K
dochody własne wraz z dodatkami do podatków	41,708.398 „
niedobór	10,934.366 K

Uchwałami Komisji budżetowej cyfry powyższe zmienione zostały, a mianowicie ustalono:

wydatki w sumie	53,370.199 K
dochody w sumie	42,641.626 „
niedobór w sumie	10,728.573 K

Dla objaśnienia powyższego zestawienia nadmienić należy, że Komisya podniosła dochód z opłat konsumcyjnych o 140.000 K, dalej uznała za konieczne podnieść wydatki na klęski elementarne, z równoczesnem zapewnieniem pokrycia całego tego wydatku w drodze pożyczki komunalnej przez Wydział krajowy zaciągnąć się mającej w sumie takiej, aby Wydział krajowy netto milion kor. otrzymał.

Szczegółowo zmieniła Komisya budżetowa:

W wydatkach:

	więcej	mniej
W rubr. I. „Reprezentacya kraju“ podwyższono o	600 K	— K
na uzupełnienie biblioteki sejmowej.		
W rubr. II. „Zarząd“ zniżono o	— „	105.066 „
mianowicie opuszczono kredyt na biura pośrednictwa pracy		106.464 K
natomiast dodano ryczałt na uregulowanie poborów woźnych Wydziału krajowego		1.398 „
<u>Zniżono j. w. o</u>		<u>105.066 K</u>
W rubr. III. „Sprawy zdrowotne“ podwyższono o	19.549 „	— „
mianowicie podwyższono:		
w szpitalu lwowskim o	3.092 K	
„ „ św. Łazarza o	9.881 „	
OO. Bonifratrom na urządzenie szpitala	1.000 „	
Do przeniesienia	13.973 K	20.149 K
		105.066 K

		<i>więcej</i>	<i>mniej</i>
Z przeniesienia	13.973 K	20.149 K	105.066 K
OO. Bonifratrom na pokrycie odsetek od pożyczki	800 „		
Lecznicza kolonia wakacyjna dla dzieci izraelskich w Krakowie	500 „		
Dr. Heyne w Złoczowie	460 „		
Konwent Braci Miłosierdzia w Zebrzydowicach	600 „		
Dom „Zdrowia“ Bratniej pomocy w Zakopanem	600 „		
Dom dla nieuleczalnych w Tarnowie	10.000 „		
Razem podwyższono o	26.933 K		
Natomiast niżono wydatki Zakładu kulturalnego o	7.384 „		
Pozostaje j. w.	19.549 K		

W rubr. IV. „Dobroczynność“ podwyższono o mianowicie:		4.900 „	— „
Ruskie Towarzystwo kolonij wakacyjnych	200 K		
Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	200 „		
Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie	200 „		
Towarzystwo wzaj. pomocy dyaków gr. kat. archidiecezyi lwowskiej	200 „		
Towarzystwo wzaj. pomocy dyaków gr. kat. dyecezyi przemyskiej	200 „		
Zgromadzenie SS. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi	1.000 „		
Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie	1.500 „		
Przytulisko dla drobnych sierót pod opieką św. Józefa we Lwowie	700 „		
Katolicki Związek kobiet polskich na tanią kuchnię studencką	500 „		
Stankiewiczowa Julia, wdowa po ostatnim czwartaku	200 „		
Podwyższono j. w.	4.900 K		

W rubr. V. „Oświata i sztuka“ podwyższono o mianowicie dodano:		91.650 „	— „
Biblioteka polska w Paryżu	6.000 K		
Wydatki funduszu szkolnego krajowego	6.700 „		
Subwencye dla internatów	10.000 „		
Budowa domów dla internatów	20.000 „		
Szkoła polska w Białej	10.000 „		
Seminaryum nauczyc. męskie w Białej	3.500 „		
Z przeniesienia	56.200 K	116.699 K	105.066 K

		<i>węcej</i>	<i>mniej</i>
Z przeniesienia	56.200 K	116.699 K	105.066 K
Gimnazjum prywatne w Białej	5.000 „		
Ruskie pryw. Seminarjum żeńskie we Lwowie	1.000 „		
Gimnazjum prywatne żeńskie we Lwowie	1.000 „		
Subwencye dla innych żeńskich seminarjów, gimnazyów i liceów	2.000 „		
Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyśle	2.000 „		
Ryczałt na zasiłki dla burs	3.000 „		
Polskie i ruskie Towarzystwa gimnastyczne „Sokół“	2.000 „		
Stowarzyszenie „Ojczyzna“ we Wiedniu	200 „		
Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie	200 „		
Towarzystwo miłośników przeszłości Lwowa	500 „		
Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźń“ we Lwowie	100 „		
Towarzystwo „Proświta“	2.000 „		
Towarzystwo im. Szewczeni	2.000 „		
Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego	2.000 „		
Koło szkoły ludowej im. B. Goldmanna	2.000 „		
Towarzystwo dla popierania nauki polskiej	500 „		
Wydawnictwo czasopisma technicznego	1.000 „		
Towarzystwo „Ruska Besida“ na skompleto- wanie orkiestry	4.000 „		
Na koszt inspekyi ruskiego teatru	500 „		
Nagrody konkursowe dla ruskich utworów sce- nicznych	1.500 „		
Teatr ludowy w Krakowie	2.000 „		
Związek teatrów i chórów włościańskich	500 „		
Towarzystwo ochrony zwierząt	200 „		
Warsztaty dla młodzieży szkolnej	2.000 „		
Wydawnictwo „Polskiego Przeglądu emigra- cyjnego“	1.000 „		
Nasalski Julian na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży ruskiej“	250 „		
Ogółem dodano	94.650 K		
Natomiast przeniesiono do rubr. XII. ryczałt dla stowarzyszeń rzemieśl- niczych	3.000 „		
Pozostaje podwyżka j. w.	91.650 K		
W rubr. VI. „Pomniki historyczne“ podwyższono ogółem o		33.016 „	
mianowicie dodano:			
Muzeum narodowe w Krakowie	3.000 K		
Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwo- wie i w Krakowie	2.016 „		
Na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie	4.000 „		
Na restauracyę ratusza i wieży w Bieczu	1.000 „		
Do przeniesienia	10.016 K	149.715 K	105.066 K

		więcej	mniej
Z przeniesienia	30,500 K	913.002 K	301.546 K
Na prowadzenie agencji sprzedaży materiału rzeźnego	5.000 "		
Towarzystwo uprawy wikliny koszykarskiej w powiatach: Wieliczka, Bochnia, Myślenice	3.000 "		
Na złagodzenie klęsk elementarnych z roku 1908 podwyższono o	700.000 "		
Na procent i amortyzację pożyczki zaciągnąć się mającej na złagodzenie klęsk elementarnych w roku 1908	24.787 "		
Podwyższono j. w. o	<u>763.287 K</u>		

W rubr. XII. „Przemysł i rękodzieła“ podwyższono o . . . 82.050 „
mianowicie:

Stowarzyszenie „Pracy kobiet“ we Lwowie o	150 K		
Ryczałt dla stowarzyszeń rzemieślniczych we Lwowie i na prowincyi (przeniesiony z rubr. V.)	3.000 „		
Lidze pomocy przemysłowej podwyższono:			
a) na ogólne cele	2.000 „		
b) na wystawy ruchome	2.000 „		
Muzeum technologiczne we Lwowie (Izba handlowo-przemysłowa)	5.000 „		
Instytut popierania przemysłu w Krakowie	7.500 „		
Zasiłki na cele przemysłowe	10.000 „		
Dotacja funduszu przemysłowego	50.000 „		
Izba rękodzielnicza we Lwowie	1.000 „		
„ w Krakowie	1.000 „		
Wydawnictwo „Kupiec polski“	400 „		
Razem j. w.	<u>82.050 K</u>		

W rubr. XIII. „Długi krajowe“ podwyższono o . . . 3.309 „
na 4% odsetki od pożyczki zaciągnąć się mającej na pokrycie reszty niedoboru w roku 1908.

W rubr. XIV. „Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski“ podwyższono o . . . 12.120 „ — „
mianowicie dodano następujące pozycye:

Turski Władysław	500 K		
Rudzki Władysław	500 „		
Marcinkowski Władysław	400 „		
Dr. Stella-Sawicki Jan	800 „		
Dziubińska Wanda	400 „		
Bieńkowska Józefa	200 „		
Pogorzelska Katarzyna	200 „		
Zakrzewska Marcyanna	200 „		
Kratochwilowa Franciszka	200 „		

Do przeniesienia . . . 3.400 K 1,010.481 K 301.546 K

		<i>więcej</i>	<i>mniej</i>
Z przeniesienia	3.400 K	1,010.481 K	301.546 K
Barycka Marya	200 „		
Sternalowa Apolonia	200 „		
Hanaczewska Marya	100 „		
Wojtynowa Anna	200 „		
Załucka Anna	100 „		
Sałamaszyńska Rozalia	50 „		
Sapałaczyńska Leontyna	300 „		
Gering Julia	200 „		
Bubesowa Marya	100 „		
Piotrowska Rozalia	500 „		
Niewiadomska Sabina	180 „		
Van-Roy Aniela	200 „		
Strnadowa Kornelia	200 „		
Markowska Józefa	150 „		
Matecka Seweryna	100 „		
Babińska Helena	300 „		
Baczyńska Tekla	100 „		
Baranowska Augusta	100 „		
Polińska Matylda	100 „		
Rzeczycka Teofila	200 „		
Tarnawski Stanisław	500 „		
Horoszkiewiczówna Zofia	500 „		
Zielińska Zofia	300 „		
Kozubowa Małgorzata	100 „		
Schulzowa Zofia	240 „		
Orłowicz Michał	200 „		
Buynowska Aniela	500 „		
Chmielowska Marya	800 „		
Ryczałt do dyspozycji Wydziału kraj.	2.000 „		
<u>Podwyższono j. w. o</u>	<u>12.120 K</u>		

W rubryce XVI. „Rozmaite“ podwyższono o 18.500 „
mianowicie:

Budowa „Domu polskiego“ w Bielsku	2.000 K		
Gminie miasta Krakowa na kosztą przy- jęcia wycieczek młodzieży i wło- ściańskich	1.500 „		
Krajowy Związek turystyczny	1.500 „		
Towarzystwo sztuk pięknych we Lwo- wie, na pokrycie kosztów urządze- nia grup etnograficznych w pocho- dzie jubileuszowym we Wiedniu	3.000 „		
Park Jordana w Krakowie	2.000 „		
Komitet obchodu setnej rocznicy Sło- wackiego	500 „		
Polskie Towarzystwo emigracyjne	5.000 „		
<u>Do przeniesienia</u>	<u>15.500 K</u>	<u>1,028.981 K</u>	<u>301.546 K</u>

Z przeniesienia	15.500 K	więcej 1,028.981 K	mniej 301.546 K
Wypiańska, wdowa po poecie, zaopatrzenie dla niej, tudzież dla czworga dzieci	3.000 „		
Podwyższono j. w.	18.500 K		
Razem		<u>1,028.981 K</u>	<u>301.546 K</u>
Wogóle podwyższono wydatki o		727.435 K	

Dochody.

W rubryce II. „Zarząd“ znížono o	—	K	7.772 K
mianowicie opuszczono subwencję miasta Lwowa i Krakowa na częściowe koszty utrzymania personalu krajowego biura pośrednictwa pracy.			
W rubryce III. „Sprawy zdrowotne“ podwyższono dochody szpitala lwowskiego o	1.000 „		
W rubryce IX. „Budowy wodne i melioracje“ znížono o	—	„	200.000 „
z powodu zmiany stosunku rządu, kraju i stron konkurencyjnych w partycypowaniu w kosztach drenowania gruntów włościańskich			
W rubryce X. „Rolnictwo“ podwyższono o	1,000.000 „	—	„
wskutek wstawienia dochodu z zaciągnięć się mającej pożyczki komunalnej, na pokrycie wydatków z powodu klęski elementarnej w r. 1908.			
W rubryce XV. „Opłaty konsumcyjne“ podwyższono udział kraju w nadwyżce z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu o 100.000 K i opłaty od piwa 40.000 K	140.000 „		
Razem		<u>1,141.000 K</u>	<u>207.772 K</u>
Wogóle podwyższono dochody o		933.228 K	

Wszystkie zmiany znajdują swe uzasadnienie w specjalnych sprawozdaniach budżetowych.

Znaczny niedobór tegoroczny wynoszący niebywałą dotąd w naszym budżecie sumą 10,728.573 K, proponuje Wydział krajowy, utrzymując dotychczasową stopę dodatków do podatków, pokryć krótkoterminową pożyczką spłacalną w r. 1911.

Wydział krajowy przyjmuje na rok 1909 wydatność grosza dodatków do podatków w sumie 252.000 K, t. j. o 2.000 koron wyższej, niż na rok 1908. Komisya budżetowa przyjmuje wydatność dodatków zgodnie z Wydziałem krajowym. Jakkolwiek bowiem wydatność dodatków zniżyła się z 265.824 K za r. 1906 na 254.671 K w r. 1907, i jakkolwiek obawiać się można, że skutki klęski elementarnej r. 1908 odbiją się niekorzystnie na wydatności dodatków podatkowych w r. 1909, to jednak preliminowana przez Wydział krajowy i przez Komisję budżetową uznana wydatność 252.000 K jest jeszcze o 2.671 K niższą, niż wynikłość r. 1907, i dlatego można mieć nadzieję, że rzeczywistość nie będzie gorszą od spodziewanych wpływów.

Komisya budżetowa nie proponuje w tym roku zmiany w sposobie pokrycia przedstawionym przez Wydział krajowy. Zarówno przejściowy charakter epoki, w jakiej się obecnie znajduje budżet krajowy, jak wielkie straty materyalne, jakie w r. b. znaczna część kraju poniosła, wykluczają ograniczenie pożyczki, a wprowadzenie podwyżki dostatecznej dodatków do podatków.

Ale pożyczki konieczne na pokrycie bieżącego niedoboru lat 1908 i 1909 wyczerpują prawie zupełnie spodziewane nadwyżki funduszu propinacyjnego, które w myśl dawniejszego programu służyć miały jeszcze i na pokrycie niedoboru r. 1910. Zużywając ją obecnie w zupełności, nie mamy środków na pokrycie spodziewanego deficytu przyszłorocznego. Fakt ten potęguje do najwyższego stopnia nagłość postulatu, wielokrotnie już przez nasz Sejm, Wydział krajowy i Komisję budżetową podnoszonego, aby przystąpiono do reformy skarbowości państwowej, w stopniu i kierunku, uzdalniającym kraje do spełnienia swych rozległych zadań, do zapewnienia im dostatecznych i automatycznie wzrastających dochodów budżetowych.

Postulat ten podnieśli też z całym naciskiem w ankiecie zeszłorocznej w marcu 1908 r. przez c. k. Rząd zwołanej w sprawie finansów krajowych delegaci naszego Wydziału krajowego p. szef Departamentu Dr. Jahl i podpisany sprawozdawca budżetowy, również jak powołany do tej ankiety ze strony Rządu prezes Koła dr. Głębiński.

Faktyczny ustrój dochodów publicznych w Austrii, w monarchii i w krajach koronnych, jest do dziś ten, że państwo zastrzegając sobie wszystkie kategorie podatkowych dochodów, pozostawiło krajom system dochodów niedostateczny, nie dość elastyczny, nierównomierny, przez co finanse kraju ustawicznie mają do walczenia z trudnościami. A trudności to nie tylko finansowe, aby mieć dochód dostateczny, lecz trudność ekonomiczna i społeczna, bo systemowi dochodów krajowych braknie cech równomierności i powszechności, uznanych ogólnie za niezbędny warunek dobrego funkcyonowania systemu podatkowego. Faktyczny ustrój podatkowy nosi na sobie dotąd cechy widocznego centralizmu, przeoczanego interesy i potrzeby krajów, przeoczanego, że bez należytego spełnienia zadań przez kraje nie utrzyma się siła i rozwój ani krajów ani całości państwa. I wielkim błędem byłoby stanowisko utrzymujące antytezę interesów między skarbem państwa a kraju. Zapewnienie dostatecznych dochodów dla skarbu krajowego jest tem więcej konieczne, że i gminy, miasta, powiaty, znajdują się również w bardzo trudnem położeniu, które dorosło już do problemu reorganizacyi całej autonomicznej gospodarki kraju i w kraju.

Najnowsze podatkowe przedłożenia rządowe nie zaspakajają powyżej zaznaczonej potrzeby. Komisya budżetowa powstrzymuje się od wniknięcia w szczegółową krytykę przedłożeń o podatku wódczanym i podatku od budynków, uważa jednak za potrzebne stwierdzenie, że proponowany przez Rząd udział kraju w wysokości 30 K od hektolitra, a nawet i 40 K, nie da nam zwyżki dochodów takiej, aby uchylić spodziewany niedobór r. 1910. Stwierdza to sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie na r. 1909 (str. 2, 3), przyczem jeszcze nie uwzględniono zniżki konsumcyi, jaka skutkiem podwyżki podatku grozi.

Dochód ten nowy z podwyżki podatku od wódki okazuje się tem mniej dostateczną reformą dla finansów krajowych, że wniesione równocześnie przedłożenie reformujące podatek domowy, słuszne w swej idei, o ile zdąża do uchylenia podatkowego przeciążenia domów, zawiera w sobie bardzo poważne niebezpieczeństwo ubytku dochodów skarbu krajowego, ubytku przenoszącego rocznie przy obecnej stopie dodatków 4 miliony koron.

Również zaniepokoić nas musiał projekt wprowadzający osobne opodatkowanie budynków fabrycznych itp., projekt ten grozi bowiem utrudnieniem wielkiem warunków bytu ogółu naszego przemysłu, zarówno rolniczego, jak innych jego grup, okazać się gotów hamulcem naszego gospodarczego rozwoju. A to nie byłaby słuszna polityka finansowa, aby prowadząc dzieło reformy finansów państwa i krajów, niszczyć warunki rozwoju, obniżać produktywność uboższych dotąd, a chcących podźwignąć się krajów.

Inicyatywa Rządu w kierunku reformy finansów umożliwiającej krajom normalne prowadzenie gospodarstwa skarbowego, spotkała się w swym czasie z żywym uznaniem, ale przypominając to, należy stwierdzić równocześnie, że dotychczasowe projekta rządu z jednej strony nie spełniają w zupełności tego zadania, z drugiej zaś poważne budzą obawy.

Polscy członkowie ankiety dla finansów kraju podnieśli postulat, że krajom zasadniczo przyznanem być winno prawo dodatków do wszystkich kategorii podatków państwowych, bez względu na formę i nazwę tych podatków. Kraje ustąpiły już państwu pierwszorzędnej doniosłości podatek, mianowicie osobisto-dochodowy, zrzekając się doń dodatków, to też nawzajem państwo przyznać krajom powinno udział w podatkach konsumcyjnych i obrotowych. Ta droga zapewniłaby krajom dochody dostateczne, dałaby powszechność opodatkowania na rzecz kraju, zmniejszyłaby nierównomierność obciążenia na rzecz kraju, dałaby się dalej przeprowadzić bez wywoływania sporów między krajami o klucz rozdziału. Stare biurokratyczne nazwy monopolu czy opłat nie powinny stanowić przeszkody dla realizacji powyższego programu. Za zgodą krajów mogło wyrobić sobie państwo względnie dobry i zupełny system podatkowy, to też obowiązkiem państwa jest nie stawiać przeszkód normalnemu rozwojowi systemu podatkowego krajów.

W ciągu obrad Komisji budżetowej nad opłatami konsumcyjnymi wyrażono życzenie, aby Wydział krajowy przeprowadził badania, w jaki sposób i z jakim rezultatem finansowym dałby się zaprowadzić krajowy zbytkowy podatek od napojów gorących (likieri zagraniczne, wina zagraniczne) i o rezultacie swych badań zdał sprawę na najbliższej sesyi. Uzasadnieniem tego żądania jest wzgląd na niebawem wejść mającą w życie podwyżkę podatku od wódki i piwa, w obec czego idea równomierności podatkowej domaga się wprowadzenia powyższego podatku, o ile on zdoła dać w stosunku do kosztów poboru odpowiedni rezultat finansowy.

Wzrastające zadania i wydatki autonomicznej administracyi, każą nam coraz troskliwiej starać się o podwyżkę dochodów, oraz o ścisłą celowość wydatków autonomicznych.

W pierwszym kierunku zajmuje coraz wybitniejsze miejsce w gospodarce wielu państw zarówno, jak ciał komunalnych wyrabianie sobie nowych zarobkowych dochodów. Rząd pruski ma koleje i kopalnie, domeny i lasy; rząd włoski na siłach wodnych, owym białym węglu, oparł poprawę swych finansów; nadeszła przeto chwila, aby i u nas Wydział krajowy zechciał rozważyć, czy nie możnaby podnieść dochodów skarbu krajowego, wprowadzając przedsiębiorstwa krajowe. Sam dochód skarbowy nie może być celem — i nie dla samego dochodu rozszerzyły swą działalność przedsiębiorczą Prusy czy Włochy, ale można nieraz świadcząc wielką usługę produkcyjną, równocześnie podnieść dochody skarbu.

Wydział krajowy i Sejm stały dotąd na innem stanowisku; ograniczono się do wytwarzania korzystnych warunków produkcji (komunikacye, regulacye rzek, melioracye, szkoły, warsztaty, muzea, Bank krajowy i t. d.) i na popieraniu wprost produkcji (subwencye, pożyczki różnych funduszy). Niedostateczność podatkowych dochodów w obec wzrastających zadań i potrzeb kraju, każą nam jednak poważnie i o stworzeniu nowych własnych dochodów skarbu krajowego po-

myśleć. Stąd też Komisya budżetowa wyraża życzenie, aby Wydział krajowy i w tym kierunku podjął badania.

Idea celowości wydatków w kraju mieści w sobie szereg postulatów. Zawiera ona w sobie zasadę oszczędności, aby nie wydać nigdy więcej niż potrzeba, ale i zasadę nieopóźniania się w wydatkach, uczynienia co potrzeba, i zasadę doboru odpowiedniej chwili, odpowiednich środków.

Autonomiczne wydatki u nas w kraju czyni nie tylko Sejm i Wydział krajowy, ale i powiaty, miasta, gminy. Wszystkie te wydatki razem stanowią autonomiczne obciążenie, błąd finansowy któregośkolwiek ogniwa utrudnia następnie spełnianie zadań całości, podwyższa obciążenie podatkowe i autonomiczne wydatki kraju. Przenoszą one już obecnie sumę 100 milionów koron. Suma to tak poważna, zadania autonomii krajowej i lokalnej tak wielkie i wzrastające, że słusznem jest rozważenie, czyby nie należało u nas stworzyć naczelnego krajowego organu kontroli i porady finansowej, któraby na wzór Izby obrachunkowej roztoczyła swą troskliwą opiekę nad całością wydatków autonomicznych, wykonywując kontrolę konstytucyjną, administracyjną oraz rachunkową, badając jak najskrupulatniej każdy wydatek pod względem legalności, stosowności i rachunkowym, trutynując każde t. zw. „wydarzenie rachunkowe“ t. j. wypadek gospodarczy po stronie dochodów i rozchodów we wszystkich jego stadyach jak najsumienniej. Stworzona niegdyś przez ministra ks. Lubeckiego „Dyrekeya kontroli“ położyła, jak to stwierdzają historycy, niepomierne zasługi i najlepszą po sobie zostawiła pamięć.

Kraj nasz znajduje się obecnie w trudnem położeniu finansowem i gospodarczem, w przelomowej epoce pod względem społecznym i politycznym; w takich warunkach idea stworzenia organu krajowego kontroli i dorady finansowej, obejmującego kraj cały, poręczającego celowość całej finansowej gospodarki, zasługuje na poważne rozpatrzenie. Stworzenie takiego organu byłoby niewątpliwie ukoronowaniem i poręczeniem na przyszłość dobrej przeszłości już 40-letniej finansowej gospodarki kraju. To też Komisya budżetowa wyraża życzenie, aby Wydział krajowy zechciał przeprowadzić odnośne badania i zdał o nich sprawę Sejmowi.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Na rok 1909 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w kwocie 53,370.199 K
 a dochody własne tegoż funduszu w kwocie 24,274.434 „
- II. 1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1909, pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:
- a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych, po 72 h
 od każdej korony całej przypisanej należności tych podatków;
- b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 78 h
 od każdej korony całej przypisanej należności tych podatków.
2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim, opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. *ad a)* wymienionych, w wysokości 67 h
 zaś do podatków w tymże ustępie *ad b)* wymienionych, po 73 h
 od każdej korony całej przypisanej należności tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1909 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach funduszu krajowego:

- a) w rubryce I. między pozycjami 5, 6 i 7 i między pozycją 8 i 10;
- b) w rubryce II. między literami *a, d, e, f*, pozycyi 18, oraz między pozycją 17 (na dyurna Urzędu pośrednictwa pracy), a rubryką XVI. poz. 10 (wydatki rzeczowe Urzędu pośrednictwa pracy);
- c) w rubryce VIII. między pozycjami 6 i 7, tudzież między pozycjami 11, 12, 13 i 14;
- d) w rubryce X. między pozycjami 27 *c* i 29, dalej 32, 38 i 39, — dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów, wreszcie między pozycjami 87 *b* (1—9) i poz. 87 (*ad* 13);
- e) w rubryce XI. między pozycjami 1, 2 i 6;
- f) w rubryce XII. między pozycjami 61 i 102; 104 i 168; 159, 161, 162 *a*, 163, wreszcie między pozycjami grupy I. dział *A*, tudzież grupy I. dział *B, C* i *E* w granicach każdego z tych działów, t. j. *A, B, C* i *E* z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie **10,728.573 K**, z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowana najwyżej po 4% od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911 roku.

Równocześnie przedkłada Komisya budżetowa następującą rezolucyę:

Zważywszy, że dotychczasowy ustrój skarbowy państwa i krajów nie zapewnia krajowi należytej swobody skarbowej i dostatecznych dochodów, przezco w dalszej konsekwencyi również trudnem się staje finansowe położenie gmin i powiatów;

zważywszy, że c. k. Rząd w uznaniu tego położenia i tej potrzeby, sam rozpoczął akcyę zdążającą do umożliwienia reformy finansów autonomicznych;

zważywszy wreszcie, że dotychczasowe odnośne przedłożenia rządowe nie zapewniają krajowi dostatecznych nowych funduszków, a więc nie spełniają w zupełności swego zadania, a nadto poważne budzą obawy uszczuplenia podstawy autonomicznych dochodów i ograniczenia podatkowej kompetencyi Sejmu.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w swych przedłożeniach i przekazach dla funduszków krajowych, podwyższył wydatnie udział kraju z przekazać się mających źródeł dochodowych i utrzymał w mocy dotychczasowy udział krajów w nadwyżkach przychodu z podatku osobisto-dochodowego, a w projektowanych ustawach podatkowych usunął wszystkie przepisy, któreby mogły spowodować uszczuplenie podatkowej kompetencyi Sejmu.

Przewodniczący:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Milewski.

SUMARYUSZ
budżetu funduszu krajowego

na rok

1909.

Sumaryusz budżetu funduszu

Rubryka	Poszczególnienie	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisyi budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisyja wnosi:	
				więcej	mniej
K o r o n y					
W Y D A T K I.					
I.	Reprezentacya kraju.	166.400	167.000	600	—
II.	Zarząd	2,040.732	1,935.666	—	105.066
III.	Sprawy zdrowotne	6,059.186	6,078.735	19.549	—
IV.	Dobroczynność	114.482	119.382	4.900	—
V.	Oświata i sztuka	21,639.896	21,731.546	91.650	—
VI.	Pomniki historyczne.	306.520	339.536	33.016	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	1,054.445	1,054.445	—	—
VIII.	Komunikacye.	5,261.086	5,261.086	—	—
IX.	Budowy wodne i melioracye . .	7,141.016	6,944.536	—	196.480
X.	Rolnictwo.	2,901.654	3,664.941	763.287	—
XI.	Górnictwo.	303.419	303.419	—	—
XII.	Przemysł i rękodzieła	1,370.583	1,452.633	82.050	—
XIII.	Długi krajowe	3,521.237	3,524.546	3.309	—
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia itd.	299.978	312.098	12.120	—
XV.	Oplaty konsumcyjne.	13.500	13 500	—	—
XVI.	Rozmaite	448.630	467.130	18.500	—
	Suma wydatków .	52,642.764	53,370.199	1,028.981	301.546
				727.435	

krajowego na rok 1909.

Rubryka	Poszczególne	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisji budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisya wnosi:	
				więcej	mniej
K o r o n y					
DOCHODY.					
I.	Reprezentacya kraju.	50	50	—	—
II.	Zarząd.	300.312	292.540	—	7.772
III.	Sprawy zdrowotne	2,367.831	2,368.831	1.000	—
IV.	Dobroczynność	—	—	—	—
V.	Oświata i sztuka.	3,994.367	3,994.367	—	—
VI.	Pomniki historyczne.	100.550	100.550	—	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	428.832	428.832	—	—
VIII.	Komunikacye.	727.642	727.642	—	—
IX.	Budowy wodne i melioracye . .	4,772.465	4,572.465	—	200.000
X.	Rolnictwo.	886.073	1,886.073	1,000.000	—
XI.	Górnictwo.	281.875	281.875	—	—
XII.	Przemysł i rękodzieła	466.469	466.469	—	—
XIII.	Długi krajowe	73.240	73.240	—	—
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia itd.	40.000	40.000	—	—
XV.	Oplaty konsumcyjne.	7,592.000	7,732.000	140.000	—
XVI.	Rozmaite	1,282.500	1,282.500	—	—
	<u>Suma dochodów własnych</u>	23,314.206	24,247.434	1,141.000	207.772
				933.228	—
XVII.	Dodatki do podatków	18,394.192	18,394.192	—	—
	<u>Ogółem</u>	41,708.398	42,641.626	933.228	—
	W porównaniu z wydatkami .	52,642.764	53,370.199	727.435	—
	Niedobór	10,934.366	10,728.573	—	205.793

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka I.

Reprezentacja kraju.

Sprawozdawca poseł Skatkowski.

W tej rubryce preliniuje Wydział krajowy w dziale wydatków podwyższenie w poz. 3 koszta druków o 6.000 K., tak iż te koszta ze sumy 54.000 K. na rok 1908 uchwalonej, wzrastają do 60.000 K. Komisya budżetowa zgadza się z tym wnioskiem preliminarza, gdyż wynikłość roku 1907 wynosi 64.180 K., a obawiać się należy, że nawet przyjęta przez komisję kwota nie wystarczy.

Powołując się na uwagi swoje co do biblioteki w sprawozdaniu o rubryce I. budżetu na rok 1908 i rezolucją tamże proponowaną, Komisya w pozycyi 11 zamiast preliniowanej na bibliotekę sejmową kwoty 400 K. wstawia 1.000 K.

Wszystkie inne pozycye wydatków tej rubryki są równe pozycyom na rok 1908 uchwalonym.

Komisya budżetowa wnosi zatem, zgodnie z preliminarzem Wydziału.

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujące pozycye wydatków w rubr. I. budżetu na rok 1909.

Poz.	1.	Koszta podróży pp. posłów	9.500 K
„	2.	Dyety pp. posłów	72.000 „
„	3.	Koszta druków	60.000 „
„	4.	Spisywanie sprawozdań	12.000 „
„	5.	Pisarze dzienni	<u>1.300 „</u>
		Do przeniesienia	154.800 K.

	Z przeniesienia	154.800 K
<i>Poz.</i> 6. Remuneracye urzędników		2.400 „
„ 7. Służba		2.600 „
„ 8. Opał		3.000 „
„ 9. Czyszczenie podłóg		200 „
„ 10. Potrzeby kancelaryjne		2.000 „
„ 11. Na uzupełnienie biblioteki		1.000 „
„ 12. Rozmaite		1.000 „
	Razem .	167.000 K.

Dochody.

<i>Poz.</i> 1. Ze sprzedaży druków	50 K.

Sprawozdawca.
K. Badeni.

Przewodniczący.
Skatkowski.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka II.

Zarząd.

Sprawozdawca poseł Skatkowski.

Oprócz drobnych podwyżek przy poszczególnych pozycjach, wynikających ze zmian w dodatkach, są znaczniejsze podwyższenia w oddziale melioracyjnym i drogowym.

Mianowicie sprawozdaniem z 11. sierpnia 1908 L. 76740 przedstawił Wydział krajowy ad. IV. wniosek o powiększenie personalu technicznego w kraj. biurze melioracyjnym o dwóch starszych inżynierów i dwóch inżynierów od 1 go stycznia 1909 a sprawozdaniem z 30 czerwca 1908 L. 82706 w przedmiocie powiększenia etatu biura techniczno-drogowego wniósł Wydział krajowy na utworzenie w tem biurze trzech nowych posad, a mianowicie jednej posady starszego inżyniera, jednej posady inżyniera I. klasy i jednej posady inżyniera II. klasy.

Potrzeba tego zwiększenia personalu w biurze drogowym wynika z pomnożenia czynności oddziału techniczno-drogowego, skutkiem udzielania pomocy fachowej powiatom do wypracowywania projektów i prowadzenia budowy dróg subwencyonowanych. Siły biurowe są obecnie niewystarczające, tak, że nieraz niemożna było uczynić zadość żądaniom powiatów o pomoc techniczną. Czynność ta wzmagą się, w miarę jak wzrosły subwencye, ze skarbu krajowego na cele drogowe wyznaczane.

Komisya budżetowa, uznając te wnioski Wydziału jako uzasadnione, wnoszą na uchwalenie zwiększonych wskutek tego wydatków.

Komisya zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące pozycye w rubryce II. budżetu na rok 1909.

Wydatki.

A. Kierownictwo.

Poz. 1.	Marszałek krajowy płaca . . .	12.000 K.	
	i dodatek na reprezentacye . . .	8.000 „	20.000 K.
	Do przeniesienia		20.000 K.

	Z przeniesienia	20.000 K.
Poz. 2.	Sześciu członków Wydziału krajowego po 12.000 K.	72.000 „
„ 3.	Zastępcy członków Wydziału krajowego	4.000 „

B. Biura Wydziału krajowego.

„ 4.	Oddział koncepcyjny zgodnie z preliminarzem Różnica z r. 1908 wynosi 1.255 K	166.573 „
„ 5.	Oddział melioracyjny wykazuje nadwyżkę wydatków 29.104 K z powodu zwiększenia personalu o 6 inżynierów, o którym Komisya wspomniała na wstępie tej rubryki. Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem wstawić w tej pozycji	411.408 „
„ 6.	Oddział techniczno-drogowy. Jest podwyżka o kwotę 2.115 K wskutek dodatków pięcioletnich i trzechletnich. Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem wstawić w tej pozycji	294.066 „
„ 7.	Oddział kolejowy. Jest skutkiem zmiany w dodatkach przy personalu etatowym nadwyżka 311 K. i koszt utrzymania personalu nieetatowego 28.000 K. (przeniesionego z rubr. VIII) z czem Komisya się zgadza i proponuje zgodnie z Wydziałem wstawić w tej pozycji	159.570 „
„ 8.	Oddział rolniczy	12.576 „
„ 9.	Oddział sanitarny	17.872 „
„ 10.	Referent górniczy	3.328 „
„ 11.	Oddział dla budownictwa	11.024 „
„ 12.	Oddział rachunkowy Te pozycye są zupełnie zgodne z wydatkami na rok 1908 uchwalonemi, z wyjątkiem tylko poz. 12, która jest niższą o kwotę 2.584 K. z powodu zmian personalnych — dlatego Komisya przyjmuje te pozycye bez zmiany.	222.878 „
„ 13.	Oddział kasowy jest wskutek zmiany w dodatkach niższa o kwotę 461 K.	48.288 „
„ 14.	Oddział manipulacyjny jest podwyżka o 1.618 K. wskutek dodatków. Komisya obie te pozycye przyjmuje a nadto w załączeniu petycji woźnych Ls. 811:	70.457 „
„ 14a.	wstawia Komisya, za zgodą Wydziału krajowego, kwotę na uregulowanie poborów woźnych, według imiennego wyroku, Komisji przez Wydział dostarczonego.	1.398 „

Do przeniesienia 1,515.438 K.

Z przeniesienia 1,515.438 K.

Poz. 15.	Oddział statystyczny	10.304 „
„ 16.	Oddział dla poboru opłaty konsumcyjnej od piwa obie te pozycje są zupełnie zgodne z pozycjami na rok 1908 uchwalonemi — zatem Komisya przyjmuje je zgodnie z preliminarzem.	28.100 „
„ 17.	Urzędy pośrednictwa pracy Ta pozycja odnosi się do osobnego sprawozdania Wydziału krajowego z 11. lipca 1908, L. 51772. obejmującym uzasadnienie preliminarza kosztów utrzymania urzędów pośrednictwa pracy w roku 1909. Według szczegółowego preliminarza oblicza Wydział kosztą utrzymania biur razem z ryczałtem na dyurna w sumie 106.464 K., której to kwoty Komisya budżetowa jednak nie wstawia, ponieważ odnośny projekt ustawy nie jest jeszcze uchwalony.	„
„ 18.	Dyurna. Jest nadwyżka 7.835 K. w porównaniu z obecnym stanem przestrzegając postanowienia uchwały sejmowej z 16. marca 1907, dotyczącej wynagrodzenia dyurnistów. Komisya przyjmuje tę pozycję w kwocie	124.768 „
„ 19.	„Zaslugi“ zgodnie z budżetem na rok 1908 preliminarzu Wydział a Komisya ten wniosek przyjmuje.	15.890 „
„ 20.	Emolumenta jest podwyżka 700 K. z powodu expozytury biura melioracyjnego w Rzeszowie, z czem Komisya budżetowa się zgadza i pozycję 20 zgodnie z preliminarzem wstawia.	19.004 „
„ 21.	Remuneracye zupełnie zgodnie z budżetem na rok 1908	31.100 „
„ 22.	Koszta podróży i diety zgodnie z budżetem na rok 1908.	20.000 „
„ 23.	Zaliczki na płace jest podwyżka 2.500 K. w porównaniu z budżetem na rok 1908, wskutek większego zapotrzebowania zaliczek w biurze kolejowem. Komisya te pozycje 21, 22, 23 przyjmuje i wnosi na ich uchwalenie.	43.000 „
„ 24.	Na pokrycie połowy należności stemplowych od dekretów nominacyjnych. Według trzechletniego przecięcia i wzrostu tego wydatku w ostatnich latach wstawił, Wydział krajowy z czem Komisya się zgadza i uchwalenie tej kwoty proponuje.	9.000 „

Do przeniesienia 1,816.604 K.

Z przeniesienia 1,816.604 K.

Poz. 25. a—h). Potrzeby kancelaryjne	51.500 „
mniej o 2.000 K. od cyfry uchwalonej w tej pozycji na rok 1908; zatem Komisya z wnioskiem Wydziału krajowego się zgadza.	
„ 26. a—o). Gmach sejmowy. Skutkiem wstawienia na nadzwyczajne wydatki konserwacyjne 6.000 K., suma wydatków w tej pozycji wynosi	67.562 „
z czem Komisya się zgadza i wnosi na jej przyjęcie.	
Suma wydatków rubryki II.	1,935.666 K.
oprócz pozycyi 17. „Urzędy pośrednictwa pracy“.	

Dochody.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przyjmuje Komisya pozycye 1—3 i 5—9 z wyłączeniem na razie poz 4 (Urzędy pośrednictwa pracy) z powodów podanych przy pozycyi 17. wydatków.

Wskutek tego **Komisya budżetowa przedstawia do uchwały następujące dochody:**

Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa:	
a) dla biura melioracyjnego	16.000 K
b) na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torowisk	2.000 „
„ 2. Zwroty pobrań personalu krajowego biura melioracyjnego (jak w preliminarzu):	
a) z fund. przedsiębiorstw melioracyjnych	137.272 „
b) z fund. regulacyi rzek kanałowych	40.320 „
„ 3. Zwroty pobrań urzędników exponowanych de budowy kolei Lwów-Stojanów	42.668 „
„ 4. Zwrot 50% wydatków personalnych w Urzędach pośrednictwa pracy we Lwowie i Krakowie (na razie nie się nie preliniuje)	— „
„ 5. Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	46.600 „
„ 6. Zwroty dyurn rachunkowych od funduszu propinacyjnego miast	4.180 „
„ 7. Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	3.000 „
„ 8. Sprzedaż książek i druków	300 „
Do przeniesienia	292.340 K.

Z przeniesienia 292.340 K.

Pos. 9. Różne przygodne 200 „

Suma dochodów rubr. II. 292.540 K.

oprócz pozycji 4 (Urzędy pośrednictwa pracy).

We Lwowie dnia 14 października 1908.

Przewodniczący:

K. Badeni.

Sprawozdawca.

Skatkowski.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Sprawozdawca poseł Jabłoński.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

Dział I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.

Poz. 1.	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincjonalnych i zagranicznych	2,900.000 K.
" 2.	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoriach dla tuberkulicznie chorych	10.000 "
" 3.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	948.149 "
" 4.	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	1,017.534 "
" 5.	Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	755.621 "
	Do przeniesienia	<u>5,631.304 K.</u>

	Ż przeniesienia	5,631.304 K.
<i>Poz. 6.</i>	Na oprocentowanie pożyczki 1,500.000 K, zaciągnąć się mającej w częściowym zrealizowaniu przyzwolonej przez Wysoki Sejm pożyczki 4,321.000 K. na budowę zakładu obłąkanych w zachodniej części Kraju (w Kobierzynie) <i>nadzwyczajne</i>	37.500 „
	Suma działu I.	<u>5,668.804 K.</u>

Dział II. Koszta utrzymania podrzutek:

„	7. Fundusz podrzutek w Krakowie	— K
„	8. Koszta utrzymania podrzutek (wraz z utrzymaniem podrzutek wo Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	<u>61.000 „</u>
	Suma działu II.	<u>61.000 K</u>

Dział III. Publiczna służba zdrowia.

„	9. Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	120.000 K
„	10 $\frac{1}{8}$ część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	12.000 „
„	11. Utrzymanie i odświeżanie krowianki	24.000 „
„	12. Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	129.000 „
„	13. Na stypendya dla lekarzy, na podróże naukowe, do rozporządzenia Wydziału krajowego	<u>6.000 „</u>
	Suma działu III.	<u>291.000 K.</u>

Dział IV. zasiłki dla zakładów sanitarnych.

„	14. Szpitale Sióstr Miłos. w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiólkach (w załatwieniu petycyj l. s. 413, 880 i 2227)	<u>3.600 K.</u>
	Do przeniesienia	3.600 K.

	Z przeniesienia	3.600 K.
Poz. 15.	Dla szpitala św. Zofii we Lwowie subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	1.600 „
„ 16.	Szpital Komisji klimatycznej w Zakopanem (w załatwieniu petycyi l. s. 2226)	600 „
„ 17.	Amortyzacya pożyczki 110.000 K. (w gotówce 110.000 K) zaciągnąć się mającej na pokrycie udziału funduszu krajowego i $\frac{1}{3}$ części udziału c. k. Skarbu państwa w kosztach budowy szpitala powszechnego w Koszowie, (w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. listopada 1904 Lw. 47 320 1905), <i>nadzwyczajne</i>	13.400 „
„ 18.	Dla OO. Bonifratów w Krakowie na amortyzację pożyczki 60.000 K. na dokończenie budowy szpitala w Krakowie VIII. rata z 33-lecia w myśl uchwały Sejmu z 10. lipca 1902. (<i>nadzwyczajne</i>)	3.871 „
„ 18a)	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, na częściowe pokrycie kosztów urządzenia w szpitalu (w załatwieniu petycyi l. s. 843) <i>nadzwyczajne</i>	1.000 „
„ 18 b)	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, na ułatwienie zapłaty procentów od pożyczki (w załatwieniu petycyi l. s. 816) <i>nadzwyczajne</i>	800 „
„ 19.	Dla OO. Bonifratów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	2.500 „
„ 20.	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	2.000 „
„ 21.	Szpital izraelski we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	4.000 „
„ 22.	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzałości Wydziału krajowego	2.500 „
„ 23.	„Narodna Licznycia“ we Lwowie, subwencya (w załatwieniu petycyi l. s. 1167)	1.000 „
„ 24.	Kolonia lecznicza w Rymanowie (w załatwieniu petycyi l. s. 1920)	1.000 „
	Do przeniesienia	<u>37.871 K.</u>

	Z przeniesienia	37.871 K.
Poz. 25.	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	600 „
„ 26.	Towarzystwo leczn. kolonii wakacyjnych dla izraelskich dzieci szkolnych w Krakowie (w załatwieniu petycji l. s. 529)	500 „
„ 27.	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie (petycja l. s. 1296)	600 „
„ 28.	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie	600 „
„ 29	Towarzystwo higieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad higieny i dopomożenia w wydawaniu „Przeglądu higienicznego“ (w załatwieniu petycji l. s. 1071)	600 „
„ 30.	Szpital dla matolek w Iwoniczu	2.000 „
„ 31.	Towarzystwu lekarskiemu w Krakowie (w załatwieniu petycji l. s. 167)	300 „
„ 32.	Rada wyznaniowa gminy izraelskiej w Krakowie, celem ulżenia w utrzymaniu chorych (w załatwieniu petycji l. s. 328)	2.000 „
„ 33.	Kuratorya szpit. izraelskiego w Samborze, celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600 „
„ 34.	Zarząd szpitala i przytuliska izraelskiego w Tarnopolu, celem ulżenia w utrzymaniu chorych (w załatwieniu petycji l. s. 102)	600 „
„ 35.	Dr. Heyne Bolesław, b. sekundaryusz szpitala w Złoczowie, stały dar z łaski, (w załatwieniu petycji l. s. 643) rocznie	460 „
„ 36.	Konwent Braci Miłosierdzia w Zebrzydowicach, (w załatwieniu petycji l. s. 95) <i>nadzwyczajne</i>	600 „
„ 37.	Dla „Domu Zdrowia“ Bratniej pomocy uczącej się młodzieży polskiej w Zakopanem (w załatwieniu petycji l. s. 98) <i>nadzwyczajne</i>	600 „

Do przeniesienia

47.931 K.

	Z przeniesienia	47.931 K.
<i>Poz. 38.</i>	Na „Dom dla nieuleczalnych“ w Tarnowie, (w zarządzie Stowarzyszenia pod wezwaniem św. Filomeny) (w załatwieniu petycji l. s. 2142) <i>nadzwyczajne</i>	10,000 „
	<u>Suma działu IV.</u>	<u>57.931 K.</u>
	<u>Ogółem suma wydatków rubr. III.</u>	<u>6,078.735 K.</u>

Dochody.

<i>Poz. 1.</i>	Dochody krajowego szpitala powszechnego we Lwowie (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	771.658 K.
„ 2.	Dochody krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	837.237 „
„ 3.	Dochody krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	585.116 „
„ 4.	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	67.000 „
„ 5.	Zwroty od gmin za dawniejsze koszty leczenia	100 „
„ 6.	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	1.020 „
„ 7.	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżką kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	100.00c „
„ 8.	Zwrot od c. k. Rządu połowy raty amortyzacyjnej od pożyczki mającej się zaciągnąć przez fundusz krajowy na pokrycie $\frac{1}{3}$ części udziału c. k. Skarbu państwa w kosztach budowy szpitala powszechnego w Kossowie <i>nadzwyczajne</i>	<u>6 700 „</u>
	<u>Suma dochodów</u>	<u>2,368.831 K.</u>

1. *Petycje*: Ls. 545. Madeyskiej Kazimiery, wdowy po dyrektorze szpitala w Przemyślu o podwyższenie pensji wdowiej,
 - „ 1841. Towarz. „Zdrowie“, dla wspierania chorej młodzieży szkolnej żydowskiej o subwencyę,
 - „ 1867. Stowarzyszenia dla zwalczania gruźlicy we Lwowie o subwencyę,
 - „ 1918. Kuratorji bł. p. Ozjasza Gotthelfa w Samborze o subwencyę na szpital żydowski,
 - „ 2353 Polikliniki powszechnej we Lwowie o nadzwyczajną subwencyę 2.000 koron, *przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania ewentualnie do wstawienia do budżetu na rok 1910.*

2. *Petycje* Ls. 320. Wydziału powiat w Dolinie o odpisanie pożyczki zaciągniętej na wykończenie szpitala w Dolinie.
 - „ 1521. Kudyszyna Iwana w sprawie kosztów leczenia żony — oraz wnioski posła Ciuchcińskiego do Ls. 932 w sprawie założenia domu podrzutków we Lwowie, *przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, ewent. postawienia wniosków.*

3. *Petycję* Ls. 548. Wydziału powiat. w Bochni w sprawie zwrotu wydatków na płace lekarzy okręgowych, *przekazuje Sejm Wydziałowi Krajowemu do uwzględnienia z ryczałtu rubr. III. p. 9.*

4. *Petycję* Ls. 134. Reprezentacyi, miejskiej w Sokalu, w sprawie pokrycia kosztów utrzym. Jakuba i Anny Krauss recte Wurm.
 - „ 356. Weirich Karoliny, wdowy po rządcy szpitala w Priemyślu o podwyższeniu pensji wdowiej
 - „ 606 Peczenik Jachwed o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów leczenia córki Estery.
 - „ 718. Wydziału pow. w Zaleszczykach w sprawie spłaty należności na budowę tamtejszego szpitala,
 - „ 819. Gm. Kozowy o subwencyę na sanacyę miasta.
 - „ 1006, Kupferberga Jakóba w sprawie kosztów leczenia córki,
 - „ 1243. Powiat Kasy chorych w Drohobyczu o subwencyę na utrzymanie szpitala w Borysławiu.
 - „ 1321. Doroszkiewiczza Jana o przyjęcie na fundssz kraj. kosztów leczenia córki Pauliny.
 - „ 1383. Tow. gr. kat. księży im. św. Andrzeja o subwencyę na budowę sanatorium.
 - „ 2273. Stowarz. Kolonii wakac. dla dziatwy wyznania mojżesz. we Lwowie.
 - „ 2374. Cara Stefana w sprawie kosztów leczenia syna w zakł. kulparkowskim, *odsyła Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewent. postanowienia wniosku.*

5. *Petycję* Ls. 114. Ott Szymona o przyjęcie kosztów leczenia żony na fundusz krajowy.
 - „ 138. Gofryka Jana o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów leczenia żony.
 - „ 954. Gminy Zaborów o przyjęcie na fund. kosztów leczenia Katarzyny Siemienięc.
 - „ 1084. Spindlerowej Miny o zniżenie kosztów leczenia męża w zakładzie kulparkowskim.

- 5) *Petycję* Ls. 2262. Tymczaka Jana portyera przemyskiego, przesyła Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.
- 6) *Petycję* „ 2036. Przełożęstwa gminy wyznaniowej izrael. we Lwowie, odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania o ile Towarzystwo zastępuje szpital w żywieniu chorych, a po sprawdzeniu, do załatwienia tak jak wykażą rachunki
- 7) *Petycję* Dra Janusza Wisłockiego w sprawie pensyi emer. odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania, możliwego uwzględnienia, ewentualnie wstawienia do budżetu na rok 1910.

W roku 1886 w ówczesnym budżecie krajowym, koszta leczenia i wydatk sanitarne wynosiły 1,590.305 K., z której to sumy na szpitale krajowe zagr. i prow. wydano 1,310 000 K.

W roku 1896 koszta leczenia chorych i wydatki sanitarne wynosiły 2,197.736 K. z czego na szpitale wypada 1, 33.452 K.

W roku 1906 kwota na ohydwa wzmiankowane działy wyniosła 3,475.989 K. z czego wydatek kraju na szpitale wyniósł 3,092.577 K.

Z tego wynika, że kraj według możności finansowej dużo robił, dla podniesienia tej, tak ważnej gałazi swego zakresu działania.

Równocześnie stwierdza Komisya budżetowa, że te duże wydatk na dział III. nie tylko moralny i etyczny skutek na kraj wywarły, ale finansowo były groszem dobrze użytym, którego wydanie zwróciło się krajowi przez wytworzenie z ludzi do pracy niezdolnych z powodu choroby, ludzi do zarobkowania zdolnych, których praca nawet jak najtaniej rachowana, wielokrotnie przewyższyła wartość włożonego kapitału. Tego dowodzą cyfry sprawozdań Wydziału krajowego. W roku 1886 leczonych w szpitalach było 39.652 osób w 1,084.779 dniach leczenia, szpitale oddały krajowi 27.568 ludzi do pracy zdolnych. W roku 1906 szpitale leczyły 85.785 chorych w 2,133.547 dniach leczenia a oddały krajowi 80.605 ludzi do pracy zdolnych. Gdy się nadto obrachuje, ile członków rodziny, co prawie zupełnie odpada przy leczeniu szpitalnem, Komisya budżetowa wyraża zdanie, że pod w głędem ekonomicznym, wydatki te finansowo, są jednym ze środków zubożeniu kraju zapobiegających.

Komisya przedstawia tylko ekonomiczne skutki, jakie wydatki na szpitale przyniosły, sprawdzenie produktywności innych wydatków na cele sanitarne, jest dla Komisyi niemożliwym, przedstawić więc ich nie może, jakkolwiek o ich skuteczności i doniosłości nie wątpi.

Akta departamentu V. wykazują, że im lepiej urządzony szpital, tem większe do niego zaufanie ludności, tem większy napływ samopłacących chorych. To dowodzi, że im lepiej urządzony szpital, tem produktywniejszy na niego wydatek. Komisya stwierdza, że Wydział krajowy, stara się wszelkie nowo powstające szpitale, postawić na stopie odpowiadającej, tak społecznie jak naukowo zadaniom jakie mają szpitale i nie wątpi, że Wydział krajowy stawiając nowe i przeistaczając stare szpitale, dozwoli je dokonać tylko według najlepszych wskazań nauki, higieny z doświadczenia w szpitalnictwie.

i Komisya stwierdza. że budowie nowych szpitali sprzeciwiają się odnośne miast 30, wykazując, że w żadnym z miast procent leczenia w szpitalach chorych

miastowych nie przenosi 9% a w niektórych dosięga zaledwie 4%. Niesprawiedliwość istniejącej ustawy, uznał Wydział krajowy, drogą polubowną pociągając odnośne powiaty do świadczeń. Komisję budżetową powoduje to do postawienia:

Rezolucyj:

Wzywa się Wydział krajowy aby zbadał i złożył sprawozdanie o ile sprawiedliwą jest ustawa nakładająca na miasta obowiązek dawania $\frac{1}{2}$ kosztów na budowę szpitali i przedstawienia czy dotychczasowa ustawa nie wpływa ujemnie tak na rozwój szpitalnictwa jak na ekonomiczne podupadanie miast.

Komisya stwierdza, że administracya pojedynczych szpitali prowincjonalnych, chroma, skutkiem nierealizowania w należytych czasie rachunków kwartalnych. Zarządy szpitalne zadłużone do niemożliwości, jużto w kasach powiatu, jużto w kasach miast 30. Dostawy długie czasy czekają na wypłatę swych należności. Powoduje to wielką ujmę w gospodarstwie pojedynczych szpitali, nieregularnie płatni dostawcy, pokrycie znajdują w dostawie gorszego materiału, któren zarząd szpitali przyjąć musi nie mając za co gdzieindziej zakupić lepszy. Powodem tego zdaje się być przeciążenie personalu urzędniczego. Gdy to w zakres działania Wydziału krajowego wchodzi, Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się Wydział krajowy, aby co kwartał opóźniającemu się realizowaniu kosztów leczenia pojedynczych szpitali prowincjonalnych w właściwej drodze zapobiegł i spowodował konieczne dla dobrej administracyi, punktualne realizowanie rachunków.

Komisya budżetowa, zastanawiając się nad całym działem III przyszła do przekonania, że kraj nasz, którego tyle zadań czeka na każdym polu pracy społecznej, w wydatkach na dział III. w dużo rażniejszym tempie, jak dotychczas, na razie iśćby nie mógł. Mimo to komisya wyraża przekonanie, że na tem polu dużo dałoby się zrobić bez współdziałania skarbu krajowego. Klęską materialną a i bardzo źle oddziaływającym czynnikiem moralnym, to żyjący w gminach nieuleczalni, rekonwalescenci i matolki. Dla takich ledwie kilka w kraju istnieje i to prywatnych zakładów. A w wielu bardzo powiatach znaczne na krocie liczące się fundusze prawie marnieją, tymi funduszami, to kary sądowe, opłaty policyjne za zabawy i t. p. Wydawanie tych funduszy, nie stoi w stosunku do skutku, jaki wydany pieniądz dać powinien, a składanie tych funduszy przez jakiś chociażby dłuższy czas, na tworzenie domów dla nieuleczalnych matolek i rekonwalescentów, znacznie donioslejszy moralnie i ekonomicznie skutek by przyniosło. To powoduje komisję do postawienia wniosku.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby się zastanowił, czy chociażby przy zmianie istniejących ustaw i przepisów, w gminach do tego celu w pewne grupy połączonych, nie dałoby się zakładać domów dla nieuleczalnych matolek i rekonwalescentów, a to z funduszy gmin z podatkami w żadnym związku nie stojącymi. Odnośne sprawozdanie przedłoży możliwie rychło Wydział krajowy Sejmowi.

Chorzy umysłowo nieuleczalni, na razie nieszkodliwi i dzieci umysłowo nie-
dołężne, nie tylko kraj dużo kosztują, ale zalegając domy obłąkanych, zajmują miej-
sce takim, dla których pobyt w szpitalu byłby korzystniejszym, a dla braku miejsca,
nie mogą być pomieszczeni. W kraju istnieją zakłady (n. p. Iwonicz) gdzie pie-
lęgnowanie chorych jest tańszem jak w szpitalach, a są do tego przeznaczone celu.
To powoduje Komisję budżetową do postawienia wniosku:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

*Sejm upoważnia Wydział krajowy do umieszczenia matolek i kwalifikujących
się umysłowo chorych, za niewysłą opłatą, w prywatnych zakładach, mających upra-
wnienie do przyjmowania takich chorych.*

Epidemie to postrach dla rodzin, materyalna strata dla kraju całego. Jak-
kolwiek postęp i na tem polu jest widocznym, niestety zawsze kraj nasz przoduje
w największej ilości śmierci i kalectw, skutkiem chorób zakaźnych. Między wielu
innemi powodującemi ten stan przyczynami, pokaźne miejsce zajmują dwie, to jest
mała świadomość ludu o zaraźliwości chorób i rozwlekanie tychże przez niedesin-
fekcyonowanie mieszkań i ubran tak chorych jak ich otoczenia. Gdyby się postarać,
aby dzieci na najwyższym stopniu nauki w danej miejscowości, były z obowiązku
pouczane, o najważniejszych regułach higieny, o jakości i zaraźliwości chorób
epidemicznych, niewiadomość i niewiara, nie byłaby rozsądnikiem chorób, jeżeli nie
w tem, to w najbliższem pokoleniu. To powoduje Komisję budżetową do wniesienia
rezolucyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

*Wzywa się Wydział krajowy, aby po porozumieniu się z Radą szkolną krajo-
wą, zażądał od tejże, wydania polecenia, by w każdej szkole, na najwyższym stopniu
nauki w danej miejscowości, dzieci corocznie pouczane były o najważniejszych zasadach
higieny, o chorobach zakaźnych, tychże zaraźliwości i sposobach strzeżenia się od tejże.*

Obowiązkiem ustawowym każdej gminy, jest wykonywanie policji sanitarnej,
a obowiązek ten, w pierwszym rzędzie powinien skłaniać gminy do starania się o zlo-
kalizowanie i nierozwlekanie chorób zaraźliwych. Z wyjątkiem stolic i miast większych,
do rzadkości należy spełnianie w gminach tego obowiązku. Wydział krajowy jako
władza zwierzchnia miast i gmin, powinien wglądać w to, co zaniedbują czynniki
miejscowe, czy to z niewiadomości, czy ze złe pojętej oszczędności. To skłania Ko-
misję budżetową do postawienia następującej rezolucyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

*Wzywa się Wydział krajowy, aby się zastanowił, czyby nie można, polecić
gminom, liczącym po nad 5.000 mieszkańców, zakupienie aparatów desinfekcyjnych dla
odkażania mieszkań, ubiorów i pościeli, zarządzanie przymusowego odkażania tych
przedmiotów i postaranie się o człowieka z techniką desinfekcji obznajomionego. Od-
powiednie sprawozdanie i wnioski przedłoży Sejmowi Wydział krajowy.*

Kraj wydaje corocznie na koszt utrzymania podrzntków 61.000 K., a więc procent od półtora milionowego kapitału.

Brak dostatecznej opieki nad opuszczonymi dziećmi, stwierdzają rok rocznie, z inicjatywy pojedynczych posłów powtarzające się wnioski, o tworzenie domów dla opuszczonych dzieci. Nie jest zadaniem Komisji budżetowej, poruszać tej sprawy ze stanowiska moralnego i etycznego, ale jej obowiązkiem wskazać, na marnowanie się najdroższego materiału, jakim jest człowiek i zwrócenie się do Wydziału krajowego z wezwaniem, by w sprawozdaniu, swe na tę sprawę zapatrywanie wyłuszczył i wziął pod rozwagę możliwość tworzenia po kraju domów dla opuszczonych dzieci.

Brak ustawy o opiece nad ubogimi, to jedno z większych niedomagań naszego kraju; sprawie tej poświęcały swą pracę nie tylko jednostki, ale uznał ją i Wydział krajowy, gdy przed kilku laty przedstawił projekt ustawy nad ubogimi. Brak tej ustawy powoduje niewłaściwe użycie milionów w dobroczynności prywatnej a często i publicznej. Brak tej ustawy ciąży także dotkliwie na rubryce III., powodując znaczne wzmożenie kosztów leczenia w szpitalach krajowych i prowincjonalnych, a to przez wielkie obciążenie szpitali, materiałem do leczenia szpitalnego, już to całkiem nie, już to w mniejszym nadającym się stopniu. Nie jest zadaniem Komisji rozbierać przyczyny niedojścia do skutku wniesionej przez Wydział krajowy ustawy, ale Komisya zwraca uwagę, czy nie jest obowiązkiem Sejmu zebranego pod godłem przeprowadzenia reformy gminnej, pomyśleć także o stworzeniu ustawy o opiece nad ubogimi. To skłania Komisję budżetową do postawienia rezolucyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, aby możliwie w najkrótszym czasie, wniósł projekt ustawy o opiece nad ubogimi.

Sprawozdawca zamknięcia rachunkowego, dosadnie wykazał, jak dotkliwą ujmę funduszowi krajowemu wyrządza rząd, gdy jest tak rażąco niepunktualnym w wypłacie dłużnych należności, jak to miało miejsce w roku ubiegłym. W samej rubryce III. niespłacone należności wyniosły do pół miliona.

Komisya budżetowa pewna, że Wydział krajowy użyje wszelkich środków do zapobieżenia tej niewłaściwości, sprawę tej więcej nie porucza.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. Jabłoński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka III.

(poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego).

Sprawy zdrowotne.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

(Sprawozdawca poseł Dr Loewenstein).

Wydział krajowy preliminuje wydatki w kwocie	945.057 K.
Dochody	770.658 „
Niedobór wynosi przeto wedle preliminarza Wydziału krajow.	174.399 K.

Komisya budżetowa preliminuje :

Wydatki w kwocie	948.149 K.
Dochody w kwocie	771.658 „
Niedobór zatem wynosić będzie	176.491 K.

Wydatki.

Rubr. I. poz. 1—22. „Płace i emolumenta etatowe“ preliminuje komisya budżetowa w kwocie 130.665 K.
t. j. o 2.192 K. więcej od preliminarza Wydziału krajowego, a to uwzględniając podwyższenie dodatków aktywalnych urzędników administracyjnych szpitala krajowego, przedsta-

wione Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu w przedmiocie powiększenia etatu i powiększenia poborów urzędników administracyjnych szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie.

Rubr. II. poz. 23—32. „Koszta utrzymania osób nieetatowych“ preliminuje komisya budżetowa w kwocie	127.643 K.
„ III. poz. 33—57a. „Pensye i emerytury“. preliminuje komisya budżetowa w kwocie	23.499 „
t. j. o 600 K. wyżej od preliminarza Wydziału krajowego, albowiem wnosi:	

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyznaje się Katarzynie Feigel, wdowie po prosektorze w załatwieniu jej petycji do L. $\frac{754}{465}$ podwyższenie pensyi wdowej (poz. 42) z 1.200 K na 1.400 K.
 2. Przyznaje się Maryi Bertleffównej sierocie po dyrektorze kraj. szpitala powszechnego we Lwowie, w załatwieniu jej petycji do L. $\frac{1137}{803}$ dożywotnią pensyę w kwocie rocznej 400 K i wstawić także kwotę tę do budżetu na rok 1909 w Rubr. III. poz. 57a.
„ IV. poz. 58—61b. „Zaopatrzenia i dary z łaski“ preliminuje komisya w kwocie	788 „
to jest o 300 K. więcej od preliminarza Wydziału krajowego, albowiem wstawia w poz 61a. na rzecz Józefa Kułakowskiego, b. dyetaryusza jednorazowy dar z łaski w kwocie 200 K a w poz. 61b. na rzecz Eugenii Dekañskiej wdowy po dyetaryuszu dar z łaski w kwocie 100 K w myśl wniosku przedstawionego Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia przy budżecie na r. 1908.	
„ V—XVIII. preliminuje Komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, a to :	
„ V. poz. 62. „Odprawy i spłaty kwartatów pośmiertnych“	200 „
„ VI. poz. 63—66. „Remuneracye i zapomogi“ w kwocie	6.940 „
„ VII. poz. 67—79. „Koszta gospodarze“ w kwocie	396.036 „
„ VIII. poz. 80—89. „Koszta sanitarne“ w kwocie	111.187 „
„ IX. poz. 90. „Koszta kancelaryjne“ w kwocie	5.400 „
„ X. poz. 91. „Koszta kapliczne“ w kwocie	600 „
„ XI. poz. 92—96. „Utrzymanie budynków“ w kwocie	67.581 „
„ XII. poz. 97 i 98. „Odsetki od kapitałów dłużnych w kwocie	3.520 „
„ XIII. poz. 99. „Podatki i daniny“ w kwocie	1.500 „
„ XIV. poz. 100—102. „Rozmaite“ w kwocie	5.350 „
„ XV. poz. 103. „Zapomogi dla położnic“ w kwocie	14.000 „
„ XVI. poz. 104. „Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic“ w kwocie	100 „

Rubr. XVII. poz. 105. „Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii“ w kwocie	36.000 K
„ XVIII. poz. 106—111. „Spłata pożyczek“ w kwocie	17.140 „

Doehody.

preliminuje komisya budżetowa w kwocie 771.658 K
t. j. o 1.000 K. wyżej od preliminarza Wydziału krajowego
albowiem w poz. 5. podwyższa uwzględniając wynikłość
w ostatniem trzechleciu z 200 K. na 1.200 K.

Z powyższego sprawozdania okazuje się następujące

Zestawienie sumaryczne:

WYDATKI.

Rubr.		k o r o n y
I.	Płace i emolumenta etatowe	130.665
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych:	
	{ 1. zwyczajne	127.643
	{ 2. nadzwyczajne	—
III.	Pensye i emerytury	23.499
IV.	Zaopatrzenia i dary z łaski	788
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	200
VI.	Remuneracye i zapomogi	6.940
VII.	Koszta gospodarze:	
	{ 1. zwyczajne	354.424
	{ 2. nadzwyczajne	41.612
VIII.	Koszta sanitarne:	
	{ 1. zwyczajne	111.187
	{ 2. nadzwyczajne	—
IX.	Koszta kancelaryjne	5.400
X.	Koszta kapliczne	600
XI.	Utrzymanie budynków:	
	{ 1. zwyczajne	37.670
	{ 2. nadzwyczajne	29.911
XII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520
XIII.	Podatki i daniny	1.500
XIV.	Rozmaite	5.350
XV.	Zapomogi dla położnic	14.000
XVI.	Koszta utrzymania dzieci na bezpłatnym oddziale położnic	100
XVII.	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii.	36.000
XVIII.	Spłata pożyczek	17.140
	Razem: { 1. zwyczajne	876.626
	{ 2. nadzwyczajne	71.523
	Suma wydatków	948.149

DOCHODY.

Rubr.		k o r o n y
I.	Dodatki	74.240
II.	Opłaty pośmiertne	26.000
III.	Zwroty kosztów leczenia	401.000
IV.	Dochody z realności i dóbr	4.500
V.	Różne	4.700
VI.	Subwencje i zwroty od c. k. Skarbu	199.868
VII.	Pożyczka inwestycyjna	61.350
	<u>Suma dochodów</u>	<u>771.658</u>
	W porównaniu z wydatkami	<u>948.149</u>
	<u>Okazuje się niedobór</u>	<u>176.491</u>

Komisya budżetowa wnos :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Powyższy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie.

II. Petycję Ls. 315 Jana Lewickiego emerytowanego pisarza szpitala powszechn. o wliczenie mu lat służby w charakterze dyktarjusza przebytych, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego postawienia wniosku.

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Dr. Loewenstein.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka III.

(Do pozycji 4 wydatków i poz. 2 dochodów).

Sprawy zdrowotne.

Krajowy Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

Sprawozdawca poseł Dr. K. Lewicki.

Wysoki Sejmie!

Na rok 1909, wykazuje preliminarz krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie wedle wniosku Wydziału krajowego sumę wydatków na 1,024.918 K. Komisya budżetowa preliniuje wydatki na rok 1909 w sumie . . . 1,017.534 K. podwyższając w preliminarzu Wydz. kraj. w rubryce I. wydatków pozycyę 1, a) o 100 K i pozycyę z, a) o 600 K; obniżając pozycyę 5 do dyspozycji Wydziału krajowego, na adjuta i t. p. na 3.000 K; prostując w rubryce II. wydatków pozycyę 20, a): płaca 130. dozorców rocznie po 228 K na 29.640 K (zamiast po 288 K. na 37.440 K), jakoteż podwyższając w rubryce III wydatków (pensye i emerytury) pozycyę 30. Olszowy Jędrzej b. dozorca z 64 K na 164 K, i poz. 34. Mroczko Rozalia była dozorczyni z 192 K na 240 K, a w rubryce IV. wydatków (zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski) pozycyę 42. Kamiński Jan z 72 K na 172 K i pozycyę 44. Kuźmicha Onufry, były dozorca z 72 K na 172 K, — otóż razem mniej o 7.384 K.

Zmiany w rubryce I. wydatków wynikły skutkiem regulacji etatu posad i płac, w rubryce II. wydatków skutkiem sprostowania zaszłej omyłki rachunkowej, a w rubrykach III. i IV. wydatków skutkiem podwyższenia najniższych emerytur i zaopatrzeń w drodze łaski, czem załatwiono odnośne petycye do l. s. 826/532 i 1433, 1061 Dochody wstawia Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału

krajowego na rok 1909, w sumie	837.237 K
Porównując sumę wydatków	1,017.534 „
ze sumą dochodów	837.237 „
wynika niedobór na r. 1909	180.297 „
W r. 1908, wykazano wydatki	900.590 K
a dochody na	735.937 „
z niedoborem na.	164.653 K

Szczegółowo preliniuje Komisya budżetowa na r. 1909:

Rubr.	P o s z c z e g ó l n i e n i e	korony
WYDATKI.		
I.	Płace i emolumenta etatowe	84.760
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych	188.572
	{ 1. zwyczajne	
	2. nadzw. czajne	496
III.	Pensye i emerytury	16.569
IV.	Zaopatrzenia, odstawnne i dary z łaski	864
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80
VI.	Remuneracye i zapomogi	4.785
VII.	Koszta gospodarcze zakładu: { 1. zwyczajne	445.031
	2. nadzwyczajne	28.319
VIII.	" " folwarku	32.413
	{ 1. zwyczajne	
	2. nadzwyczajne	160
IX.	" sanitarne	19.350
	{ 1. zwyczajne	
	2. nadzwyczajne	500
X.	" kancelaryjne	2.400
	{ 1. zwyczajne	
	2. nadzwyczajne	2.200
XI.	" kapliczne	500
	{ 1. zwyczajne	
	2. nadzwyczajne	100
XII.	" utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urzędzeń	32.160
	{ 1. zwyczajne	
	2. nadzwyczajne	38.604
XIII.	Podatki z ekwiwalentem i daniny	130
XIV.	Rozmaite	11.480
XV.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120
XVI.	Spłata pożyczek	107.949
	Razem { 1. zwyczajne	947.164
	2. nadzwyczajne	70.370
	Suma wydatków	1,017.534
DOCHODY.		
I.	Odsetki od kapitałów i efektów	212
II.	Dodatki	1.500
III.	Dochody z dóbr	42.125
VI.	Zwroty kosztów leczenia	784 000
V.	Rozmaite	9.400
	Suma dochodów	837.237
	W porównaniu z wydatkami	1,017.534
	Okazuje się niedobór	180.297

Na tej podstawie Komisya budżetowa wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na rok 1909.“

Dalej Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm podwyższa w drodze łaski Jędrzejowi Olszowemu, byłemu dozorczy Zakładu Kulparkowskiego emeryturę z 64 K na 164 K rocznie od r. 1909.
2. Sejm podwyższa Rozalii Mroczo, byłej dozorczy Zakładu kulparkowskiego w drodze łaski emeryturę z 192 K na 240 K rocznie od r. 1909.
3. Sejm podwyższa w drodze łaski dożywotnie zaopatrzenie Janowi Kamińskiemu byłemu dozorczy Zakładu kulparkowskiego z 72 K na 172 K rocznie od r. 1909.
4. Sejm podwyższa w drodze łaski dożywotnie zaopatrzenie Onufremu Kuźmicha, byłemu dozorczy Zakładu kulparkowskiego z 72 K na 172 K rocznie od r. 1909.
5. *Petycje*: L. 2094|1560 Dr. Janusza Wisłockiego o emeryturę, l. 415|189 Stanisława Fanty emerytowanego rządcy Zakładu o podwyższenie emerytury; l. 499|244 Anny Sarneckiej byłej dozorczy o emeryturę, l. 154|64 Jana Węgrzyna byłego dozorczy o podwyższenie emerytury, l. 1110|787 urzędników Zakładu o wypłatę odwyższonych poborów, l. 2039|1519 funkcyjaryuszy Zakładu o przyznanie stanowisk stałych i l. 2038|1518 służby oddziałowej o zabezpieczenie starości, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia i sprawozdania*
6. *Petycje*: L. 1904|1415 Walentego Leśniaka z Górnej wsi (p. Myślenice) i l. 1952|1452 Katarzyny Hładun z Podgrodzia (p. Rohatyn) o uwolnienie od zapłaty kosztów leczenia, jakoteż l. 1583|1169 Jana Christofa o przyznanie poniesionych strat przy dostawie dla Zakładu kulparkowskiego, — *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.*

We Lwowie dnia 9. października 1908 r.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. K. Lewicki.

Budżet krajowy na rok 1909

Rubryka III.

(poz. 5 wydatków i poz. 3 dochodów).

Sprawy zdrowotne.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca poseł Dr. Stanisław Jabłoński.

Wydział krajowy preliniuje wydatki w kwocie	745.740 K.
dochody „ „	585.116 „
niedobór „ „	<u>160.624 K.</u>
Komisya budżetowa preliniuje wydatki w kwocie	755.621 K.
dochody „ „	585.116 „
niedobór „ „	<u>170.505 K.</u>

t. j. *większy* od preliniowanego przez Wydział krajowy o 9.881 K. a to z następujących powodów:

W rubryce I. podwyższono dodatki aktywalne urzędników administracyjnych, które wyniosą 2.168 K.
natomiast umniejszy się wydatek na dodatki osobiste o 237 „

„ „ II. przybył wydatek w kwocie 474 „
na koszt utrzymania jednej posługaczki, z powodu zorganizowania centralnego magazynu.

W rubryce III w załatwieniu petycji do L. 175, wstawiono stałą kwotę roczną	600 K.
dla p. Heleny Jordanowej, wdowy po ś. p. Henryku Jordanie.	
„ „ VII. wstawiono dodatkowo na utrzymanie 2 praczek	876 „
„ „ XVI. wstawiono do dyspozycji Wydziału krajowego	6.000 „
na ewentualną podwyżkę ryczałtu na utrzymanie chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika — a to z uwagi, że od 1. stycznia 1909, ma być zawartą nowa umowa w tym przedmiocie.	
„ „ IV. poz. 16. dochodów zatwierdza komisya budżetowa dochód w kwocie	10.222 „
uzyskać się mający z pożyczki z majątku zarodowego funduszu szpitala św. Łazarza, na koszt rozszerzenia instalacyj dla oświetlenia elektrycznego.	

Na podstawie powyższego sprawozdania, komisya przedstawia do uchwały Wysokiego Sejmu :

1) Preliminarz krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie :

WYDATKI.

Rubr.		zwyczajne	nadzwyczajne
I.	Płace i emolumenta etatowe	112.201 K.	
„	II. Koszta utrzymania osób nieetatowych	94.342 „	800 K
„	III. Pensye i emerytury	28.078 „	
„	IV. Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	2.518 „	
„	V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	100 „	
„	VI. Remuneracye i zapomogi	6.850 „	
„	VII. Koszta gospodarcze	253.193 „	25.222 „
„	VIII. Koszta sanitarne	59.219 „	12.413 „
„	IX. Koszta kancelaryjne	2.600 „	650 „
„	X. Koszta kapliczn	962 „	
„	XI. Utrzymanie budynków	20.323 „	15.137 „
„	XII. Podatki i daniny	2.362 „	
„	XIII. Rozmaite	3.060 „	
„	XIV. Zapomogi dla położnic	5.700 „	
„	XV. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	1.000 „	
„	XVI. Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika	54.500 „	
„	XVII. Zapisy	214 „	
„	XVIII. Wydatki konkurencyjne	100 „	
„	XIX. Dyety, koszta podróży i różne inne	200 „	
„	XX. Spłata pożyczek	53.877 „	
	Razem	701.399 K.	54.222 K.

Suma wydatków 755.621 K.

DOCHODY.

		zwyczajne
Rubr	I. Odsetki od kapitałów	40.009 K.
„	II. Dochody z dóbr i realności	24.345 „
„	III. Zwroty kosztów leczenia	475.000 „
„	IV. Dochody rozmaite	13.522 „
„	V. Zwroty od c. k. Skarbu Państwa	<u>32.240 „</u>
	Suma dochodów	585.116 K.
	w porównaniu z wydatkami	<u>755.621 „</u>
	okazuje się niedobór	170 505 K.

2) „Wzywa się Wydział krajowy, aby rażącym brakiem lub całkowicie nieodpowiedniemu urzędzeniu pojedynczych oddziałów chorych, w sposób odpowiadający wymogom i wysokości nauki zarządził, a to przez ile możliwości równoczesne usunięcie braków względnie wystawienie nowych budynków.

Na ten cel winien Wydział krajowy zaciągnąć spłacalny dług w funduszu zarodowym szpitala św. Łazarza.“

3) „Petycyę l. 521. Dr. Stanisława Ponikły b. dyrektora szpitala św. Łazarza odsłępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku“.

Sprawozdaniem tem załatwiono także petycyę L. 755. Maryi Cybulskiej wdowy po maszynieście.

We Lwowie, 17. października 1908.

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Jabłoński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka IV.

Poz. 1 – 33 wydatków.

Dobroczynność.

Sprawozdawca poseł Niezabitowski.

Wydatki.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz.	1. Dom ubogich i sierót w Krakowie	10.848 K.	— K.
"	2. Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000 "	— "
"	3. Towarzystwo miłosierdzia pod godłem „Opatrz- ność“ we Lwowie	2.400 "	— "
"	4. Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	1.000 "	— "
"	5. Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod we- zwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	400 "	— "
"	6. Towarzystwo j. w, rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K, udzielonej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad nie- mowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, X. i XI. półroczna rata z 35-lecia, do 1. października 1938 włącznie	— "	3.575 "
	Do przeniesienia	16.648 K.	3.575 K

zwyczajne: nadzwyczajne:

	Z przeniesienia	16.648 K.	3.575 K.
Poz. 7. Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozporządzałości Wydziału krajowego	10.000	„	— „
<i>Do tej pozycji odsyła się wszystkie petycje o subwencje dla ochronek umieszczone w sprawozdaniu na r. 1908.</i>			
„ 8. Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	„	— „
„ 9. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, <i>zasiłek stały</i>	400	„	— „
„ Ruskie Towarzystwo kolonii wakacyjnych, <i>jednorazowo</i>	—	„	200 „
„ 10. Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie	200	„	— „
„ 10a. Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie,	—	„	200 „
„ 10b. Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług, <i>jednorazowo</i>	—	„	200 „
„ 11. Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400	„	— „
„ 12. Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu im. hr. Sołtykowej	200	„	— „
„ 13. Komitet „Domu pracy“ na Kazmierzu w Krakowie	1.000	„	— „
„ 14. Zakład im. św. Jadwigi w Krakowie, <i>stała subwencja</i>	1.200	„	— „
„ 15. Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000	„	— „
Do przeniesienia	40.248 K.		4.175 K.

zwyczajne : nadzwyczajne :

	Z przeniesienia	40.248 K.	4.175 K.
Poz. 16. Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy, dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie . . .	1.600 „	—	„
„ 17. Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K. zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań, dla robotników katolickich w Krakowie (VII. rata z 28-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902)	— „	1.600 „	„
„ 18. Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycji Wydziału krajowego	4.500 „	—	„
„ 19. Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000 „	—	„
„ 20. I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200 „	—	„
„ 21. Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200 „	—	„
„ 21a) Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidiecezyi lwowskiej	— „	200 „	„
„ 21b) Towarzystwo pomocy dyaków dyecezyi przemyskiej	— „	200 „	„
„ 22. Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzałości Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami)	1.000 „	—	„
„ 23. Zgromadzenie S. S. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi	„	2.000 „	„
„ 24. Gminie Kolbuszowa, na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzalców (X. rata ostatnia z 10-lecia, w myśl uchwały sejmowej z 10. kwietnia 1900 r.)	— „	3.000 „	„
Do przeniesienia	49.748 K.	11.175 K.	

zwyczajne : nadzwyczajne :

	Z przeniesienia	49.748 K.	11.175 K.
<i>Poz. 25.</i> Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400 000 K. zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulację ulic i inne inwestycje (XIV. rata z 20 lecia)	—	„	10.240 „
„ 26. Gminie m. Mikuliniec, IV. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K. zaciągniętej na lat 10, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulację ulic i inne inwestycje	—	„	589 „
„ 27. Dla pogorzalców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	„	10.000 „
„ 27a) Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (zakład p. Żurowskiej)	—	„	1.500 „
„ 27b) Przytulisko dla drobnych sierót pod opieką św. Józefa we Lwowie <i>jednorazowo</i>	—		700 „
„ 28 Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie	200	„	— „
„ 29 Zgromadzenie X. X. Redemptorystów w Podgórzu, na budowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K. IV. rata z 5-lecia)	2.000	„	— „
„ 30 Zgromadzenie SS. Miłosierdzia im. św. Wincen- tego à Paulo we Lwowie — VIII. i IX. rata umorzenia reszty pożyczki 20.000 K. zaciągnię- tej w galicyjskiej Kasie oszczędności	1.230	„	— „
„ 31 Zarząd centralny Związku katolickich towa- rzystw i zakładów dobroczynnych, na umorze- nie pożyczki 120.000 K. zaciągnąć się mającej na budowę domu dla wszystkich stowarzyszeń robotniczych katolickich we Lwowie, (w myśl uchwały sejm. z 18. marca 1907).	—	„	6 300 „
„ 32. Koszta utrzymania rozmaitych osób w zakła- dach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo)	25.000	„	— „
Do przeniesienia	78.178 K.		40.504 K.

zwyczajne: nadzwyczajne:

	Z przeniesienia	78.178 K.	40.504 K.
I oz. 33	Katolicki Związek kobiet polskich na tanią kuchnię studencką	— „	500 „
„ 34	Stankiewiczowej Julii, wdowie po ostatnim czwartaku do dyspozycji Wydziału kraj., <i>jednorazowo</i>	— „	200 „
	Suma wydatków rubr. IV	78.178 K.	41.204 K.
	Ogółem	119.382 K.	

Dochody.

Rubryka ta nie ma dochodów.

Lwów dnia 12. października 1908.

Przewodniczący :

K. Badeni.

Sprawozdawca :

Niezabitowski.

udżet krajowy na rok 1909.

Rubryka V.

Poz. 1—7 wydatków i poz. 1—2 dochodów.

oświata i sztuka.

Dział I. Akademia Umiejętności i Rada szkolna krajowa.
II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.

Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.

Wydatki.

Dział I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa:

	zwyczajne
<i>Poz. 1.</i> Akademia umiejętności w Krakowie:	
a) zasiłek stały	70.000 K.
b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesorów Abrahama i Zakrzewskiego w Archiwum Watykańskiem (na trzechlecie 1907 8—1010 11).	4.000 „
c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	5.000 „
d) dla Biblioteki polskiej w Paryżu	6.000 „
czyli tyle, ile uchwaliła Komisya w preliminarzu na r. 1908. Wydatek rzeczony wstawiła Komisya w preliminarz na r. 1908 z powodów w sprawozdaniu o preliminarzu na r. 1908 wyszczególnionych.	
	Razem 85.000 K.
czyli tyle, ile uchwalono w Komisji w preliminarzu na rok 1908, zaś o 6.000 K. więcej od wydatku proponowanego w preliminarzu Wydziału krajowego i od rzeczywistego wydatku w r. 1907.	
	Do przeniesienia 85.000 K.

	Z przeniesienia	zwyczajne:
		85.000 K.
Poz. 2. Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (stałe pobory)	32.000 K.	
i na koszty podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do jej rozporządzenia)	<u>4.300 „</u>	36.300 „
czyli tyle ile uchwalono, w Komisji w preliminarzu na r. 1908 a o 745 K. <i>więcej</i>		
od wydatku na ten cel w r. 1907.		
	Suma wydatków działu I.	<u>121.300 K.</u>

Komisyja budżetowa przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące *rezolucye do uchwały*:

1) *Sejm wzywa Radę szkolną krajową, ażeby poczyniła potrzebne zmiany w regulaminie Rady szkolnej krajowej, a mianowicie, ażeby sprawy aprobaty książek szkolnych dotychczas rozstrzygane w sekcjach, zastrzegła do decyzji pełnej Rady.*

2) *Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zapewniając inspektorom szkolnym krajowym dostateczną fachową pomoc umożliwić im częstsze zwiedzanie szkół.*

3) *Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby podawała do wiadomości Sejmowi ilość szkół corocznie lustrowanych przez inspektorów szkolnych krajowych.*

4) *Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ustanowieniem referentów i pomnożeniem sił kancelaryjnych przy c. k. Starostwach, zapewnić inspektorom okręgowym dostateczną pomoc i umożliwić im w ten sposób częstsze lustracje szkół.*

5) *Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby zwoływała w celu wymiany pedagogicznych i dydaktycznych doświadczeń coroczne konferencje inspektorów krajowych i okręgowych.*

6) *Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w preliminarz budżetu na rok 1909 wstawił płaćce potrzebne w celu ustanowienia posady drugiego inspektora dla okręgów kołomyjskiego, stryjskiego, wadowickiego, rzeszowskiego, sokalskiego i nowosądeckiego.*

7) *Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zastanowiła się nad utworzeniem stałego oddziału budowniczego dla budowy szkół bądźto przy Wydziale krajowym, bądźto przy Radzie szkolnej krajowej.*

Zwyczajne: Nadzwyczajne: Razem:

W myśl powyższych uchwał wydatki Rubryki V. poz. 1—2 wynoszące będą

121.300 K. — K. 121.300 K.

II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe:

	Zwyczajne:	Nadzwycz.:	Razem:
Poz. 3. Wydatki funduszu szkolnego krajowego (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	18,946.159 K.	71.876 K.	19,018.035 K.
" 4. Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	1,693.100 „	— „	1,693.100 „
" 5. Na oprocentowanie i amortyzację pożyczki 10,000.000 K. zaciągniętej się mającej na budowę nowych szkół ludowych	— „	250.000 „	250.000 „
" 6. Na subwencye dla istniejących już internatów czyli o 10.000 K. <i>więcej</i> od proponowanego przez Wydział krajowy wydatku i od wydatku uchwalonego w Komisji w preliminarzu na r. 1908 a o 13.000 K. <i>więcej</i> od rzeczywistego wydatku z r. 1907.	35.000 „	— „	35.000 „
" 7. Na budowę domów dla internatów czyli o 20.000 K. <i>więcej</i> od wniosku Wydziału krajowego, od kwoty przez Komisję w preliminarzu na r. 1908 uchwalonej i od kwoty w r. 1907 rzeczywiście na ten cel wydanej.	— „	70.000 „	70.000 „

Suma wydatków działu II. 20,674.259 K. 391.876 K. 21,066.135 K.

Wysoki Sejm uchwalił w r. 1907 na wniosek Komisji budżetowej następującą rezolucję:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do ewentualnego podwyższenia w miarę potrzeby zasiłku na subwencye i na budowę domów dla internatów w preliminarzu na rok 1908“.

Komisja budżetowa zaś w sprawozdaniu z r. 1907 uznała pożyteczność wychowania w internatach i wyraziła nadzieję, że Wydział Krajowy w porozumieniu z Radą szkolną krajową uwzględni w rozdziale subwencji te internaty, których wpływ wychowawczy jest dodatnim, a po rozgatkowaniu petycji wstawi w razie potrzeby na subwencye i na budowę internatów wyższą kwotę w preliminarzu budżetu na rok 1908.

Mimo powyżej przytoczonej zachęty i niezaprzeczonej potrzeby, Wydział krajowy licząc się z poważnymi trudnościami finansowymi, nie wstawił wcale wyższego wydatku na budowę domów dla internatów a wydatek na subwencye w preliminarzu Komisji przedłożonym podniósł jedynie tylko o 3000 K. Pomimo że Komisya nie zapoznaje wcale wielkich trudności, jakie przedstawiają finanse kraju, uważa Komisya zarówno ze względów społecznych, jak i pedagogicznych konieczność podwyższenia wydatków na budowę i zasiłki dla internatów za nagłą, a pragnie zarazem chociażby w ciasnym zakresie czasowej możliwości kraju przyjść moralnie i materyalnie w pomoc mnożącym się szlachetnym usiłowaniom społeczeństwa na polu organizacji internatów, które również często walczą z ciężkimi materyalnemi trudnościami. Komisya uważa bowiem za obowiązek zarówno reprezentacji kraju, jak i społeczeństwa przyczynić się do tego, ażeby kandydaci do stanu nauczycielskiego otrzymali nietylko gruntowną a przytem praktyczną i do potrzeb przyszłego zawodu zastosowaną naukę, które seminarya im dać powinny, ale także i na zdrowych zasadach oparte, religijne i patriotyczne wychowanie, a w tym kierunku mogą internaty seminaryom użyzyć skutecznej pomocy. A więc pomimo trudności finansowych kraju po przekonaniu się, że Rada szkolna Krajowa czuwa nad prawidłową kontrolą internatów, proponuje Komisya podwyższenie wydatku na zasiłki na budowy i utrzymanie internatów.

Komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy odesłać

Petycye :

Nr.	$\frac{466}{221}$	Stowarzyszenia Internatu dla nauczycieli c. k. Seminarjum nauczycielskiego męskiego w Krakowie.
Nr.	$\frac{466}{222}$	
Nr.	$\frac{418}{192}$	Siostry Franciszki Felicyanki, Przełożonej Internatu w Przemyślu o subwencyę na utrzymanie internatu.
Nr.	$\frac{419}{193}$	
Nr.	$\frac{1300}{931}$	S. M. Franciszki Felicyanki, Przełożonej Internatu w Przemyślu o subwencyę na budowę internatu.
Nr.	$\frac{1205}{868}$	Maryi Klary Borowskiej, Przełożonej Sióstr Dominikanek w Wielowsi o zasiłek na utrzymanie internatu w Tarnopolu.
Nr.	$\frac{103}{9}$	Komitetu Towarzystwa Opieki nad Internatem dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego w Tarnopolu o zasiłek na utrzymanie internatu.
Nr.	$\frac{1567}{1158}$	Siostry Maryi Rafaeli, ze Zgromadzenia Sióstr Felicyanek, Przełożonej Internatu św. Jana Kantego we Lwowie o zasiłek na utrzymanie internatu.

Nr.	$\frac{1080}{768}$	Konwentu Panien Benedyktynek w Przemyślu o zasiłek na utrzymanie internatu.
Nr.	$\frac{626}{369}$	Sióstr Bazylianek w Przemyślu o zapomogę z funduszu przeznaczzonego na budowę internatów, w celu cząstkowego spłacenia długu zaciągniętego na kupno domu na internat.
Nr.	$\frac{1860}{1872}$	Siostry Maryi Rafaeli Kunaszowskiej ze Zgromadzenia Sióstr Felicjanek, Przełożonej Internatu św. Jana Kantego we Lwowie o zasiłek na utrzymanie internatu.
Nr.	$\frac{625}{368}$	Sióstr Bazylianek w Przemyślu o zapomogę dla internatu uczenic c. k. Seminarium żeńskiego.
Nr.	$\frac{971}{676}$	Klasztoru Sióstr Bazylianek we Lwowie o zasiłek dla internatu.
Nr.	$\frac{1618}{1204}$	Kuratora Internatu św. Stanisława w Tarnowie o udzielenie subwencji na cele internatu.
Nr.	$\frac{402}{176}$	Kuratora Internatu św. Józefa w Tarnowie o zapomogę na spłacenie długu.

Zwyczajne: Nadwyzcz.: Razem:

W moc powyższych uchwał Komisji wynosić
będą:

II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe 20.674.259 K. 391.876 K. 21,066.135 K.

Doehody.

		Zwyczajne:	Nadwyzcz.:	Razem:
Poz. 1.	Dochody fuduszu szkolnego krajowego (wedle osobnego sprawozdania)	3,614.164 K.	— K.	3,614.164 K.
„ 2.	Dochody funduszu szkolnego emerytalnego (wedle osobnego sprawozd)	371.703 „	— „	371.703 „
	Suma poz. 1. i 2. dochodów	<u>3,985.867 K.</u>	<u>— „</u>	<u>3,985.867 K.</u>

Lwów, dnia 12. października 1908 r.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1909.

Do rubr. V. poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów
funduszu krajowego.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1909.

Sprawozdawca p. **Włodzimierz Kozłowski.**

Wysoki Sejmie!

Wydatki funduszu szkolnego wynosiły w r	1896	6,704.358 K	
	" "	1897	7,128.746 "
	" "	1898	7,592.728 "
	" "	1899	8,016.033 "
	" "	1900	8,923.719 "
	" "	1901	9,423.939 "
	" "	1902	10,140.160 "
	" "	1903	11,346.478 "
	" "	1904	11,977.872 "
	" "	1905	13,221.538 "
	" "	1906	14,309.464 "
	" "	1907	16,361.212 "
			} wraz z przebieżnemi
Na rok 1908 proponuje Komisya wydatki.		17,991.008 "	
Wydatki na rok 1909 oblicza Komisya			19,018.035 K
czyli o.		6.700 K	więcej
od wniosków Wydziału krajowego, czyli o	1,027.027	"	więcej
od wydatków proponowanych przez Komisję			
na rok 1908, o	2,656.823	"	więcej
od rzeczywistych wydatków z roku 1907, o	4,708.571	"	więcej
od rzeczywistych wydatków z roku 1906, o	7,040.163	"	więcej
od rzeczywistych wydatków z roku 1904, o	10,094.316	"	więcej
od rzeczywistych wydatków z roku 1900, o	12,313.677	"	więcej
od rzeczywistych wydatków z roku 1896.			
Wydatki zwyczajne na rok 1909 wynosić będą			18,933 409 K
czyli o		2.750 K	mniej
od zwyczajnych wydatków preliminowanych			
przez Wydział krajowy, o	1,021.077	"	więcej
od uchwalonych przez Komisję zwyczajnych			
wydatków na rok 1908.			

Wydatki nadzwyczajne na r. 1909 proponuje		
Komisya w kwocie		79.626 K
czyli o	9.450 K	
<i>więcej</i> od wydatków nadzwyczajnych, preliminowa-		
nych przez Wydział krajowy, a o	6.950 „	
<i>więcej</i> od wydatków proponowanych przez Komisję		
na rok 1908.		
Dochody wynosiły w r. 1896	2,847.000 „	
w r. 1897	3,184.036 „	
w r. 1898	2,989.216 „	
w r. 1899	3,052.042 „	
w r. 1900	3,252.084 „	
w r. 1901	3,236.679 „	
w r. 1902	3,142.891 „	
w r. 1903	3,515.237 „	
w r. 1904	3,528.466 „	
w r. 1905	3,708.024 „	
w r. 1906	3,727.264 „	
w r. 1907	3,810.275 „	
w r. 1908 według wnio-		
sków uchwalonych przez Komisję budżetową mają		
wynosić	3,595.824 „	
Na r. 1909 proponuje Komisya zgodnie z Wy-		
działem krajowym dochody		3,614.164 K
czyli o	18.340 K	
<i>więcej</i> od dochodów proponowanych na rok 1908, o	196.111 „	
<i>mniej</i> od rzeczywistych dochodów z r. 1907, o	113.100 „	
<i>mniej</i> od dochodów z roku 1906, o	85.698 „	
<i>więcej</i> od dochodów z roku 1904, o	362.080 „	
<i>więcej</i> od dochodów z roku 1900, a o	767.164 „	
<i>więcej</i> od dochodów z roku 1896.		
Niedobór wynosił w r. 1896	3,857.358 K	
w r. 1897	3,944.710 „	
w r. 1898	4,603.512 „	
w r. 1899	4,964.091 „	
w r. 1900	5,671.635 „	
w r. 1901	6,187.260 „	
w r. 1902	6,727.269 „	
w r. 1903	7,831.241 „	
w r. 1904	8,449.406 „	
w r. 1905	9,513.514 „	
w r. 1906	10,582.200 „	
w r. 1907	12,550.937 „	
Na r. 1908 obliczyła Komisya niedobór	14,394.184 „	
Na r. 1909 proponuje Komisya niedobór		15,403.871 K
czyli o	1,009.687 K	
<i>większy</i> od przyjętego przez Komisję niedoboru na r.		
1908, a o	2,852.934 „	
<i>większy</i> od rzeczywistego niedoboru z r. 1907, a o	4,821.671 „	
<i>większy</i> od rzeczywistego niedoboru z r. 1906, a o	6,954.465 „	

<i>większy</i> od rzeczywistego niedoboru z r. 1904, a o .	9,732.236 K
<i>większy</i> od rzeczywistego niedoboru z r. 1900, a o .	11,546.513 „
<i>większy</i> od rzeczywistego niedoboru z r. 1896.	

Suma wszystkich wydatków (t. j. wydatków funduszu szkolnego krajowego, funduszu okręgu miasta Lwowa, funduszu szkolnego emerytalnego i funduszków szkolnych miejscowych na szkoły ludowe wynosiła:

w roku 1896	9,829.050 K
w roku 1897	10,170.714 „
w roku 1898	11,873.306 „
w roku 1899	11,524.169 „
w roku 1900	11,953.964 „

w roku 1901 nie była dokładnie przytoczoną oznaczona kwota tychże wydatków, ponieważ Rady szkolne okręgowe w Brzozowie, Chrzanowie, Krakowie, Krośnie i Limanowej nie przedłożyły przed podaniem do druku sprawozdania Rady szkolnej rachunków.

w roku 1902	14,069.888 K
w roku 1903	15,722.664 „
w roku 1904	16,786.114 „
w roku 1905	16,499.628 „
w roku 1906	19,846.447 „

czyli o	3,346.819 „
<i>więcej</i> od wydatków z r. 1905, a o	3,060.333 „
<i>więcej</i> od wydatków z r. 1904, a o	7,892.483 „
<i>więcej</i> od wydatków z r. 1900, a o	10,017.397 „
<i>więcej</i> od wydatków z r. 1896.	

Zalecając Wysokiemu Sejmowi do uchwały tak znaczne w stosunku do sił finansowych kraju, a jednak niedostatecznie w wielu kierunkach odpowiadające potrzebom kwoty, nie mogła Komisya szkolna uchylić się od uwag co do sposobu ich użycia. Rzecz naturalna, że w uwagach podobnych trudno rozgraniczyć ściśle finansową i administracyjną stronę przedmiotu od pedagogicznej i dydaktycznej, która należy do oceny Komisji szkolnej.

Jeśli też Komisya gdziekolwiek w uwagach swoich dotknie także i tego pola, nie myśli wcale wkraczać w cudzą kompetencję, przeciwnie uznaje na polu pedagogiczno-dydaktycznym powagę Komisji szkolnej, wie, że do Komisji szkolnej należy wypowiedzenie ostatecznego zdania w sprawach pedagogiczno-dydaktycznych, pozwala sobie jedynie tylko podać niektóre punkta jej oceny.

Podstawą sądu Komisji są cyfry zawarte w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej. Oceniając też użycie przeznaczonych na szkolnictwo kwot w świetle cyfr, widzi w nich Komisya światło i cienie; zaznaczając także tu i ówdzie cienie zaznaczyć musi jednak Komisya, że natychmiastowe usunięcie ujemnych stron szkolnictwa nie zawsze w obecnych warunkach pracy zależy od woli Rady szkolnej krajowej, a przeto stwierdzenie niektórych ujemnych stron nie zawiera wcale zwróconego przeciwko Radzie szkolnej krajowej zarzutu.

Jeżeli cyfry sprawozdania porównamy z cyframi lat ostatnich, a jakoż czy nią poniżej podane tabele, przyjdziemy do przekonania, że w roku 1906/7 uczyniło szkolnictwo wielki krok naprzód na polu frekwencji. Liczba dzieci pobierających naukę szkolną lub domową wynosiła w r. 1907 — 923.798, a wzrost dzieci pobierających naukę o 83.443 był znacznie większym od wzrostu frekwencji w latach 1891—1906. Jedynie tylko frekwencja z r. 1902/3 do cyfry z r. 1906/7 się zbliża, ale jej nie dosięga.

Procentowy wzrost frekwencji w r. 1906/7 wyższy jest od wszystkich lat poprzednich w okresie 1898—1907 z wyjątkiem lat 1899/00 i 1902/3.

W procentowo obliczonej liczbie dzieci zapisanych a nie uczęszczających do szkoły jest drobne zmniejszenie. Zawsze procent jednak wynosi 4·79 ‰, jest on niższym od lat 1903—1907, wyższym jest on jednak od r. 1902/3. Spodziewać się należy ciągłego jego zmniejszania, dzieci bowiem zapisane a nieregularnie do szkoły uczęszczające są kulą u nóg szkoły a zawadą nauki i wymagają od nauczyciela wiele pracy nie zawsze produktywnej, a niekiedy z uszczerbkiem dzieci regularnie uczęszczających udzielanej.

Z radością powitać należy fakt, że procent dzieci nie pobierających żadnej nauki znacznie się zmniejszył; a jest on dwa razy niższym, aniżeli w roku 1901. Zawsze jednak ten procent, jakkolwiek znacznie niższy od lat poprzednich, (wynosił on bowiem w r. 1904 — 22·1 ‰, w r. 1905/6 — 19·6, w r. 1906/7 — 13·6 ‰), jest bardzo wysokim, w tej mierze postępu oczekiwać trzeba po założeniu nowych szkół i po organizacyi szkół przenośnych i nauczycieli wędrownych, przeznaczonych dla tych miejscowości, w których liczba dzieci jest za małą do utrzymania szkoły; urządzenie tego rodzaju szkół przenośnych w tych okolicach Szwecyi, w których są małe osady a rzadkie zaludnienie pociągnęło za sobą pożądane owoce, i przyczyniło się do stosunkowo szybkiego usunięcia analfabetyzmu.

Liczba gmin nie posiadających szkoły zmniejszyła się o 52; postęp w tym kierunku większy aniżeli w r. 1905/6 i 1903/4, o wiele mniejszy jednak aniżeli w latach 1902/3 i 1904/5. Wobec faktu, że liczba gmin nie posiadających szkoły zawsze jednak 736 wynosi, podnoszono w Komisji naglącą potrzebę przyspieszenia akcji budowy nowych szkół, na które Sejm zgadzając się na zaciągnięcie 10-milionowej pożyczki dał środki.

Z zadowoleniem powitano też w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej pierwszą dokładną statystykę gmin bez szkoły, którą należałoby w przyszłym roku uzupełnić wykazem odległości każdej gminy od szkoły w innej miejscowości, ażeby rozpocząć budowę w miejscowościach najbardziej od szkoły odległych.

Po tylu ubolewaniach nad szkołami, które istniały jedynie tylko na papierze, a których uruchomienia domagały się usilnie poprzednie sprawozdania Komisji z radością zapisać należy fakt zwiększenia się liczby szkół czynnych o 155; postęp w tym kierunku znacznie większy, aniżeli we wszystkich latach od 1901—1906, oprócz jednego tylko roku 1903/4.

Komisya pozwala sobie przypomnieć Radzie szkolnej krajowej uwagi w poprzednich sprawozdaniach zawarte, a wykazujące naglącą konieczność wysłania nauczycieli do tych szkół, w których jest budynek, które jednak stoją pustką z powodu braku nauczyciela. Gdy po wielu ofiarach często przekraczających możność gminy, muszą gminy czasem zbyt długo czekać na rozpoczęcie nauki, zraza to zazwyczaj rodziców do oświaty i zniechęca do dalszych ofiar.

Ubytek nauczycieli bez formalnej kwalifikacyi przyjęła Komisya do wiadomości z tem większem zadowoleniem, ile że w ostatnich latach 1903—6 liczba ich się wzmagała. a od roku 1893 było jedynie tylko 6 lat, w których danem było Radzie szkolnej stwierdzić ich ubytek. Nie było też od r. 1893 żadnego roku, w którymby ubytek był tak znacznym, jak w roku 1905/6 (87 nauczycieli bez formalnej kwalifikacyi ubyło); ubytek ten jest 6 razy większym, aniżeli w r. 1902/3, a blisko dwa razy większym, aniżeli w roku 1896/7.

W związku z kwalifikacją nauczycieli wykazywano w Komisji potrzebę większego uwzględnienia praktycznego kierunku w wychowaniu nauczycieli i konferencyach okręgowych i lepszego obznajomienia niektórych z nich z potrzebami wiejskiego życia.

Szczególną jednak radość sprawiło Komisji, że w obecnym roku wolną jest od ciężkiego obowiązku powtarzania smutnych uwag o zmniejszeniu ilości nauczycieli religii i pełniących obowiązki z tytułu duszpasterskiego. Jakkolwiek wiele na tem polu pozostaje do uczynienia, cieszyć się należy, że liczba nauczycieli religii pełniących obowiązki z urzędu duszpasterskiego w roku 1906/7 o 35 się zwiększyła, podczas gdy w latach 1902/3, 1904/5 i 1905/6 ciągle się zmniejszała; w roku 1902/3 zmniejszenie wynosiło 596, a od roku 1894/5 było jedynie tylko cztery lat, w których wykazano zmniejszenie. Zwiększała się również liczba nauczycieli religii, zarówno jak ilość nauczycieli religii — i pobierających remuneratione.

Dalszego postępu wyglądać należy po uchwaleniu przedłożonego Sejmowi projektu ustawy.

Komisya, po przyjęciu do wiadomości korespondencji Rady szkolnej krajowej z Ordynaryatami skonstatować musi jak najlepszą wolę Rady szkolnej w tym kierunku, podniesiono w Komisji potrzebę osobnych ksiąg ewidencyjnych, wykazujących ilość godzin nauki rzeczywiście udzielanych i klasyfikacya z nauki religii, przypomniano też poruszoną już w zeszłorocznym sprawozdaniu potrzebę wspólnej konferencji Rady szkolnej krajowej z przedstawicielami Episkopatu, która doprowadzi prędzej do rozwiązania nieuregulowanej jeszcze na wspólnym polu działania sprawy, aniżeli wymiana pism, a przedewszystkiem może się przyczynić do przyspieszenia piekającej potrzeby zmiany podręczników nauki religii, a w pierwszym rzędzie katechizmu.

Cyfry dotyczące orzeczeń skazujących na kary za nieposyłanie dzieci do szkoły dowodzą, że przymus szkolny odnośnie władze surowiej wykonują; dotyczy to zwłaszcza kar pieniężnych; a jakkolwiek i w szybkości ściągania kar jest pewien postęp, zawsze jednak różnica pomiędzy liczbą orzeczeń wykonanych a niewykonanych i pomiędzy kwotą kar ściągniętych a nieściągniętych jest zbyt wielką. W rzeczonych wypadkach nie chodzi wcale o wysokość kar, kara bowiem nie jest karą we właściwym tego słowa znaczeniu, ale pewnem compelle, pewnym psychologicznym środkiem, skłaniającym do regularnego posyłania dzieci do szkoły; późne ściąganie też chybia celu.

Zwrócić też należy uwagę Rady szkolnej krajowej na niedokładności przy zapisywaniu w niektórych okręgach i na częste myłki w ewidencji dzieci chorych.

O sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej wypowie bardziej kompetentne zdanie Komisya szkolna. Czerpiąc jednak z tego źródła trudno powstrzymać się od zaznaczenia, że porównując to sprawozdanie z dawniejszemi, przychodzi się do przekonania, że ono mniej niż dawniej jest szkieletem dat i faktów, a więcej w niem jest pouczających konkretnych uwag. Widoczna w niem chęć indywidualizowania potrzeb, która znajduje wyraz we wdzięcznie przyjętem przez Komisję tworzeniu ekspozytur szkolnych. Szczególną uwagę zwróciły na siebie w Komisji ustępy na str. 59, określające wymagania co do jakości nauczycieli, a obok tego podniosły ustęp sprawozdania o wycieczkach młodzieży po kraju, w którym wysokie pojęcie wychowawczego zadania łączy się z praktycznością uwag i zarządzeń. W sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej widać też o wiele mniej szablonu, aniżeli dawniej. Sprawozdanie to zyskuje na porównaniu ze sprawozdaniem czeskiej Rady szkolnej, które jest martwym szkieletem suchych dat, tak samo jak sprawozdanie Rady szkolnej w Karyntyi, a jakkolwiek sprawozdanie śląskiej Rady szkolnej mieści w sobie także nieobojętne merytoryczne uwagi, o wiele więcej można się dowiedzieć ze sprawozdania Rady szkolnej galicyjskiej.

W sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej widzi Komisya drugą kategorię cyfr, które albo wykazują średni i normalny przyrost, albo też w porównaniu do lat ostatnich drobne jedynie tylko zmiany.

Zaliczyć do nich należy przede wszystkim przyrost klas czynnych. Przybyło ich w r. 1906/7 567, a więc mało co więcej, aniżeli w latach 1901/2, 1902/3, 1904/5 i 1905/6, w których się rzeczony przyrost obraca pomiędzy 550 a 558; przyrost ostatni jest natomiast znacznie mniejszy od przyrostu z r. 1903/4 (720 klas), blisko dwa razy większy od przyrostu z r. 1899/900 (298), a cztery razy większy od przyrostu z r. 1900/1.

W latach 1899–1907 przybyło 3.943, a więc jakkolwiek frekwencja jeszcze prędzej się zwiększała, a przepełnienia we wielu szkołach nie usunięto, uczyniło szkolnictwo pod względem liczby klas w ostatnich dziesięciu latach wielki krok naprzód.

Pewna ulga, jaką chwilowo sprawi budżetowi wstrzymanie przeistoczenia szkół jednoklasowych na dwuklasowe będzie tylko pozorną, czeka bowiem kraj znaczny wydatek na nowe szkoły. Średni przyrost spostrzega także Komisya w przybytku klas nadetatowych (253), który jest niższy od przyrostu z 1902/3, 1903/4 (335–429 klas nadetatowych), prawie równym przyrostowi z r. 1901/2 (239 klas nadetatowych), blisko dwa razy większym od przyrostu z r. 1900/1 i 1904/5 (146 szkół nadetatowych, a trzy razy większym od przyrostu z lat 1898/9 i 1899/900 (75 do 80 klas nadetatowych).

Przybytek 2446 klas nadetatowych w latach 1895–1907 dowodzi, że stosunkowo wiele na tem polu uczyniono.

Forsowne zwiększanie ich liczby w przyszłości, jakkolwiek niezaprzeczenie pożyteczne, nie należy przeto do zadań najnaglejszych, przed wszystkimi innemi, należy bowiem myśleć o zakładaniu nowych szkół tam, gdzie wogóle szkoły nie ma.

Cyfra gmin bez szkoły (736) wykazuje średnie zmniejszenie o 52 gminy. Ubytek jest mało co większym, aniżeli w latach 1903/4 i 1905/6 (39 do 48 gmin), jest on zaś mniejszym od ubytku w latach 1902/3 i 1905/6 (39 do 4 szkół). O ile cyfra 736 gmin bez szkoły jest niezaprzeczenie zatrważającą, o tyle pocieszać się trzeba tem, że akcyę w celu usunięcia tego smutnego stanu rzeczy już wdrożono i wspólnymi siłami Wysokiego Sejmu, Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej starać się należy o jak jaknajszybsze jej przeprowadzenie.

W latach 1901/2–1906/7 ubyło 326 gmin bez szkoły, a więc więcej, aniżeli trzecia część gmin bez szkoły w r. 1901/2 (1062 gmin bez szkoły).

W rzędzie cyfr, których wrażenie wprost ujemne, uderza przede wszystkim zwiększenie się liczby szkół nieczynnych (w r. 1906/7 202 szkół) o 6 w porównaniu z rokiem poprzednim. Zapewne drobna ta cyfra, jeśli się jednak zważy, że od r. 1897/8 liczba szkół nieczynnych się ciągle i konsekwentnie zmniejszała, a mianowicie w r. 1898/9 o 108 szkół nieczynnych, w latach 1899/900 — 1905/6 o 19 do 34 szkół, sam fakt, że liczba ich się nie zmniejszyła, musi niemile dotknąć. Wyłączną przyczyną zwiększenia liczby szkół nieczynnych był brak budynków, liczba szkół nieczynnych bowiem z powodu braku nauczyciela (22) pozostała niezmienną.

Niezadowolnienie z chwilowego i z dających się usunąć przyczyn wynikającego ubytku nie zdoła zatrzeć faktu, że w latach 1897/8 — 1906/7 ubyło 303 szkół nieczynnych, a więc 165%.

W szeregu niedostatków naszego szkolnictwa trudno też pominąć nauki dopełniającej. Jakkolwiek liczba dzieci, uczęszczających na naukę dopełniającą, o 1993 dzieci wzrasta, procent zwiększenia tego (1·24%) w r. 1906/7 znacznie mniejszy, aniżeli we wszystkich latach 1901/2–1905/6 z wyjątkiem roku 1903/4.

Zwiększenie frekwencji na naukę dopełniającą w r. 1906/7 o dwa razy mniejsze, aniżeli w latach 1904/5 i 1905/6, cztery razy mniejsze, aniżeli w latach 1900/1 i 1902/3 (5·96–6·24%), a cztery razy mniejsze od procentu rocznego zwiększenia w r. 1901/2, a mało co większe od procentu zwiększenia w r. 1903/4 (1·17).

A oprócz tego w regularności frekwencji nietylko nie ma w porównaniu r. 1906/7 z r. 1905/6 zmiany na lepsze, ale przeciwnie jest drobne pogorszenie, z liczby dzieci zapisanych nie uczęszczało bowiem w r. 1906/7 77,8%, a w r. 1905/6 77,7%. Niezaprzecznie procent dzieci nieuczęszczających był jeszcze większym w latach 1903/4 i 1904/5 (9,26 – 9,74%), szybsze jednak i wydatniejsze zmniejszanie się tego procentu byłoby jednak bardzo pożądanem, a pokonanie trudności, z którymi nauka dopełniająca walczy w naszym kraju należy do najbardziej pięknych zadań naszego szkolnictwa.

Tak, jak statystyka nie jest wcale jedyną, ani nawet główną miarą ocenienia szkolnictwa, tak samo też i ze stosunków poszczególnych chociażby licznych szkół nie należy wyciągać ogólnych wniosków. Skargi na braki nauki dopełniającej jednak nie z jednego tylko pochodzą powiatu, ale z większej ich części. Pomimo pogłębienia nauki rolniczej w seminariach i licznych kursów dla nauczycieli, nauczyciel nie zawsze świadom miejscowych stosunków, nie zawsze dobrze się w sprawach, dotyczących rolnictwa, przemysłu i handlu, orientuje, a stąd też praktycznie z zarobkowaniem w powyższych kierunkach obznajomiona młodzież chwytając w niektórych szkołach często na gorącym uczynku niezrozumienia podręcznika, pomiędzy nie zawsze jasno i popularnie sformułowaną teorię podręcznika, w praktyce życia powstaje wielka luka, którą zapełnić jedynie zdoła praktyczne wykształcenie nauczycieli.

Nie zawsze praktyczny sposób udzielania nauki dopełniającej oziębia dla niej rodziców i jest obok wczesnego szukania zarobku młodzieży i potrzeby wyręczenia rodziców przyczyną frekwencji, która w niektórych szkołach jest tak nieregularną, że o ciągłości nauki w tychże szkołach nie ma mowy ani może być mowy.

Komisya budżetowa już w kilku zeszłorocznych sprawozdaniach zwracając uwagę na potrzebę reorganizacji nauki dopełniającej i zmiany podręczników, znajdowała się w zupełnej zgodzie z Komisją szkolną. I obecnie poddaje ocenieniu Komisji szkolnej obmyślenie środków zdolnych bez straty czasu złe usunąć.

Rzecz naturalna, że działać w tym kierunku można jedynie tylko stopniowo, ale działać trzeba szybko. Nauka dopełniająca bowiem w naszym kraju ma o wiele większe znaczenie, aniżeli w krajach, w których obowiązuje nauka 8-letnia.

Tę samą sumę wiadomości, która w innych krajach potrzebuje ośmiu lat, ażeby wejść do głowy, u nas wtłaczają w nią w latach sześciu i to na podstawie podręczników, z których niektóre zawierają wiele balastu i potrzebują rewizyi. Te same zadania, które gdzieindziej rozwiązuje czternastoletni młodzieniec, u nas ma objąć dwunastoletnie dziecko i to często takie, które nieregularnie do szkoły uczęszczało. Okoliczności powyższe składają się na to, że nauka w niektórych okolicach prędko wietrzeje i że niezawsze w kilka lat po ukończeniu szkół młody człowiek jest w stanie napisać list bez wielu błędów. A stąd też nauka dopełniająca w imię zasad: *repetitio est mater studiorum* — ma w pierwszym rzędzie zadanie powtórzenia, pogłębienia i utwierdzenia tego, czego się dziecko w sześciu latach nauczyło, a zadanie to — według zdania jednego z członków Komisji — powinno mieć w każdym razie pierwszeństwo przed nabyciem całego szeregu encyklopedycznych wiadomości, które potrzebują oparcia o silny grunt.

Podniesiono w Komisji, że kursy rolnicze nie wszędzie wydają pożądanę rezultaty; trudno im zaaklimatyzować się i pozyskać poparcie ludności. Większą też należałoby zwracać uwagę na znajomość miejscowych stosunków rolniczych, na niebezpieczeństwo przeładowania teorią i na potrzebę częstych ćwiczeń.

Z częstymi ćwiczeniami i doświadczeniami w polu połączy się zapewne kurs nauczycieli w Dublanach, na którym z powodu drożyzny w Dublanach panującej

i niedostatecznych środków utrzymania liczba nauczycieli z niego korzystających może się zmniejszyć.

Wskazano też w Komisji na potrzebę wstawienia w preliminarz na rok 1910 funduszu na nieprzewidziane wydatki do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej. W braku tego funduszu nie może bowiem Rada szkolna często zaradzić piekącemu złemu, a ruchy jej krępuje brak środków. Jeśli przeto Sejm przestrzegął Radę szkolną przed doktrynerskim pojęciem obowiązków, przed pociąganiem żywych stosunków pod jeden martwy strychulec, a domagał się indywidualizowania zadań, z żądania tego wypływa również dla Sejmu obowiązek dostarczenia środków. Braknie ich Radzie szkolnej n. p. teraz, gdy dana przez Rząd zaliczka na utrzymanie nauczycieli wysłanych na kurs do Dublin okazuje się niewystarczającą; za małą jest również kwota przeznaczona na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych dla wiejskich szkół nieprzystępnych i od punktów środkowych ruchu odległych, albo dla takich miejscowości wiejskich, w których jest wielka drożyzna. Niedostaje Radzie szkolnej niejednokrotnie środków, gdy pragnie posłać inspektora albo nauczyciela w celu korzystania z obcych pedagogicznych doświadczeń, a jakkolwiek niebezpiecznym bywa przenoszenie do nas żywcem obcych instytucji i mechanicznego kopiowania wzorów, pochodzących z krajów przeważnie fabrycznych, znajomość postępu wielu gałęzi zagranicą jest jednak potrzebna.

I tak choć nie wszystkie wskazówki praktyczne zawarte w nowych regulaminach wydanych w krajach niemieckich dadzą się u nas zastosować, byłoby jednak pożądanem, ażeby referent reorganizacji nauki zręczności zwiedził Handfertigkeitsseminar w Lipsku i kursa praktycznych robot w Innsbrucku

Przywiązując do nauki zręczności wielką wagę, a i pod tym względem polegając na zdaniu Komisji szkolnej, stwierdza Komisya, że zmniejszenie się liczby szkół, w których nauki zręczności udzielają (191 szkół) o 19 w porównaniu z rokiem poprzednim wywołało w komisji zastrzeżenie przeciwko zmniejszaniu się tego rodzaju szkół w przyszłości. Natomiast z zadowoleniem przyjęła Komisya do wiadomości większe rozgałęzienie tej nauki, a mianowicie odbycie kursu dla wyrobów słomkowych, dla wyrobów z rogożyny i t. d.

Szkoła ludowa w Galicyi była dnia 14 lutego 1908 na 31 posiedzeniu pruskiego Sejmu przedmiotem oierpkich zarzutów a przywiedzionym nieprawdziwym datom i faktom zaprzeczył poseł ksiądz Prałat Jażdżewski.

Odpowiedź na polityczne zarzuty nie należy wcale do zadań Komisji budżetowej. O ile jednak oskarżenia przeciwko naszemu szkolnictwu zwrócone mimochodem dotyczyły trudności, z którymi to szkolnictwo ma do walczenia, nie można pominąć faktu, że i w innych bogatszych od Galicyi krajach są niektóre z tych stron ujemnych, które Galicyi ciągle wytykają. A ponieważ Sejm pruski rozporządza innemi środkami finansowemi, jak Sejm galicyjski, rozprawy w Sejmie pruskim z dnia 12 lutego 1908 na 29 posiedzeniu pruskiej Izby poselskiej wykazało, że jest w Prusiech 3233 posad nauczycieli nieobsadzonych, że jest 16148 klas bez nauczycieli, że nauczycieli prowizorycznych jest 13.834, a więc ich liczba w pięciu latach o 1550 się zwiększyła, że w r. 1901 1,255.922 dzieci uczyło się w klasach przepelnionych, a więc 22% wszystkich dzieci, że w r. 1907 było 9378 klas przepelnionych, że jeden nauczyciel musi często uczyć 150—180 dzieci, że przeto do prawidłowego przeprowadzenia ustaw szkolnych i rozporządzenia z 15 listopada 1895 braknie 40.000 nau zycieli, a jeśliby się chciało według życzenia ministra oświaty dra Holle ograniczyć klasy do 40—50 uczniów potrzebaby na to mieć 100 000 nauczycieli, których nie ma.

Jeden z wybitnych mowców poseł Ernst wyraził też w Sejmie pruskim zdanie że na polu pruskiego szkolnictwa ludowego od r. 1872 „albo żadnego nie ma postępu, albo stosunkowo bardzo mały“.

Co do dwóch punktów jednak trudno się z powyższem w ogóle słusznem zdaniem zgodzić. Najpierw trzeba przyznać, że na polu zakładania Seminarjów postęp znacznie większy w Prusiech, aniżeli w Austrii:

w Prusiech było	Seminarjów męskich	żeńskich
w r. 1900	116	11
w r. 1908	152	18
Przybyło zatem	36	7
	państwowych nauczycielskich	
w Austrii było	Seminarjów męskich	żeńskich
w r. 1900	46	17
w r. 1908	50	19
A zatem przybyło	4	2
A więc w jednym i tym samym okresie czasu przybyło:		
w Prusiech	43 seminarjów	
w Austrii	6 seminarjów	
W Galicyi było państwowych nauczycielskich seminarjów		
	męskich	żeńskich
w r. 1900	9	3
1900	11	3

Przybyło zatem 2 seminarya męskie.

A i pod innym względem jest w Prusiech pewien teoretyczny przynajmniej zwrot u wyobrażeniach. A mianowicie w dyskusyi marcowej w r. 1908 wszyscy prawie mowcy wbrew dawniejszym czysto doktrynerskim pojęciom uznali, że obciążanie głowy dziecka niezastosowaniem do jej pojemności balastem nie tylko nie rozszerza horyzontu i nie pobudza do samodzielnego myślenia, ale przeciwnie zawraca głowę przytępia przyrodzone zdolności i shamuje swobodny tok myśli. A jakkolwiek uznanie tej zasady w Prusiech i coraz dalej idąca w tym kierunku zmiana poglądów we Francyi nie znalazły dotychczas praktycznego wyrazu w przeładowanych ciągle balastem naukowych planach i instrukcyach, teoretyczne przynajmniej uznanie zdrowej pedagogicznej zasady jest pewną wróżbą na przyszłość, a także i wskazówką dla innych krajów.

Jakkolwiek plan naukowy dawnej szkoły w Szleswigu przed aneksją pruską był daleko prostszym od obecnie obowiązującego, uznał niemniej jednak filozof pruski Paulsen, znany autor dzieła „Geschichte des gelehrten Unterrichtes“, który aż do 16 roku życia pracy rolniczej oddany w szkole ludowej się wychowywał w dziele (Dorf und Dorfschule als Bildungsstätte), że szkoła ludowa nie pozostała bez przeważnego niemal wpływu na wykształcenie jego umysłu. Inny zaś uczony Newton stojąc na szczycie naukowej sławy powiedział, że większą część wiedzy swej nabył przed wstąpieniem do szkoły. Brzmi to niezaprzeczenie paradoxalnie, ale i pod przesadnem twierdzeniem szukać trzeba ziarna prawdy.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że wielki wpływ ma na rozwój szkoły materiał dzieci, jaki do szkoły przychodzi i rodzaj wychowania, jaki dzieci pomiędzy 3 a 6 rokiem otrzymują, a zwrócić na to należy uwagę tembardziej w naszym kraju, w którym ciężka walka o byt nie wszędzie i niezawsze pozwala rodzicom poświęcić wychowaniu dzieci tyle czasu, ileby na to było potrzeba. A więc całą siłą należałoby popierać ten surogat domowego wychowania, jaką jest ochronka tak w mieście, jak i na wsi. W Londynie mają niepośledni wpływ na postęp kultury „Infants Shools“, do których już w r. 1894 uczęszczało 200.000 dzieci a teraz o wiele więcej. W naszym kraju potrzeba ich o wiele więcej, a przeto Komisya powtarza wyrażoną w dawniejszych sprawozdaniach nadzieję, że Rada szkolna krajowa połączo-

nym ze szkołami ochronkom użyć życzliwej opieki i na powiększenie ich liczby wpływać będzie.

Rada szkolna przedłożyła również w sprawozdaniu z roku 1906/7 ocenienie nauki i uobyczajania w szkołach, które w porównaniu do lat poprzednich przedstawia się:

Ocenienie nauki i obyczajania w szkołach ludowych.

Rok	Bardzo dobry i dobry stan	Więcej aniżeli w roku poprzednim	Dostateczny stan	Więcej aniżeli w roku poprzednim	Mniej aniżeli w roku poprzednim	Niedostateczny stan	Więcej aniżeli w roku poprzednim	Mniej aniżeli w roku poprzednim
1901/2	2638	+163	1359	—	—37	93	—	—24
1902/3	2664	+ 26	1455	+76	—	95	+ 2	—
1903/4	2842	+178	1354	—	—51	84	—	—11
1905/6	2998	+ 92	1467	+39	—	70	—	—14
1906/7	3089	+ 91	1498	31	—	96	+26	—

Tak samo, jak w latach zeszłych spotkało się to ocenienie nauki i uobyczajania szkół w Komisji budżetowej z pewnym sceptycyzmem. Znawcy szkolnictwa, o których zdanie pytano, oświadczyli że gotowi w kilku powiatach wymienić 96 szkół, których stan jest niedostateczny a to często nawet bez winy nauczyciela z powodu nieregularnej frekwencji, ubóstwa dzieci i odległości ich mieszkania od szkoły. Bliższe zastanowienie się nad temi datami prowadzi do pewnych wątpliwości co do informacji niektórych inspektorów okręgowych i co do skutecznego przeprowadzenia nadzoru ze strony inspektorów krajowych, którzy przeciążeni egzaminami i referatami pedagogicznymi nie mogą się wyłącznie oddawać wizytacyi szkół. A stąd pewne braki kontroli są wynikiem nieusuniętego dotychczas przez rząd centralny pomimo rezolucyi Sejmowych braku sił, których dotychczasowe uzupełnienie w budżecie na r. 1908 jest niedostatecznem.

Zaznaczając powyższe ujemne strony i przedkładając w celu ich usunięcia przy budżecie Rady szkolnej krajowej rezolucye, nie myśli wcale Komisya zaprzeczać wielkiej gorliwości inspektorów krajowych, i wielu inspektorów okręgowych. Przedstawione Komisji sprawozdanie lustracyjnego Inspektora krajowego, p. Baranowskiego są też znakomitym wzorem dla prac tego rodzaju. Widać w nich ciągłość i konsekwencję, każde z nich jest też dalszem ogniwem w jednym łańcuchu con amore prowadzonych usiłowań w celu podniesienia szkoły; Sprawozdania te zwracają uwagę na społeczny wpływ szkoły, uderzają wszechstronnością spostrzeżeń swoich i traktują w ojcowski i prawdziwie obywatelski a indywidualizujący poszczególne potrzeby sposób położenie nauczycieli, sprawozdania rzeczono liczą się z psychologią ludności i z psychologią dziecka, nie pomijają zaś wcale szczegółów, jak n. p. prowadzenia ogrodów itd. W kilku przedstawionych Komisji sprawozdaniach inspektorów okręgowych widać trochę mniej szematycznego traktowania rzeczy, aniżeli kilka lat przedtem. Ważnym zaś materiałem do ocenienia szkół, więcej merytorycznych zawierającym wskazówek, są dołączone do sprawozdań protokoły konferencji odbytych z nauczycielami.

Byłoby niezaprzeczenie błędem, gdyby swobodny rozwój indywidualności inspektorów Rada szkolna krępowała; nie ograniczając jej jednak może Rada szkolna ułatwić im wymianę fachowych zdań i wzajemne korzystanie z doświadczeń zwołując co roku konferencyę Członków Rady szkolnej krajowej oraz inspektorów krajowych i okręgowych.

Wywód niniejszy trudno zakończyć bez stwierdzenia zaufania tak do Prezydenta Rady szkolnej krajowej JE. Pana Namiestnika, jak i do Wiceprezydenta Rady szkolnej, których gorliwą pracę na tem polu uznać trzeba.

Nad preliminarzem Rady szkolnej krajowej wywiązała się dłuższa dyskusya, w której wzięli udział posłowie Jabłoński, Stefczyk, Kędzior, Stanisław Jędrzejowicz, oraz Wice-Prezydent Rady szkolnej krajowej Dembowski.

Pierwszy zabrał głos poseł Jabłoński:

„Pan Referent w dzisiejszem swem sprawozdaniu, przedłożył nam cyfry wykazujące rok roczny wzrost budżetu szkolnego. Jednak jakże smutno wygląda nasz budżet szkolny w obec budżetu innych krajów koronnych, o ileż jesteśmy w tyle tak bezwzględnie jak stosunkowo. Jak n. p. przedstawiają się nasze wydatki na cele szkolnictwa w obec blisko 70 milionów na ten cel przeznaczonych przez mniejsze od nas Czechy. Dotkliwemi dla kraju są klęski elementarne, ale najdotkliwszą klęska analfabetyzmu, klęska boć w kraju naszym jeszcze analfabetów przeszło 40%, klęską jest to zawsze, a szczególnie teraz, gdy siłą ducha czasu rządy kraju przejdą w ręce tych, których połowa czytać i pisać nie umie, nie bez naszej winy, bo z powodu naszej oszczędności. Oszczędność jest dobrą, nawet konieczną, ale nie w wydatkach koniecznych i dobrze się rentujących a w pierwszym rzędzie za taki, uważam wydatek na zniesienie analfabetyzmu, na podniesienie umysłowego poziomu w kraju. Zapytuję więc i proszę Pana Referenta, by w sprawozdaniu swem, zechciał podnieść to, że budżet nasz szkolny w porównaniu do potrzeb kraju, jest niestosunkowo małym“.

„Pozwolicie Panowie, że podniosę jeszcze kilka punktów, które w sprawozdaniu swem jużto zupełnie pominięto jużto nie wyczerpująco przedstawione zostały“.

„Ustawy nie wykonywane, to trucizna w wychowaniu społeczeństwa, trucizna tem zjadliwsza, jeżeli przykład niewykonywania ustaw idzie z góry, idzie od najwyższej magistratury kraju“.

„Lud nasz ustawę o zakładaniu szkół, rozumie w ten sposób, że gdy gmina w ciągu 3 lat złoży 120% swych podatków, ma prawo żądać od Wydziału krajowego wystawienia szkoły. Istnieją gminy, które na ten cel już 2 razy tyle złożyły, a szkoły nie mają. Prócz braku szkoły, jak to społecznie lud wykształca?“

„Uchwaliliśmy na budowę szkół 10 milionów, tymczasem Rada szkolna krajowa twierdzi, że mimo uchwały, faktycznie na budowę szkół jest mniej asygnowane jak było przed ustawą, t. j. mniej o czterykroć. Raczy Pan Referent tę rzecz wyjaśnić i żądać zmiany tego co najmniej anormalnego stanu. Ustawa każe już w 3 i 4 kl. szkół ludowych dzieci tak małe uczyć po niemiecku. Mniejsza, że nic się nie uczą, ale to przeciążenie i zamulenie umysłu dziecka jest pedagogicznie złem, a narodowo ujemnem. Czy nie byłby skłonny Pan Referent i tej sprawie kilka słów swego sprawozdania poświęcić“.

„W sprawozdaniu szkolnem czytamy, że nauczycielki prawie w połowie dobiegają liczby nauczycieli. Na wykształcenie tego na duże tysiące liczącego się zastępu, ma kraj tylko 3 seminaria nauczycielskie żeńskie. Nie tutaj miejsce do rozpraw, czy nauczycielka ludowa nie może tak dobrze spełniać swego obowiązku jak nauczyciel. Ja cieszyłbym się, gdyby u nas wykształcenie elementarne na tej stało wyżynie jak w Ameryce, gdzie nauka elementarna w rękach kobiet spoczywa. Ale naszym obowiązkiem rachowanie się z istotnym stanem rzeczy, a tym jest, że połowa szkół obsadzoną jest nauczycielkami. Czy wobec tego nie uważałby Pan Referent za wskazane wezwać c. k. Rząd o aktywowanie więcej seminariów żeńskich, a od kraju raczej Sejmu żądać zmiany ustawy, która przyznaje pierwszeństwo miernie kwalifikowanemu mężczyźnie nad całym szeregiem najlepiej ukwa-

lifikowanych kobiet, a to w prowadzeniu samoistnem szkoły. Przeglądałem niedawno podręczniki szkół ludowych, w jednej czytance dowiedziałem się o Kościuszcze jako generale amerykańskim, więcej o Nim nie było; dowiedziałem się o zacności Maryi Teresy, o przebieraniu się Józefa II. gdy swój obchodził Wiedeń, ale o Ojczyźnie naszej, o kraju naszym, o naszych bohaterach, którzy dla kraju żyli i cierpieli nic po nad już o Kościuszcze powiedziane. Zapytuję Pana Wice-Prezydenta, czy stan ten zna i czy zaradzić mu jest gotów“.

„W seminaryjach nauczycielskich, wymagania są ogromne przy egzaminach dojrzałości niemal większe jak w gimnazyjach. W roku obecnym w Rzeszowie przy seminaryjalnej maturze tak uczniów zwykłych, jak prywatystów i prywatystek padło więcej jak 50%. Wskazuje to, że albo system albo materyał jest złym. Materyał po tyloletniej nauce za zły uważać trudno wina musi tkwić w systemie“.

„Dla ilustracyi systemu, niech mi wolno będzie powtórzyć jedno pytanie maturalne, przysłego nauczyciela ludowego, którego zapytano „jakie wpływy społeczne wytworzyły upadek romantyzmu, a powstanie modernizmu w literaturze“. Ja sądzę, że takie pytanie nie byłoby łatwym dla profesora gimnazyjalnego, a nie dla nauczyciela ludowego. W końcu jeszcze w małej ale dosyć doniosłej sprawie zwracam się do Pana Prezydenta. Chociaż c. k. jest przecież Rada szkolna krajowa instytucją w znacznej części autonomiczną, a jako taka, autonomię innych czynników także uznawać winna. Mówię o miastach 30. Na każdą posadę, Rada szkolna miejscowa przedstawia swego kandydata, a Rada składa się z samych inteligentnych i miasto swe kochających ludzi. Rada szkolna okręgowa, gdy nie stoi na przeszkodzie, kandydata stawia na pierwszym miejscu w ternie. Do reguły nie należy, żeby ten kandydat był zatwierdzonym, czy to jest właściwym.

„A mniej jeszcze właściwym, bo ze stratą nauczycieli i dzieci połączonem jest to, że dla zyskania interkalaryów prowizorya trwają w nieskończoność. W szkole ludowej jednej, w mieście, które zastępuje dyrektorę, prowizorycznie mamy jedną panię lat pięć, w drugiej dyrektor jest prowizorycznie przeszło rok; a w drugiej szkole wydziałowej żeńskiej, tak dyrektorka jak wszystkie nauczycielki są drugi rok prowizoryczne. Czy to jest dobrem dla nauki, korzystnem dla dzieci, a nie krzywdzącem nauczycieli?“

Uwagi, jakie poczynił poseł Stefczyk zamieszczono w części sprawozdania dotyczącej budowy szkół:

Poseł Kędzior zwrócił na to uwagę, że gminy zamiast 10% ryczałtu szkolnego, opłacają przez szereg lat po 20 i 30%, bo zatwierdzenie preliminarzy zalega w Radach szkolnych okręgowych, względnie w Radzie szkolnej krajowej.

Poseł Stanisław Jędrzejowicz przemówił w następujący sposób:

„Wobec tak wzrastających potrzeb na cele rozwoju szkolnictwa, którym coraz trudniej przychodzi znaleźć pokrycie w dochodach funduszy krajowych, sądzę, że może nadeszła chwila, aby Wydział krajowy pomyślał nad ustawą, wprowadzającą opłaty szkolne w szkołach ludowych“.

„Jak długo potrzeba było w kraju naszym pilnować przymusu szkolnego, tak długo nie można było utrudniać tej akcji wprowadzeniem opłat szkolnych, — ale dziś, gdy włościanin garnie się do szkoły, gminy same zgłaszają się do powiększenia sił nauczycielskich, — sądzę, że mierne opłaty z szeroką klauzulą zwolnień dla uboższej dziatwy byłoby na czasie; zwłaszcza, że w rozmowie z rodzicami sam doznałem tego wrażenia, że nie widzą powodu od uchylania się od skromnych opłat wpisowego, powiedzmy półrocznie po dwie korony“.

„Już ta opłata przy dzisiejszej frekwencyi stanowiłaby poważną cyfrę i dla tego proszę pana sprawozdawcę, aby ten moment w swoim sprawozdaniu raczył poruszyć“.

Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej Dr. Ignacy Dembowski, podziękowawszy serdecznie referentowi za życzliwe wyrazy do niego skierowane, zaznaczył, że nie może przyjąć zupełnie dla siebie ani pochwał ani zarzutów z tytułu kierowania sprawami szkolnymi w okresie czasu, który się omawia. Znaczna część tego okresu przypada bowiem jeszcze na urzędowanie jego czcigodnego poprzednika, a i po jego ustąpieniu, poprzedzonym przeszło półrocznym urlopem, nastąpił czas niezwykle uciążliwy i anormalnie niepomyślny dla urzędowania Rady szkolnej krajowej, gdyż w jej biurach zamiast niezbędnego już wobec wzrostu agend, pomnożenia personelu były dotkliwie ubytki, które tylko wskutek wielkiego wyężenia pracy pozostałych urzędników mogły nie stać się dla spraw wprost szkodliwe, a Wiceprezydent, którego nominacja zaledwie przed z górą półrokiem nastąpiła, dopiero wskutek świeżo dokonanych mianowań wkrótce otrzyma i to w części pożądaną pomoc w osobach referentów administracyjnych. Wtedy też będzie mógł zwłaszcza więcej czasu poświęcić na wdzięczne zadanie, na które teraz czasu zupełnie brakło, aby przez zwiedzanie szkół także w dalszych okolicach kraju przekonywać się osobiście o ich stanie i na podstawie własnego też przeświadczenia obmyślać środki zaradcze przeciw dostrzeżonym niedomaganiom. Pragnie też, aby zaufanie, którego dzisiejsze objawy ze strony szanownego p. referenta przeważnie jego osobistej życzliwości i wyrozumiałości przypisać należy, mogło się rozciągnąć na przeważną część przedstawicieli kraju bez różnicy stronnictw. Uważa ten upragniony skutek tem więcej za możliwy, że przecież wszystkie stronnictwa łączą się niezawodnie w tem, co jest dążeniem władzy szkolnej krajowej i jej kierownika, t. j. w usiłowaniu do podniesienia stanu oświaty i wychowania w kraju, a zechcą też mimo wszelkich różnic partyjnych zgodzić się z nim w zdaniu, że polityka winna być bezwarunkowo wykluczona ze szkoły, w zdaniu, do którego i całe nauczycielstwo zechce i będzie bezwzględnie obowiązane się zastosować. Znaczne ułatwienie owej ściślejszj łączności z Wysokim Sejmem widzi zresztą mowca w fakcie, że obecnie ma zaszczyt jako poseł do niego należeć.

Przechodząc do rzeczowej strony sprawozdania, wiceprezydent Dr. Dembowski wyraża przedewszystkiem zadowolenie, że w ostatnim preliminarzu wydatków funduszu szkolnego krajowego Wydział krajowy zechciał przyjąć niższą kwotę procentową do potrącenia tytułem interkalaryów zgodnie z zapatrywaniem Rady szkolnej krajowej. Poprzednia różnica zdań w tym względzie stawała się bowiem stałym powodem przekroczeń, gdyż optymistycznie przewidywane zbyt wysokie zaoszczędzenia nie dały się nigdy osiągnąć.

Ilość gmin nie mających szkół własnych lub nie należących do wspólnego związku szkolnego z innymi zmalała wprawdzie dość znacznie i wynosi obecnie 626. I ta ilość jednak jest jeszcze objawem smutnym i zawstydzającym. Aby go w miarę możliwości jak najrychlej usunąć, wobec niemożności równoczesnego rozwinięcia równie intensywnej i szerokiej działalności w dwóch kierunkach, Rada szkolna krajowa uchwałą niedawno powziętą postanowiła na razie wstrzymać się z przekształceniem szkół jednoklasowych na więcejklasowe, chociaż i te reorganizacje w licznych wypadkach są potrzebne, a natomiast jak najenergiczniej organizować szkoły jednoklasowe, gdzie tylko zachodzi tego potrzeba i możliwość. W tym celu przesłano wszystkim Radom szkolnym okręgowym wykazy gmin w ich okręgach, które w tym względzie wypadła wziąć w rachubę i polecono, aby do kilku miesięcy przedłożyły wynik przedsięwziętych w tym kierunku badań i rokowań, poczem w tempie jak najspieszniejszym przy pomocy 10-milionowej pożyczki nastąpi organizacja potrzebnych szkół jednoklasowych i zaopatrzenie ich w budynki, gdzie tylko rzecz będzie możliwa. Dla gmin, w których wyjątkowe warunki połączenia, komunikacji i zaludnienia nie dopuszczają do organizacji szkoły, wypadaloby wówczas obmyśleć nadzwyczajne sposoby zapewnienia działwie elementarnej nauki może w duchu propozycji p. referenta.

Zauważany przez p. referenta, pierwszy raz w tym roku wydarzający się fakt, że liczba szkół nieczynnych cokolwiek wzrosła, jest na szczęście tylko pozornie niepomyślny. Nieczynność tych 6 szkół bowiem jest wynikiem braku budynku i spowodowana jest tylko tem, że pewną ilość szkół zorganizowano z terminem późniejszym wprowadzenia ich w życie, aby dać stronom konkurencyjnym czas do postarania się o umieszczenie szkoły, a nadto dokonany faktem organizacji do tego je przynaglić. Zresztą zestawienie tej dalszej cyfry 6 nieczynnych z przybytkiem 167 szkół dostatecznie tłumaczy, że chodzi tu o fakt dodatni, nie zaś o zjawisko niepokojące.

Że orzeczenia karne w sprawie przymusu szkolnego nie zawsze szybko bywają wykonywane a grzywny ściągane, nie podobna zaprzeczyć. C. k. Rada szkolna krajowa nie przestaje nawoływać w tym względzie do pospiechu i energii; nie należy jednak zapomnieć, że władze szkolne nie mają tu egzekutywy, która służy władzom politycznym.

Sprawa odpowiedniego nadzoru technicznego nad budowami szkół nie jest jeszcze w pożądanym sposobie załatwioną. Rada szkolna krajowa odniosła się w tej mierze w myśl rezolucyi poprzedniego Sejmu do Prezydium Namiestnictwa ze względu, że zaopatrywanie władz szkolnych w potrzebne siły kancelaryjne, techniczne i t. d., jest obowiązkiem władzy politycznej.

Najlepsze jednak chęci tej władzy muszą się na razie rozbijać o nieprzyczynioną przeszkodę, że dotąd brak dostatecznych ilości posad technicznych a nawet po ich znacznym pomnożeniu brak będzie kandydatów, na których by można liczyć przy obsadzaniu; pomyślniejsze bowiem widoki bytu i korzyści dla budowniczych prywatnych, także i przy instytucjach autonomicznych, wstrzymują wielu kandydatów od wstąpienia do służby państwowej.

Wobec tego, że 21 przeciążonych pracą oddziałów technicznych na 79 powiatów w kraju nie może bezwzględnie dostarczyć pożądaną pomoc przy budowie szkół na szeroką skalę podjętej we wszystkich powiatach, a znacznego polepszenia tych stosunków w najbliższym czasie niepodobna oczekiwać, Rada szkolna krajowa uciekła się obecnie do innego sposobu; stara się mianowicie o to, aby pozyskać dla każdego okręgu szkolnego godnego zaufania i doświadczonego budowniczego względnie inżyniera nierządowego, a więc bądź pozostającego w służbie Rady powiatowej, bądź innego, i ułożyć się z nim, aby za stosowne normalne wynagrodzenie od każdej budowy podjął się nadzoru nad budową szkół w danym okręgu. Niepodobna jednak zaprzeczyć, że byłoby rzeczą ze wszech miar pożądaną, aby wobec braku widoków rychłej pomocy w tym kierunku ze strony państwa, udzielił jej przez dostarczenie stosownych organów nadzorczych kraj, którego interes tak dobitnie przemawia za koniecznością pełnej rękojmi, że wielkie sumy łożone jego hojnością na budowę szkół ludowych, będą zawsze odpowiednio, racjonalnie i w miarę możliwości oszczędnie użyte.

Słuszną jest uwaga p. referenta, że na posady niekorzystne, zwłaszcza w niedostępnych górskich okolicach, nieraz z największą trudnością przychodzi pozyskać siły nauczycielskie. Zaradza temu po części system etatów okręgowych, w których obrębie dla każdego powiatu z osobna $\frac{1}{4}$ systemizowanych posad ma wyższy, a $\frac{1}{4}$ część najwyższy stopień płacy, system, który do tych okręgów mniej zresztą pojętych przyciąga nauczycieli stosunkowo szybszą nadzieją podwyższenia płacy. Uzasadnionem przecie jest zapatrywanie, że przeznaczenie osobnej dotacyi w myśl propozycyi p. referenta na wynagradzanie nauczycieli na takich gorszych posadach, przyczyniłoby się do poprawienia tego niepomyślnego stanu rzeczy.

Stan nauki dopełniającej, na który p. referent się użala, rzeczywiście pod wielu względami nie zadowala. Rada szkolna krajowa nie ustaje też w dążeniu do po-

prawy stosunków w tym kierunku. Niedostateczna frekwencja tłumaczy się oporem rodziców, którzy zamiast posyłania wyrostków do szkoły, wolą korzystać w całej pełni z ich pomocy w gospodarstwie domowym, po części ciągle rosnącą ilością sił żeńskich w szkołach wiejskich, którym trudno nieraz z pożytkiem i odpowiednią powagą wobec ludności kierować tą nauką dla dorastającej młodzieży męskiej, w wielu przypadkach także emigracją lub czasowem wychodźstwem na robotę. Po części tłumaczy też ten niepomyślny objaw okoliczność, że podręczniki dla tej nauki niezupełnie już odpowiadają obecnym potrzebom. C. k. Rada szkolna krajowa zamierza też niebawem przystąpić do pracy, aby co rychlej brakom w tym kierunku tak co do nauki dopełniającej, jak i dla nauki codziennej, przez przygotowanie i wydanie odpowiednich książek zaradzić.

Wskutek uwagi p. Referenta, że dla ujednostajnienia postępowania inspektorów szkolnych okręgowych w sprawach pedagogicznych i dydaktycznych zalecałoby się odbycie konferencji inspektorów, którzyby przy tej sposobności mogli porozumieć się w wielu kwestiach zasadniczego znaczenia przypomina p. Wiceprezydent, że na mocy państwowej ustawy szkolnej odbywać się winny w każdym kraju co sześć lat konferencye delegatów konferencyi okręgowych. Taka konferencya krajowa odbyła się właśnie z końcem ubiegłego roku, jednak na mocy specjalnego zarządzenia ministryalnego spowodowanego rozległością kraju nie w jednym lecz w pięciu odrębnych zebraniach: we Lwowie, Krakowie, Przemyślu, Stanisławowie i Rzeszowie pod przewodnictwem inspektorów krajowych z osobistym udziałem Wiceprezydenta w trzech takich konferencyach a uczestniczyli w nich w myśl przepisów także inspektorowie szkolni okręgowi. Nie ulega jednak wątpliwości, że zwołanie samych inspektorów celem omówienia różnych spraw dotyczących ich urzędowania i udzielenie im stosownych wskazówek względem jednolitego postępowania mogłoby korzystnie oddziaływać; to też c. k. Rada szkolna krajowa weźmie wkrótce pod rozwagę urządzenie takiej konferencyi. Środek ten byłby tem pożyteczniejszy że jak tu słusznie zauważono, nie wszyscy inspektorowie szkolni okręgowi w równej mierze stoją jeszcze na wysokości swego zadania i nieraz potrzebowaliby pouczenia lub zachęty, gdyż mimo wielkiego starania w doborze sił na inspektorów okręgowych, różnica musi w tej mierze zachodzić.

I p. Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej ubolewa wraz z p. Referentem nad tem że inspektorowie szkolni krajowi stosunkowo nie wiele szkół w kraju zwiedzić mogą. Powodem jest przedewszystkiem ilość nie dość wielka tych funkcyjnaryuszów, podwyższono niedawno do 6-ciu, nadto zaś okoliczność, że inspektorowie około 12 tygodni tracić muszą na udział w egzaminach dojrzałości, kwalifikacyjnych, poprawczych i t. d. a i konieczność załatwiania innych referatów przeważnie z dziedziny pedagogii i dydaktyki sprawia, że obowiązkowi wizytacyi nie mogą poświęcić tyle czasu, ileby właściwie powinni na tę ważną czynność obrócić.

W tym względzie należy oczekiwać niejednej poprawy stosunków po wprowadzeniu w życie nowej ustawy o kształceniu nauczycieli z 12. czerwca 1907 L. 18.101 Dz. u. kr., gdyż na jej podstawie inspektorowie krajowi mając w tym kierunku więcej swobody będą mogli więcej się oddać wizytacyi.

Pod względem udzielania nauki religii zajdzie niewątpliwie bardzo korzystna zmiana, jeżeli Wysoki Sejm uchwali ustawę w tej sprawie na podstawie przedłożenia Wydziału krajowego, gdyż katecheci lepiej wynagradzani szczególnie zaś mając lepiej zapewniony dojazd do szkół w obrębie parafii położonych, będą mogli obowiązek udzielania w nich religii wydatniej wypełniać.

Odpowiadając wreszcie na wywody poszczególnych mowców wyłuszczał p. Wiceprezydent sprawę udzielania zasiłków na budowę szkół; wyjaśnił, że żądanie wyrażone przez niektórych p. posłów a poruszane też niekiedy na zjazdach i w pu-

blicystyce, aby język niemiecki usunięto ze szkół ludowych sprzeciwia się ustawie z dnia 22. czerwca 1862 Nr. 13. Dr. u. kr. która w art. 3. postanawia, że język niemiecki jest w nich obowiązkowym przedmiotem nauki począwszy od trzeciej klasy a sprzeciwia się nadto niewątpliwie pragnieniu ludności wiejskiej, która odczuwając i nieraz objawiając niezbędną potrzebę tej nauki ze względu na służbę wojskową, emigrację, wyjazdy za granicę dla szukania roboty i t. d. domaga się nadto z tego względu zaprowadzenia rzeczonyj nauki nawet w szkołach 2-klasowych przyznał, że seminaryów nauczycielskich żeńskich jest istotnie zbyt mało i że należy się spodziewać otwarcia takiego zakładu w bliskiej przyszłości, stwierdził jednak zarazem, że przygotowaniem młodzieży żeńskiej zajmuje się oprócz państwowych 20 seminaryów prywatnych, z których wiele eksternistek uzyskuje świadectwo dojrzałości w Seminaryach państwowych a z drugiej strony, że z powodu znacznego zastępu kandydatek a niedostatecznej wciąż jeszcze ilości kandydatów męskich dostaje się kobietom dotychczas wiele posad nauczycielskich samoistne przy szkołach 1-kl. które w myśl obowiązujących przepisów ustawy powinny być obsadzone mężczyznami, wytłumaczył dalej wobec zarzutów posła Jabłońskiego, że mianowanie z terna nauczyciela nie na pierwszym miejscu przedstawionego nie jest bynajmniej ukróceniem autonomii Rad szkolnych okręgowych, bo ta sama ustawa prawna o stosunkach prawnych nauczycieli, która zastrzega prawo układania propozycji w formie terna Radom szkolnym okręgowym, zastrzega Radzie szkolnej krajowej prawo mianowania któregokolwiek z kandydatów w ternie wymienionych; odpowiedział Posłowi Skołyszewskiemu zarzucającemu niesłusznie rzekomo nieuwzględnienie życzenia gmin Dębnik i t. d. co do zaliczenia ich do wyższej kategorii dodatków na mieszkanie nauczycieli, że w tej mierze Rada szkolna krajowa nie wydała dotąd na podstawie porozumienia z Wydziałem krajowym orzeczenia w myśl art. 16. ustawy z 25. maja 1897 Nr. 49. Dz. u. kr. i odmienne informacye w tym względzie nie zgadzają się, a wreszcie podnosząc z naciskiem wielką doniosłość wychowawczą i społeczną internatów dla kandydatów zawodu nauczycielskiego wyraził gorące podziękowanie Panom Referentom i Komisji za znaczne podwyższenie kwot przeznaczonych na subwencye na opędzenie kosztów zarządu i na budowę domów dla internatów przy Seminaryach nauczycielskich.

Po przemówieniach rzeczonych usiłowano główne żądania w nich zawarte poddać krótkiemu rozbirowi.

Wypracowanie podręczników szkolnych dla szkół ludowych poprzedzić musi dojrzałe zastanowienie; zmiana kilku z nich lubo konieczna i nagląca jest bowiem wielkim dla ludności ciężarem Należałoby również przy wypracowaniu książek dla szkół wiejskich wziąć przedewszystkiem na oko horyzont wsi. A ponieważ Komisya naukowa przez Radę szkolną powołana ma prawo powoływania rzeczoznawców, zechce zapewne nad projektami książek szkolnych dla szkół wiejskich i dla nauki dopełniającej zastanowić się, zapraszając do swoich obrad znawców życia wiejskiego ze stanu włościańskiego, którzy mogą dać pod tym względem niejedno faktyczne objaśnienie.

Żądanie posła Jabłońskiego, ażeby w książkach szkolnych patryotyczne wykształcenie i nauka historii ojczystej znalazła większe uwzględnienie, komisya budżetowa energicznie poparła. Wyrobinie patryotyzmu bowiem jest nietylko samo w sobie celem i to obok miłości Bożej najwyższym celem wychowania, ale zarazem i potężnym pedagogicznym środkiem. Znany pedagog Herbart słusznie też podnosi, że „polot umysłu, który się wyrabia w gorących walkach w celu odrodzenia ojczyzny staczanych, ma dla wykształcenia charakteru daleko więcej wartości od tego, co możnaby osiągnąć jedynie tylko przez udzielanie zasad nauki“.

Wyrażono również zupełną zgodność z zapatrywaniem posła Jabłońskiego w sprawie nauczycielek, których i w innych krajach jest wielka liczba. I tak n. p. wedle porównawczych dat z roku 1903/4 (podanych na str. XXXII. Österreichische Statistik LXXVII Band) było nauczycielek w stosunku do wszystkich sił nauczycielskich.

w Niższej Austrii	38·0%
w Wyższej Austrii	33·6 "
w Styryi	35·4 "
w Krainie	32·5 "
w Tryeście	47·4 "
w Gorycyi	37·0 "
w Istrii	31·5 "
na Pobrzeżu	37·5 "
w Tyrolu	35·5 "
w Galicyi	42·3 "
na Bukowinie	33·4 "
w Dalmacyi	31·5 "

W Stanach Zjednoczonych na 113.744 nauczycieli jest 341.498 nauczycielek. A i w Prusiech liczba nauczycielek zwłaszcza w miastach jest stosunkowo wielką. Komisya już dawniej stwierdziła, że wiele szkół prowadzonych przez nauczycielki, zwłaszcza pod względem wychowawczym dodatnie wydaje owoce.

Poruszona przez posła Jabłońskiego sprawa zwiększenia liczby Seminarjów jest nader piękną. Rezolucye w tym kierunku przedstawia zazwyczaj Wysokiemu Sejmowi Komisya szkolna.

Co do zaprowadzenia opłaty szkolnej podniesiono pewne wątpliwości. W latach 1880—5 podnosili tę myśl poseł Zoll na posiedzeniu ankiety, a hr. Artur Potocki w obradach Koła Sejmowego. Myśl ta jednak się nie utrzymała; oparł się jej bowiem poseł Smarzewski, wskazując na to, że oświata ludowa jest pierwotną potrzebą społeczeństwa, że też nie uchodzi płacić za nią tak, jak za sól albo za pieprz. A choć obecnie zamożność się do pewnego stopnia zwiększyła, przeprowadzenie uchwały w celu zaprowadzenia opłaty szkolnej przyszłoby niełatwo i wywołałoby u ludności pewne zaniepokojenie. A zresztą i rezultat finansowy byłby wątpliwym, wszyscy bowiem, którzy nie opłacają podatku dochodowego, postaraliby się o uwolnienie, a ci którzy płacą podatek dochodowy, wychowują wielką część dzieci swoich w szkołach średnich. Scentralizowanie uwolnień na wzór Czech pociągnęłoby wielkie koszta. Opłatę szkolną obecnie płacą w szkołach ludowych na Morawach i w Czechach, na Morawach jednak zniesienie jej jest bliskiem, a w Czechach również usilnie go się domagają. Pod względem zaprowadzenia opłaty szkolnej w Galicyi były w komisji budżetowej podzielone zdania.

Na tych podstawach przedstawia Komisya Wysokiemu Sejmowi preliminarz budżetu szkolnego, który, jak słusznie podniósł poseł Jabłoński, w porównaniu do innych krajów jest małym i wszystkich potrzeb szkolnictwa nie obejmuje. Ze względu na przeciążenie ludności jednak, znaczniejsze podniesienie wydatków, jedynie tylko stopniowo da się przeprowadzić.

Wysoki Sejm przydzielił Komisji budżetowej do sprawozdania następujący wniosek posła Jana Wasunga :

„Zważywszy, że wszyscy funkcjonaryusze państwowi i autonomiczni mają możność otrzymania zaliczki na płacę, zważywszy, że od tego dobrodziejstwa wykluczeni są jedynie nauczycieli ludowi, zważywszy, że nauczyciel ludowy przy

szczupłych, nawet w normalnych warunkach na utrzymanie rodziny niewystarczających poborach, w razie choroby lub nieszczęśliwego wypadku w rodzinie, nie mogąc się poratować zaliczką na płacę, popada często w lichwę,"

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Do budżetu wstawia się począwszy od roku 1909 kwotę 20.000 koron na oprocentowanie i amortyzację pożyczki w kwocie 400.000 koron, która to kwota posłuży na utworzenie w każdym okręgu szkolnym funduszu zaliczkowego na udzielanie zaliczek nauczycielom.“

„Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową by na najbliższej sesji przedłożyła propozycję rozdziału kwoty 400.000 kor., pomiędzy poszczególne okręgi szkolne, projekt regulaminu administrowania funduszami okręgowymi zaliczkowymi i udzielania zaliczek. Zarząd funduszem zaliczkowym winien być przy ścisłej kontroli Rady szkolnej okręgowej oddany nauczycielstwu, do czego nadają się istniejące w okręgach, a z wyboru pochodzące Wydziały konferencyjne.“

Jakkolwiek spełnienie celu, do którego dąży powyższy wniosek, może w przyszłości być powodem znacznych wydatków, na które jest obowiązkiem Komisji budżetowej, zwrócić uwagę Sejmu, szlachetny społeczny cel wniosku posła Wasunga uzyskał w Komisji budżetowej jaknajbardziej przychylnie ocenienie, a słusne potrzeby nauczycielstwa, o ile się liczą z możliwością w danych obecnie warunkach, znajdują zawsze w Komisji budżetowej jaknajgorętsze poparcie.

JW. Wice Prezydent Dr. Dembowski oświadczył, iż z żywą sympatją wita myśl zawartą we wniosku posła Wasunga a mającą umożliwić nauczycielom ludowym uzyskanie w formie zaliczki z funduszu krajowego pomocy w przypadkach pilnej potrzeby.

Dobrodziejstwo to, przyznane państwowym urzędnikom i nauczycielom, winno bowiem być dostępne także licznym zastępom w trudnych nieraz warunkach pracującemu nauczycielstwu ludowemu.

Należy jednak obmyśleć dojrzałe sposób używania tych zaliczek, aby mieć wszelką rękojmię, iż prawdziwie zasługujący na nie i potrzebujący ją uzyskać, z drugiej zaś strony aby zbytnia łatwość otrzymywania tej pomocy bez niezbędnej potrzeby zamiast pożytku nie przyniosła szkody wtrącając dłużnika w położenie, z którego byłoby mu trudno się wydobyć.

Ponieważ zaś projektowana instytucja jest wprawdzie bardzo potrzebną i pożądaną, nie jest jednak wobec znacznej poprawy bytu nauczycieli tak naglącą, jakby nią była przed regulacją poborów, przeto słusznem wydaje się zdanie poprzedniego mówcy, że należałoby nie uchwalić od razu projektu w rzeszonym wniosku zawartego, lecz raczej wnosi wpierv zbadanie dokładne sprawy przez Wydział krajowy i Radę szkolną krajową i przedłożenie o niej sprawozdania na gruntownem rozpatrzeniu rzeczy opartego. Byłoby jednak dobrze, gdyby Wysoki Sejm od razu już oświadczył się z życzliwością dla projektu i zalecił traktowanie go spiesznie a przychylnie.

Po Wice-Prezydencie Dembowskim przemówił poseł Stefczyk:

„Sprawę poruszoną we wniosku p. Wasunga zmierzającym do utworzenia funduszu na udzielanie zaliczek na płace nauczycielskie, uznaje Komisya budżetowa jako wielce doniosłą i zasługującą na najrychłjsze rozwiązanie. Trzeba koniecznie obmyśleć środki dla ulżenia doli nauczycieli na ten wypadek, gdy zachodzi konieczność poczynienia naraz znaczniejszych wydatków, których nauczyciel nie może pokryć z normalnego dochodu miesięcznego a nie mając zdrowego źródła kredytu w dogodnych dla siebie warunkach wpędzanym jest w uciążliwe

długi. Ta świadomość, że zarówno państwowi jak i autonomiczni urzędnicy mają możliwość otrzymywania zaliczek pensyjnych w razie uzasadnionej potrzeby i w granicach rozporządzalnych na ten cel funduszków, usprawiedliwia podobne życzenia i żądania sfer nauczycielskich. W interesie jednak jak najkorzystniejszego załatwienia tej sprawy leży gruntowne rozważenie nie tylko potrzebnych na ten cel funduszków lecz i sposobu najwłaściwszego ich użycia tak, aby ta pomoc otwarta w najlepszej intencji nauczycielom przez dorywcze postanowienia nie stała się źródłem uzasadnionych narzekań i zawodów.“

Dlatego Komisya budżetowa w załatwieniu wniosku p. Wasunga proponuje na wniosek posła Stefczyka uchwalenie rezolucyi:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową rozważył sprawę poruszoną we wniosku posła Wasunga zmierzającym do utworzenia funduszu na zaliczki pensyjne dla nauczycieli i odpowiednie wnioski co do sposobu załatwienia tej sprawy przedłożył na następnej sesyi.“

Według zamknięć rachunków krajowego funduszu szkolnego za rok 1906 i 1907, wynosiły pobory nauczycieli stałych i tymczasowych tudzież katechetów

w roku 1906		12,084.654 K 31 h
w roku 1907		14,384.902 K 66 h

z porównania wynika, że wydatek w roku 1907, wynosił więcej o kwotę

		2,300.248 K 35 h.

Przytem zauważa się, że regulacya poborów nauczycieli dokonana ustawą z 25. maja 1907, Dz. ust. kraj. Nr. 49, weszła w życie dopiero od 1-go lipca 1907, a więc większy wydatek w roku 1907 w kwocie 2,300.248 K 35 h, uwzględnia tylko jedno półrocze a nie cały rok 1907, jako rok rachunkowy.

Wobec tego właściwa różnica między wydatkami roku 1906 a 1907 wynosi kwotę 4,600.496 K 70 h.

Komisya przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące na podstawie poszczególnych sprawozdań Rady szkolnej krajowej zestawione daty porównawcze dotyczące rozwoju szkół:

Naukę codzienną szkolną i domową pobierało:

1895/6	605.080
1896/7	601.982
1897/8	626.762
1898/9	660.633
1899/00	690.777
1900/1	718.427
1901/2	748.054
1902/3	800.113
1903/4	811.954
1904/5	842.456
1905/6	880.555
1906/7	923.798

Frekwencya w publicznych szkołach ludowych w r. 1905—6 wynosiła 831.429.

Frekwencya w publicznych szkołach ludowych:

W roku w porównaniu z rokiem poprzednim	Wzrosła o	Zmniejszyła się o
1891/2	25.347	
1892/3	20.213	
1893/4	12.474	
1894/5	17.734	
1895/6	7.031	
1896/7		3.623
1897/8	21.915	
1898/9	32.533	
1899/900	30.633	
1900/1	24.593	
1901/2	28.048	
1902/3	43.290	
1903/4	16.040	
1904/5	27.785	
1905/6	38.261	
1906/7	43.443	

W ostatnim ośmioleciu wzrastała liczba dzieci uczęszczających na naukę codzienną do szkół ludowych publicznych w następujący sposób:

w roku szkolnym	1898/9	5.5 %
"	" 1899/900	4.8 "
"	" 1900/1	3.8 "
"	" 1901/2	4.18 "
"	" 1902/3	6.18 "
"	" 1903/4	3.24 "
"	" 1904/5	3.64 "
"	" 1905/6	4.6 "
"	" 1906/7	4.73 "

Z pomiędzy zapisanych nie uczęszczało do szkoły:

w r.	1902/3	2.6 %
"	1903/4	5.4 "
"	1904/5	5.5 "
"	1905/6	4.9 "
"	1906/7	4.79 "

Liczba dzieci od 6—12 lat normalnie rozwiniętych nie pobierających żadnej wogóle nauki ani szkolnej ani domowej wynosiła:

1901/2	278.946	27.1 %
1902/3	243.663	22.8 "
1903/4	247.000	24 "
1904/5	231.582	22.1 "
1905/6	221.999	19.6 "
1906/7	143.934	13.16 "

Liczba dzieci w wieku od 6—12 lat nie pobierających żadnej nauki szkolnej a należących do zakresów szkolnych wynosiła 143.956:

Liczba dzieci nie pobierających żadnej nauki wynosiła w roku:		Procent w stosunku z liczbą obowiązanych
1898/9	204.791	22.1
1899/900	207.511	23.1
1900/1	204.791	22.1

Liczba dzieci nie pobierających żadnej nauki wnosila w roku:		Procent w stosunku z liczbą obowiązujących
1901/2	194.775	20·6
1902/3)	159.007	15·9
1903/4)		
1904/5	149.182	14·6
1905/6	143.956	13·6
1906/7	143.934	13·16

Ogólna liczba szkół czynnych wynosiła w r.:

1900/1	3.965
1901/2	4.069
1902/3	4.179
1903/4	4.561
1904/5	4.654
1905/6	4.747
1906/7	4.902

Coroczne zwiększenie się liczby szkół czynnych wynosiło w r.:

1901/2	104
1902/3	110
1903/4	382
1904/5	93
1905/6	93
1906/7	155

Z porównania r. 1906/7 z r. 1900/1 okaże się, że w latach 1900 - 7 przybyło szkół czynnych 937.

Liczba gmin nie posiadających szkoły wynosiła:

1901/2	1.062
1902/3	981
1903/4	933
1904/5	827
1905/6	788
1906/7	736

Liczba gmin nie posiadających szkoły zmniejszyła się o:

1902/3	81 szkół
1903/4	48 „
1904/5	106 „
1905/6	39 „
1906/7	52 „

Jeśli się porówna r. 1906/7 z r. 1901/2 okaże się, że ubyło gmin bez szkoły 326.

Liczba szkół nieczynnych wynosiła:

1891/2	278
1892/3	321
1893/4	421
1894/5	453
1895/6	479
1896/7	505
1897/8	480
1898/9	372
1899/900	341
1900/1	319

1901/2	292
1902/3	258
1903/4	239
1904/5	220
1905/6	196
1906/7	202

Liczba szkół nieczynnych:

w roku	zwiększyła się o	zmniejszyła się o
1892/3	43	
1893/4	91	
1894/5	41	
1895/6	26	
1896/7	26	
1897/8		25
1898/9		108
1899/900		31
1900/1		22
1901/2		27
1902/3		34
1903/4		19
1904/5		19
1905/6		24
1906/7	6	5

w latach 1897/8—1906/7 ubyło 303 szkół nieczynnych.

Liczba szkół nieczynnych dla braku budynku i nauczyciela:

W roku	zwiększyła się o	zmniejszyła się o
1895/6	35	
1896/7		24
1897/8	31	
1898/9		37
1899/900		7
1900/1	3	
1901/2		2
1902/3		7
1903/4		17
1904/5		13
1905/6		25
1906/7	6	5

Liczba klas czynnych w r. 1906/7 wynosiła:

Liczba klas czynnych w roku	W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o
1899/900	298
1900/1	140
1901/2	550
1902/3	555
1903/4	720
1904/5	558
1905/6	555
1906/7	567

W latach 1902—1907 przybyło 3.943.

Liczba klas nadetatowych wynosiła w szkołach pospolitych i wydziałowych w r. 1906/7 3.263.

Liczba klas nadetatowych w r.	Wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o
1895/6	158
1896/7	116
1897/8	154
1898/9	80
1899/900	75
1900/1	146
1901/2	239
1902/3	335
1903/4	429
1904/5	146
1905/6	335
1906/7	253

Wzrost klas nadetatowych wynosił przeto w latach 1895/6—1906/7 razem 2446 klas.

Liczba dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą w szkołach ludowych publicznych wynosiła w r. 1905/6 150.891,

w r. 1906/7 152.884,

czyli o 1.993 dzieci więcej.

Z liczby dzieci zapisanych na naukę dopełniającą nie uczęszczało:

w r. 1903/4	9·74%
„ 1904/5	9·26 „
„ 1905/6	7·7 „
„ 1906/7	7·78 „

Wzrost liczby dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą w szkołach publicznych wynosił:

w r. 1900/1	5·96%
„ 1901/2	5·32 „
„ 1902/3	6·24 „
„ 1903/4	1·17 „
„ 1904/5	2·52 „
„ 1905/6	2·71 „
„ 1906/7	1·24 „

W roku	Liczba nauczycieli z formalną kwalifikacją	Liczba nauczycieli bez formalnej kwalifikacji
1892/3	5.012	863
1893/4	5.141	941
1894/5	4.263	1.024
1895/6	5.482	1.141
1896/7	5.749	1.098
1897/8	6.071	1.163
1898/9	6.441	1.259
1899/900	6.773	1.179
1900/1	7.210	1.113
1901/2	7.759	1.028
1902/3	8.401	1.013
1903/4	9.051	1.031
1904/5	9.600	1.061
1905/6	10.298	1.005
1906/7	10.907	918

Nauczycieli z formalną kwalifikacją:

W roku	Przybyło	Ubyło
1893/4	139	—
1894/5	—	978
1895/6	1.219	—
1896/7	267	—
1897/8	322	—
1898/9	370	—
1899/900	332	—
1900/1	437	—
1901/2	549	—
1902/3	642	—
1903/4	651	—
1904/5	549	—
1905/6	698	—
1906/7	609	—

Nauczycieli bez formalnej kwalifikacji:

W roku	Przybyło	Ubyło
1893/4	82	—
1894/5	83	—
1895/6	117	—
1896/7	—	43
1897/8	96	35
1898/9	96	—
1899/900	—	80
1900/1	—	66
1901/2	—	85
1902/3	—	15
1903/4	18	—
1904/5	30	—
1905/6	44	—
1906/7	—	87

Ilość nauczycieli i zastępców nauczycieli religii.

Rok	Ilość naucz. religii zajmujących syste- wzowane posady	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Obrządku rz. kat.	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Obrządku grec.-kat.	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Ilość zast. naucz. religii na posadach systemizowanych	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Liczba zast. obrz. rzyms.-kat.	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Liczba zastępców obrzędku grecko- katolickiego	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim
1894/5	119			83			36			37			25			12		
1895/6	126	+7		89	+6		37	+1		48	+11		33	+8		15	+3	
1896/7	139	+13		95	+6		44	+7		55	+7		35	+2		20	+5	
1897/8	138		-1	95	bez zmiany		43		-1	62	+7		41	+6		21	+1	
1898/9	148	+10		103	+8		45	+2		82	+20		54	+13		26	+5	
1899/900	151	+3		103	bez zmiany		48	+3		76			52		-2	24		-2
1900/1	144		-7	103	bez zmiany		41		-7	99	+23		67	+15		32	+8	
1901/2	144			101			43	+2		107	+8		75	+8		32	bez zmiany	
1902/3	133		-11	98			35		-8	133	+26		90	+15		43	+11	
1903/4	144	+11		98	bez zmiany		46	+11		156	+23		107	+17		49	+6	
1904/5	142		-2	105	+7		37		-9	169	+13		117	+10		52	+3	
1905/6	146	+4		107	+2		39	+2		179	+10		124	+7		55	+3	
1906/7	156	+10		111	+4		45	+6		174			125	+1		49	-6	

Ilość nauczycieli religii pobierających remuneracye.

Rok	Ilość naucz. rel. pobierających remuneracye	Więcej niż w r. poprzedn.	Obrządku rz. katol.	Więcej niż w r. poprzednim	Obrządku gr. katol.	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim
1894/5	103	—	73	—	30	—	
1895/6	117	14	76	3	41	11	
1896/7	166	49	106	30	54	13	
1897/8	191	25	127	19	64	10	
1898/9	203	12	130	3	73	9	
1899/900	206	3	135	5	71	—	2
1900/1	216	10	139	4	77	6	
1901/2	246	30	159	20	87	10	
1902/3	270	24	172	13	98	11	
1903/4	291	21	179	7	112	14	
1904/5	317	26	192	13	125	13	
1905/6	326	9	197	5	129	4	
1906/7	342	16	201	4	141	12	

Ilość nauczycieli religii nauczających z obowiązku duszpasterskiego.

Rok	Łączna szkół jedno, dwu i trzyklasowych	Ilość nauczycieli religii pełniących obowiązki z tytułu duszpasterskiego	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim	Ilość nauczycieli religii pełniących obowiązki z tytułu duszpasterskiego obrz. rzym. - kat.	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim	Ilość nauczycieli religii pełniących obowiązki z tytułu duszpasterskiego obrz. grecko. kat.	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim
1894/5	3367	3280			1506			1774		
1895/6	3360	3133	-147	-26	1480	-147	-26	1633	-141	-141
1896/7	3333	3014	-119	-86	1394	-119	-86	1620	-13	-13
1897/8	3364	3138	+124		1456	+124		1682	+62	+62
1898/9	3447	3137		-1	1455		-1	1682	bez zmiany	
1899/900	3532	3333	+196		1568	+196		1765	+83	+83
1900/1	3593	3289		-44	1544		-44	1745		-15
1901/2	3667	3435	+146		1654	+146		1781	+36	+36
1902/3	3737	2839		-596	1279		-596	1560		-221
1903/4	3822	2847	+8		1213	+8		1634	+74	+74
1904/5	3907	2844		-3	1203		-3	1641	+7	+7
1905/6	4013	2794		-50	1152		-50	1642	+1	+1
1906/7	4138	2849	+35		1178	+35		1671	+29	+29

Ilość szkół, w której nauki religii udzielał nauczyciele świeccy:

Rok	Ilość szkół, w których nauczyciele świeccy uczyli religii częściowo	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Rzym. kat. obrządku	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Grecko katolickiego obrządku	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Grecko-katolickiego obrządku	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim
1894/5	480			295			185			156		
1895/6	387	— 93	— 54	241		— 39	146	+ 14	— 39	102	+ 68	— 54
1896/7	315	— 72	— 25	216		— 47	99	+ 14	— 47	94		— 8
1897/8	306	— 9	— 22	194	+ 13		112	+ 53	— 7	70	+ 17	— 24
1898/9	290	— 16	— 6	188		— 10	102			84	+ 39	
1899/900	307	+ 17		202	+ 14	+ 3	105		— 60	48		— 24
1900/1	312	+ 5		209	+ 7	— 2	103	+ 3		54	+ 6	
1901/2	303	— 9		212	+ 3	— 12	91	+ 12	— 23	68	+ 14	
1902/3	284	— 19	— 7	205		— 12	79	+ 12		68		— 36
1903/4	253	— 31	— 14	191		— 17	62	+ 13		70	+ 11	
1904/5	289	+ 36		220	+ 29	+ 7	69		— 29	67		— 26
1905/6	300	+ 11		231	+ 11	bez zmiany	69	+ 19		73	+ 13	
1906/7	275	— 25	— 17	214		— 8	61		— 7	34	+ 35	— 39

Orzeczeń skazujących na karę aresztu:

W roku	Wydano	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim	Wykonano	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim
1899/900	9.621		1.381	8.761		734
1900/1	11.998	2.377		11.567	2.866	
1901/2	9.253		2.745	9.036		2.531
1902/3	11.317	2.164		10.818	1.782	
1903/4	13.012	1.705		12.370	1.552	
1904/5	24.550	11.538		24.550	12.180	
1905/6	14.845		9.705	12.008		12.542
1906/7	14.262		583	13.197	3.189	

Orzeczeń skazujących na kary pieniężne:

W roku	Wydano	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim	Wykonano	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim
1898/9	64.741	9.024		36.119	8.682	
1899/900	60.632		4.089	39.498	3.379	
1900/1	65.263	4.571		40.235	737	
1901/2	59.940		5.323	34.252		5.983
1902/3	55.163		4.777	38.813	1.439	
1903/4	56.417	1.254		38.441		372
1904/5	79.463	23.054		47.838	9.397	
1905/6	73.620		5.843	48.999	1.161	
1906/7	81.448	7.828		50.529	1.530	

Kwota ogólna kar pieniężnych za nieposyłanie dzieci do szkoły:

W roku	Ściągniętych	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim	Pozostają- cych do ściągnięcia	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim
1898/9	54.640	12.550		57.640	17.622	
1899/900	50.945		3.695	30.682		26.958
1900/1	52.241	1.296		40.185	9.503	
1901/2	46.307		5.934	49.468	9.283	
1902/3	49.230	2.923		38.352		11.116
1903/4	56.417	7.187		38.441		
1904/5	79.463	23.046		47.838	9.397	
1905/6	69.273		10.190	36.941		897
1906/7	78.258	8,985		61.246	24.305	

Rubryka I. poz. I.

Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych		11,303.600 K
czyli o	507.303 K	
więcej od kwoty na rok 1908 przez Komisję uchwalonej, o	1,860.356 „	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1907.		

Interkalarya przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej na który zgodził się Wydział krajowy w kwocie 5% o 1% niższej od kwoty przyjętej przez Komisję na r. 1908.

Powodem podwyższenia wydatku jest zorganizowanie 134 nowych szkół, przeistoczenie 101 szkół

na więcej klasowe oraz stałe obsadzenie większej liczby posad z powodu przybytku nauczycieli kwalifikowanych.

Rubryka I. poz. 2.

Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych		3,733.900 K
czyli o	381.200 K	
<i>więcej</i> ani w Komisji uchwalono na r. 1908, a o . . .	934.008 „	
<i>więcej</i> od wydatku w r. 1907.		

Interkalarya przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskami Rady szkolnej i Wydziału krajowego 5%, zatem o 1% mniej, aniżeli potrącono na ten cel w preliminarzu na r. 1908. Powodem podwyższenia wydatku jest przyzwolenie nowych klas.

Wobec chwilowego wstrzymania tworzenia nowych klas z powodu organizacyi nowych szkół, należy przypuszczać, że wydatek na cel powyższy w kilku następnych latach zwiększać się w tej progresy, co dotychczas nie będzie.

Rubryka I. poz. 3.

Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii		769.900 K
czyli o	15.100 K	
<i>więcej</i> , niż uchwalono na r. 1908, a to z powodu systemizowania nowych posad nauczycieli religii,		
a o	172.543 „	
<i>więcej</i> od rzeczywiście wydanej kwoty w r. 1907.		

Rada szkolna krajowa potrąciła we wnioskach swoich tytułem interkalaryów 10%. Tak Wydział krajowy jak i Komisya proponują przyjęcie rzezonego wniosku Rady szkolnej krajowej.

Rubryka I. poz. 4.

Na remuneracye za udzielanie nauki religii		180.000 K
czyli tyle ile przyjęto w Komisji na r. 1908.		
a o	46.670 „	
<i>więcej</i> od wydatku na ten cel w r. 1907.		

Rubryka I. poz. 4 a.

Na pokrycie zwiększonych wydatków z powodu podwyższenia płac i remuneracyi za udzielanie nauki religii od 1. września 1909, t. j. za 4 miesiące roku 1909		72.387 K

Rubryka I. poz. 5.

Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli		1,037.000 K
czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na r. 1908,		
a o	25.572 K	
<i>więcej</i> od wydatku na ten cel w r. 1907.		

Rubryka I. poz. 6.

Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	325.000 K
czyli w tej samej wysokości, co na r. 1908,	
a o	57.175 K
<i>więcej</i> od wydatku z r. 1907.	

Rada szkolna krajowa preliminowała w tej pozycji o 15.000 K *więcej* od Wydziału krajowego Komisyja przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Rubryka I. poz. 7.

Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	160.000 K
czyli o	5.000 K
<i>więcej</i> od wniosku Wydziału krajowego,	
o	10.000 „
<i>więcej</i> od kwoty na r. 1908 przez Komisyję uchwalonej	
a o	28.173 „
<i>więcej</i> od kwoty w r. 1907 na ten cel rzeczywiście wydanej	
Wydział krajowy proponował na ten cel	155.000 „
Rada szkolna krajowa	160.000 „

Po przemówieniu JW Pana Prezydenta Rady szkolnej krajowej przyjęła Komisyja wniosek Rady szkolnej krajowej ze względu na większą liczbę nauczycieli etatowych i nadetatowych, które wpłyną także na zwiększenie liczby urlopów, udzielanych z powodu słabości względnie z powodu dalszego kształcenia się na kursach i przygotowania się do egzaminów kwalifikacyjnych.

Suma Wydatków Rubryki I. wynosić będzie	17.581.787 K
czyli o	985.987 K
<i>więcej</i> od wydatków przyjętych na ten cel na r. 1908,	
a o	3.196.884 „
<i>więcej</i> od rzeczywistych wydatków w tej rubryce w r. 1907.	

Rubryka II. Remuneracye i zasiłki.**Rubryka II. poz. 8.**

A) Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli	60.000 K
czyli tyle, ile przyjęto w kwocie na r. 1908,	
a o	340 K
<i>więcej</i> aniżeli w r. 1907 wydano.	

W kwocie rzeczoney mieszczą się:

a) remuneracye za prowadzenie ogrodów szkolnych;

b) nadzwyczajne remuneracye w celu pozyskania nauczycieli dla szkół nieczynnych, w których jest budynek, a nauka nie odbywa się z powodu braku nauczyciela w tych powiatach, w których są szczególne trudności obsadzenia szkół nauczycielami.

Rubryka II. poz. 9.

Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa:

1. Na 5 kursów wakacyjnych dla niekwalifikowanych sił nauczycielskich po 2.700 K 13.500 K

2. Na kursa rolnicze i sadownicze dla nauczycieli szkół wiejskich:

a) całoroczny kurs rolniczy. 6.000 K

b) 4 kursa sadownicze i 2 pszczelnicze 10.000 „

c) kurs uprawy tytoniu 1.000 „ 17.000 K

Razem

30.500 K

czyli tyle, ile przyjęła Komisya na r. 1908,

a o 286 K

więcej od wydatku z r. 1907.

Rubryka II. poz. 10.

Na kursa zręczności dla nauczycieli, a to:

a) 2 kursa slöjdu drzewnego 5.000 K

b) 1 kurs koszykarstwa 2.500 „

c) 1 kurs kartoniarstwa 1.600 „ 9.100 K

czyli tyle, ile Komisya przyjęła na r. 1908 i ile wydano w r. 1907.

Z rozpraw Komisji okazało się, że na cele poparcia kursów zręczności, i wogóle na rozwój praktycznego kierunku potrzebny będzie większy wydatek.

Rubryka II. poz. 11.

Remuneracye za naukę robót ręcznych 41.000 K

czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na r. 1908,

a o 1.873 K

więcej aniżeli wydano w r. 1907.

Rubryka II. poz. 11 a.

Na zasiłki dla kursów dla analfabetów do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej 3.000 K

Jakkolwiek opieka nad kursami analfabetów nie należy bezpośrednio do zakresu działania Rady szkolnej krajowej, dotyczy, bowiem dorosłych, a nie młodzieży, Komisya z uznaniem patrzy na usiłowania Rady szkolnej krajowej w kierunku zmniejszenia analfabetyzmu pomiędzy dorosłymi i usunięcia w tym względzie przynajmniej w części złych skutków wieloletnich zaniedbań. Pragnąc dać praktyczny wyraz uznania dla prac w tym kierunku podwyższyła Komisya proponowany przez Wydział krajowy wydatek o 1.000 K, żałując bardzo, że jej stan finansów kraju nie pozwala pójść dalej w tym kierunku.

Wydatki rubryki II. na remuneracye i zasiłki wynosić będą wedle wniosków Komisji		143.600 K
czyli o	1.000 K	
<i>więcej</i> od wniosków Wydziału krajowego i od uchwa- lonych przez Komisję wydatków Rubryki II. na r. 1908, a o	193.571 „	
<i>mniej</i> od rzeczywistego wydatku z r. 1907.		

Rubryka III. pozycja 12.

Na koszta podróży i diety nauczycieli prze- niesionych ze względów służbowych		60.000 K
czyli tyle, ile uchwalono w Komisji na rok 1908 a o <i>więcej</i> , aniżeli w r. 1907 rzeczywiście wydano.	25.403 K	

Rubryka IV. Dodatki i dary z łaski.

Rubryka IV. pozycja 13.

Dodatek stały do funduszu szkolnego emery- talnego		25.600 K
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i w r. 1907 i 1906 rzeczywiście wydano.		

Rubryka IV. pozycja 14.

Interkalarya, przypadające z funduszu szkol- nego krajowego na rzecz krajowego funduszu szkol- nego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróż- nienia posad nauczycielskich		28.419 K
czyli o	3.994 K	
<i>więcej</i> od kwoty uchwalonej na ten cel na r. 1908 i od kwoty wydanej na ten cel w r. 1907.		

Podstawą obliczenia jest faktyczna kwota
przypadająca z powodu opróżnienia posad nauczy-
cielskich.

Rubryka IV. pozycja 15.

Na emerytury nauczycieli, którzy tracą po- sady wskutek reorganizacji szkół wydatek <i>nadzwyz- czajny</i>		5.000 K
czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na ten cel na r. 1908, a o	3.105 K	
<i>więcej</i> od kwoty wydanej na ten cel w r. 1907.		

Rubryka IV. pozycja 16.

Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i by-
łych nauczycieli:

a) stałe	11.649 K	
b) jednorazowe (<i>nadzwyczajny</i> wydatek)	6.400 „	
oprócz tego jeszcze na r. 1909 <i>jednorazowo</i>	1.350 „	
Razem		19.399 K
czyli o	1.350 K	
więcej od kwoty preliminowanej na r. 1908, a o	5.885 „	
więcej od wydatku z r. 1907.		

Komisya przeniosła jednorazowe dary z łaski do rubryki wydatków nadzwyczajnych.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy odesłać petycye wdów po nauczycielach:

1833/1346 Waleryi Mielechowej o jednorazowe wsparcie.

Anastazyi Miarkowskiej, matki nauczycielki o przyznanie kwartału pośmiertnego.

840/546 Maryi Koczerhan, wdowy po nauczycielu w Nohaczowie, o zapomogę.

100/6 Eleonory Habel, b. nauczycielki robót ręcznych w Muszynie, o emeryturę a względnie dar z łaski.

1500/1093 Anny Jaworowskiej, wdowy po nauczycielu o jednorazową zapomogę.

1058/746 Adolfiny Głowackiej, córki po ś. p. Tadeuszu Głowackim, dyrektorze szkoły ludowej, o wsparcie.

84339/12013 Pauliny Hordyńskiej, wdowy po nauczycielu o wsparcie dla siebie i dla dzieci.

307/110 Heleny Choynowskiej, b. nauczycielki robót ręcznych kobiecych przy szkole im. Adama Mickiewicza we Lwowie, o udzielenie pensji a przynajmniej odpowiedniej odprawy.

584/329 Jana Rowińskiego z Nadwórny, o przyznanie kwartału pozgonnego po zmarłym nauczycielu tymczasowym, ś. p. Franciszku Rowińskim.

130/36 Mikołaja Stetkiewicza, emerytowanego nauczyciela szkół ludowych w Stanisławowie o przyznanie dodatku pięcioletniego a względnie o podwyższenie poborów.

660/402 Józefa Szymańskiego, emerytowanego kierownika szkoły ludowej o jednorazową zapomogę.

316/119 Jana Komarnickiego, emerytowanego nauczyciela ludowego w Tarnopolu, o zapomogę z powodu ubóstwa.

Do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

Według powyżej wymienionych uchwał Komisji wynosić będą wydatki rubryki IV. na dodatki i dary z łaski zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego

78.418 K

a mianowicie zwyczajne	65.668 K
<i>nadzwyczajne</i>	12.750 „
czyli o	5.344 „
więcej od kwoty przez Komisję na r. 1908 preliminowanej, a o	12.984 „
więcej od kwoty rzeczywiście na ten cel w r. 1907 wydanej.	

Rubryka V. pozycja 17.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół wydatek zwyczajny 200.000 K
czyli tyle, ile Komisya proponuje na r. 1908 i ile w r. 1907 rzeczywiście wydano.

Kwotę rzeczoną Sejm przeznaczył wyłącznie na odnowienie a względnie rozszerzenie szkół istniejących.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłanie do Rady szkolnej krajowej do załatwienia w granicach przyzwozonych w tym celu funduszów petycyjne o zasiłki na budowę a względnie odnowienie szkół.

Sejm powziął 12. marca 1907 r. w sprawie budowy szkół ludowych następującą uchwałę:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki, aż do wysokości 10 milionów koron, przeznaczonej na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych w myśl art. 9 ustawy z 24. kwietnia 1894 r. Dz u. kr. Nr. 49, wyłącznie na budowę nowych szkół w tych gminach:

a) gdzie rozprawa konkurencyjna co do budowy nowej szkoły została już przeprowadzoną, strony konkurencyjne złożyły w całości lub przeważnej części 120% datki konkurencyjne w myśl art. 9 wspomnianej wyżej ustawy na nie przypadające, a grunta pod budowę szkoły są już zaintabulowane na własność funduszu szkolnego miejscowego;

b) gdzie szkoły dotychczas nie zorganizowano jedynie dla braku budynku szkolnego, albo gdzie szkołę wprawdzie zorganizowano, ale dla braku budynku szkolnego dotychczas w życie nie weszła.

Zaciągnięcie powyższej pożyczki nastąpi w drodze stopniowej emisji 4% obligacyj dłużnych w takiej kwocie, jaką Wydział krajowy na podstawie szczegółowych dat przez Radę szkolną krajową mu dostarczanych, na budowę poszczególnych szkół co roku uchwali.

Na oprocentowanie i umorzenie zaciągniętej pożyczki wstawiać będzie Wydział krajowy odpowiednią kwotę do każdego rocznego preliminarza funduszu szkolnego krajowego.

Nad sprawą budowy szkół rozwinęła się Komisji dłuższa rozprawa, w której JW. Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Ignacy Dembowski poczynił następujące uwagi:

„W sprawie zasiłku z funduszu szkolnego krajowego na budowę szkół ludowych p. Wiceprezydent Rady szk. kraj. przypomniał, iż uchwałą z 12 marca 1907 Wysoki Sejm postanowił zaciągnąć pożyczkę 10 milionów kor. na zasiłki, 1. dla gmin które już w całości lub przeważnie złożyły 120%-wą prestacyę, a w których przeprowadzono rozprawę konkurencyjną i zaintabulowano grunt na własność funduszu szkolnego miejscowego, 2. dla gmin, w których brak budynku stał się powodem, że dotąd szkół nie zorganizowano lub zorganizowanych nie wprowadzono w życie.

Co do pierwszej kategorii Rada szkolna krajowa znajdowała się niejednokrotnie w trudnem położeniu wobec usilnego domagania się zasiłku ze strony gmin, w których powyższe warunki zachodziły, na których udział w dotacyi z 10-milionowej pożyczki jednak Wydział krajowy nie chciał przystać, ponieważ nie były uwidocznione na t. zw. wykazie A, który Wydział krajowy otrzymał był dawniej od Rady szkolnej krajowej i uznał za wyłączny substrat do swej decyzji w tej

mierze. Tymczasem wykaz ten, zestawiony na żądanie Wydziału krajowego w pierwszej połowie r. 1906, na podstawie dat, dostarczonych przez Rady szk. okręgowe, według stanu z końcem 1905 r., już wtedy nie był zupełnie ścisły i bezwzględnie wiarygodny z powodu pośpiechu, z jakim Rady szkolne okręgowe odnośne daty przedkładały, a z chwilą powzięcia, względnie sankcjonowania uchwały sejmowej był już zgola przestarzały i niewystarczający. Przez ten półtoraroczny przeciąg czasu bowiem przybyło wiele gmin, wykazem tym nie objętych, które dopełniły warunków w uchwale wymienionych, tem więcej, że rozpowszechnienie w kraju wiadomości o milionowym funduszu na budowę szkół, ożywiając nadzieję rychłego uzyskania nowych budynków szkolnych, gdzie była ich nagląca potrzeba, skłoniło wiele gmin właśnie w tym czasie między pierwszym podniesieniem myśli w Sejmie a przyjściem do skutku uchwały do złożenia ustawowych prestacyi i dokonania intabulacyi gruntu na szkołę“.

„Skoro zatem uchwała sejmowa wspomina tylko o warunkach, którym gminy pierwszej kategorii mają odpowiedzieć, wcale zaś nie czyni wzmianki o jakimś wykazie A, który to materyał przygotowany z podanych powodów w czasie powzięcia uchwały o pożyczce 10-milionowej, był już nieprzydatny do celu, przeto Rada szkolna krajowa żadną miarą nie może się pogodzić z zapatrywaniem Wydziału krajowego, jakoby ten wykaz miał rozstrzygać o tytule gmin do korzystania z dobrodziejstwa zasiłku z funduszu pożyczki 10-milionowej.“

Zdaniem Rady szk. krajowej bowiem, tytuł ten przysługuje bez najmniejszej wątpliwości wszystkim gminom, u których zachodziły wspomniane warunki w chwili powzięcia uchwały sejmowej, a okoliczność, czy były uwidocznione na starym już wówczas wykazie A, nie mogła tu wcale wchodzić w rachubę. Byłoby owszem rzeczą pożądaną, aby nie przyjmować i tej czasowej granicy, lecz dozwolnić korzystanie z tej pożyczki także gminom, które i później wykazać się mogły dopełnieniem wskazanych warunków. Jeżeli bowiem uznać trzeba za uzasadnione stanowisko Wydziału krajowego, polegające na pięknej myśli, że według woli Sejmu, należy bezwarunkowo dążyć do tego, by każda gmina miała szkołę lub należała do jakiegoś związku szkolnego, a przez to usunąć upokarzającą kraj plamę istnienia wielu gmin bezszkolnych, to przyznać trzeba, że tym pomyślnym rezultatem zabiegów nie usunęłoby się jeszcze zarzutu który nam głównie szkodzi w oczach świata, tj. zarzutu analfabetyzmu. Ilość analfabetów bowiem istniejących w tych gminach bezszkolnych, przeważnie słabo zaludnionych mających zatem dość niewielką ilość dzieci w wieku szkolnym, jest stosunkowo nieznaczna w porównaniu z mnóstwem dzieci, które nie pobierają nauki i nie mogą być do tego przymuszone w gminach mających budynek szkolny niedostateczny, którego nie można zastąpić odpowiednim obszernym, jeżeli wystawienia go nie można przyspieszyć wydatnym zasiłkiem z funduszu szkoln. krajowego. Dlatego byłoby rzeczą wielce pożądaną, aby Komisya szkolna spowodowała zmianę, względnie rozszerzenie interpretacyi uchwały sejmowej, o której mowa, w tym kierunku, aby znacznie większa ilość gmin, niż to wobec terażniejszej interpretacyi Wydziału krajowego jest możliwe, dostąpić mogła dobrodziejstwa korzystania z pożyczki 10-milionowej“.

Następnie przemówił poseł Stefczyk :

„Zaniepokojenie, jakie w wielu wypadkach objawiło się w sprawie budowy nowych szkół i przebudowy istniejących, wśród interesowanych kół ludności i miejscowych czynników, tłumaczy się dwiema głównie okolicznościami. Przewszystkiem było uderzającym, że właśnie po utworzeniu 10-milionowego funduszu w celu budowy nowych szkół, sprawa utknęła chwilowo w Radzie szkolnej na braku planów i sił technicznych, o które się postarać było jej obowiązkiem. Dlatego z zadowoleniem trzeba przyjąć do wiadomości nawet tak paliatywny i nie-

dostateczny ale w danem położeniu konieczny środek, na jaki się zdobyła Rada szkolna przez zaangażowanie prywatnych sił technicznych dla celów budowy szkół, dalsze jednak starania celem stanowczego zabezpieczenia temu brakowi sił technicznych są konieczne. Powtóre interesowana ludność i miejscowe czynniki nie zostały należycie poinformowane o właściwym przeznaczeniu 10-milionowego funduszu i o intencjach jakimi się Wys. Sejm kierował przy utworzeniu tego funduszu. Stąd wynikła ożywiona akcja budowy nowych szkół i przebudowy istniejących w gminach gdzie już są zorganizowane i czynne szkoły lecz rozporządzających tylko niedostatecznymi budynkami albo najętymi lokalami. Wobec tego jest nieodzownem, aby Rada szkolna postarała się w właściwy sposób o dokładne a stanowcze poinformowanie ogółu ludności przez interesowane czynniki miejscowe (Rady szkolne miejscowe, Zwierzchności gminne, Obszary dworskie) o właściwym przeznaczeniu 10-milionowego funduszu i o warunkach korzystania tak z tego funduszu jak i z uszczuplonej rocznej dotacji 200.000 koron na budowę nowych szkół. To musi się przyczynić do powstrzymania na kilka najbliższych lat akcji budowlanej tam, gdzie nie jest nieodzowną i może być odroczoną aż do chwili zaspokojenia pilniejszej potrzeby w innych okolicach nie posiadających szkoły dla braku budynku. Atoli należałoby równocześnie uwzględnić uprawnione domagania się ze strony tych gmin, które nie będąc należycie poinformowane, nietylko rozprawę konkurencyjną przeprowadziły ale postarała się już o złożenie ustawowych datków konkurencyjnych i mają place pod budowę szkoły zaincubulowane na własność funduszu szkolnego miejscowego. Taka interpretacja odnośnej uchwały sejmowej, zgodna z jej brzmieniem, zaspokoiłaby uzasadnione żądania bezzwłocznej pomocy z funduszy krajowych a nie powinna w żadnym razie wymagać większej doraźnej ofiary aniżeli jednego miliona koron z 10-milionowego funduszu przy uwzględnieniu dotacji 200 000 koron na tenże cel pomieszczonej w preliminarzu. Szczególniej odroczyć należałoby świadczenia na rzecz kosztownych budynków szkolnych w miastach do czasu zaopatrzenia w szkoły gmin wcale ich nieposiadających“.

Podniesiono w Komisji z wielkim naciskiem, że jeżeli zadanie stawiania szkół zwłaszcza w okolicach od miast i od kolei odległych nie ma doznać niepożądanych przerw, a tempo w tym kierunku w wykonaniu w Sejmie wypowiedzianych życzeń ma być szybszem niż dotychczas, Rada szkolna krajowa powinna rozporządzać własnym aparatem budowniczym. Przeciążenie urzędników technicznych w c. k. Namiestnictwie zarówno jak i po Starostwach dało się już bowiem budowie szkół dotkliwie we znaki, a na kolaudację i rekolaudację niejednokrotnie długo czekano. Układy z budowniczymi prywatnymi, jakie zawiera Rada szkolna krajowa, są obecnie w braku dostatecznych sił w c. k. Namiestnictwie jedynym środkiem przyspieszenia budowy szkół. Nie wszędzie jednak uda się tym sposobem cel osiągnąć. A więc przystępując do tak ważnego dla społeczeństwa zadania, należałoby się zawczasu do niego uzbroić.

Komisya pozostawia porozumieniu Rady szkolnej krajowej z Wydziałem krajowym rozstrzygnięcie pytania, gdzie należy utworzyć oddział budowniczy dla budowy szkół, czy przy Wydziale krajowym, czy przy Radzie szkolnej krajowej.

Komisya uchwaliła na wniosek posła Prezydenta Leo dać w sprawie budowy szkół Wydziałowi krajowemu i Radzie szkolnej krajowej następujące wskazówki:

„Ponieważ skuteczne zwalczanie analfabetyzmu osiągnięciem być może jedynie przez równorzędne i jednoczesne przyspieszenie budowy szkół a) zarówno w gminach, posiadających wprawdzie szkoły zorganizowane ale potrzebujących nieodzownie nowych

budynków szkolnych z powodu wzrostu frekwencyi szkolnej lub z powodu złego stanu istniejących budynków, jak *b)* w gminach nieposiadających żadnych zgoła budynków i z tego powodu pozbawionych dotychczas dobrodziejstwa szkoły — sądzi Komisya budżetowa, iż udział gmin pod *a)* wymienionych w funduszu budowy szkół nie ma przekraczać kwoty 5,700.000 K., t. j. kwoty w wykazie *A)* Rady szkolnej krajowej na 4,749.532 K. obliczonej z dodaniem 20% z powodu podrożenia kosztów robocizny i materiałów budowlanych tak, by cała reszta funduszu budowy szkół użytą została wyłącznie na budowę szkół w tych gminach, gdzie dotąd budynku szkolnego nie było.“

Na wniosek posła Prezydenta Leo uchwaliła również Komisya:

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustęp *a)* uchwały Sejmu krajowego z dnia 12. marca 1907 r. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i postanawia, by ten ustęp brzmiał:

„*a)* gdzie strony konkurencyjne złożenie przypadającego w myśl art. 9. wspomnianej ustawy 120% datku konkurencyjnego w całości lub przeważnej części zapewniły a grunta pod budowę szkoły zostały zainstabulowane na własność funduszu szkolnego miejscowego.“

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy odesłać petycye:

1589/1175 Gminy Janowie w powiecie Tarnowskim;

886/591 Gminy Andrychów;

2080/1554 Gminy Jabłonki w powiecie Turczańskim;

2079/1553 Gminy Boniowice w powiecie Dobromilskim;

1506/1099 Gminy Chlebowice w powiecie Przemyślańskim;

do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

Rubryka VI. poz. 18.

Na zasiłki dla funduszków szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół		230.000 K
czyli o	20.000 K	
więcej, aniżeli przyjęto na r. 1908, a o	11.449 „	
więcej, aniżeli na ten cel w r. 1907 wydano.		

Wzrost tego wydatku jest wynikiem orzeczeń przyznających te zasiłki na mocy ustawy, a opiera się również na wynikłości z r. 1907.

Rubryka VI. poz. 19.

Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie:

a) wydatek zwyczajny	560 K	
b) nadzwyczajny	640 „	
	Razem	1.200 K
czyli tyle, ile uchwalono w Komisji na rok 1908 i w r. 1907 na ten cel wydano.		

Rubryka VI. poz. 20.

Na miejscowe potrzeby szkolne i urzędowe		185.358 K
czyli o	8.260 K	
więcej od kwoty uchwalonej w Komisji na r. 1908,		
a o	20.010 „	
więcej od kwoty wykazanej w zamknięciu rachunków		
za rok 1907 z powodu przeistoczenia szkół na więcej		
klasowe i nowego zorganizowania szkół ludowych.		

Rubryka VI. poz. 21.

Na kosztą nadzoru funduszów szkolnych miejscowych		30.000 K
czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na r. 1908, a o	12.307 K	
więcej od kwoty w zamknięciu rachunków z r. 1907		
wykazanej.		

W myśl powyższych wniosków wynosić będą		
wydatki rubryki VI. na zasiłki dla funduszów szkolnych		
miejscowych na utrzymanie szkół zwyczajne	445.918 K	
nadzwyczajne	640 „	
Razem		446.558 K

czyli o	28.260 K
więcej od kwoty uchwalonej w Komisji na r. 1908, a o	43.766 „
więcej od kwoty wykazanej w zamknięciu rachunków	
z roku 1907.	

Rubryka VII. poz. 22.

Na przybory naukowe:		
a) ogólnej natury	36.000 K	
b) dla nauk praktycznych:		
1. na zakupno przyborów i narzędzi		
dla kursów rolniczych	3.500 K	
2. na narzędzia dla ogrodów szkolnych	1.000 „	
3. na warsztaty i narzędzia do slöjdu	7.300 „	
4. na urządzenie pracowni koszykarskich	1.000 „	
5. na przybory do robót kartoniarskich	600 „	
6. na urządzenie gospodarstwa kobiecego	600 „	
7. na wydawnictwo „Obrazy do nauki		
poglądu“.	1.000 „	15.000 „
Razem		51.000 K

Komisya uchwalila przeniesc pozycę 7 Rubryki VII., a mianowicie wydatek na utrzymanie urzadzania warsztatu dla młodzieży szkół średnich w Krakowie w kwocie 1000 K do działu IV. wydatku Rubryka V.

Z tego powodu obniży się w porównaniu do preliminarza Wydziału krajowego wydatek w rubryce VII. o 1.000 K
i wynosić będzie tyle, ile Komisya uchwaliła na r. 1908 a o 600 „
więcej od wydatku z r. 1907.

Rubryka VIII. poz. 23.

Na biblioteki okręgowe 14.000 K
czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na rok 1908 a o 5.060 K
więcej, aniżeli wydano na ten cel w r. 1907.

Rubryka IX. poz. 24.

Na konferencye okręgowe 151.836 K
czyli o 8.236 K
więcej od kwoty przyjętej przez Komisję w budżecie na r. 1908 a o 52.415 „
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1907.

Z konferencyi ma korzystać 12.653 nauczycieli a koszta połączone z odbyciem konferencyi obliczono po 12 K na 1 nauczyciela.

C. k. Rada szkolna krajowa preliminowała w tej pozycyi 189.795 K licząc po 15 K dla jednego nauczyciela, czyli 3 K *więcej*, aniżeli na r. 1908 uchwalono. Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi przyjęcie wniosku Wydziału krajowego.

Rubryka X. poz. 25.

Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminarjów nauczycielskich 200.000 K
czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na rok 1908, a o 375 K *więcej* aniżeli wydano w r. 1907.

Komisya budżetowa musi ponownie zwrócić uwagę na rażący brak proporcji pomiędzy wydatkiem kraju 200.000 K, a zasiłkiem rządowym na ten ważny cel. Pomimo kilkakrotnych uchwał Komisji i pomimo wyraźnie zastrzeżonego warunku, że Sejm uchwała 200.000 K z tem jedynie zastrzeżeniem, że rząd wstawi do preliminarza budżetu państwowego równą wydatkowi krajowemu kwotę 200.000 K. pomimo, że Koło polskie osobnym memoriałem przypomniało rządowi potrzebę podwyższenia tego wydatku i sprawę tę w Komisji budżetowej poruszyło, Rząd wprawdzie podwyższył, chociaż niedostatecznie kwotę w budżecie państwowym na stypendya przeznaczoną, ale krajowi naszemu odpowiadającego jego potrzebom i wysokości ofiar kraju udziału w niej nie dał. W ostatnim roku udzielił Radzie szkolnej na cel powyższy jedynie tylko 65.000 K, a oprócz tego zarezerwował jakąś bliżej jeszcze nieoznaczoną sumę dla rezerwistów wydziałowych.

Wobec takiego stanu rzeczy Komisya wnosi:
Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do podwyższenia subwen-
cyi na stypendya dla kandydatów szkół ludowych.

Rubryka XI. poz. 26.

Na rozmaite wydatki:

a) na potrzeby szkół ogólnej natury	3.000 K	
b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych	3.600 "	
c) na wydawnictwo Dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej	6.000 "	
d) na koszta zarządu z powodu przelania fundu- szów szkolnych okręgowych do funduszu szkol- nego krajowego	12.000 "	
	Razem	24.600 K

czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na rok 1908,
a o 366 K *więcej*, aniżeli wydano na ten cel w r. 1907.

Rubryka XII. pozycja 27.

Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje.

Wydatki *nadzwyczajne*:

a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynok obrz. orm. we Lwo- wie	6.000 K	
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w roku 1907		
b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	4.000 "	
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908, i wydano na ten cel w r. 1907.		
c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynok obrz. łącz. w Prze- myślu	6.336 "	
czyli tyle, ile uchwalono w Komisji na r. 1908, a o 1.567 K <i>więcej</i> od wydatku na ten cel w r. 1907		
d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	1.600 "	
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w r. 1907		
e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie	5.000 "	
czyli tyle, ile uchwalono dla tej szkoły na rok 1908 i w roku 1907 rzeczywiście wydano,		
f) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie	2.000 "	
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel w r. 1908 i w r. 1907 rzeczywiście wydano,		
g) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	1.500 "	
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i rzeczywiście wydano w roku 1907		
h) dla szkoły żeńskiej PP. Augustyanek w Krakowie	2.000 "	
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i rzeczywiście wydano w r. 1907		
i) dla pryw. Seminarjum nauczyc. żeńskiego (dawniej dla szkoły żeńskiej w Stryju utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne	1.000 "	
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w r. 1907		
k) dla szkoły izraelickiej w Brodach	12.000 "	
czyli tyle, ile uchwalono na rok 1908 i wydano w roku 1907		

l) dla internatu Panien PP. Bazylianek we Lwowie	1.000 K
czyli tyle, ile uchwalono w r. 1907 i wydano w r. 1908	
m) dla szkoły zręczności Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	1.100 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano na ten cel w r. 1907	
n) dla szkoły Sióstr Miłosierdzia w Rozdole	1.800 „
czyli w kwocie równej preliminowanej na r. 1908 i wydanej w r. 1907	
o) dla szkoły Sióstr Felicjanek w Besku	400 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w r. 1907	
p) dla szkoły izraelskiej w Tarnopolu	3.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w r. 1907	
r) dla szkoły Sióstr Felicjanek w Uhnowie	600 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w r. 1907	
s) dla zakładu im. św. Heleny we Lwowie na utrzymywanie 4-klas. szkoły utrzymywanej przez Felicjanki	500 „
czyli tyle ile uchwalono na r. 1908 i w roku 1907 wydano.	
t) dla szkoły w Bełzie utrzymywanej przez SS. Felicjanki	600 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i w r. 1907 wydano	
u) dla utrzymywanego przez Zbór izraelski we Lwowie zakła- du dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojże- szowej w szkołach ludowych	2.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1908 i w r. 1907 wydano,	
w) dla zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu we Lwowie	800 „
czyli tyle, ile preliminowano w budżecie na r. 1908 i w r. 1907 wydano,	
y) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie, utrzy- mywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek	1.500 „
czyli o 700 K <i>więcej</i> od wniosku Wydziału krajowego i od kwoty uchwalonej na ten cel na r. 1908 i w r. 1907 rzeczy- wiście wydanej.	

SS. Dominikankom w Rawie ruskiej przyznał W. Sejm uchwałą z dnia 10. listopada 1904 Ls. 1.907 subwencję 8.000 K płatną w 10 rocznych ratach po 800 K, z których pierwszą wstawiono do budżetu funduszu szkolnego na rok 1905 w rub. XII. poz. 27 y). Do preliminarza na rok 1909 wstawiono w rubr. XII. poz. 27 y) V. ratę w kwocie 800 K. W następnych latach do roku 1914. będą wstawiane raty VI. do X.

Wobec faktu, że rozszerzenie szkoły wymaga wzniesienia piętra, a mury szkoły okazały się za słabe, Dominikanki w Rawie są zmuszone szkołę od fundamentu przebudować i w tym celu zaciągnąć pożyczkę. Na umorzenie tejże pożyczki uchwaliła Komisya zalecić Sejmowi udzielenie Siostrom Dominikankom w Rawie zamiast dawniejszej subwencji 800 K, która do roku 1914 płynąć miała, nowego zasiłku 1.500 K na 10 lat od r. 1909 do r. 1918 włącznie na spłatę zaciągnąć się mającej pożyczki na budowę szkoły.

Uchwałą powyższą załatwi Wysoki Sejm petycję 3.451/146 Sióstr Dominikanek w Rawie Ruskiej o zasiłek na umorzenie pożyczki w celu budowy szkoły.

z)	Dla szkoły Panien Dominikanek w Bielinach czyli tyle, ile w Komisji uchwalono na r. 1908 i w roku 1907 na ten cel wydano.	600 K
ż)	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek w Kołomyi, na amortyzację części pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego (7 rata z 20-lecia)	500 "
	a więc tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w r. 1907.	
aa)	Na rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej żeńskiej SS. Bazylianek w Jaworowie (5 rata z 15-lecia z przyznanych 6.000 K)	400 "
	czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 i wydano w r. 1907.	
bb)	Dla szkoły izrealickiej 3-klasowej w Bolechowcie	8.000 "
	czyli tyle, ile w Komisji uchwalono na r. 1908.	
dd)	Dla szkoły Sióstr Miłosierdzia na Kleparzu w Krakowie	1.000 "
	czyli tyle, ile uchwalono w Komisji na r. 1908.	
ff)	Dla zboru ewangelickiego w gminie Lednica niemiecka na utrzymanie polskiej szkoły	1.000 "

Sejm wzywa Radę szkolną krajową o zorganizowanie w gminie Lednica niemiecka miejscowej Rady szkolnej w celu doprowadzenia w r. 1909 otwarcia publicznej szkoły ludowej.

Komisja wnosi:

Wysoki Sejm raczy odesłać do zbadania, zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1910

Petycyi:

Nr. 1863/1875 Klasztoru Sióstr Bazylianek w Jaworowie o jednorazową zapomogę 4.000 K na ukończenie szkoły i spłatę długów.

Nr. 1917/1426 Matki Ireny Maryanowskiej, Przełożonej Zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu o podwyższenie dotychczas pobieranej subwencji.

Nr. 1868/1380 Przełożenstwa Klasztoru Bożej Miłości w Białej o udzielenie subwencji na rozszerzenie klasztoru w celu pomieszczenia prywatnego seminarium żeńskiego.

Nr. 336/138 Presbyteryum gminy ewangelickiej w Nowym Sączu o udzielenie subwencji na utrzymanie szkoły ludowej ewangelickiej w Nowym Sączu.

Nr. 538/283 i 1114/781 Zgromadzenia Sióstr Augustyanek w Krakowie o podwyższenie całorocznego zasiłku z funduszków krajowych na pokrywanie kosztów utrzymania szkoły wydziałowej z 4-klasową pospolitą połączoną.

Nr. 1015/703 Józefy Krotzer, nauczycielki o subwencję dla prywatnej szkółki dla dziewcząt w Podgórzu.

Nr. 126/32 Zarządu szkoły męskiej św. Józefa, prowadzonej przez Braci szkół chrześcijańskich we Lwowie.

Nr. 512/257 Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku o zasiłek na szkołę.

Nr. 325/127 Siostry Maryi Bernardyny Samborskiej ze Zgromadzenia Sióstr Felicjanek, kierowniczkii 5-klasowej szkoły żeńskiej o przyznanie zasiłku na rozszerzenie szkoły żeńskiej w Bełzie.

Wydatki Rubryki XII. wynosić będą według wniosków Komisji		66.236 K
czyli o „	800 K	
<i>mniej</i> od wydatków na r. 1908 przez Komisję uchwalonych, a o	12.267 „	
<i>więcej</i> od wydatków z r. 1907.		

Dochody.

Rubryka I. poz. 1. Odsetki od kapitałów.

Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół		25.776 K
czyli tyle, ile przyjęto na rok 1908 i pobrano z tego źródła w r. 1907.		

Rubryka I. poz. 2.

Od 4% listów zast. galic. Banku krajowego nominalnej wartości 17.200 i od 4% obligów kolejowych galic. Banku krajowego nom. wart. 24.300 K, będących własnością majątku zarodowego		1.660 K
czyli o	4 K	
<i>więcej</i> , aniżeli przyjęto na r. 1908 i pobrano w r. 1907.		

Rubr. I. poz. 3.

Odsetki od kapitałów, przeznaczonych na płacę nauczycieli		43.161 K
czyli o	339 K	
<i>więcej</i> , aniżeli przyjęto w Komisji na r. 1908, a o	150 „	
<i>więcej</i> , aniżeli pobrano w r. 1907.		

Rubr. I. poz. 4.

5% od kapitałów hipotekowanych na poszczególne realnościach w walucie wiedeńskiej		29 K
czyli o	3 K	
<i>mniej</i> , aniżeli przyjęto na r. 1908, a o	18 „	
<i>mniej</i> , aniżeli pobrano w r. 1907.		

Rubryka I. poz. 5.

5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej na dobrach Branice		125 K
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1908.		

Rubr. I. poz. 6.

5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej		24 K
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1908 i pobrano w r. 1907.		

Rubr. I. poz. 7.

5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz poszczególnych szkół.		483 K
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908 a o	774 K	
<i>mniej</i> , aniżeli pobrano w r. 1907.		
W myśl powyższych uchwał wynosić będą dochody Rubryki I.		71.258 „
czyli o	340 „	
<i>więcej</i> aniżeli przyjęto na r. 1908, a o	513 „	
<i>mniej</i> , aniżeli pobrano z tego źródła w roku 1907.		

Rubr. II. Dochody z dóbr, realności i innych praw.

<i>Poz. 8.</i> Czynnz z ogrodu w Dunajowie		2 K
<i>Poz. 9.</i> Czynnz z ogrodu w Krukienicach		4 „
<i>Poz. 10.</i> Czynnz z dzierżawy gruntów w Zagórze		10 „
<i>Poz. 11.</i> Czynnz z dzierżawy gruntów w Pilźnie		710 „
czyli o 290 K <i>mniej</i> , aniżeli pobrano w r. 1907.		
<i>Poz. 12.</i> Czynnz z wydzierżawionych gruntów w Skawinie		446 „
<i>Poz. 13.</i> Od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego		324 „
<i>Poz. 14.</i> Czysty dochód z gruntów i realności poszczególnych szkół		10.000 „
<i>Poz. 15.</i> Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron		32.000 „
W moc powyższych uchwał Komisji powziętych zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, wynosić będą dochody z dóbr, realności i innych praw (Rubryka II.)		43.496 K
czyli tyle, ile przyjęto na rok 1908, a o	33 K	
<i>więcej</i> , aniżeli pobrano z tego źródła w roku 1907.		

Rubryka III. Dodatki.

<i>Poz. 16.</i> Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne szkoły głównej		28 K
<i>Poz. 17.</i> Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej		52 „
<i>Poz. 18.</i> Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego		210 „
<i>Poz. 19.</i> Od każdoczesnego proboszcza obrz. łać. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa		84 „
<i>Poz. 20.</i> Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu		52 „
<i>Poz. 21.</i> Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 26.618 na 2.350 złr., czyli 4.700 K		198 „
<i>Poz. 22.</i> Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr. czyli 1900 K		80 „

Poz. 23. Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od m. Białej na płace nauczycieli 745.000 K
czyli tyle, ile przyjęto w Komisji na rok 1908, a o 450 K
mniej, aniżeli pobrano z tego źródła w roku 1907.

Poz. 24. Zaległe z końcem roku 1894 prestaty szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych 3.000 „
czyli o 2.000 K
mniej, aniżeli przyjęto na r. 1908, a o 798 „
więcej, aniżeli pobrano w roku 1907.

Poz. 25. Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich 1,700.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1908, a o 39.240 K
więcej, aniżeli pobrano w r. 1907.

Trzechletnie przecięcie 1905—1908 wynosiło 4,959,078 „
ze względu jednak na zmianę prestaty w gotówce na dodatki do podatków w niektórych gminach, przyjął Wydział krajowy przypuszczalny dochód z tego źródła na 1,700.000 K

Poz. 26. 3% dodatek okręgowy 700.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1908, a o 75.639 „
więcej, aniżeli pobrano w r. 1907.

Według powyższych uchwał Komisji wynosić będzie suma Rubryki III. Dodatki 3,148.704 K
czyli o 2.000 „
mniej, aniżeli przyjęto na r. 1908, a o 115.121 „
więcej, aniżeli pobrano z tego źródła w r. 1907.

Rubryka IV.

Zysk ze sprzedaży książek szkolnych 5.670 K

Rubryka V.

Zapisy i darowizny — Wydział krajowy nie prelinuje.

Rubryka VI.

Taksy od spadków 220.000 K
czyli o 10.000 K
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1908, a o 15.353 „
mniej od kwoty pobranej z tego źródła w r. 1907.

Rubryka VII.

b) 10% opłaty od nauczycielek zameżnych 15.000 K
czyli o 10.000 K
więcej, aniżeli przyjęto na r. 1908, a o 1.839 „
więcej od wynikłości z r. 1907.

Rubryka VIII.

Stały dodatek z c. k. Skarbu Państwa 109.886 K

Rubryka IX.

Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych		150 K
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1908, a o	50 K	
<i>mniej</i> od wynikłości z r. 1907.		

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

I. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

A. Wydatki funduszu szkolnego.

Liczba rubr. poz.		Wniosek na rok 1909		
		zwyczajne	nadzwycz. Korony	Razem
I. 1—7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	17,581.787	—	17,581.787
II. 8—11	Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzanie kursów wakacyjnych, rolniczych i specjalnych, oraz remuneracye na roboty ręczne i dla alfabetów	143.600	—	143.600
III. 12	Koszta podróży i diety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	60.000	—	60.000
IV. 13—16	Dodatek do funduszu szkolnego emerytalnego, interkalarya, emerytury dla tracących posady i dary z łaski	65.668	12.750	78.418
V. 17	Zasiłki dla funduszków szkolnych miejscowych na budowę szkół	200.000	—	200.000
VI. 18—21	Zasiłki dla funduszków szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe, oraz koszta nadzoru funduszków szkolnych miejscowych	445.918	640	446.558
VII. 22	Przybory naukowe ogólnej natury i dla nauk praktycznych	51.000	—	51.000
VIII. 23	Biblioteki okręgowe	14.000	—	14.000
IX. 24	Konferencye okręgowe	151.836	—	151.836
X. 25	Stypendya dla uczniów i uczenie seminaryów nauczycielskich	200 000	—	200.000
XI. 26	Rozmaite wydatki	24.600	—	24.600
XII. 27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	66.236	66.236
	Suma wydatków	18,938.409	79.626	19,018.035

B. Dochody funduszu szkolnego.

Liczba rubr. poz.		Wniosek na rok 1909		
		zwyczajne	nadzwycz. Korony	Razem
I. 1—7	Odsetki od kapitałów	71.258	—	71.258
II. 8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	43.496	—	43.496
III. 16—26	Dodatki	3,148.704	—	3,148.704
IV. 27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	5.670	—	5.670
V. 28	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI. 29	Taksy od spadków	220.000	—	220.000
VII. 30	Rozmaite wpływy	15.000	—	15.000
VIII. 31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa	109.886	—	109.886
IX. 32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniej- szych	150	—	150
	Suma dochodów własnych	3,614.164	—	3,614.164
	W porównaniu ze sumą wydatków	18,938.409	79.626	19,018.035
	okazuje się niedobór do pokrycia z fun- duszu krajowego	15,324.245	79.626	15,403.871

II. Wysoki Sejm raczy wstawić:

<i>Do rubryki V. poz. 3. wydatków funduszu krajowego na r. 1909</i>	<i>19,018.035 K</i>
<i>Do rubryki V. poz. I. dochodów funduszu krajowego na r. 1909</i>	<i>3,614.164 „</i>

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Budżet krajowy na rok 1909.

Do rubryki V. poz. 4. wydatków i poz. 2. dochodów funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. **Włodzimierz Kozłowski.**

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o krajowym szkolnym funduszu emerytalnym na rok 1909.

Wysoki Sejmie!

Artykuł 60 ustawy z dnia 11. czerwca 1905. Dz. u. kr. Nr. 73. nakłada na Wysoki Sejm obowiązek badania zamknięcia rachunków utworzonego w moc art. 52. ust. kraj. z dnia 2. maja 1873 L. 251 Dz. u. kr. funduszu emerytalnego i udzielania odnośnych absolutoryów, a z tytułu przepisanego art. 60. lit. g. pokrycia niedoboru rzezonego funduszu w miarę, o ile inne źródła w ustawie wskazane, a poniżej wyszczególnione na to nie wystarczają, który to fakt od r. 1891 corocznie się powtarza, posiada Sejm prawa wglądania w preliminarz funduszu emerytalnego.

Wedle wniosków Wydziału krajowego przyjętych przez Komisję budżetową, wydatki krajowego szkolnego funduszu emerytalnego wynoszą 1,693.100 K
czyli o 85.000 K
więcej od kwoty uchwalonej na rok 1908, a o 342.790 „
więcej od wynikłości z roku 1907.

Dochody szkolnego funduszu emerytalnego wynoszą 371.703 „
czyli o 95.411 K
mniej od wynikłości z roku 1907, a o 33.998 „
więcej od kwoty na rok 1908 uchwalonej.

Niedobór będzie wynosił 1,321.397 „
czyli o 438.201 K
więcej od wynikłości z roku 1907, a o 51.002 „
więcej od kwoty na rok 1908 uchwalonej.

Obliczenie wydatków Rubryki I., II., III. i IV. na mocy art. 39., 40., 41., 43., 44., 45., 46., 47., 48 i 52. ustawy z 11. czerwca 1905 Dz. ust. kr. Nr. 76., przez fundusz emerytalny pokrywanych opierają

się na szczegółowych wykazach czasowych emerytur z uwzględnieniem trzechletniego przecięcia wydatków i naturalnego przyrostu. Wydatki rubryki V. i VI. proponowane na mocy art. 40., 44., 47., 55. i 59. ustawy z dnia 11. czerwca 1905 polegają na trzechletnim przecięciu wydatków z lat 1904—1907. Wydatki rubryki VII. na koszt zarządu stanowią zwrot kosztów etatowi skarbowemu za druki przez c. k. główną Kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane.

Rozchody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Rubr.	I. Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	145.000 K
	czyli o	20.000 K
	<i>więcej</i> od kwoty na rok 1908 w Komisji uchwalonej, a o	43.197 „
	<i>więcej</i> od wynikłości z roku 1907.	
„	II. Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	990.000 „
	czyli o	30.000 K
	<i>więcej</i> aniżeli na rok 1908 w Komisji uchwalono, a o	198 865 „
	<i>więcej</i> od wynikłości z roku 1907.	
„	III. Pensye dla wdów po nauczycielach	380.000 „
	czyli o	30.000 K
	<i>więcej</i> od kwoty na rok 1908 w Komisji uchwalonej, a o	64.980 „
	<i>więcej</i> od wynikłości z roku 1907.	
„	IV. Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	90.000 „
	czyli o	5.000 K
	<i>więcej</i> aniżeli w Komisji uchwalono na rok 1908, a o	13.993 „
	<i>więcej</i> od wynikłości z roku 1907.	
„	V. Odprawy i kwartały pozgonne	85.000 „
	czyli tyle, ile w Komisji uchwalono na rok 1908, a o	33.751 K
	<i>więcej</i> od wynikłości z roku 1907.	
„	VI. Zwroty z władek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	3.000 „
	czyli tyle, ile przyjęto na ten cel w Komisji w budżecie na rok 1908, a o	483 K
	<i>więcej</i> od kwoty wydanej na ten cel w r. 1907.	
„	VII. Koszta zarządu	100 „
	czyli tyle, ile w Komisji w budżecie na rok 1908 uchwalono, a o	44 K
	<i>więcej</i> od wynikłości z roku 1907.	
„	VIII. Rozmaitych wydatków Komisya nie prelininuje, wydatki rzeczzone bowiem są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w przebieżnych dochodach.	

Dochody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Rubr.	I. Odsetki od kapitałów czyli o 4 K <i>więcej</i> , aniżeli preliminowano na r. 1908 i pobrano w r. 1907.	2.684 K
	Efekta wartościowe majątku zakładowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynoszą 67.000 K w liściach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego, obligacya jednolitego długu państwa na 100 K i książeczki wkładowe Kasy oszczędności nominalnej wartości 67 K 12 g, razem 67.167 K 94 g. Stan majątku od roku 1908 o 167 K 12 g się zwiększył. Szczegółowe obliczenie odsetek zawiera wykaz A) do sprawozdania Wydziału krajowego.	
„	II. Datek stały z krajowego funduszu szkolnego czyli tyle, ile pobrano z tego źródła w r. 1907 i przyjęto na rok 1908. Datki rzeczzone pobiera fundusz emerytalny od funduszu szkolnego krajowego na podstawie §. 58. ustępu b) ustawy z 11. czerwca 1905.	25.600 „
„	III Zapisy i darowizny — Komisya nic nie preliminuje.	
„	IV. Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich czyli o 2.254 K <i>więcej</i> od wynikłości z r 1907, a o 3.994 „ <i>więcej</i> od kwoty na rok 1908 uchwalonej. Kwotę tę wyszczególnioną w dziale wydatków funduszu szkolnego krajowego na rok 1907 opłaca tenże fundusz na podstawie art. 58. ustawy z 11. czerwca 1905 na rzecz funduszu szkolnego emerytalnego; obejmuje ona interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, lub nauczyciela albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela, jednak nie dłużej, jak przez 3 miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela. Kwota ta przechodzi z funduszu szkolnego do funduszu emerytalnego.	28.419 „
„	V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek czyli o 98.951 K <i>mniej</i> od wynikłości z r. 1907, a o 30.000 „ <i>więcej</i> od kwoty na ten cel przyjętej w budżecie na rok 1908.	280.000 „

Kwotę powyższą pobieraną na podstawie art. 58. ustępu f) ust z d. 11. czerwca 1905 obliczył Wydział krajowy wedle trzechletniego przecięcia z lat 1903—1905. Kwota ta obejmuje wkładki nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdym podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego 2% od rocznej płacy.

Rubr. VI.	Wkładki 2 procentowe za czas służby przedetatowej	35.000 K
	czyli tyle, ile przyjęto w r. 1908, a o	5.277 K
	<i>więcej</i> od wynikłości z r. 1907.	

Wkładki powyżej wymienione pobierane na podstawie art. 56. ustawy z dnia 11. czerwca 1905 obliczył Wydział krajowy na podstawie trzechletniego przecięcia. Płacą je nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych na etatowe przeszli lub przechodzą na nowy etat, a którzy uważani są pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli. W moc ustępu 2. powyżej wymienionego §. ustawy z 11. czerwca 1905 płacić mają nauczyciele tej kategorii funduszowi emerytalnemu kwotę równającą się dwóm procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie te lata poprzedniej służby nauczycielskiej, które do emerytury policzone zostały.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

I. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

A) Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego.

Rubr.	I. Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	Wniosek na rok 1909	
		Zwyczajne.	Nadzwyczajne.
		K o r o n y	
		145.000	—
"	II. Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	990.000	—
"	III. Pensye dla wdów po nauczycielach	380.000	—
"	IV. Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	90.000	—
"	V. Odprawy i kwartały pozgonne	85.000	—
"	VI. Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	3.000	—
"	VII. Koszta zarządu	100	—
"	VIII. Rozmaite wydatki	—	—
	Suma wydatków	1,693.100	—

B) Dochody funduszu szkolnego emerytalnego.

Rubr. I.	Odsetki od kapitałów	2.684	—
"	II. Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	25.600	—
"	III. Zapisy i darowizny	—	—
"	IV. Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	28.419	—
"	V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	280.000	—
"	VI. Wkładki dwuprocentowe za czas służby przed etatowej	35.000	—
"	VII. Rozmaite dochody	—	—
"	VIII. Zwroty z emerytur czasowych	—	—
"	IX. " " dożywotnich	—	—
	Do przeniesienia	371.703	—

		Wniosek na rok 1909	
		Zwyczajne.	Nadzwyczajne.
		Korony	
	Z przeniesienia	371.703	—
Rubr. X.	„ z pensyi wdów.	—	—
„ XI.	„ z dodatków na wychowanie dzieci	—	—
„ XII.	„ z odpraw i kwartałów pozgonnych	—	—
	Suma dochodów	371.703	—
	W porównaniu ze sumą wydatków	1,693.100	—
	Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	1,321.397	—

II. Wysoki Sejm raczy wstawić do rubryki V. poz. 4. budżetu na rok 1909 wydatki funduszu szkolnego emerytalnego do pokrycia z funduszu krajowego 1,693.100 K
 a dochody funduszu szkolnego emerytalnego 371.703 „
 do poz. 2. Rubryki V. funduszu krajowego.

Lwów, 12. października 1908.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze (poz. 8—32) wydatków.

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa (poz. 33—70) wyd. tudzież 3 i 4 dochodów.

Dział VI. Rozmaite (poz. 94—106) wydatków.

Sprawozdawca poseł Dr. Głabiński.

Na podstawie uzasadnienia zamieszczonego w sprawozdaniu o budżecie tych działów na r. 1908, przy którym załatwiono także petycje odnoszące się do pozycji, wstawionych do budżetu na r. 1909,

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

zwyczajne: nadzwyczajne

Poz. 8. Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i Leszczynach, stała subwencya w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902	50.000 K.	—	K.
Do przeniesienia	50.000 K.	—	K.

zwyczajne: nadzwyczajne:

	Z przeniesienia	50.000 K.	—	K
Poz. 8a.	Na utrzymanie seminaryum nauczycielskiego męskiego w Białej, (jak w r. 1905)	3.500 „	—	„
„ 8b)	Na utrzymanie prywatnego gimnazjum w Białej (jak w r. 1908).	5.000 „	—	„
„ 9.	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	2.000 „	—	„
„ 10.	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie	2.000 „	—	„
„ 11.	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	2.000 „	—	„
„ 12.	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie	2.000 „	—	„
„ 13.	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach	1.500 „	—	„
„ 14.	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Stanisławowie	1.000 „	—	„
„ 15.	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazjum żeńskie“	2.000 „	—	„
„ 16.	Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie, z charakterem gimnazyjalnym, pod zarządem pp. Browicza, Czubka i Tretiaka,	1.000 „	—	„
„ 17.	Na subwencje dla innych żeńskich seminaryów, gimnazyów i liceów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego	5.000 „	—	„
„ 18.	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, (w myśl uchwały Sejmu z dn. 11. lipca 1902)	800 „	—	„
„ 19.	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8.000 „	—	„
	Do przeniesienia	85.800 K.	—	K.

zwyczajne: nadzwyczajne:

	Z przeniesienia	85.000 K	—	K
Poz. 20.	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie	200 „	—	„
„ 21.	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyśle:			
	a) stała subwencya	400 „	—	„
	b) <i>jednorazowy</i> zasiłek na spłatę długów	— „	2.000	„
„ 22.	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	1.000 „	—	„
„ 23.	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczańskich młodzież polską i ruską, do rozporządzałości Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	28.000 „	—	„
„ 24.	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie:			
	a) na stypendya dla 100 wychowanków, po 250 K.	25.000 K.		
	b) na utrzymanie zakładu	5.000 „		
	c) na amortyzację pożyczki 36.000 K. na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, X. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934 r.)	<u>1.990 „</u>	31.990 „	— „
„ 25.	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	1.000 „	—	„
„ 26.	Zakład dla ciemnych we Lwowie:			
	a) na utrzymanie zakładu	7.600 K.		
	b) na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K.	<u>2.400 „</u>	10.000 „	— „
„ 27.	Towarzystwo gimnast. „Sokół Macierz“ we Lwowie	2.000 „	—	„
„ 28.	„ „ „Sokół“ w Krakowie	2.000 „	—	„
„ 29.	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajow.	10.000 „	—	„
„ 30.	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i wydawnictwa	<u>1.000 „</u>	—	„
	Do przeniesienia	173.390 K	2.000 K	

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
		Z przeniesienia	173.390 K. 2.000 K.
Poz. 31.	Towarzystwo zabaw ruchowych we Lwowie	1.000 „	— „
„ 32.	Zgromadzenie Sióstr Felicjanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie	—	2.000 „
	Suma działu III	<u>174.390 K.</u>	<u>4.000 K.</u>
		<u>178.390 K.</u>	

IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz. 33.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000 K.	— K
„ 34.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie	1.000 „	— „
„ 35.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.500 „	— „
„ 36.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały	3.500 „	— „
„ 37.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie	200 „	— „
„ 38.	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200 „	— „
„ 39.	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200 „	— „
„ 40.	Polskie Stowarzyszenie chrześcijańskich robotników „Ojczyzna“ we Wiedniu	200 „	— „
„ 41.	Biblioteka polska we Wiedniu	400 „	— „
„ 42.	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie	500 „	— „
„ 43.	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych	<u>10.000 „</u>	<u>— „</u>
	Do przeniesienia	20.700 K.	— K.

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
Ż przeniesienia		20.700 K.	— K.
Poz. 44.	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwa	2.300 „	— „
„ 44a)	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwo mapy Polski, <i>jednorazowo</i>	— „	— „
„ 45.	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, IV. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogólnej przyznanej sumy 10.000 K.)	1.000 „	— „
„ 45a)	Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych we Lwowie, <i>jednorazowo</i>	— „	— „
„ 45b)	Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie	200 „	— „
„ 46.	Zasilek dla czasopisma „Muzeum“	2.000 „	— „
„ 47.	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“	1.000 „	— „
„ 48.	Wydawnictwo dziełek ludowych	2.000 „	— „
„ 49.	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydawnictwa	1.400 „	— „
„ 50.	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo jego dzieł, do rozporządzalności Wydziału krajowego	800 „	— „
„ 51.	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	500 „	— „
„ 52.	Towarzystwo miłośników historii i zabytków Krakowa, na wydawnictwo	800 „	— „
„ 53.	Towarzystwo miłośników przeszłości Lwowa	500 „	— „
„ 54.	Redakcja dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300 „	— „
„ 55.	Redakcja pisma dla dzieci „Mały Świątek“ we Lwowie,	200 „	— „
Do przeniesienia		33.700 K	— K

zwyčajne: nadzwyczajne:

	Ż przeniesienia	33.700 K.	— K.
Poz. 55a) Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźń“ we Lwowie, na wydawnictwa		100 „	— „
„ 56. Na wydawnictwo:			
a) polskich podręczników dla szkół średnich	2.000 K.		
b) ruskich książek szkolnych	<u>8.000 K.</u>	10.000 „	— „
„ 57. Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“, z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie		300 „	— „
„ 58. Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie		1.000 „	— „
„ 59. Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwa		2.300 „	— „
„ 60. Towarzystwo „Proświta“, na wydawnictwo dzieł ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego (z zastrzeżeniem wypłaty z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencji, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897)		8.000 „	— „
„ 61. Towarzystwo im. Szewczenki, na wydawnictwa,		14.000 „	— „
„ 62. Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych (z zastrzeżeniem j. w. poz. 60)		8.000 „	— „
„ 63. Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Towarzystwa szkoły ludowej im. B. Goldmana we Lwowie		600 „	— „
„ 63a) Koło szkoły ludowej imienia B. Goldmana, do rozporządzenia Wydziału krajowego		2.000 „	— „
„ 64. Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie		<u>1.500 K.</u>	— K.
Do przeniesienia		81 500 K.	— K.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia 81.500 K. — K.

Poz. 65.	Ks. Dzułyński, gr.-kat. proboszcz w Łapszynie na wydawnictwa ruskie: „Posłannik“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzał. Wydziału krajowego	800 „	—	K.
„ 66.	OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści, do rozporządzalności Wydziału krajowego	400 „	—	„
„ 67.	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czasopisma „Architekt“	400 „	—	„
„ 67a.	Towarzystwo politechniczne we Lwowie, na wydawnictwo czasopisma technicznego	1.000 „	—	„
„ 68.	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“	— „		400 „
„ 69.	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, V. rata z subwencji 10.000 K. płatnej w 10 latach	1.000 „	—	„
„ 70.	Czytelnia polska w Białej — subwencya na umorzenie pożyczki 14.000 K. na budowę domu — II. rata z 28-lecia (patrz pozycya 4 dochodów)	500 „	—	„
	<u>Suma działu IV.</u>	85.600 K.		400 K
				<u>86.000 K.</u>

VI. Rozmaite.

zwyczajne: nadzwyczajne

Poz. 94.	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydz. kraj.	3.800 K.	—	K.
	Do przeniesienia	3,800 K.	—	K.

	Z przeniesienia	3,800 K.	—	K.
Poz. 95.	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000	„	— „
„ 96.	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200	„	— „
„ 97.	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie	600	„	— „
„ 98.	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, VI rata subwencji 40.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31 października 1904).	2.000	„	— „
„ 99.	Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, III. rata subwencji 20.000 K, płatnej w 20 ratach rocznych, na budowę domu dla nauczycielek	1.000	„	— „
„ 100.	Komitetowi budowy polsk. Domu akadem. im. Adama Mickiewicza we Lwowie I. i II. półroczna rata amortyz. 4½% pożyczki 50.000 K, umarzalnej w 33 latach (uchw. sejm. z 18. marca 1907). w załatw. sprawozdania Wydziału krajow. do Lw. 122947/07. Ls. 30)	3.000	„	— „
„ 101.	Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego	—	„	30.000 „
„ 102.	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów im. wartości 584.659 K. 70 g. wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	25.775	„	— „
„ 103.	Towarzystwo „Eleuterya“ (w załatwieniu petycji Ls. 1424) i 1425	600	„	— „
	Do przeniesienia	38.975 K		30.000 K.

zwyczajne: nadzwyczajne:

	Z przeniesienia	38.975 K.	30.000 K.
Poz. 104. Gal. Towarzystwo ochrony zwierząt	200	„	— „
„ 105. Na urządzenie warsztatów dla młodzieży szkolnej, do rozporządzenia Wydziału krajowego	2.000	„	— „
„ 106. Na wydawnictwo „Polskiego Przeglądu emigracyjnego“ (w załatwieniu petycji Ls. 1294).	—	„	1.000 „
„ 107. Dla Juliana Nasalskiego na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży ruskiej“, do rozporządzenia Wydziału krajowego	250	„	— „
	<u>Suma działu VI</u>	<u>41.425 K.</u>	<u>31.000 K.</u>
		<u>72.425 K.</u>	

Dochody.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 3. Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych	8.000 K.	—	K.
„ 4. Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki 14.000 K. na budowę domu, II. rata z 28-lecia (patrz poz. 70 wyd.)	500	„	— „
	<u>Suma</u>	<u>8.500 K.</u>	<u>— K.</u>

1) Przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania:

Petycję instytutu Narodnego Domu do l. 1.386.

- „ Towarzystwa „Halicko-ruska Matycia“ we Lwowie do l. 1.385.
- „ „ im. Szewczenki o zasiłek na dom akademicki do l. 1.498.
- „ „ Narodny Dom w Kałuszu do l. 1.494.
- „ Rady opiekuńczej, Polskiego Związku katol. uczniów rękodzielniczych do l. 1.496.
- „ Towarzystwa polskiej młodzieży im. Tadeusza Kościuszki we Lwowie do l. 1.083.
- „ Towarzystwa polskiej młodzieży im. Bartosza Głowackiego do l. 519.
- „ Stowarzyszenia bibliotek chrześcijańskich w Tarnowie do l. 400 i 1 603.
- „ Polskiego Związku Narodowego do l. 771.
- „ Redakcyi „Nauki“ we Lwowie do l. 1.125.
- „ Skorowidza adresowego do l. 1.614.
- „ Związku okręgowego Towarz. Szkoły Ludowej we Lwowie do l. 1.921.

2) Wydziałowi krajowemu przekazuje Sejm następujące petycje do zbadania, sprawozdania, ewentualnie uwzględnienia w przyszłym budżecie:

Petycję Towarzystwa reformowanej szkoły średniej do l. 1.787 i 1.941.

„ Koła Pań Tow. Szkoły Ludowej we Lwowie o subwencję na szkołę dla sług we Lwowie do l. 1.406.

We Lwowie, dnia 5 października 1908.

Przewodniczący:
Kazimierz Badeni.

Sprawozdawca:
Głabiński.

Dodatkowe sprawozdanie
KOMISYI BUDŻETOWEJ
DO RUBRYKI V.
„Oświata i sztuka“.

Sprawozdawca poseł Dr. Głębiński.

W załatwieniu dalszych petycyj, odnoszących się do działów III. IV. i VI. rubryki V-tej, komisya budżetowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

- 1) *Petycje* : Ls. 744. Zgromadzenia Sióstr Urszulanek we Lwowie o subwencyę na utrzymanie internatu dla słuchaczek Uniwersytetu,
- „ 1320. Zarządu głównego Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie, w sprawie „Przewodnika oświatowego“,
- „ 1866. Związku nauczycielek we Lwowie, o subwencyę na schronisko,
- „ 1870. Gm m. Jaworowa, o stałą zapomogę na utrzymanie prywatnego gimnazjum,
- „ 1883. Zakładu wychowawczego Ks. Zmartwychwstańców w Krakowie, o subwencyę,

- Ls. 1941. Towarzystwa zreformowanej szkoły średniej w Krakowie o subwencję,
 „ 1964. Zarządu głównego Towarzystwa Szkoły ludowej, o subwencję na budowę gmachu dla seminarium i gimnazjum w Białej,
 „ 2037. Dyrekcji Zakładu dla głuchoniemych we Lwowie o podwyższenie subwencji,
 „ 2074. Koła pań Towarzystwa szkoły ludowej w Przemyśle, o subwencję,
 „ 2285. Koła Stowarz. szkoły ludowej w Kołomyi o subwencję,
 „ 2295. Koła im. Maryi Konopnickiej Towarz. szkoły ludowej w Bochni, o subwencję,

odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia w przyszłym budżecie.

- 2) *Petycje* : Ls. 151. Redakcyi „Reformy sądowej“ we Lwowie,
 „ 652. Pańczakowskiego Józefa, na wydawnictwo „Dyktatów dla narodowych szkół“,
 „ 1075. Müllerowej Cecylii, na wydawnictwo czasopisma „Kuchnia a zdrowie“,
 „ 1307. Koła Towarz. szkoły ludowej w Rudkach,
 „ 1384. Ruskiego Towarz. pedagog. we Lwowie w sprawie seminarium żeńskiego,
 „ 1736. Filii Towarz. im. Kaczkowskiego w Sanoku,
 „ 2229. Towarz. „Opieki nad młodzieżą szkół średnich“ w Tarnowie
 „ 2362. Szczerbowski Ignacego, o subwencję na wydawnictwo „Skorowidza leśnego“,

przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania.

- 3) *Petycje* : Ls. 1121, 1145, 1373, 1375, 2070, dotyczące żeńskich zakładów naukowych, *odsyła się Wydziałowi krajowemu do ryczałtu rubr. V. p. 17.*

- 4) *Petycje* : Ls. 1793, 1943, 1948, 1192, 1996, 2091, 2092, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2137, 2266, 2267, 2284, 2293, 2346 w sprawie zasiłków dla burs, — *odsyła się Wydziałowi kraj. do ryczałtu rubr. V. p. 23.*

- 5) *Petycje* : Ls. 97, 170, 1950, 1965, 1966, 2015, 2016, 2066, 2067, 2068, 2126, 2168, 2222, 2291, 2296, 2297, 2298, 2350, 2351, 2352, polskich i ruskich

Towarzystw sokolich, — odsyła się Wydziałowi krajowemu do ryczałtu rubr. V. p. 29.

6) *Petycyje* : Ls. 2138. Czytelni akadem. im Mickiewicza w Krakowie, — odsyła się Wydziałowi kraj. do ryczałtu rubr. V. p. 94.

7) *Petycyje* : Ls. 127, 150, 327, 812, 1144, 1290, 1969, 2072 i 2232 *zalatwione są* przez wstawienie w odnośnych pozycjach rubryki V. odpowiednich kwot.

Przewodniczący.
K. Badeni.

Sprawozdawca.
Dr. Głabiński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Dział V. Teatry i sztuki piękne. (Poz. 71—93).

Sprawozdawca poseł Piniński.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz. 71.	Teatr polski w Krakowie <i>subwencya stała</i>	16.000 K.	— K.
„ 71a.	Dyrektowi teatru miejskiego w Krakowie, p. Ludwikowi Solskiemu, <i>zasilek nadzwyczajny na rok 1909, do rozporządzalności Wydziału krajowego</i>	— „	4.000 „
„ 72	Budowa teatru w Krakowie, XX. i XXI. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945)	15.000 „	— „
„ 73.	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:		
	a) dramat i komedia	28.400 K.	
	b) opera polska	20.000 „	
		48.400 „	— „
„ 73a.	Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, p. Ludwikowi Helerowi, <i>zasilek nadzwyczajny na rok 1909, do rozporządzalności Wydziału krajowego</i>	— „	8.000 „
	Do przeniesienia	79.400 K.	12.000 K.

zwyczajne: nadzwyczajne :

	Z przeniesienia	79.400 K.	12.000 K.
<i>Poz. 74.</i> Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XXI. i XXII. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934)		33.096 „	— „
„ 75. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Ruska Besida“ do rozporządzalności Wydziału krajowego		18.500 „	— „
Towarzystwo „Ruska Besida“ uprasza w petycji do l. 581 326 o dalszą nadzwyczajną subwencję w kwocie 4.000 K. na niedokończone jeszcze skompletowanie orkiestry.			
W uznaniu tej potrzeby i z uwagi na zupełnie zadawalniające wyniki przedstawień operowych teatru ruskiego wnosi komisya wstawienie do budżetu na r. 1909. następującej pozycji nadzwyczajnej.			
„ 75a. Tow. „Ruska Besida“ na cele skompletowania orkiestry teatralnej, subwencya <i>nadzwyczajna</i>		— „	4.000 „
W petycji do l. 1499 1092 uprasza Komisya artystyczna teatru ruskiego o wstawienie subwencji na cele inspekcji teatru ruskiego na prowincyi.			
W uznaniu, że inspekcya ta leży w interesie rozwoju ruskiej sceny, Komisya budżetowa proponuje wstawienie do budżetu na rok 1909. następującej pozycji :			
„ 75b. Na koszta inspekcji ruskiego teatru narodowego na prowincyi (do rozporządzalności Wydziału krajowego)		— „	500 „
Zgodnie z życzeniem ruskich postów, by w roku 1909 odbył się konkurs dla utworów scenicznych ruskich, proponuje Komisya budżetowa wstawienie do budżetu na rok 1909. następującej pozycji :			
„ 75c. Na nagrody konkursowe dla utworów scenicznych ruskich		— „	1.500 „
	Do przeniesienia	131.596 K.	18.000 K.

zwyczajne : nadzwyczajne :

	Z przeniesienia	131.596 K.	18.000 K.
Poz. 76.	Dla teatru ludowego w Krakowie, do rozprządzalności Wydziału krajowego	—	" 2.000 "
" 77.	Zarządowi Związku teatrów i chórów włościańskich subwencya <i>nadzwyczajna</i> , do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	" 500 "
	Temsamem załatwione są trzy petycye Zarządu do l. 1072 760, 1073 761 i 1074 762.		
" 78.	Akademia sztuk pięknych w Krakowie, XXI. rata umorzenia pożyczki 200.000 K. na budowę gmachu (aż do 1911 r. włącznie)	—	" 14.000 "
" 79.	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki XI rata z 33-lecia).	—	" 1.000 "
" 80.	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy. II rata z nowej rozdzielonej na 3 lata subwencji <i>nadzwyczajnej</i> po 2000 K.	—	" 2.000 "
" 81.	Gminie miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie	1.000 "	— "
" 82.	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000 "	— "
	Do tej pozycyi raczy Wysoki Sejm odesłać następujące petycye: l. 1581 1167, l. 1606 1192, 1585 1171, l. 1887 1398, l. 1967 1465. l. 1947 1447, l. 163 69, l. 146 52, l. 156 62, l. 424 198, l. 549 294, l. 651 394, l. 535 289, 1292 923, l. 134 935, l. 1359 987, l. 1123 789, l. 1415 1043, l. 687 429, l. 531 279, l. 765 496, l. 515 260, l. 617 362, l. 667 409, l. 900 605, l. 782 512, l. 779 509, l. 462 217, l. 417 191, l. 326 128, 349 151, 416 190, 118 24, 2119 1580, l. 2014 1500, l. 2143 1599, l. 2224 1650.		
" 83.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z dnia 10 lipca 1902	10.000 "	— "

Do przeniesienia 148.596 K. 37.500 K.

zwyczajne : nadzwyczajne :

Z przeniesienia 148.596 K. 37.500 K.

Poz. 84.	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, na budowę własnego domu na pomieszczenie Konserwatorium wraz z salą koncertową, IV rata subwencji <i>nadzwyczajnej</i> z 75.000 z 25-lecia	—	„	3.000	„
„ 85.	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	1.600	„	—	„
„ 86.	Konserwatorium Towarzystwa muzycznego w Krakowie“	8.400	„	—	„
„ 87.	Towarzystwo „Wyższy Instytut muzyczny we Lwowie,,	2.500	„	—	„
„ 88.	Towarzystwo muzyczne w Brodach Temsamen załatwiona jest petycja do l. 676 418	—	„	400	„
„ 89.	Towarzystwo muzyczne w Samborze Temsamenem załatwia się petycją do l. 1950 1450.	—	„	200	„
„ 90.	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie Temsamenem załatwia się petycją do l. 1161 827.	600	„	—	„
„ 91	Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu	600	„	—	„
„ 92.	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	400	„	—	„
„ 93.	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki, śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzycznym: „Lutnia“, „Bojan“, i „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie i Rzeszowie Tow. imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie, Tow. „Harmonia“ w Jasle i Tow. muzycznemu w Jarosławiu i Tarnowie ryczałt w kwocie	3.500	„	—	„
	Tem samem załatwione są odnośne petycje.				
	Suma wydatków działu V.	166.196	K.	41.100	K.
	Ogółem	207.296	K.		

Wpłynęła do Wysokiego Sejmu petycja Rady Muzeum Polskiego w Rapperswyłu do l. 547|292 o udzieleniu subwencji na utrzymanie tegoż Muzeum. Ze względu na brak wyczerpujących informacji, oraz ze względu na poruszoną publi-

cystycznie myśl, czy nie byłoby rzeczą stosowną dążyć do tego, by zbiór Rapperswylski został przeniesiony do kraju, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Rady Polskiego Muzeum z Rapperswylu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania. W załatwieniu innych petycyi odnoszących się do niniejszego działu raczy Wysoki Sejm powziąć następujące uchwały:

Petycyę: Wydziału „Koła muzycznego we Lwowie (do l. 124|30, Zarządu miejskiego Towarzystwa muzycznego (do l. 1013|701), oraz Zarządu lwowskiego liceum muzycznego (do l. 114|25 o subwencyę, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Podobnież odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę Dr. Zubrzyckiego w Krakowie (do l. 673|415) o subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Skarb architektury“.

Nad petycyą Józefy Cypcer Piaseckiej do l. 104|10 o subwencyę na założenie szkoły deklamacyi polskiej, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Lwów dnia 14. października 1908.

Przewodniczący:

K. Badeni.

Sprawozdawca

Piniński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka VI.

poz. 1—32 wydatków, poz. 1—3 dochodów

Pomniki historyczne

Sprawozdawca poseł Leo.

Komisya budżetowa czyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Wydatki.

	Zwycz.	Nadzw.
Poz. 1. Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju	8.000 K.	—
„ 2. Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000 „	—
Do przeniesienia	9.000 K	—

		Zwyczaj.	Nadzwyczaj.
		Korony	
Z przeniesienia .		9.000	—
<i>Poz.</i> 3.	Muzeum narodowe w Krakowie:		
	a) stała subwencya	10.000	—
	b) na adaptację i rozszerzenie Muzeum narodowego, II. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5	—	6.000
„ 4.	Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:		
	a) Dyrektor we Lwowie	2.400 K.	
	b) „ w Krakowie	2.400 „	
	c) Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaça 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K i cztery dodatki po 200 K	4.560 „	
	d) Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaça 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K i dwa dodatki po 200 K	3.368 „	
	e) Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaça 2.800 K, dodatek aktywalny 960 K	3.760 „	
	f) Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaça 2.200 K, dodatek aktywalny 768 K	2.968 „	
	g) 2 aplikantów we Lwowie, adyuturum roczne po 600 K	1.200 „	
	h) 1 aplikant w Krakowie, adyuturum roczne	600 „	
	i) Czynsz za najem lokalu we Lwowie 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1909	80 „	1.680 „
	k) Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaça po 1.000 K, dodatki aktywne po 100 K, dodatek mundur po 100 K	2.400 „	
	l) Opał eby kancelaryjne i inne	1.200 „	26.536
<i>Poz.</i> 5.	Na restaurację zabytków artystycznych w kościele św. Floryana w Krakowie (IV. rata z przyznanych 20.000 K)	—	4.000
Do przeniesienia .		45.536 K	10.000 K

		Zwyczaj.	Nadzwyczaj.
		Korony	
	Z przeniesienia	45.536	10.000
"	6. Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Krakowie na restaurację kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie	—	4.000
"	7. Na restaurację kościoła parafialnego obr. łaciń w Drohobyczu, z przyznanych 15.000 K, IV. rata w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905)	—	3.000
"	8. Na Konserwację zamku w Olesku	4.500	—
"	9. Na restaurację kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, VI. (ostatnia) rata z subwencji 12.000 K, płatnej w 6 ratach rocznych od roku 1904	—	2.000
"	10. Na restaurację katedry ormiańskiej we Lwowie, z subwencji 20.000 K płatnej w 5-ciu ratach rocznych, V. rata (ostatnia)	—	4.000
"	11. Na restaurację wieży Maryackiej w Krakowie, z subwencji 70.000 K płatnej w 10-ciu ratach rocznych, V. rata	—	7.000
"	12. Na restaurację kościoła pojezuickiego w Przemysłu, z subwencji 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, IV. rata	—	4.000
"	13. Na restaurację kościoła św. Katarzyny w Krakowie, z subwencji 35.000 K. płatnej w 5-ciu ratach rocznych, IV. rata	—	7.000
"	14. Na restaurację kościoła w Starym Wiśniczu z przyznanych 10.000 K płatnych w 3 ratach rocznych, z których I. rata 4.000 K, II. i III. zaś po 3.000 K (III. rata, ostatnia)	—	3.000
"	15. Na kościół polski we Wiedniu (XVII. i XVIII. rata z 20 rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10, z ogólnej sumy 30.000 K w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 4. maja 1900)	—	3.000
"	16. Na koszta restauracji zamku król na Wawelu — rata roczna 100.000 K (w myśl uchwały sejmowej z dnia 17. listopada 1905) i dotacya Najwyższego Dworu 100.000 K	—	200.000
	Do przeniesienia	50.036	247.000

	Zwyecz.	Nadzwycz.
	Korony	
	50.036	247.000
	Z przeniesienia .	
Poz. 17. Na koszta restauracyi starożytnego ratusza i wieży w Bieczu	—	1.000
„ 18. Na koszta restauracyi starożytnego kościoła św. Józefa na Kahlenbergu — II. rata z przyznanych 15.000 K w 3-ch ratach rocznych po	—	5.000
„ 19. Gronu konserwatorów Galicyi zachodniej, na koszta inwentaryzacyi drewnianych kościołów — II. rata z subwencyi 6.500 K płatnej w 7-miu ratach rocznych od r. 1908 (a to: 6 rat po 1.000 K, ostatnia 500 K)	—	1.000
„ 20. Na restauracyę kościoła OO. Cystersów w Mogile, I. rata z przyrzeczonych 15.000 K w 3 ratach rocznych po	—	5.000
„ 21. Na restauracyę starożytnego ikonostasu w cerkwi w Jeziernej <i>jednorazowo</i>	—	1.000
„ 22. Kollegium XX. Pijarów w Krakowie, na odrestaurowanie zniszczonego dachu kościoła — <i>jednorazowa</i> subwencya	—	5.000
„ 23. Konwentowi OO. Bazylianów w Krechowie (pow. Żółkiewski) na restauracyę starożytnych baszt i murów fortyfikacyjnych <i>jednorazowa</i> subwencya	—	1.500
„ 24. Grono konserwatorów Galicyi zachodniej na restauracyę wieży zamkowej w Oświęcimie <i>nadzwyczajna</i> subwencya	—	2.500
„ 25. Gmina m. Krakowa na inwentaryzacyę archiwum i wydawnictwa źródeł dziejowych z <i>nadzwyczajnej</i> subwencyi 3.000 K. II. rata	—	1.000
„ 26. Towarzystwo miłośników przeszłości miasta Lwowa na wydawnictwa <i>zwyczajna</i>	500	—
„ 27. Towarzystwu miłośników historii i zabytków m. Krakowa na wydawnictwa stała dotacya <i>zwyczajna</i>	1.000	—
„ 28. Konwent OO. Paulinów na Skałce w Krakowie na restauracyę kościoła, 2-ga połowa z przyznanych 8.000 K <i>nadzwyczajna</i>	—	4.000
Do przeniesienia .	51.536	274.000

Zwyczaj. Nadzwyczaj.
K o r o n y
51.536 274.000

Z przeniesienia .

<i>Pos.</i>	29. Towarzystwo miłośników historyi i zabytków m. Krakowa na restaurację Ogrojea przy kościele św. Barbary w załatwieniu petycji do L. $\frac{451}{206}$	—	2.000
„	30. Komitet restauracji starożytnej Bożnicy w Krakowie w załatwieniu petycji do L. $\frac{1206}{869}$ <i>nadzwyczajne</i>	—	2.000
	<i>Nadto wnosi komisya w uznaniu ważności i znaczenia historycznego zabytku: Wzywa się c. k. Rząd, by na powyższy cel udzielił z funduszków państwowych wydatną subwencję.</i>		
„	31. Gminie m. Lwowa na zakupno dzieł artystycznych dla Galeryi miejskiej. stała roczna subwencya	5.000	—
„	32. Gminie m. Lwowa na Muzeum narodowe imienia Króla Jana III. stała subwencya	5.000	—
	Suma wydatków .	61.536 K	278.000 K
	Razem .	339.536 K	

Tem samem załatwia się przedłożenie Wydziału krajowego w sprawie regulacji poborów urzędników obu archiwów krajowych oraz petycją tychże urzędników do L. $\frac{641}{384}$. Komisya budżetowa wprowadziła we wnioskach Wydziału krajowego tę jedyną zmianę, że podniosła obu stróżom archiwalnym dotychczasowe ich pobory z 840 K na 1,000 K w uwzględnieniu stosunków drożyznianych panujących w obu stołecznych miastach naszego kraju.

Petycję X. arcybiskupa Teodorowicza o dalszą subwencję na gruntowną restaurację archikatedry ormiańskiej we Lwowie do L. $\frac{1919}{1428}$ uchwaliła Komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania, sprawozdania i wstawienia odpowiedniej kwoty do budżetu 1910 r, jakkolwiek bowiem jednomyślną była opinia komisji o potrzebie finansowego poparcia tak doniosłego dzieła, jakim jest restauracya kate-

dry ormiańskiej, to jednak ze względu na wysokość żądanej kwoty oraz na ważność sprawy, nie uważała Komisya za rzecz możliwą powziąć odrazu stanowczą uchwałę, bez wszechstronnego zbadania sprawy przez Wydział krajowy, Było to wskazanem także względami budżetowemi, gdyż w budżecie 1909 roku mieści się jeszcze ostatnia t. j. 5-ta rata przyznanej na ten sam cel subwencji sejmowej w ogólnej kwocie 20.000 K.

Dochody.

		zwycz.	nadzwycz:
		K o r o n y	
<i>Poz.</i>	1. Taksy krajowego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie . . .	450	—
”	2. Dotacya Najwyższego Dworu na restauracyę zam. Król. na Wawelu	—	100.00
”	3. Taksy za wypisy z ksiąg i aktów szlacheckich	100	—
	Suma dochodów	550	100.000
	Razem	100.550 K.	

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Leo.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka VII.

Poz. 1—13 wyd. i 1—10 doch.

Bezpieczeństwo publiczne i koszty kwaterowe.

Sprawozdawca poseł Trzeciecki.

Wysoki Sejmie:

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym preliniuje:

Wydatki w kwocie	1,054.445 K.
a dochody w kwocie	428.832 „
Pozostaje tedy do pokrycia	625.613 K.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

I. Żandarmerya

Poz. 1. Ryczałty:

zwyczajne: nadzwyczajne:

a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł 26.382 K

b) Oświetlenie koszar 9.546 „

Do przeniesienia 35.928 K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia	35.928 K			
c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	156 „			
d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy	8.170 „			
e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	3.293 „			
f) Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych i służących	8.803 „			
g) Naprawa bielizny pościelnej	790 „			
h) Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek słomianych i włosiennych	2.107 „			
i) Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	4.938 „			
k) Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	19.680 „			
l) Opał i oświetlenie kancelaryi oddziałowych	6.330 „			
m) Opał i oświetlenie mieszkań oficerów, wachmistrzów i woźnych	14.959 „			
n) Rekwizyta kancelaryjne	802 „			
o) Rozmaite inne wydatki	<u>2.119 „</u>	108.075 „	—	„
„ 2. Najem mieszkań i koszar		550.087 „	—	„
„ 3. Wartość czynszowa :				
a) dawnego gmachu lwowskiego	25.872 K.			
b) dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego	11.486 „			
c) realności w Czortkowie	1.400 „			
d) „ „ Skałacie	<u>1.000 „</u>	39.758 „	—	„
Do przeniesienia	697.920 K	—	—	K

		zwyczajne:		nadzwyczajne:	
		Z przeniesienia	697.920 K	—	K
Poz. 4.	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków	2.000	"	—	"
" 5.	Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków	4.000	"	—	"
" 6.	Na koszty administracji i konserwacji gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie i Skałacie	10.800	"	—	"
" 7.	Wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich	8.000	"	—	"
" 8.	Umorzenie pożyczki 200 000 K. na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie XXV. i XXVI rata:				
	w kapitale	3.458 K	79 g		
	w 4% odsetkach	6.627	" — "		
	1/8% na administrację	414	" 21 "		
	stemple do kwitu	40	" — "	10.540	" — "
	Suma działu I.	733.260 K	—	K.	

" 9.	II. Wydatki funduszu koszar krajowych	223.393 K.	—	K.
" 10.	III. Na szkołę kadetów we Lwowie, XII. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5 000 K.	—	K.

IV. Szupaśnictwo.

" 11.	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	50.000 K.	—	K.
" 12.	V. Wydatki funduszu policji krajowej	12.792 K.	—	K.

VI. Założenie kraj. osady poprawczej dla nieletnich.

" 13.	Na opłatę procentów (4%) od częściowej pożyczki, z przeznaczonych przez Wysoki Sejm 1,500.000 K na fundację cesarską jubileuszową w r. 1908, na założenie kraj. osady poprawczej dla nieletnich chłopców i dziewcząt	30.000 K	—	K
	Ogółem suma wydatków	1,054.445 K	—	K

Dochody.

I. Żandarmerya.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
Poz.	1. Kwaterunkowe żandarmeryi	58.472 K	— K
"	2. Noclegowe żandarmeryi	98.916 „	— „
"	3. Udział administracji politycznej za kwaterek żandarmeryi	29.789 „	— „
"	4. Dochód :		
	a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego)	25.872 K	
	b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żan- darmeryi (dobudowanego skrzydła). 11.486 „		
	c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie	1.400 „	
	d) z realności w Skałacie	<u>1.000 „</u>	
		39.758 „	— „
"	5. Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów	1.400 „	— „
"	6. Odsetki od kapitału w pierwotnej wysokości 100.000 K, pozostałego z oszczędności z lat ubiegłych	3.200 „	— „
"	7. Dochód z czynszów za mieszkanie ponad kom- petencję	10.000 „	— „
		<u>Suma działu I.</u>	<u>241.535 K — K</u>
"	8. II. Dochody funduszu koszar krajowych	166.698 K	— K
"	9. III. Zwrot wydatków szupasowych	11.500 K	— K
"	10. IV. Dochody funduszu policji krajowej	9.099 K	— K
		<u>Ogółem suma dochodów</u>	<u>428.832 K — K</u>

Przewodniczący :

Kazimierz Badeni.

Sprawozdawca :

Jan Trzeciecki.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka VIII.

Poz. 1—14 wydatków i poz. 1—6 dochodów.

Komunikacye.

Dział I. „Na drogi“.

Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz.

Wysoki Sejmie!

Powyższy preliminarz rozpada się na dwa działy, z których pierwszy obejmuje **drogi krajowe**, drugi **koleje żelazne**.

W tym samym porządku przystępuje i Komisya budżetowa do odnośnego sprawozdania, przedkładając Wysokiemu Sejmowi jako **dział I. komunikacyi**:

Wydatki na drogi.

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach zwyczajnych	3,556.406 K
w wydatkach nadzwyczajnych	738.200 „
Razem	4,294.606 K
a w porównaniu z uchwalic się mającą na r. 1908 kwotą	4,197.406 „
okazuje się wydatek wyższy o kwotę	97.200 K

Na to podwyższenie wpływają dwie pozycje, a mianowicie 30.000 K. na zakupno dwóch tłuczarek do szutru i 60.000 K. z powodu zamierzonego podniesienia funduszu pożyczkowego drogowego, jak osobne sprawozdanie Wydziału krajowego do LW. 82.705.

Co do pierwszej pozycji Komisya uznaje słuszność wprowadzenia w życie takich dwóch przenośnych warstatów do tłuczenia kamienia, zwłaszcza że szereg petycyj ze strony powiatów wpłynął tak do Sejmu jak i Wydziału krajowego — aby zapomocą takich maszyn przygotowany materiał — mógł być po cenie kosztu produkcji odstępowany powiatom, gdzie brak szutru i gdzie monopol dostawców jako przedsiębiorców, z roku na rok podraża materiał budowlany.

Komisya uznając ten jednorazowy wydatek nie może się zgodzić aby te dwa warstwy były przeznaczone li dla powiatu lwowskiego i sandeckiego ale sądzi, że Wydział krajowy użyje ich tam gdzie przy komunikacji kolejowej znajdzie odpowiedni twardy kamień i gdzie korzystanie z tego wyrobionego materiału będzie przystępne dla kilku powiatów.

Uzasadnione również jest podwyższenie poz. 10 na szybsze wyposażenie funduszu pożyczkowego drogowego, który okazuje się za szczupłym przy obecnym ruchu budowlanym.

Pożyczki udzielone powiatom z funduszu krajowego na budowę dróg subwencyonowanych, umożliwiają powiatom w płaceniu do funduszu budowy na raz przypadającego na nie udziału bez anormalnego obciążenia ludności opodatkowanej, umożliwiają ekonomiczne prowadzenie budowy większymi sumami i w szybszym tempie, przez co zaoszczędza się także znacznie kosztów administracyjnych i zużytkowuje się należycie personal techniczny wydelegowany do budowy.

Użyczenie powiatom wydatniejszej aniżeli dotychczas pomocy finansowej na budowę dróg przez udzielanie pożyczek i uczynienie zadość uzasadnionym żądaniom powiatów o pożyczki w wyższej mierze, aniżeli to dotychczas przy szczupłych funduszach miało miejsce, będzie możliwe tylko w takim razie, jeżeli Wysoki Sejm powiększy zasoby krajowego drogowego funduszu pożyczkowego.

W obec tego komisya jest zdania że należy przyspieszyć wpłatę do powyższego funduszu a mianowicie resztę 200.000 K. z uchwalonej przez Wysoki Sejm w r. 1899 dotacyj i wpłacić ją w dwóch równych ratach rocznych a mianowicie w r. 1909 i 1910 oraz przeznaczyć zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego po 100.000 K. w dalszych ośmiu ratach począwszy od r. 1911 na dotacje dla tego funduszu w myśl osobnego sprawozdania do LW. 82.705/08.

Przez przyjęcie tych wniosków będzie dla Wydziału krajowego możliwe ułożenie programu w sprawie budowy dróg subwencyonowanych.

Przy tej sposobności nasuwa się jeszcze jedna uwaga a mianowicie:

Wydział krajowy preliminuje na zasiłki dla powiatów przy budowie dróg poz. 8 tak na r. 1908 jak i na r. 1909 po 1,200.000 K. czyli o 180.000 K. rocznie więcej niż dotąd Sejm przeznaczał a motywuje to tem, że dotychczasowa dotacya nie wystarcza, bo ruch budowlany po powiatach się wzmaga, jest z roku na rok droższy a przy tem Wysoki Sejm sam coraz częściej na podstawie petycji podwyższa procentowy udział kraju w budowie aż do 75% i więcej.

Komisya badała szczegółowo powody podwyższenia tej pozycji zasiłków i uznaje konieczność tego wydatku, ale co więcej przyszła do przekonania, że wobec

zobowiązań jakie Sejm i Wydział krajowy przyjął względem całego szeregu powiatów, kwota ta może być w przyszłości nie wystarczającą, gdyż promesy są tylko procentowo jako udział kraju ograniczone a koszty rzeczywiste wskutek odraczania robót przy podrożeniu materiału i robotnika z roku na rok w całym kraju wzrastają.

Obowiązkiem przeto Wydziału krajowego przeprowadzić szczegółowe zbadanie tych promes, które obecnie już do dwunastu milionów koron dochodzą, bo jest możliwe, że część tych promes nie będą w możności powiaty realizować i te należałoby z ewidencji wykreślić a przyszłości może zajdzie potrzeba, aby przed udzielaniem takiej promesy ograniczyć termin rozpoczęcia robót i aby przerwy w toku budowy nie przekraczały, powiedzmy trzech lat, pod zagrożeniem utraty zobowiązań przez Wydział krajowy przyjętych.

Trzeba także z tem się liczyć, że co raz częściej z konieczności finansowej będą domagały się powiaty podwyższenia subwencji, wnosząc motywowane petycje do Wysokiego Sejm, który nie mając jasnego przed oczyma obrazu zobowiązań przez kraj już przyjętych, uwzględnia pojedyncze żądania a te w ostatnich dziesięciu latach powiększyły wydatek tej rubryki kwotą około czterech milionów koron.

Przy tych wywodach pozwala sobie referent podać kilka cyfr dla wiadomości Sejm, a zebranych po koniec 1907 roku.

Z 74 ech powiatów tylko 6 powiatów w tej chwili nie korzysta z subwencji krajowej i nie wykazuje żadnego ruchu budowlanego, zaś 68 powiatów ma w budowie 208 dróg o długości 1406 klm. preliminowanym kosztem 23,492.000 K, w czym promesy do udziału z funduszu krajowego kwotę 11,492.000 K wyniosą, o ile koszt budowy nie okaza się wyższe od preliminowanych.

Po wyżej 50% uchwałą Sejmową zatwierdzoną buduje 17 powiatów na przestrzeni 220 klm. kosztem 4,520.000 K. w czym udział kraju 3,283.000 K ma wynosić, a drogi te są najdroższe, bo przeciętny koszt jednego kilometra wynosi 20.500 K. w czym udział kraju przeciętnie na kilometr 14.900 K wynosi.

Zaś przy subwencji poniżej 50% reszta powiatów buduje przy przeciętnym koszcie na jeden kilometr 16.800 K. w czym udział Kraju na kilometr tylko 6.900 K wynosi, gdyż promesy we wielu wypadkach tylko 30% wynoszą, co w przyszłości z trudnością utrzymać można będzie, bo przy zwiększonych kosztach, powiaty bez wydatniejszej pomocy kraju budować nie potrafią.

Skoro wszystkie wydatki przez Wydział krajowy są usprawiedliwione, jak również dochody bez zmian sprawdzone, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki jak następuje:

Wydatki.

1. na drogi.

A) Koszta zarządu.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Pos. 1.

Drożnicy.

a) Zasługi drożników	103.000 K	—	K
b) Ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w oko- licach, gdzie panuje drożyzna	—	„	46.000 „
Do przeniesienia	103.000 „		46.000 K

zwyczajne : nadzwyczajne :

Z przeniesienia . . . 103.000 K 46.000 K

Poz. 2.

Ryczałty.

a)	Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych :			
	1. dla 12 inżynierów okręgowych .	18.600 K		
	2. dla 42 konduktorów	22.682 „	41.282 „	— „
b)	Na pomieszczenie biura okręgowego :			
	1. dla inżyniera w Krakowie	240 K		
	2. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 K	1.080 „	1.320 „	— „
c)	Na przybory kancelaryjne :			
	1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K	960 K		
	2. dla 42 konduktorów po 32 K	1.344 „	2.304 „	— „
„	3. Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe. Naprawa, sprawienie i uzupełnienie		9.000 „	— „
„	4. Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów i komisj nadzwyczajnych		25.000 „	— „
„	5. Koszta kursu praktycznego dla konduktorów drogowych		13.200 „	— „
„	6. B) Nowe budowy i rekonstrukcje dróg.			
	a) Koszta rekonstrukcji dróg krajowych i koszta budowy większych mostów		— „	170.000 „
	b) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem			
	α) V. rata funduszu krajowego		— „	100.000 „
	β) I. i II. rata c. k. Skarbu państwa		— „	115.700 „
	c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami IV. rata		— „	100.000 „
	Do przeniesienia	195.106 K	531.700 K	

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia . . . 195.106 K 531.700 K

d) Na wzmocnienie pokładu szutrowego w km. 35 do 76 drogi krajowej Lwów-Stojanów . . . — „ 50.000 „

e) Na rekonstrukcję mostu na Bystrzycy w Jezupolu na drodze krajowej Sielec-Kłubowce, I. rata . . . — „ 100.000 „

f) Na przebudowę trzech mostów na drodze krajowej Przemyśl-Sanok — subwencya c. k. Rządu . . . — „ 5.000 „

g) Na ukończenie drogi krajowej Lwów-Stojanów III. i ostatnia rata . . . — „ — „

h) Na rekonstrukcję mostu na Prucie pod Śniatynem . . . — „ — „

i) Na buwę mostu na Dunajcu pod Szaflarami. — „ — „

k) Na budowę mostu na Mlecze w Przeworsku — „ — „

7. C) *Utrzymanie dróg krajowych.*

a) Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów . . . 950.000 „ — „

b) Na zakupno tłukarki do szutru dla dróg krajowych — *jednorazowo* . . . — „ 30.000 „

8. D) *Zasiłki.*

a) Na bezwrotne zasiłki na budowę dróg powiatowych i gminnych . . . 1,200.000 „ — „

b) Na zasiłki na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych (I. i II. klasy) *w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. marca 1907.* 1,000.000 „ — „

c) Subwencya c. k. Rządu na budowę drogi gminnej I. kl. Dobrosin — Magierów — Niemirów — Hruszów, IV. rata . . . — „ 21.500 „

Do przeniesienia . . . 1,345.106 K 738.200 K

zwyczajne nadzwyczajne:

		Z przeniesienia	1,345.106 K	738.200 K
Poz. 9.	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych.	100.000 „	—	„
„ 10.	Dotacja dla funduszu pożyczkowego drogowego na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 10) I. rata	100.000 „	—	„
<i>E) Wydatki na myta.</i>				
„ 11.	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	7.000 „	—	„
„ 12.	Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacji	2.700 „	—	„
„ 13.	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300 „	—	„
„ 14.	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300 „	—	„
Suma wydatków na drogi			<u>3,556.406 K</u>	<u>738.200 K</u>
Ogółem			<u>4,294.606 K.</u>	

Dochody.

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 1.	Czynsz z myta na drogach krajowych	520.000 K	—	K
„ 2.	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	2.600 „	—	„
„ 3.	Grzywny za przestępstwa drogowe	550 „	—	„
„ 4.	Datki dobrowolne na budowę dróg:			
	a) Zwierzchność gminna w Kamionce strumio- łowej na budowę drogi kraj. Lwów-Stojanów- rata na rok 1909	500 K		
	b) Wydział pow. w Złoczowie na bu- dowę drogi gm. I. kl. Przemysłany- Pomorzański — rata na rok 1909	4.000 „	4.500 „	— „
	Do przeniesienia	527.650 K	—	K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia 527.650 K — K

<i>Poz. 5.</i>	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na budowę dróg i mostów:			
	α) Na budowę drogi gminnej I. klasy Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów (powiat Rawa)	—	„	21.500 „
	β) Na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem I. i II. rata	—	„	115.700 „
	γ) Na przebudowę trzech mostów na drodze krajowej Przemyśl-Sanok	—	„	5.000 „
<i>„ 6.</i>	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	4.500	„	— „
	Suma poz. 1—6 doch.	<u>532.150 K</u>		<u>142.200 K</u>
	Ogółem	<u>674.350 K</u>		

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
St. Jędrzejowicz.

która to podwyżka w porównaniu z budżetem na r. 1908 wynika z powodu podniesienia dotacji na cele budowy kolei lokalnych o 150.000 K, zaś w porównaniu z wynikiem zamknięcia za r. 1907, spowodowaną została także niewyczerpaniem funduszków rubr. II poz. 7. na płace urzędników kraj. biura kolejowego. Komisya budżetowa wyraża zapatrywanie, że oszczędność ta spowodowana brakiem personalu biura kolejowego nie jest racjonalną, gdyż przez to opóźnia się wygotowanie projektów linii kolejowych, których budowa przez Wysoki Sejm uznana została dla kraju za ważną i pożyteczną.

Zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego Komisya wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki na koleje jak następuje:

II. Na koleje żelazne.

zwyczajne: nadzwyczajne:

<i>Poz. 15.</i>	Instrumenta, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.			
	Naprawa, uzupełnienie i sprawienie	2.400 K	—	K
„ 16	Koszta komisyjne.			
	a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów:			
	a) w sprawach funduszu krajowego: 10.000 K			
	β) zaliczkowo w sprawach Towarzystw kolejow.	25 000 „	35.000 „	— „
	b) Dla członków kraj. Rady kolejowej	1.500 „	—	„
„ 17.	Na badania techniczne i komercyjne nowo zgłoszonych projektów kolejow.	—	„	8.000 „
„ 18.	Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów	1.480 „	—	„
	Koszta kancelaryjne.			
„ 19.	Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p wydatki	4.000 „	—	„
„ 20.	Wynagrodzenie za roboty akordowe, uskuteczniiane przez obcych funkcyonaryuszy	6.250 „	—	„
„ 21.	Utrzymanie lokalu na biuro.			
	a) Koszta najmu lokalu, wraz z podatkiem wodociagowym	6.250 K	—	K
	b) Opał i oświetlenie	1.600 „	—	„
	Do przeniesienia	58.480 K.	8.000 K.	

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia 58.480 K. 8 000 K.

<i>Poz.</i> 22. Dotacja dla funduszu kolejowego na cele budowy kolei lokalnych, XI. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17 marca 1899 przez lat 75	900.000 „	—	„
Suma wydatków na koleje	958.480 K	8.000 K	
Razem	966.480 K.		

Dochody.

Wysoki Sejm uchwalić raczy, zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego:

<i>Poz.</i> 7. Zwroty od Towarzystw kolejowych:			
a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych	18.450 K		
b) koszta komisyjne personelu krajowego biura kolejowego w sprawach budowy i eksploatacji	25.000 „		
c) wydatki za roboty akordowe wykonywane w krajowym biurze kolejowym	6.250 „	49.700 „	— „
„ 8. Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):			
a) Buczacz, rata roczna	2.000 „		
b) Sanok, „ „	1.592 „	3.592 „	— „
Suma dochodów kolejowych	53.292 K	—	K

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Skotyszewski.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka IX.

Budowy wodne i melioracje.

Sprawozdawca poseł Dr. Oleśnicki

Na budowy wodne i melioracje preliniuje komisya budżetowa na r. 1909 6,944.536 K.

W porównaniu z preliniarzem Wydziału krajowego *mniej o* 196.480 „
zaś w porównaniu z budżetem na r. 1908 *więcej o* 230.960 „

Wzrost, względnie zmniejszenie wydatków w porównaniu z r. 1908 przedstawia się w następujących cyfrach:

A. *Studya przygotowawcze bez zmiany.*

B. *Wykonanie robót wodnych:*

- 1) anuitety, procenta i umarżanie pożyczek na budowę kanałów, regulacja rzek kanałowych i systematyczna regulacja rzek karpaccich *więcej o* 66.257 K.
- 2) na systematyczną regulację rzek karpaccich *mniej o* 50.000 „
- 3) na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych *więcej o* 439.493 „
- 4) na konserwację publicznych robót melioracyjnych *mniej o* 4.000 „
- 5) na popieranie mniejszych robót melioracyjnych *mniej o* 416.790 „
- 6) na popieranie kultury torfowisk *mniej o* 4.000 „

Różnica między preliniarzem Wydziału krajowego a wnioskami komisji budżetowej odnosi się przedewszystkiem do poz. 7. rubryka B) „Wykonanie robót wodnych“ obejmującej 12½%-wy dodatek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów, mających się emitować przez Państwo na budowę kanałów splawnych w myśl ust. z 2. marca 1904 l. 36 d. u kr.

W rubryce tej wynosi kwota preliminowana na r. 1908 — 5662 kor. — na r. 1909 nie wstawiono żadnej kwoty, gdyż c. k. Ministerstwo handlu nie nadesłało dok chwili układania preliminarza przez Wydział krajowy, preliminarza wydatków na budowę dróg wodnych w roku 1909. Preliminarz ten nadesłany jednak został później przy reskrypcie Ministerstwa handlu z 28. sierpnia 1908 l. 2190/4 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 28 września 1908 l. 120572.

Przedstawia się on w sposób następujący :

A) Ekspozytura Dyrekcji budowy dróg wodnych w Krakowie	272.660 K.
B) Kanalizacja Wisły w Krakowie — wykupno gruntów i koszta budowy	3,000.000 „
C) 16,2% kosztów centralnego kierownictwa w r. 1909 (w sumie 705.423 K.)	114.279 „
D) dto za lata 1904—1907	432.421 „
i za rok 1908	117.781 „
E) zwrot kosztów robót przygotowawczych w latach 1904—1907	534.390 „
a za r. 1908 w prawdopodobnej kwocie	1,403.800 „
Razem	5,875.340 K.

Przy 90% kursie emisyjnym pożyczki wyniesie kapitał nominalny w obligacjach	6,184.568 „
Półroczna rata anuitetowa przy 4% stopie w 90 letnim umorzeniu wyniesie	127.426 „
z czego przypadnie $\frac{7}{8}$ na Państwo	111.498 „
a $\frac{1}{8}$ część na kraj	15.928 „

Ponieważ Ministerstwo handlu do r. 1908 nie rozpoczęło właściwej budowy, zatem w myśl §§. 6 i 12 państwowej ustawy kanałowej, tudzież uchwały Wys. Sejmu z 14 listopada 1905 koszta robót przedwstępnych i centralnego kierownictwa pod D) i E) pokryć ma Skarb Państwa a na Fundusz krajowy może przypaść tylko $\frac{1}{8}$ część półrocznej raty anuitetowej od sumy 3,386.939 kor. pod A) B) i C), która wynosić będzie $\frac{3,386.939}{5,875.340} \times 15.928 = 9.183$ K.

Ponieważ w preliminarzu na r. 1908. wstawiono na ten cel kwotę 5.662 K., która jest płynną, zatem do budżetu na rok 1909 wstawią komisya budżetowa uzupełnienie $\frac{1}{8}$ części półrocznej raty anuitetowej w kwocie 3.520 K.

Dalsza różnica między preliminarzem Wydziału krajowego a wnioskiem Komisji spowodowaną została uchwałą Komisji gospodarstwa krajowego, zmieniającą dotychczasowy stosunek udziału Państwa, kraju i stron konkurujących w wydatku na drenowanie gruntów włościańskich (poz. 16c.) — wskutek której datki stron konkurencyjnych o 200.000 K. zmniejszone zostały.

Zmniejszenie to uwidocznionem zostało również w rubryce dochodów (p. 9c.)

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

załączony preliminarz wydatków i dochodów na r. 1909.

Wydatki.

A) Studya przygotowawcze.

zwyczajne : nadzwyczajne :

Poz.	1.	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa przyrządów geodetycznych, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych . . .	12.000 K	—	K
"	2.	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	11.000 "	—	"
"	3.	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego . . .	16.000 "	—	"
"	4.	Na zdjęcia i projekty:			
	a)	dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 27. września 1882).	20.000 K		
	b)	dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892)	45.000 "		
	c)	dla wyzyskania sił wodnych	<u>5.000 "</u>	70.000 "	— "
"	5.	Na publikację wykonanych robót melioracyjnych	5.000 "	—	"
"	6.	Koszta komisyjne:			
	a)	z powodu inspekyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów)	2.000 K.		
	b)	z powodu konserwacyi publicznych robót melioracyjnych	<u>6.000 "</u>	<u>8.000 "</u>	— "
		Suma działu A.	122.000 K	—	K

B) Wykonanie budowli wodnych.

7.	12 ¹ / ₂ %	datek kraju na oprocentowanie i umozwienie obligów, mających się emitować przez państwo na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z dnia 2. marca 1904 r. Dz. u. kraj. Nr. 36)	3.520 K	—	K
		Do przeniesienia	3.520 K	—	K

zwyczajne: nadzwyczajne:

	Z przeniesienia	3.520 K	—	K
<i>Poz.</i> 8. VI. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacji rzek kanałowych (w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 Dz u. kraj. Nr. 23)		179.126 „	—	„
„ 9. 40% datek kraju do kosztów regulacji 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy, w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093, VI. rata (z 9-lecia)		773.600 „	—	„
„ 10. II. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 3,000.000 K na pokrycie 40% datku kraju do kosztów uzupełnienia regulacji rzek kanałowych (w myśl ustawy z 9 maja 1907 Dz. u. kraj. Nr. 54).		31.260 „	—	„
„ 11. 40% datek kraju do kosztów uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w 1. okresie (1908—1912) II. rata z 5-lecia		600.000 „	—	„
„ 12. V. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K, zaciągniętej na pokrycie datków kraju do kosztów systematycznej regulacji rzek karpaccich (w myśl ustawy z d. 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. Nr. 22)		101.464 „	—	„
„ 13. Na systematyczną regulację rzek karpaccich (wydatek pod <i>poz. b</i>) 1., c) i d), pokryty pożyczką wstawia się do dochodów pod <i>poz. 5</i>):				
a) na uzupełnienie regulacji Biały III. rata (z 3-lecia):				
1. datek kraju	71.525 K			
2. „ państw.	<u>105.142 „</u>	176.667 K		
b) na regulację górnego Dniestru z dopływami, XI. rata (z 28-lecia):				
1. datek kraju	131.428 K			
2. „ państw.	<u>197.142 „</u>	328.570 „		
Do przeniesienia	505.237 K	1,688.970 K	—	K

zwyczajne: nadzwyczajne:

	Z przeniesienia . . .	505.237 K	1,688.970 K	— K
Poz. 13.	c) na regulację Soły, X. rata (z 18-lecia) . . .	79.556 „		
	d) na regulację Łomnicy, X. rata (z 24-lecia) . . .	79.616 „		
	e) na regulację Prutu od Śnia- tyna do granicy bukowiń- skiej, V. rata z 12½% za- siłku (z 5-lecia) . . .	<u>14.050 „</u>	678.459 „	
„ 14.	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyj- nych (na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. nr. 116):			
	a) na zabudowanie potoków górkich w dorzeczu Dnie- stru, XIV. rata (z 15-lecia):			
	1. datek kraju . . .	40.400 K		
	2. „ państw. <u>40.400 „</u>		80.800 K	
	b) na regulację potoku Pustej (Radosławki), VIII. rata z (10- lecia):			
	1. datek kraju . . .	33.280 K		
	2. „ państw. . .	24.960 „		
	3. datki konku- rencyjne . . .	<u>24.960 „</u>	83.200 „	
	c) na regulację potoku So- łotwy i Rokitny II rata . . .	— „		
	d) na regulację rzeki Łęgu w powiatach: Nizańskim i Kolbuszowskim, VIII. rata (z 8-lecia):			
	1. datek kraju . . .	30.000 K		
	2. „ państwa <u>30.000 „</u>		60.000 „	
	e) na obwałowanie Wisły mię- dzy Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrow- skim, VII. rata (z 11-lecia):			
	1. datek kraju . . .	90.000 K		
	2. „ państwa . . .	90.000 „		
	3. datki konku- rencyjne . . .	<u>20.000 „</u>	200.000 „	
	Do przeniesienia	424.000 K	2,367.429 K	— K

zwyczajne : nadzwyczajne:

Z przeniesienia 424.000 K 2,367.429 K — K

- Poz. 14. f) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, VI. rata (z 15-lecia):
1. datek kraju . 92.832 K
 2. „ państwa 92.832 „
 3. datki konkurencyjne . . 46 416 „ 232.080 „
- g) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej. VI. rata (z 20-lecia):
1. datek kraju . 90.000 K
 2. „ państwa 90.000 „
 3. datki konkurencyjne . . 45.000 „ 225.000 „
- h) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K. zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego, na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórze do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy, VI. rata 18.255 „
- i) na regulację potoku Błotni z dopływami, V. rata (z 14-lecia):
1. datek kraju . 36.800 K
 2. „ państwa 27.600 „
 3. datki konkurencyjne . . 27.600 „ 92 000 „
- k) na kolmatację bagien nadniestrzańskich V. rata (z 19-lecia):
1. datek kraju . 80.000 K
 2. „ państwa 80.000 „
 3. datki konkurencyjne . . 40.000 „ 200.000 „

Do przeniesienia 1,191.335 K 2,367.429 K — K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia 1,191.335 K 2,367.429 K — K

Poz. 14. l) na regulację rzeki Wereszycy z dopływami, IV. rata (z 12-letcia):

1. datek kraju . 81.600 K
 2. datek państwa 81.600 „
 3. datki konkurcyjne . 40.800 „ 204.000 „

m) na regulację górnej Trześniówki z dopływami, IV. rata (z 10-letcia):

1. datek kraju . 70.000 K
 2. „ państwa 70.000 „
 3. datki konkurcyjne . . 60.000 „ 200.000 „

n) na osuszenie bagien Rzemieńskich, IV. rata (z 4-letcia):

1. datek kraju . 25.333 K
 2. „ państwa 25.333 „
 3. datki konkurcyjne . . 25.333 „ 75 999 „

o) na uzupełnienie regulacji Bugu, III. rata (z 3-letcia):

1. datek kraju . 56.089 K
 2. „ państwa 84.133 „ 140.222 „

p) na regulację Pełtwi z dopływami, III. rata (z 18-letcia):

1. datek kraju . 128.220 K
 2. „ państwa 160.275 „
 3. datki konkurcyjne . . 32.055 „ 320.550 „

r) na zabudowanie potoku Krzemionki (powiat Stary Sambor), III. rata (z 4 letcia):

1. datek kraju . 30.000 K
 2. „ państw. 30.000 „ 60.000 „

Do przeniesienia 2,192.106 K 2,367.429 K — K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia 2,192.106 K 2,367.429 K -- K

- Poz 14. s) na obwałowanie lewego brze-
gu Wisły od stacyi kolejowej
w Grzegórkach do ujścia
Białuchy, III. rata (z 4-lecia):
1. datek kraju .	47.500 K	
2. „ państwa .	47.500 „	
3. „ gmin in- teresowanych .	<u>5.000 „</u>	100.000 „
- t) na podwyższenie lewego wału
nadwiślańskiego od ujścia
Białuchy do granicy pań-
stwa, III. rata (z 8-lecia):
1. datek kraju .	45.000 K	
2. „ państwa .	45.000 „	
3. „ spółki wo- dnej .	<u>10.000 „</u>	100.000 „
- u) na podwyższenie prawego
wału nadwiślańskiego mię-
dzy Podgórzem a Niepoło-
mieami, III. rata (z 10-lecia):
1. datek kraju .	45.000 K	
2. „ państwa .	45.000 „	
3. „ spółki wo- dnej .	<u>10.000 „</u>	100.000 „
- v) na uzupełnienie regulacyi
Wisłoki i Pielnicy, II. rata
(z 8-lecia):
1. datek kraju .	48.750 K	
2. „ państwa .	<u>48.750 „</u>	97.500 „
- w) na regulację Raty z dopły-
wami II. rata (z 25-lecia):
1. datek kraju .	121.600 K	
2. „ państwa .	121.600 „	
3. datki konku- rencyjne .	<u>60.800 „</u>	304.000 „
- x) na regulację Tyśmienicy z do-
pływami i potoku Setnianki,
II. rata (z 20-lecia):
1. datek kraju .	135.880 K	
2. „ państwa .	135.880 „	
3. datki konku- rencyjne .	<u>56.240 „</u>	328.000 „

Do przeniesienia 3,221.606 K 2,367.429 K -- K

zwyczajne : nadzwyczajne :

 Z przeniesienia 3,221.606 K 2,367.429 K — K

- Pos. 14. y) na regulację Błóżewki z do-
pływami, I. rata (z 11-lecia):
1. datek kraju . 40.800 K.
 2. „ państwa 40.800 „
 3. datki konkuren-
cyjne . 20.400 „ 102.000 „
- z) na regulację Rudawy z do-
pływami, I. rata (z 18-lecia):
1. datek kraju . 90.000 K.
 2. „ państwa 90.000 „
 3. „ powiatu
Kraków 11.250 „
 4. „ powiatu
Chrzanów 8.750 „ 200.000 „ 3,523.606 „

Pos. 15 Na konserwację publicznych robót meliora-
cyjnych :

- a) regulacji Trześniówki :
1. datek kraju . 1.000 K
 2. „ konku-
rencyjny . . 1.000 „ 2.000 K
- b) regulacji Łęgu :
1. datek kraju . 2.000 K
 2. „ konku-
rencyjny . . 2.000 „ 4.000 „
- c) regulacji Przegnojówki :
1. datek kraju . 1.000 K
 2. „ konku-
rencyjny . . 1.000 „ 2.000 „
- d) zabudowań potoków gór-
skich w dorzeczu Skawy
(do r. 1910):
1. datek kraju . 1.000 K
 2. „ konku-
rencyjny . . 1.000 „ 2.000 „
- e) regulacji Krzemienicy :
1. datek kraju . 5.000 K
 2. „ konku-
rencyjny . . 5.000 „ 10.000 „

Do przeniesienia 20.000 K 5,891.035 K — K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia 20.000 K 5,891.035 K — K

- Pos. 15.* *f)* regulacji Gniłej Lipy (sekcji górnej):
1. datek kraju .	500 K		
2. „ konku- rencyjny . .	<u>500 „</u>	1.000 „	
- g)* regulacji Złotej Lipy:
1. datek kraju .	1.000 K		
2. „ konku- rencyjny . .	<u>1.000 „</u>	2.000 „	
- h)* regulacji potoku Dumnego:
1. datek kraju .	750 K		
2. „ konku- rencyjny . .	<u>750 „</u>	1.500 „	
- i)* obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim:
1. datek kraju .	4.500 K		
2. „ konku- rencyjny . .	<u>4.500 „</u>	9.000 „	
- k)* obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.
1. datek kraju .	500 K		
2. „ konku- rencyjny . .	<u>500 „</u>	1.000 „	
- l)* obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich:
1. datek kraju .	500 K		
2. „ konku- rencyjny . .	<u>500 „</u>	1.000 „	
- m)* obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim:
1. datek kraju .	5.750 K		
2. „ konku- rencyjny . .	<u>5.750 „</u>	11.500 „	47.000 „
- „ *16.* Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889):

Do przeniesienia 5,938.035 K — K

zwyczajne : nadzwyczajne

Z przeniesienia 5,938.035 K — K:

- Pos. 16.**
- a) na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do roku 1914):
1. zasiłek kraj. 1.200 K
 2. „ państw. 1 200 „ 2.400 „
- b) na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do roku 1925):
1. zasiłek kraj. 1.000 K
 2. „ państw. 670 „ 1.670 „
- c) na drenowanie gruntów włościańskich IX. rata (z 10-lecia):
1. zasiłek kraj
33 $\frac{1}{3}$ % 200.000 K
 2. za ilek państw.
33 $\frac{1}{3}$ % 200.000 „
 3. datki konkurencyjne 33 $\frac{1}{3}$ 200.000 „ 600.000 „
- d) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie, IV rata (z 5-lecia) zasiłek kraj. 6.432 „
- e) na regulację Prutu pod Łanczynem II. rata (z 2-lecia):
1. zasiłek kraju 16.000 „
- f) na osuszenie gruntów w Demszkowie (pow. Rohatyn) II. rata z 2-lecia:
1. zasiłek kraj. 2.835 K
 2. „ państw. 2.835 „
 3. datki konkurencyjne 2.835 „ 8.505 „
- g) na osuszenie gruntów włości w Małnowie (pow. Mościska) II. rata z 3-lecia:
1. zasiłek kraj. 6.478 K
 2. „ państw. 6.478 „
 3. datek konkurencyjny 6.478 „ 19.434 „

Do przeniesienia 654.441 K 5,938.035 K — K

Z przeniesienia 654.441 K 5,938.035 K — K

Pos. 16. h) na osuszenie łąk włość w Oleszycach starych (pow. Cieszanów), II rata (z 2-lecia):

1. zasiłek kraj.	. 3.800 K	
2. „ państw.	3.800 „	
3. datki konkurencyjne	<u>3.800 „</u>	11.400 „

i) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminie Dąbrowiec i Łozina (pow. Gródek):

II. rata (z 2-lecia):

1. zasiłek kraj.	. 2.333 K	
2. „ państw.	2.333 „	
datki konkurencyjne	<u>2.333 „</u>	6.999 „

k) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), *kredyt dodatkowy*:

1. zasiłek kraju	. 800 K	
2. „ państwa	<u>800 „</u>	1.600 „

l) na osuszenie gruntów włościańskich w gminie Budy Łańcuckie i Świętaniów powiat Łańcut:

1. zasiłek kraju	. 7.667 K	
2. „ państwa	7.667 „	
3. datki konkurencyjne	<u>7.667 „</u>	23.001 „

m) na budowę wodociągu w Kalwaryi Zebrzydowskiej:

1. zasiłek kraju	. 15.000 K	
2. „ państwa	15.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>15.000 „</u>	45.000 „

n) na regulację kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl), I rata (z 3-lecia):

1. zasiłek kraju	. 15.000 K	
2. „ państwa	15.000 „	
3. datki konkurencyjne	<u>15.000 „</u>	45.000 K

Do przeniesienia 787.441 K 5,938.035 K — K

		Z przeniesienia 787.441 K	zwyczajne : nadzwyczajne :	
			5,938.035 K	— K
Poz. 16.	o) na regulację potoku Wolanki (pow. Brzesko) kredyt <i>dotatkowy</i> :			
	1. zasiłek kraju .	3.280 K		
	2. " państwa	<u>3.280</u> -	6.560	"
	p) do dyspozycji Wydziału krajowego	<u>75 000</u> "	869.001	"
" 17.	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk :			
	1. w Chiszewicach, II. rata (z 3-lecia) :			
	a) zasiłek kraj. .	250 K		
	b) " państw.	<u>250</u> "	500	"
	2. w Sielcu 3 rata (z 3-lecia) :			
	a) zasiłek kraj. .	500 K		
	b) " państw.	<u>500</u> "	1.000	"
	3. w Kuliczkanie 3 rata (z 3-lecia) :			
	a) zasiłek kraj. .	500 K		
	b) " państw.	<u>500</u> "	1.000	"
	4. w Peczeni 3 rata (z 3-lecia) :			
	a) zasiłek kraj. .	500 K		
	b) " państw.	<u>500</u> "	1.000	"
	5. w Rzęśni Polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Marsa : 3 rata (z 3-lecia) :			
	a) zasiłek kraj. .	500 K		
	b) " państw.	<u>500</u> "	1.000	"
	6. na nawozy mineralne na grunt. torfowe włociańskie w perymetrze bagien Oleckich i Stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacji Pustej 2.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacji Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, czyli razem :			
	a) z fund. kraj. .	5.500 K		
	b) " państw.	<u>5.500</u> "	<u>11.000</u> "	15.500 "
		Do przeniesienia .	6,822.536 K	— K

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
		Z przeniesienia	
		6,822.536 K	— K
<i>Poz. 17a.</i>	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, IV. rata z 10-lecia	— „	— „
	Suma działu B.	6,822.536 K	— K
	Suma działu A.	122.000 K	— K
	Ogółem suma wydatków	6,944.536 K	— K

Dochody.

A) Studya przygotowawcze.

<i>Poz.</i>	1 Zwrot kosztów zdjęć i opracowania projektu regulacji:		
	a) Błozewki	6.068 K	
	b) Rudawy	6.220 „	12.288 K
„	2 Subwencya c. k. Skarbu państwa na utrzymanie kursu dozorców drenarskich	4.000 „	
	Suma działu A.		16.288 K

B) Wyknanie budowli wodnych.

<i>Poz.</i>	3 Dochód z pożyczki 7,000 000 K na regulację rzek kanałowych (poz: 9 wydatków)	773.600 K	
„	4 Dochód z pożyczki komunalnej 3,000.000 K na uzupełnienie regulacji rzek kanałowych w I. okresie	600.000 „	
„	5 Dochód z pożyczki 6,150.000 K na regulację rzek karpaccich (poz: 13 lit. b) c) d) wydat.)	290.600 „	
„	6 Datki państwowe na regulację rzek karpaccich:		
	a) Biały (poz. 13 a) wydat.)	105.142 K	
	b) Dniestru górnego (poz. 13 b) wydatków)	197.142 „	302.284 „
„	7 Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsięwzięć melioracyjnych (poz. 14 wydatków) a mianowicie:		
	a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru datek państwa	40.400 K	
	Do przeniesienia	40.400 K	1,966.484 K — K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 7.	Ż przeniesienia	40.400 K	1,966.484 K	— K
	b) na regulację potoku Pustej (Radosławski)			
	1. datek państwa	24.960 K		
	2. datki konkurencyjne	<u>24.960 „</u>	49.920 „	
	c) na regulację Sołotwy i Rokitny		— „	
	d) na regulację Łęgu w powiatach Nizańskim i Kolbuszowskim, datek państwa		30.000 „	
	e) na obwałowie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w pow. Dąbrowskim:			
	1. datek państwa	90.000 K		
	2. datki konkurencyjne	<u>20.000 „</u>	110.000 „	
	f) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby:			
	1. datek państwa	92.832 K		
	2. datki konkurencyjne	<u>46.416 „</u>	139.248 „	
	g) na obwałowanie Wisły od Ujścia Raby do Woli rogowskiej:			
	1. datek państwa	90.000 K		
	2. datki konkurencyjne	<u>45.000 „</u>	135.000 „	
	h) na regulację potoku Błotni z dopływami:			
	1. datek państwa	27.600 K		
	2. datki konkurencyjne	<u>27.600 „</u>	55.200 „	
	i) na kolmatację bagien nadniestrzańskich:			
	1. datek państwa	80.000 K		
	2. datki konkurencyjne	<u>40.000 „</u>	120.000 „	
	Do przeniesienia	679.768 K.	1,966.484 K.	—

Poz. 7.	Z przeniesienia . 679.768 K.	1,966.484 K.	— K
k)	na regulację Wereszycy z dopływami:		
	1. datki państw. 81.600 „		
	2. „ konku- rencyjne . . . <u>40.800 „</u>	122.400 „	
l)	na regulację górnej Trze- śniówki z dopływami:		
	1. datek państwa 70.000 K		
	2. datki konku- rencyjne . . . <u>60.000 „</u>	130.000 „	
m)	na osuszenie bagien Rze- mieńskich:		
	1. datek państwa 25.333 K		
	2. datki konku- rencyjne . . . <u>25.333 „</u>	50.666 „	
n)	na uzupełnienie regulacji Bugu:		
	datek państwa	84.133 „	
o)	na regulację Pełtwi z do- pływami:		
	1. datek państwa 160.275 K		
	2. datki konku- rencyjne . . . <u>32.055 „</u>	192.330 „	
p)	na zabudowanie potoku Krzemionki:		
	datek państwa	30.000 „	
r)	na uzupełnienie regulacji Wisłoka i Pielnicy:		
	datek państwa	48.750 „	
s)	na regulację Raty z dopły- wami:		
	1. datek państwa 121.600 K		
	2. datki konku- rencyjne . . . <u>60.800 „</u>	182.400 „	
ś)	na regulację Tysmienicy z dopływami i potoku Se- tnianki:		
	1. datek państwa 135.880 K		
	2. datki konku- rencyjne . . . <u>56.240 „</u>	192.120 „	
	Do przeniesienia	1,712.567 K.	1,966.484 K. — K.

zwyczajne : nadzwyczajne :

Poz. 7.	Z przeniesienie . 1,712.567 K	1,966.484 K	—	K
u)	na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi ko- lejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy :			
	1. datek państwa 47.500 K			
	2. datki konkurencyjne . . . 5.000 „	52.500 „		
v)	na podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa :			
	1. datek państwa 45.000 K			
	2. „ spółki wodnej . . . 10.000 „	55.000 „		
w)	na podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego mię- dzy Podgórzem a Niepoło- micami :			
	1. datek państwa 45.000 K			
	2. „ spółki wodnej . . . 10.000 „	55.000 „		
y)	na regulację Błóżewki z do- pływami :			
	1. datek państwa . 40.800 K			
	2. datki konkuren- cyjne . . . 20.400 „	61.200 „		
z)	na regulację Rudawy z do- pływami :			
	1. datek państwa . 90.000 K			
	2. „ powiatu Krakowskiego . 11.250 „			
	3. datek powiatu Chrzanowskiego 8.750 „	110.000 „	2,046.267 „	
Poz. 8.	Datki konkurencyjne na konserwację pu- blicznych robót melioracyjnych (poz. 15 wydatków) a mianowicie :			
a)	regulacji Trześniówki . 1.000 K.			
b)	„ Łęgu 2.000 „			
	Do przeniesienia	3.000 K	4,012.751 K	— K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Poz. 8	Ż przeniesienia .	3.000 K	4,012 751 K	—	K
	c) " Przegnojówki .	1.000 "			
	d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy .	1.000 "			
	e) regulacji Kizemienicy .	5.000 "			
	f) regulacji Gniłej Lipy (górnjej sekcji)	500 "			
	g) regulacji Złotej Lipy . .	1.000 "			
	h) " potoku Dumnego	750 "			
	i) obwałowania Wisły i Sannu w pow. tarnobrzeskim .	4.500 "			
	k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więtekówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach . .	500 "			
	l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupie radłowskich .	500 "			
	m) obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim	<u>5.750 "</u>	23.500 "		
" 9	Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 16 wydat.):				
	a) na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich, zasiłek państwowy	1.200 K			
	b) na konserwację osuszenia bagien Oleskich, zasiłek państwowy	670 "			
	c) na drenowanie gruntów włościańskich: zasiłek państw. 200.000 K datki konkurencyjne	200.000 "	400.000 "		
	Do przeniesienia	401.870 K	4,036.251 K	—	K

zwyczajne : nadzwyczajne :

Z przeniesienia 401.870 K 4,036.251 K — K

- Pos 9.* d) na osuszenie gruntów w Demeszkowcach (pow. Rohatyn):
1. zasiłek państw. 2.835 K.
 2. datki konkurencyjne . 2.835 „ 5.670 „
- e) na osuszenie gruntów włośc. w Małnowie (pow. Mościska):
1. zasiłek państw. 6.478 K
 2. datki konkurencyjne 6.478 „ 12.956 „
- f) na osuszenie łąk w Oleszyczach starych (pow. Cieszanów):
1. zasiłek państw. 3.800 K
 2. datki konkurencyjne . 3.800 „ 7.600 „
- g) na regulację potoku „Stara rzeka“ w gminach Dąbrowica i Łozina (powiat Gródek):
1. zasiłek państw. 2.333 K
 2. datki konkurencyjne . 2.333 „ 4.666 „
- h) na uzupełnienie zabudowania potoku Stańkowskiego, kredyt dodatkowy, zasiłek państw. . 800 „
- i) na drenowanie gruntów włościańskich w gminie Budy łańcuckie i Świętoniów:
1. datek państwa 7.667 K
 2. datki konkurenc. . 7.667 „ 15.334 „
- k) na budowę wodociągu w Kalwarii zebrzydowskiej:
1. datek państwa . 15.000 K
 2. datki konkurencyjne . 15.000 „ 30.000 „

 Do przeniesienia 478.896 K 4,036.251 K — K

zwyczajne: nadzwyczajne:

Z przeniesienia 478.896 K 4,036.251 K — K

l) na regulację kanału Bucowskiego (pow. Przemyśl):

1. zasiłek państ. 15.000 K
2. datki konkurencyjne . 15.000 „ 30.000 „

m) na regulację potoku Wołanki zasiłek państwa . . 3.280 „ 512.176 „

Poz. 10. Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowisk (poz. 17. wydatków):

1. w Chiszewicach . . . 250 K
2. „ Sielcu 500 „
3. „ Kuliczkanie . . . 500 „
4. „ Peczeni 500 „
5. „ Rzęśni Polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Marsa 500 „

6. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie, w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, w perymetrze regulacji Pustej 2.000 K a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacji Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K = 5.500 „ 7 750 „

Suma działu B. 4,556.177 K

Suma działu A. 16.288 „

Ogółem suma dochodów 4,572.465 K

Preliminarz Wydziału krajowego co do rubr. IX. budżetu krajowego, jak również sprawozdanie Wydziału krajowego o melioracjach nasunęło komisji budżetowej uwagi dotyczące konieczności powiększenia sił w krajowym Biurze melioracyjnym do wykonania robót melioracyjnych powołanych.

Wedle dotychczasowego stanu rzeczy, gdy roczna dotacja państwowego funduszu melioracyjnego wynosiła 4,000.000 K. partycypowała w takowym Galicya, przedstawiająca około 33% obszaru całej kulturze poddanej przestrzeni gruntów w Państwie w przeciętnej kwocie 1,000.000 K. Obliczając wedle tego 40%-wy udział Państwa w kwocie 1,000.000 K. jak również 40-wy udział kraju 1,000.000 K. a 20%-wy udział interesowanych w wysokości 500.000 K. — otrzymamy dotychczasowy roczny wydatek na melioracje publiczne w wysokości 2,500.000 K. Odpowiednio do wysokości tego wydatku ustanowionym był dotychczasowy etat biura melioracyjnego z 25 kierownikami budowy. Gdy w r. 1908 dotacja państwowego funduszu melioracyjnego na 8,000.000 K. podniesiona została, wzrasta proporcjonalny udział kraju naszego w takowej, do sumy 2,000.000 K. czyli cały wydatek na melioracje publiczne do wysokości 5,000.000 K. Wobec tego, gdy wyczerpanie tego udziału w funduszu państwowym i odpowiednie pomnożenie przedsiębiorstw regulacyjnych w naszym kraju, leży niezaprzeczenie w interesie kraju — musiałby etat kierowników budowy być podwojonym, gdyż podwaja się suma rocznego wydatku wyrobić się mającego. Na każdy sposób pożądanem jest znaczne powiększenie tego etatu, gdyż już obecnie, jak to podnosi sprawozdanie Wydziału krajowego o melioracjach — przydzielenie kilku inżynierów do budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych połączonem było z zasystowaniem zdjęć dla nowych projektów.

W sprawozdaniu swem o melioracjach zaproponował Wydział krajowy powiększenie personalu biura melioracyjnego od r. 1909 o *sześciu* inżynierów dla prowadzenia budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Powiększenie liczby inżynierów do prowadzenia budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych o taką jedynie liczbę, nie jest zdaniem komisji budżetowej wystarczającym, by budowy te w stosunku do udziału kraju w obecnem podwyższeniu państwowego funduszu melioracyjnego bez uszczerbku dla innych czynności, biura melioracyjnego skutecznie prowadzone być mogły. Z drugiej strony zwiększona wskutek tego liczba przedsiębiorstw melioracyjnych wymaga uzupełnienia liczby inżynierów dla zdjęć i projektów publicznych przedsiębiorstw co najmniej o *trzy* siły, zaś inżynierów dla referatów, inspekcji, kollaudacyi i sprawdzeń rachunków dla tych przedsiębiorstw co najmniej o *dwie* siły.

Wobec tego podaje Komisya budżetowa rozwazde Wydziału krajowego, czyli by nie było już w najbliższej przyszłości wskazaniem powiększenie etatu inżynierów biura melioracyjnego dla publicznych robót melioracyjnych w stosunku odpowiadającym wysokości wydatku, do wysokości udziału w obecnym funduszu państwowym melioracyjnym zastosowanego tak, by przedsiębiorstwa te w ilości i wymiarze przy tej wysokości wydatku możliwie bez uszczerbku dla innych prac i czynności krajowego biura melioracyjnego mogły być prowadzone.

Obok tej sprawy uważa Komisya budżetowa za wskazane zwrócić uwagę Wydziału krajowego na konieczność urządzenia w ważniejszych zdrojowiskach kraju wodociągów i kanalizacyi, co stanowi główny i niezbędny warunek rozwoju tych zdrojowisk, mających w gruncie rzeczy warunki pierwszorzędných zdrojowisk w Europie a upośledzonych przeważnie z tego względu i tem samem pozbawionych takiej frekwencyi i takich dochodów, jakie przy należytych urządzeniach asanacyjnych z pewnością przypadłaby im w udziale.

Komisya budżetowa jest zdania, że w tym kierunku pomoc kraju winna być jak najdalej posuniętą i interwencya kraju o pomoc ze strony Rządu bardzo gorącą i dla tego zwraca na tę sprawę szczególnie uwagę Wydziału krajowego polecając każdą inicjatywę w tym kierunku jego gorącej opiece.

Przy rubr. IX załatwiła Komisya budżetowa następujące petycje:

1) Petycją do l 453 08 prosi gmina Rozdół pow. Żydaczowskiego o zapomogę na urządzenie wodociągu. Do petycji tej dołączyła gmina gotowy projekt wodociągu z planami i kosztorysami, sporządzony przez inżynierów Włodzimierza Dziakiewicza i Adama Idzikowskiego z Krakowa a sprawdzony na miejscu przez delegowanego na prośbę gminy w tym celu inżyniera, Wydziału krajowego p. Chudobę, jak również świadectwo c. k. Zakładu powszechnego dla badania środków spożywczych w Krakowie, wydane po zbadaniu chemicznem wody w Rozdole w jej obecnym stanie i składzie.

Przedstawiony zupełnie wiarygodnie stan rzeczy wykazuje, że miasteczko Rozdół jest miejscowością pod względem wody nadzwyczajnie upośledzoną. Woda znajdująca się w obecnych studniach jest złą, nienadającą się ani do picia, ani w ogóle do domowego użytku.

Ponadto wody tej w studniach obecnie istniejących jest tak mało, że mieszkańcy muszą kupować konewkami wodę dostarczoną przez wodziarzy ze stawu pod miastem leżącego, lub z potoku z tego stawu wypływającego. Stawek ten zaś jest niewielkim płytkim zbiornikiem wody, w którym poi się bydło wjeżdżające weń z wozem, a nadto zbiera się w nim odpływająca woda z wyżej położonych stawków przeznaczonych na chów pstrągów, żywionych mączką z padliny.

Z powyższego stawku odpływa woda do potoczku zbierającego po drodze różne miejskie nieczystości i tworzącego pod miastem bagno kilka metrów szerokie, w którym piorą bieliznę, poją bydło, a równocześnie wjeżdżając z wozowami heczkami wodziarze, nabierają wody, rozwożą ją i sprzedają w miasteczku. Woda ta ciągle jest zakażoną, co powoduje nieustające epidemie i uniemożliwia chów bydła, który jest najważniejszą gałęzią gospodarstwa w tej okolicy. Brak wody daje się dotkliwie odczuwać przy pożarach i wogóle wstrzymuje bardzo dotkliwie rozwój miasteczka tego, obecnie już 6.000 mieszkańców liczącego.

Obliczone kosztą budowy przedstawiają sumę kosztorysową 115 000 koron. Uznając niezaprzeczoną potrzebę budowy wodociągu w Rozdole — uznając pomoc publiczną dla tej budowy interesem publicznym usprawiedliwioną, uznając w końcu, że sprawa ta jest już dojrzałą i dostatecznie zbadaną — wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by do kosztów budowy wodociągu w Rozdole przyczynił się z Funduszu krajowego w $\frac{1}{3}$ części i wstawił odpowiednią sumę w budżet na rok 1910 — jak również by wyjednał u Rządu przyczynienie się do tej budowy w $\frac{1}{3}$

części kosztów z funduszków państwowych — to wszystko pod warunkiem, gdy gmina Rozdół¹⁾ część kosztów budowy tego wodociągu z własnych poniesie funduszków.

Tem załatwiona zostaje petycja do l. 453|08.

2 Petycją do l. 1003|08 prosi g. k. Urząd parafialny w Krzywczu dolnem pow. Borszczów — o zapomogę na wywiercenie dwóch studni;

3) Petycją do l. 1166|08 prosi gmina Landestreu pow. Kałusz o datek na reparację i utrzymanie wodociągu;

4) Petycją do l. 1897|08 prosi Franciszek Krawczyk, gospodarz z Kaniowa, pow. Biała o odbudowanie śluzy zniszczonej przez wylew Wisły;

5) petycją do l. 2139|08 prosi Wasyl Stefanyk Hawryła z Różnowa pow. Śniatyn o odszkodowanie z powodu zabrania gruntu przez rzekę Rybnicę.

Co do tych pozycyi 2, 3, 4 i 5, wnosi Komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

petycje 2, 3, 4 i 5 odstępuje się Wydziałowi krajowemu celem zbadania i zdania sprawy Sejmowi

Tem załatwione są petycje do ll. 1003 08, 1166 08, 1897 08 i 2139 08.

Przewodniczący:
K. Badeni

Sprawozdawca:
Dr. Oleśnicki.

Bużet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

ROLNICTWO

Dział A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, s^typendya i zasiłki na naukę rolnictwa.

(poz. 1—37 wydatków, i 1—19, 21, 25, 30 i 32 dochodów w r. 1909.)

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Pomiędzy sprawozdaniem na r. 1907, a sprawozdaniem obecnem zachodzą następujące różnice:

a) Kredyt nadzwyczajny na melioracye łąk w Dublinach wstawiony był na r. 1907 do budżetu folwarku Dublańskiego; obecnie znajduje się w rubryce X., jako wstawiona na r. 1908 reszta 25.000 K. z ogólnej sumy 42 000 K.

b) Proponowane są na rok 1909 inwestycye na folwarku Dublańskim, uwi-docznione poniżej, a uzasadnione w sprawozdaniu Wydziału krajowego o zakładach Dublańskich.

c) Proponowane są kwoty na budowę stajni w niższej szkole rolniczej w Bereźnicy, uzasadnione w sprawozdaniu Wydziału krajowego o niższych szko-łach krajowych rolniczych.

d) Proponowane są wydatki na założenie trzeciej zimowej szkoły rolniczej, z uzasadnieniem, zawartem w powyższem sprawozdaniu Wydziału krajowego, tudzież w jego sprawozdaniu o wędrowniej nauce rolnictwa, przyczem nadmienia się, że zimowa szkoła rolnicza w Niewiarowie, ma być przeniesioną do Tęgoborza.

e) Wspecjalizowane zostały wydatki na zasiłki dla poszczególnych szkół gospodyń wiejskich i zwiększone o 5.000 K. na r. 1908, a o 5.500 K. na rok 1909 i następne.

f) Odpadł wydatek na amortyzację kosztów założenia szkoły mleczarskiej w Rzeszowie.

g) Odpadł wydatek na zakład błog. Kunegundy w Nowym Sączu dla kształcenia wzorowych gospodyń wiejskich.

h) Zmieniły swój charakter, a zarazem zwiększyły się wydatki na szkołę ogrodniczą na Wulce Kapitańskiej we Lwowie, gdyż szkoła ta objęta zostaje od r. 1909 w zarząd kraju, wskutek czego wstawioną jest też znaczniejsza kwota (30.000 K.), na inwestycje, które dotąd czynić było obowiązaniem Galic. Towarzystwo gospodarskie.

Wyjaśnienia wymaga znaczna podwyżka zarówno wydatków jak i dochodów szkoły mleczarskiej, mleczarni i serowni w Rzeszowie. Jestto różnica jedynie rachunkowa, wynika ze zastosowania odmiennego sposobu budżetowania, albowiem od r. 1908 preliniuje się zarówno wydatki jak i dochody tej mleczarni brutto, w myśl wskazówek komisji budżetowej.

Proponowana jest podwyżka dotychczasowej stałej subwencji, udzielanej Towarzystwu „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa do rozporządzenia Wydziału krajowego, o 5.000 K. rocznie (tj. na 20.000 K.) od r. 1909, tudzież jednorazowy datek 5.000 K. na założenie zimowej szkoły rolniczej dla dorosłych gospodarzy wiejskich w Miłowaniu, powiat Tłumacz; następnie subwencja 6.000 K. rozłożona na 3 roczne raty po 2.000 K. na budowę szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie, w powiecie Tarnowskim, oraz podwyższenie rocznej subwencji dla takiejże szkoły w Olesku o 500 K. tj. na 4.000 K.

W rubryce dochodów skonstruować należy, ustanie subwencji rządowej na założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie (ostatnia rata wpłynęła na r. 1907 w kwocie 10.000 K.); a natomiast uzyskanie subwencji z c. k. skarbu państwowego na inwestycje w zakładach Dublańskich, w łącznej kwocie 82.400 K., (rekonstrukcja gorzelnii, założenie gazowni i budowa gmachu dla stacji doświadczalnej w Dublanach), której pierwsza rata roczna w Kwocie 20.600 K. na rok 1907 wpłynęła dopiero w listopadzie 1907 do kasy krajowej; druga rata 20.600 K., wstawioną została do preliminarza budżetu na r. 1908, trzecia zaś rata w tejże samej wysokości preliniuowaną jest w budżecie r. 1909.

Wydatki.

A) Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.

Poz.		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
1.	Akademia rolnicza w Dublanach	262.963 K	26.600 K	289.563 K
"	2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach	40.366 "	3.000 "	43.366 "
"	3. Szkoła gorzelnicza w Dublanach	16.430 "	300 "	16.730 "
"	4. Gorzelnia w Dublanach	14.750 "	— "	14.750 "
"	5. Folwark w Dublanach	54.860 "	9.000 "	63.860 "
Do przeniesienia		389.369 K.	38.900 K.	428.269 K.

wedle osobnych sprawozdań

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
	Z przeniesienia	389.369 K	38.900 K	428.269 K
Poz. 6.	Inwestycje na folwarku w Dublanach:			
	a) na budowę domu murowanego z ogrodzeniem na mieszkanie gumienno-polowego, stelmacha i kowala	—	20.000 „	20.000 „
	b) na urządzenie gnojarni i adaptacje w oborze	—	10.000 „	10.000 „
„ 7.	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	52.290 „	360 „	52.650 „
„ 8.	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	37.488 „	— „	37.488 „
„ 9.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	49.480 „	1.990 „	51.470 „
„ 10.	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	156.632 „	5.100 „	161.732 „
„ 11.	Folwark w Czernichowie	17.669 „	650 „	18.319 „
„ 12.	Niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	45.090 „	3.000 „	48.090 „
„ 12a)	Na budowę stajni w niższej szkole rolniczej w Bereźnicy, II. połowa z 30.000 K	—	15.000 „	15.000 „
„ 13.	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	35.690 „	7.000 „	42.690 „
„ 14.	Niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	41.420 „	— „	41.420 „
„ 15.	Niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach	41.885 „	1.470 „	43.355 „
„ 16.	Niższa szkoła rolnicza w Suchodole	45.170 „	4.602 „	49.772 „
„ 17.	Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie	49.570 „	4.050 „	53.620 „
„ 18.	Na kosztą drenowania pól w niższej szkole rolniczej w Miłocinie (II. i ostatnia rata z 17.800 K)	—	8.800 „	8.800 „
„ 19.	Szkoły zimowe rolnicze:			
	a) utrzymanie szkoły w Tęgorzycy	2.122 „	— „	2.122 „
	b) utrzymanie szkoły w Lubczy	1.910 „	— „	1.910 „
	Do przeniesienia	965.785 K	120.922 K	1,086.707 K

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Z przeniesienia	965.785 K.	120.922 K.	1,086.707 K.
c) pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych rolniczych w Tęgoborzy i w Lubczy po 4.000 K (patrz poz. 23.)	8.000 „	— „	8.000 „
d) na koszt założenia trzeciej zimowej szkoły rolniczej	— „	5.000 „	5.000 „
20. Szkoła mleczarska, w Rzeszowie	145.223 „	1.600 „	146.823 „
21. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	36.850 „	3.615 „	40.465 „
22 Zakład sadowniczy w Załeszczkach	28.363 „	6.800 „	35.163 „
23. Utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa, po 4.000 K (patrz poz. 19 c)	8.000 „	— „	8 000 „
24. Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa 1.600 K i kosztu kancelaryjne dla instruktora sadownictwa 300 „	1.900 „	— „	1.900 „
25. Dla Towarzystwa „Proświta“:			
a) na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego	20.000 „	— „	20.000 „
b) na założenie szkoły rolniczej w Miłowaniu	— „	5.000 „	5.000 „
26. Szkoła ogrodnicza w Wulce kapitańskiej objęta w zarząd kraju:			
a) czynsz dzierżawny za 47 morgów	1.464 „	— „	1.464 „
b) ogrodzenie i restauracja budynków (w myśl uchwały z dn. 30/9 1908)	— „	30.000 „	30.000 „
Do przeniesienia	1,215.585 K.	172.937 K.	1,388.522 K.

wedle osobnych sprawozdań

zwyczajne nadzwyczajne razem

Z przeniesienia 1,215.585 K. 172.937 K. 1,388.522 K.

Poz. 27. Akademia weterynaryi we Lwowie:

a) subwencya c. k. Rządu- wi	4.000 K.				
b) asekurac. budynku	82 „				
c) stała subwencya na utrzymanie inter- natu dla podkuwa- czy kształcących się w szkole kucia koni	<u>1.200 K.</u>	5.582 „	—	„	5.582 „
„ 28. Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca	3.000 K.				
dodatek aktywalny	600 „				
ryczałt na kosztą podróży 3 dodatki pięcioletnie po 400 K.	<u>1.200 „</u>	5.800 „	—	„	5.800 „
„ 29. Stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie		3.500 „	—	„	3.500 „
„ 30. Stypendya dla kandydatów na na- uczycieli szkół rolniczych		8.000 „	—	„	8.000 „
„ 31. Stypendya dla uczniów i abituryen- tów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie		6.400 „	—	„	6.400 „
„ 32. Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych		2.000 „	—	„	2.000 „
„ 33. Na podróży naukowe nauczycieli szkół rolniczych		2.000 „	—	„	2.000 „
„ 34. Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych		2.000 „	—	„	2.000 „
„ 35. Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych		8.000 „	—	„	8.000 „
„ 36. Zasilki dla szkół gospodyń wiej- skich:					
a) w Albigowej	3.500 K.				
b) w Olesku	<u>4.000 „</u>				

Do przeniesienia 7.500 K. 1,258.867 K. 172.937 K. 1,431.804 K.

		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Z przeniesienia	7.500 K	1,258.867 K	172.937 K	1,431.804 K
c) zasiłki dla innych szkół i stypendya dla przyszłych nauczycielek w tych szkołach	8.000 „	15.500 „	— „	15.500 „
„ 36a) Na budowę szkoły gospodyń wiejskich w Szynwałdzie		—	2.000 „	2 000 „
„ 37. Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Starem Siole		2.000 „	— „	2.000 „
Suma działu A.		1,276.367 K.	174.937 K.	1,451.304 K.

Dochody.

Poz.		zwyczajne	nadzwyczajne	razem
1.	Akademia rolnicza w Dublanach	122.068 K.	— K.	122.068 K.
2.	Niższa szkoła rolnicza w Dublanach	9.780 „	— „	9.780 „
3.	Szkoła gorzelnicza „ „	5.500 „	— „	5.500 „
4.	Gorzelnia „ „	12.750 „	— „	12.750 „
5.	Folwark „ „	58.700 „	— „	58.700 „
6.	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	23.800 „	— „	23.800 „
7.	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	6.000 „	— „	6.000 „
8.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.780 „	— „	14.780 „
9.	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	69.000 „	— „	69.000 „
10.	Folwark w Czernichowie	18.440 „	— „	18.440 „
11.	Niższa szkoła rol. w Bereźnicy	20.550 „	— „	20.550 „
12.	„ „ „ w Horodence	10.000 „	— „	10.000 „
	Do przeniesienia	371.368 K	— K	371.368 K

	zwyczajne	nadzwyczajne	razem
Z przeniesienia	371.368 K.	— K.	371.368 K.
" 13. Niższa szkoła rol. w Jagielnicy .	18.200 "	— "	18.200 "
" 14. " " " w Kobiernicach .	18.850 "	— "	18.850 "
" 15. " " " w Suchodole .	21.450 "	— "	21.450 "
" 16. " " " w Miłocinie .	14.600 "	15.000 "	29.600 "
" 17. Szkoła mleczarska w Rzeszowie	131.420 "	— "	131.420 "
" 18. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	11.020 "	— "	11.020 "
" 19. Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	17.200 "	— "	17.200 "
<i>(Poz. 20. Sprawozdawca p. Krzeczunowicz.)</i>			
" 21. Zwroty zaliczek na płace od nauczycieli szkół rolniczych	6.600 "	— "	6.600 "
<i>(Poz. 22. Sprawoz. p. Krzeczunowicz</i>			
<i>" 23. Sprawoz. p. Żardecki</i>			
<i>" 24. Sprawoz. p. Kędzior).</i>			
" 25. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000 "	— "	8.000 "
<i>(Poz. 26—28. Sprawoz. p. Krzeczunowicz.</i>			
<i>Poz. 29. Sprawoz. p. Stefczyk.)</i>			
" 30. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000 "	— "	2.000 "
<i>(Poz. 31. Sprawoz. p. Krzeczunowicz).</i>			
" 32. Subwencya z c. k. Skarbu państwa na pokrycie kosztów inwestycji w zakładach dublańskich (III. rata z przyznanych 82.400 K. aż do roku 1910)	20.600 "	— "	20.600 "
Razem .	641.308 K.	15.000 K.	656.308 K.

Niniejszem sprawozdaniem załatwione zostają :

Petycja Towarzystwa „Proświty“ l. 1003 o podwyższenie rocznej subwencji i o jednorazowy datek na urządzenie szkoły rolniczej w Młowaniu;

Petycja zarządu „Towarzystwa dla gospodarczego wykształcenia kobiet w Olesku“ l. 588 o subwencję na prowadzenie szkoły gospodyń wiejskich, pomieszczonej obecnie w Pietryczach;

Petycja ks. Aleksandra Siemińskiego i Komitetu ludowego szkoły gospodyń wiejskich w Szynwaldzie o subwencję na kosztą budowy tej szkoły.

Petycje: Centralnego Wydziału Towarzystwa imienia M.choła Kaczłowskiego o subwencję w kwocie 15.000 K na kosztą utrzymania węłownych nauczycieli rolnictwa, i inne cele rolnicze, tudzież Związku niewiast katolickich o subwencję na szkołę szycia bielizny i ubrania w Limanowej przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania możebnego uwzględnienia i zdania sprawy względnie przedłożenia wniosków Sejmowi krajowemu.

Przewodniczący :

K. Badeni.

Sprawozdawca :

Starzyński.

Akademia rolnicza w Dublanach.

Rubr. X. poz. 1. wydatków i poz. 1. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			K o r o n y	
WYDATKI.				
I.		Płace profesorów i docentów.		
			<i>zwyocz.</i>	<i>nadzwycz.</i>
1	Dyrektor, płaca	4.800 K.	— K.	
	dodatek aktywalny	720 "	— "	
	" pięcioletni	600 "	— "	
	" osobisty	— "	6.000 "	
	" na utrzymanie koni	— "	1.200 "	
				6.120
2	Siedmiu profesorów:			
	płace po 4.800 K	33.600 K		
	dodatki aktywne po 720 K	5.040 "		
	dodatek pięcioletni	600 "		
				39.240
3	Trzech profesorów:			
	płace po 3.400 K	10.200 K.		
	dodatki aktywne po 480 K	1.440 "		
	dodatki pięcioletnie	1 500 "		
				13.140
4	Jeden profesor adjunkt:			
	płaca	2.800 K.		
	dodatek aktywalny	400 "		
	" pięcioletni	400 "		
				3.600
5	Czterech asystentów (dla kat dry <i>a</i>) chemii <i>b</i>) botaniki			
	<i>c</i>) zoologii <i>d</i>) rolnictwa) po 1.400 K			5.600
6	Docenci:			
	<i>a</i>) mineralogii i geologii		1.200	—
	<i>b</i>) weterynaryi		1.200	—
	<i>c</i>) melioracyi		700	—
	<i>d</i>) leśnictwa		600	—
	<i>e</i>) ogrodnictwa		400	—
	<i>f</i>) hodowli ryb		400	—
	<i>g</i>) historii i literatury polskiej		1.200	—
	<i>h</i>) higieny		300	—
				73.700
		Suma rubryki I.		7.200
II.		Płace urzędników administracyjnych.		
7	Kasyer zarazem rachmistrz:			
	płaca	2 800 K.		
	dodatki pięcioletnie	600 "		
				3.400
8	Sekretarz dyrekcji zarazem magazynier			
	płaca	2.400 K.		
	dodatki pięcioletnie	480 "		
				2.880
		Suma rubryki II.		6.280
				79.980
		Do przeniesienia .		7.200

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			K o r o n y	
		Z przeniesienia .	79.980	7.200
III.		Płace funkcyjnaruszów nieetatowych.		
	9	Kapelan : płaca 600 K. dodatek osobisty 200 „	800	—
	10	Lekarz zakładowy	1.400	—
	11	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekeyi	1.000	—
	12	Ogrodnik	1.200	—
	13	Pomoenik ogrodnika	480	—
	14	Zawiadujący biblioteką	400	—
		<u>Suma rubryki III. .</u>	<u>5.280</u>	<u>—</u>
IV.		Koszta utrzymania służby szkolnej.		
	15	Służba wyższa : a) tereyan zarazem woźny : płaca 720 K. na ubiór 120 „	840	—
		b) sześciu laborantów dla katedry α) mechaniki i fizyki, β) chemii, γ) botaniki, δ) zoologii i hodowli, ε) rolnictwa, η) chemii rolniczej po 600 K.	3.600	—
	16	Służba niższa : a) dozorca domu i magazynu	600	—
		b) dwóch stróżów domowych po 480 K.	960	—
		c) stróż nocny	600	—
	17	Gratyfikacye służbie (do rozporządźalności dyrekeyi)	300	—
		<u>Suma rubryki IV. .</u>	<u>6.900</u>	<u>—</u>
V.		Koszta administracyjne.		
	18	Zarząd : a) potrzeby kancelaryjne	1.600	—
		b) koszta podróży w interesach zakładu	200	—
		c) druk sprawozdań	250	—
	19	Opał gmachu szkolnego	4.000	—
		D, przeniesienia	6.050	—
			<u>92.160</u>	<u>7.200</u>

Liczba		Poszczególnienie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		K o r o n y .	
		Z przeniesienia	92.160	7.200
			6.050	—
V.	20	Oświetlenie :		
		a) zwrot funduszu stacyi chem. roln. za gaz do oświetlania gmachu i do użytku w pracowniach (patrz poz. 3a, doch. Stacyi dublańskiej)	5.500	—
	21	b) oświetlenie obejść naftą Utrzymanie budynków i ogrodzeń	300 6.500	— —
	22	„ dzi dzinców i ścieżek	1.000	—
	23	„ parku	400	—
	24	Ubezpieczenie od ognia budynków i zbiorów	1.300	—
	25	Utrzymanie wodociągu	750	—
	26	Najem pomieszczeń :		
		a) dla czterech asystentów po 192 K.	768	—
		b) „ sekretarza dyrekcji	600	—
		c) „ dyetaryusza w kanc. dyrekcji	240	—
		d) „ sześciu laborantów po 192 K.	1.152	—
	27	Płaca kominiarza	600	—
	28	Sprzęty i ruchomości	300	—
	29	Koszta przewozu docentów	3.500	—
	30	„ lustracji zakładu	300	—
	31	„ nabożeństwa	200	—
	32	Apteka i inne koszta sanitarne	2.200	—
		<u>Suma rubryki V.</u>	<u>31.660</u>	<u>—</u>
VI.		Potrzeby naukowe.		
	33	Dotacje na zbiory i laboratoria : <i>zwyocz.</i> <i>nadzw.</i>		
		a) fizyki 500 K. — K.		
		α) stacya meteorologiczna 300 „ — „		
		b) chemii i technologii 2.000 „ 2.200 „		
		c) mineralogii i geologii 200 „ — „		
		d) botaniki 1.400 „ — „		
		e) zoologii 300 „ — „		
		e) laboratorium zootomiczne 520 „ — „		
		Do przeniesienia 5.220 K. 2.200 K.	123.820	7.200

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-	K o r o n y	
rubryki	pozycyi		czajne	czajne		
		Z przeniesienia	5.220 K.	2.200 K.	123.820	7.200
VI.	33	f) fizjologii i anatomii zwierząt	390 K.	— K.		
		g) chemii rolniczej	1.320	—		
		h) rolnictwa	2.000	1.000		
		i) hodowli	1.500	400		
		k) weterynaryi	300	—		
		l) administracyi	200	—		
		m) mechaniki rolniczej i bu-				
		downictwa	750	—		
		μ) na ćwiczenia w użyciu				
		narzędzi rolniczych	350	—		
		n) melioracyi	100	—		
		o) ogrodnictwa	200	—		
		p) leśnictwa	100	—	12.430	3.600
	34	Biblioteka i czytelnia:				
		a) przykupo dzieł		1.600 K.		
		b) oprawa książek		400		
		c) czasopisma		1.000	3.000	—
	35	Utrzymanie pól doświadczalnych			2.600	8.000
	35a	Remuneracya prof. Miczyńskiego			—	2.000
	36	Ogród:	zwycz.	nadzwycz.		
		a) botaniczny	1.500 K.	600 K.		
		b) owocowy i warzywny	500	600		
		c) druk katalogu	50	—	2.050	1.200
	37	Utrzymanie mleczarni:				
		a) laborant, płaca	720 K.			
		dodatek na mieszkanie	240	960 K.		
		b) dokupno i naprawa przyrządów i na-				
		czyn		200		
		c) dowóz wody i lodu		60		
		d) światło i opał		450	1.670	—
	38	Utrzymanie pasieki				120
	39	Wycieczki naukowe uczniów			1.500	—
	40	Ryczałt dla folwarku dublańskiego za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb Akademii (parz. poz. 6 doch. folwarku dublańskiego)			2.000	—
		Suma rubryki VI.			25.370	14.800
		Do przeniesienia			149.190	22.000

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			k o r o n y	
		Z przeniesienia .	149.190	22.000
VII.		Splata dlugow i podatki.		
	41	Bank krajowy, splata pozyczki 100.000 K. zaciagnetej w r. 1901 na budowe domu mieszkalnego piatrowego dla funkcyonaryuszow i na budowe skrzydla internatu 15 i 16 polrocz. rata z 57 lecia . a) na kapital 558.05 K. b) 4% odsetki 3.851.24 „ c) dod. administr. 240.71 „ d) stemple do rat po 7.50 K. 15.— „	4.665	—
	42	Bank krajowy, splata pozyczki na inwestycje z przyzwolonych w sumie 355.000 K. a) splata zaciagnetej w 1907 r. 1 raty w kwocie 150.000 K. 5 i 6 polroczna rata z 44 lecia : a) na kapital 1.266.14 K. b) 4% odsetki 5.867.15 „ c) dodatek administrac. 366.71 „ d) na stempel do rach. — 20 „ b) na splate zaciagnetej w 1908 r. II. raty w kwocie 100.000 K. 2 i 3 polroczna rata z 44 lecia : a) na kapital 791.42 K. b) 4% odsetki 3.961.— „ c) dod. administrac. 247.58 „ d) na stemple do rach. — 20 „ c) na splate zaciagnac sie majacej reszty powyzszej pozyczki w kwocie 105.000 K. 5.250	7.500	—
	43	Podatek gruntowy i domowy 200	200	—
		<u>Suma rubryki VII.</u>	22.615	—
VIII.	44	Utrzymanie 12-tu uczniow w domu zakladowym na miejscach fundusz. po 800 K. (patrz poz. 5. b, doch.)	9.600	—
IX.		Utrzymanie domu zakladowego.		
	45	Place sluzby : a) administrator domu zakl., placa 960 K. wikt 588 „ opal i swiatlo 200 „ b) magazynier placa 300 K. wikt 360 „ opal i swiatlo 80 „ ubranie 120 „ dodatki piecioletnie 170 „	1.748	—
			1.030	—
		Do przeniesienia .	2.778	—
			181.405	22.000

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	181.405	22.000
			2.778	—
		c) portyer: płaca 300 K.		
		wikt 360 "		
		opał i światło 80 "		
		ubranie 120 "	860	—
		d) 5-ciu służących, po 740 K.	3.700	—
		e) 5-ciu stróżów po 480 K.	2.400	—
		f) dwóch pomoc. na zimę po 210 K.	420	—
46		Wikt dla 100 uczniów przez 10 miesięcy po 57 K mies.	57.000	—
47		Pranie i naprawa pościeli	1 200	—
48		Opał domu zakładowego	5.800	—
49		Oświetlenie domu zakładowego:		
		a) dawnego budynku naftą 3.000 K.		
		b) dobudowanego pawilonu gazem (patrz. poz. 3. a, doch. stacji dublańskiej) 1.000 "	4.000	—
50		Utrzymanie a) budynków domu zakład.	1.400	—
		b) sprzętów w domu zakład.	1.000	4.600
		<u>Suma rubryki IX.</u>	<u>80.558</u>	<u>4.600</u>
X.	51	Rozmaite nieprzewidziane	1.000	—
		<u>Suma wydatków</u>	<u>262.963</u>	<u>26.600</u>
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya c. k. Skarbu państwa	20.000	—
II		Opłaty od uczniów.		
	2	Wpisowe od 100 uczniów po 20 K. 2.000 K.		
		na uwolnienie 30 uczniów potrąca się 600 "	1.400	—
	3	Czesne od 100 uczniów po 200 K. 20.000 K.		
		na uwolnienie 30 uczniów potrąca się 6.000 "	14.000	—
	4	Opłaty za ćwiczenia w laboratorjach od 100 uczniów po 80 K. 8.000 K.		
		na uwolnienie 30 uczniów potrąca się 2.400 "	5.600	—
	5	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym:		
		a) od 88 uczniów po 800 K.	70.400	—
		b) od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz poz. 44. wyd.) po 800 K.	9.600	—
		<u>Suma rubryki II.</u>	<u>101.000</u>	<u>—</u>
		Do przeniesienia	121.000	—

Liczba		Poszczególne	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		Korony	
		Z przeniesienia .	121.000	—
III.	6	Dochód z pasieki	100	—
IV.	7	Sprzedż pódów z pola doświadczonego i ogrodu	700	—
V.	8	Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego .	168	—
VI.	9	Dochody rozmaite	100	—
		<u>Suma dochodów .</u>	122.068	—

Przewodniejący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

**Szkoła niższa rolnicza
w Dublanach.**

Rubr. X. poz. 2. wydatków, i poz. 2. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
WYDATKI.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
		<i>zwycz. nadzwycz.</i>		
		płaca 2.800 K. — K.		
		dodatek aktywalny 240 " — "		
		2 dodatki pięcioletnie 600 " — "		
		dodatek za nadzór nad inter-		
		natem — " 300 "	3.640	300
2		Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
		płaca 2.800 K.		
		dodatek aktywalny 240 "	3.040	—
3		Nauczyciel do nauk element arnych, płaca 1.700 K.		
		dodatek aktywalny 200 "		
		2 dodatki pięcioletnie 320 "	2.220	—
4		Docent weterynaryi	400	—
5		Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów		
		obu obrządków	1.600	—
6		Instruktor do robót ręcznych	1.200	—
		<u>Suma rubryki I.</u>	12.100	300
II. Koszta administracyjne.				
7		Remuneracya dyrektora Akademii rolniczej	800	—
8		Opał i oświetlenie	1.200	—
9		Utrzymanie budynków, ubezpieczenie, kominiarz i stróż	1.500	1.600
10		Sprzęty i ruchomości	300	—
		<u>Suma rubryki II.</u>	3.800	1.600
III. Utrzymanie uczniów.				
11		Stołowanie 42 uczniów po 398 K.	16.716	—
12		Odzież, pościel i pranie dla 42 uczniów po 120 K.	5.040	—
13		Koszta leczenia uczniów	200	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	21.956	—
		Do przeniesienia	37.856	1.900

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			K o r o n y	
		Z przeniesienia	37.856	1.900
IV		Potrzeby naukowe.		
	14	Wycieczki i demonstracje	260	—
	15	Przybory do pisania i nauki dla uczniów	400	—
	16	Uzupełnienie środków naukowych	400	600
	17	Biblioteka i czytelnia	250	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.310</u>	<u>600</u>
V.		Kursa specjalne.		
	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	500
	19	„ stelmachstwa i kołodziejstwa	500	—
	20	„ sadownictwa i warzywnictwa	400	—
		<u>Suma rubryki V.</u>	<u>1.000</u>	<u>500</u>
VI.	21	Rozmaite nieprzewidziane	200	—
		<u>Suma wydatków</u>	<u>40.366</u>	<u>3.000</u>
		DOCHODY.		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—
II.	2	Opłaty od uczniów (wpisowe i za utrzymanie)	2.000	—
III.	3	Zarobek 42 uczniów po 40 K.	1.680	—
IV.	4	Rozmaite nieprzewidziane	100	—
		<u>Suma dochodów</u>	<u>9.780</u>	<u>—</u>

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Szkoła gorzelnicza w Dablanach.

Rubr. X. poz. 3. wydatków i poz. 3. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi			
			K o r o n y	
WYDATKI.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca 3.600 K.		
-		dodatek aktywalny 720 „	4.320	—
2		Asystent płaca 1.400 K.		
		dodatek na mieszkanie 318 „	1.718	—
3		Docenci:		
		a) matematyki, fizyki i rysunków	600	—
		b) nauki o kotłach i maszynach	400	—
		c) nauki o podatkach	400	—
		d) administracyi i rachunkowości	200	—
Suma rubryki I.			7.638	
II. Koszta administracyjne.				
4		Koszta kancelaryjne, druk świadectw, portorya	300	—
5		Służący, (laborant) płaca 600 K.		
		dodatek na mieszkanie 192 „	792	—
6		Opał	500	—
7		Oświetlenie (zwrot funduszowi stacyi za gaz patrz poz. 3 b, doch. Stacyi dublańskiej)	1.000	—
8		Utrzymanie i ubezpieczenie budynku	400	—
9		Ubezpieczenie funkcyonaryuszów od wypadków	100	—
10		Koszta przywozu docentów	200	—
11		Koszta podróży kierownika	200	—
Suma rubryki II.			3.492	—
III. Potrzeby naukowe.				
12		Dotacya dla pracowni gorzelniczej	2.000	300
13		Prze numerata pism i zakupno podręczników	300	—
14		Wycieczki naukowe z uczniami	200	—
Suma rubryki III.			2.500	300
IV. Kursa specjalne.				
15		Kurs dla kierowników gorzełń	500	—
16		Knrs dla c. k. straży skarbowej	500	—
Suma rubryki IV.			1.000	—
Do przeniesienia			14.630	300

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozyty		czajne	czajne
			K o r o n y	
		Z przeniesienia .	14.630	300
V.	17	Zapomogi dla uczniów :		
		a) z funduszu krajowego 600 K.		
		b) z subwencji państwowej 1.000 „	1.600	—
VI.	18	Rozmaite nieprzewidziane	200	—
		Suma wydatków	16.430	300
DOCHODY.				
I.	1	Subwencja z c. k. Skarbu Państwa :		
		a) na utrzymanie szkoły	3.000	—
		b) na zapomogi dla uczniów	1.000	—
		Suma rubryki I	4.000	—
II.	2	Opłaty od uczniów	1.300	—
III.	3	Dochód z analiz	200	—
		Suma dochodów	5.500	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński

Budżet krajowy na rok 1909.

Gorzelnia krajowa w Dublanach.

Rubr. X. poz. 4. wydatków i poz. 4. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Pszczególnienie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		K o r o n y	
WYDATKI.				
I. Płace.				
	1	Gorzelnik	1.400	—
	2	Służba:		
		a) Palacz zarazem stróż	480 K.	
		b) 1 robotnik przez 5 miesięcy po 30 K.	150 „	630
		<u>Suma rubryki I.</u>	2.030	—
II. Koszta wyrobu spirytusu.				
	3	Opał	1.600	—
	4	Ziemniaki (1.800 q. po 4 K.)	7.200	—
	5	Jęczmień (80 q. po 14 K.)	1.120	—
	6	Żyto, kukurudza i inne zboża (50 q. po 16 K.)	800	—
	7	Światło, smary, drożdże i t. p.	400	—
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów	600	—
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	400	—
		<u>Suma rubryki II.</u>	12.120	—
III. Rozmaite.				
	10	Utrzymanie budynków i podwórza	300	—
	11	Podatek zarobkowy	200	—
	12	Koszta komisij lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelnii	100	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	600	—
		<u>Suma wydatków</u>	14.750	—
DOCHODY.				
I.	1	Ze sprzedaży spirytusu (200 Hl. po 50 K.)	10.000	—
II.	2	Ze sprzedaży wywarów (2500 Hl. po 30 h.)	750	—
III.	3	Bonifikacya (200 Hl. spirytusu po 10 K.)	2.000	—
		<u>Suma dochodów</u>	12.750	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Folwark w Dublanach.

Rubr. X. poz. 5. wydatków i poz. 5. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycji		czajne	czajne
			Korony	
A) WYDATKI FOLWARKU.				
I. Wydatki na gospodarstwo.				
1		Płace i zasługi	7.000	—
2		Najem robotnika	16.000	—
3		Kuchnia folwarczna	1.500	—
4		Koszta kancelaryjne	200	—
5		Zmiana i dokupno nasienia	1.000	2.500
6		Dokupno nawozów dopełniających	4.000	—
7		Dokupno karmy (owsa, makuchów, kielków)	8.000	—
8		Wymiana zużytych koni, uprzęży i kucie koni	2.400	—
9		Uzupełnienie obory	—	3.000
10		Utrzymanie budynków	1.500	—
11		Utrzymanie i uzupełnienie maszyn i narzędzi rolniczych	1.000	3.500
12		Utrzymanie dróg i rowów	500	—
13		Melioracye łąk:		
		a) Utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materiałów	. 600 K.	
		b) Wynagrodzenie łąkowego	. 480 „	
			1.080	—
14		Ubezpieczenie od ognia i gradu	1.500	—
15		Światło i smary	150	—
16		Kultura lasu i utrzymanie stawów	400	—
17		Posyłki i jazdy w sprawach folwarku	500	—
18		Koszta leczenia czeladzi i dobytku	300	—
		Suma rubryki I.	47.030	9.000
II. Inne wydatki.				
19		Podatki i inne opłaty publiczne	1.400	—
20		Różne nieprzewidziane	300	—
		Suma rubryki II.	1.700	—
		Suma działu A)	48.730	9.000

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia dział A) .	48 730	9.000
III.		B. Ekwiwalent, spłata długów i renty.		
21		Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	1.055	—
22		Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie .		
		a) 61. i 62. półroczna rata z 36-letnia pożyczki 10.000 Kor. zaciągniętej w r. 1879		
		w kapitale . 434·52 K.		
		4% odsetki . 165 48 „	600	—
		b) 51. i 52. półroczna rata z 36-letnia pożyczki 23.200 K. zaciągniętej w r. 1885		
		w kapitale . 807·36 K.		
		4% odsetki . 467·72 „	1.275	—
23		Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	3.200	—
		Suma działu B) .	6.130	—
		Suma wszystkich wydatków	54.860	9.000

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
I.		Dochody.		
		Dochody z gospodarstwa.		
1		Z sprzedaży ziemiopłodów	28.000	—
2		Z wynajętych pól i łąk	4.000	—
3		Z sprzedaży płodów zwierzęcych:		
		a) mleko	16.000	—
		b) przychówek	1.500	—
		c) chlewnia	500	—
		d) owce	150	—
		e) braki i opasy	4.000	—
4		Za wynajęte konie	1.500	—
5		Z lasu i stawów	800	—
6		Ryczałt od Akademii za straty wynikające z zastoso-		
		wania inwentarza do potrzeb Akademii (patrz poz.		
		40 wyd. Akademii)	2.000	—
		Suma rubryki I.	58.450	—
II.		Inne dochody.		
7		Z dzierżawy polowania	50	—
8		Różne nieprzewidziane	200	—
		Suma rubryki II.	250	—
		Suma dochodów	58.700	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński

Budżet krajowy na rok 1909.

Stacya doświadczalna

chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Rubr. X. poz. 7. wydatków i poz. 6. dochodów.

Sprawczdawca poseł Starzyński.

Prelmiinarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
WYDATKI.				
I. Płace personalu.				
1.		Kierownik stacji	2.400	—
2.		Adjunkt :		
		płaca	2.400 K.	
		dodatek aktywalny	200 "	
		dodatek pięcioletni	400 "	
			<u>3.000</u>	—
3.		4 Asystentów (nieetatowych)		
		a) 2-eh asystentów płaca po 1.600 K.	3.200 K.	
		na mieszkanie dla jednego	240 "	
		na opał dla jednego	78 "	
			<u>3.518</u>	—
		b) 2eh asystentów płaca po 1.400 K.	2.800 K.	
		na mieszkanie po 240 "	480 "	
		na opał po 78 "	156 "	
			<u>3.436</u>	—
4.		Laborant, płaca	900 K.	
		na mieszkanie	200 "	
		dodatek nadzwycz..	— " 360 "	
			<u>1.100</u>	360
5.		Pomocnik kancelaryjny	720	—
6.		Trzech służących, płace po 600 K.	1.800 K.	
		na mieszkanie po 192 "	576 "	
			<u>2.376</u>	—
		Suma rubryki I.	16.550	360
Utrzymanie stacji.				
7.		Koszta utrzymania laboratorium	7.500	—
8.		„ prowadzenia doświadczeń :		
		a) wegetacyjnych i wazonowych	1.200	—
		b) polowych na fermach doświadczalnych	5.000	—
		c) uprawy buraków cukrowych	600	—
		d) żywienia inwentarza	400	—
9.		Koszta kancelaryjne, druk świadectw, portorya	1.400	—
10.		Druki sprawozdań	1.200	—
		Do przeniesienia	17.300	—
			<u>16.550</u>	360

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
II.		Z przeniesienia .	16.550	360
			17.300	—
	11	Prenumerata pism i zakupno podręczników	600	—
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów	2.600	—
	13	Ubezpieczenie od wypadków funkcyjaryuszów stacyi	600	—
	14	Utrzymanie budynku i ubezpieczenie od ognia bu- dynku i ruchomości stacyi	1.400	—
	15	Opał stacyi	1.000	—
		<u>Suma rubr,ki II.</u>	23.500	—
III		Koszta ruchu gazowni dla produkeyi gazu do oświetlania i dla laboratoryów w zakładach rolniczych.		
	16	Palacz: wynagrodzenie 1.200 K na mieszkanie 240 „	1.440	—
	17	Pomocnik palacza (na zimę)	600	—
	18	Olej	2.400	—
	19	Koks i węgiel	6.000	—
	20	Utrzymanie aparatów, pieców i rurociągu	1.400	—
	21	Ubezpieczenie od ognia i wypadków	400	—
			<u>Suma rubryki III.</u>	12.240
		<u>Suma wydatków</u>	52.290	360

Budżet krajowy na rok 1909.

Stacya doświadczalna

botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Rubr. X, poz. 8. wydatków i poz. 7. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			K r o n y	
WYDATKI.				
I. Płace personalu.				
1		Kierownik stacyi:		
		płaca	4.800 K.	
		dodatek aktywalny	1.288 "	
		dodatek osobisty	4.584 "	
			10.672	—
2		Adjunkt płaca	2.400 K.	
		dodatek aktywalny	480 "	
			2.880	—
3		2 asystentów (nieetatowych):		
		a) pierwszy płaca	1.600 K.	
		na mieszkanie	400 "	
		" opał	78 "	
			2.078	—
		b) drugi płaca	1.400 K.	
		na mieszkanie	400 "	
		" opał	78 "	
			1.878	—
4		Laborant, płaca	1.100 K.	
		na mieszkanie	360 "	
			1.460	—
		Suma rubryki I.	18.968	—
II. Koszta administracji.				
5		Zarząd: a) koszta kancelaryjne	1.000	—
		b) służący	720	—
6		Czynsz za najem lokalu	3.400	—
7		Opał i oświetlenie	1.200	—
			6.320	—
		Suma rubryki II.	6.320	—
III. Utrzymanie stacyi.				
8		Koszta utrzymania pracowni stacyi	5.000	—
9		" " ogrodu górskiego na połoninach	2.500	—
10		Utrzymanie pól doświadczalnych i analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarz. gospodarskiego	1.200	—
11		Założenie i prowadzenie pól reprodukcyjnych przy szkołach rolniczych	600	—
12		Koszta druków i wydawnictw	600	—
13		Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych	600	—
14		Koszta podróży kierownika i asystentów	1.500	—
15		Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszy Stacyi	200	—
			12.200	—
		Suma rubryki III.	12.200	—
		Suma wydatków	37.488	—

Liczba		Poszczególne	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycji		Korony	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k Skarbu Państwa.	4.000	—
II.	2	Dochód z analiz	1.600	—
III.	3	Dochód z pól i ogrodu	400	—
<u>Suma dochodów .</u>			<u>6.000</u>	<u>—</u>

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Szkoła gospodarstwa lasowego

we Lwowie.

Rubr. X. poz. 9. wydatków i poz. 8. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
I.		WYDATKI.		
		Płace profesorów.		
1		Profesor fachowy zarazem dy- rektor, płaca 4.800 K.		
		dodatek aktywalny 1.288 "		
		dotatki pięcioletnie 1.000 "		
		dodatek osobisty 1.200 "	8.288	—
2		Trzech profesorów fachowych :		
		a) dla dwóch, płace po 3.280 K. 6.560 K.		
		dotatki aktywne po 960 " 1.920 "		
		dotatki pięcioletnie 2.375 "		
		b) dla jednego extra statum płaca 3.280 "		
		dodatek aktywalny 960 "		
		dodatek pięcioletni 333 "	15.428	—
3		Trzech nauczycieli adjunktów :		
		a) dla dwóch, płace po 2.400 K. 4.800 K.		
		dotatki aktywne po 720 " 1.440 "		
		dotatki pięcioletnie 1.200 "		
		dodatek osobisty dla jednego 300 "		
		b) dla jednego płaca . [2.400 K.] — "		
		dodatek aktywalny . [720 "] — "	7.740	—
4		Docenci :		
		a) języka polskiego, niemieckiego i kores- pondencji 1.600	1.600	—
		b) fizyki i matematyki 1.500	1.500	—
		c) zarysu inżynierii, geometrii wykresłej, konstrukcji i rysunków 2.000	2.000	—
		d) chemii ogólnej, za wykłady 600 K		
		za ćwiczenia w laboratorium 400 "	1.000	—
		e) ekonomii społecznej 400	400	—
		f) encyklopedyi rolnictwa 600	600	—
		g) zarysu prawa i administracji 500	500	—
		h) sadownictwa 400	400	—
		i) nauki o pomocy w nagłych wypadkach 200	200	—
		Suma rubryki I.	39.656	—
		Do przeniesienia	39.656	—

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozyty		czajne	czajne
			Korony	
Z przeniesienia .			39.656	—
II.	Koszta administracji.			
5	Koszta kancelaryjne, druki i portorya		600	—
6	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcji		480	—
7	Ubezpieczenie budynków i ruchomości od ognia		80	—
8	Opał, oświetlenie, woda i telefon		1.000	—
9	Utrzymanie budynków		400	—
10	Sprzęty i ruchomości		100	150
11	Dwóch dozorców szkolnych		2.016	—
12	Podatki i ekwiwalent		45	—
Suma rubryki II. .			4.721	150
III.	Srodki naukowe.			
13	Biblioteka i czytelnia		600	200
14	Laboratorya:			
	a) chemii ogólnej i technologicznej i wynagrodzenie laboranta 600 K.			
	b) botaniczno-fizyologiczne 120 "		720	—
15	Muzea, zbiory, srodki do demonstracyi i ćwiczeń:			
	a) do geografii fizycznej i politycznej 20 K. — K.			
	b) do fizyki 40 " — "			
	c) " meteorologii i klimatologii 40 " — "			
	d) " inżynierii leśnej 300 " 120 "			
	e) " botaniki, fizjologii, geografii i mineralogii 120 " 400 "			
	f) do zoologii 40 " — "			
	g) " technologii chemicznej 100 " 120 "			
	h) " leśnictwa w ogóle i uprawy lasu 300 " — "		960	640
16	Na utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach		—	1.000
17	Wycieczki naukowe z uczniami		2.000	—
18	Utrzymanie ogrodu przy szkole		300	—
Suma rubryki III. .			4.580	1.840
Do przeniesienia .			48.957	1.990

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	48.957	1.990
IV.		Splata pożyczki.		
	19	Galic. Kasie oszczędności we Lwowie, 69 i ostatnia półroczna rata (z 35-lecia) pożyczki 18.000 K. zaciągniętej w r. 1874	423	—
V.	20	Rozmaite nieprzewidziane	100	—
		Suma wydatków .	49.480	1.990
		Dochody.		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	14.000	—
II.		Opłaty od uczniów :		
	2	Wpisowe 20 od uczniów po 4 K.	80	—
	3	Czesne od 30 uczniów po 20 K	600	—
		Suma rubryki II. .	680	—
III.		Rozmaite nieprzewidziane.	100	—
		Suma dochodów .	14.780	—

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Szkoła średnia rolnicza

w Czernichowie

Rubr. X. poz. 10. wydatków i poz. 9. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			K o r o n y	
Wydatki.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Dyrektor : płaca 4.800 K. dod. aktywalny 640 " dod. pięcioletni 500 " dod. osobisty 800 "	6.740	—
2		Kapelan i katecheta oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących : płaca 3.200 K. dodatek aktywalny 520 " dodatki pięcioletnie 1.000 "	4.720	—
3		Ośmiu profesorów : płace po 3.200 25.600 K. dod. aktyw. po 520 K. 4 160 " dod. pięcioletnie po 500 K. 8.917 "	38.677	—
4		Docenci : a) weterynaryi 1.600 b) leśnictwa 800 c) higieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach 200	2.600	—
5		Nauczyciel muzyki i śpiewu 1.000	1.000	—
6		Nauczyciel instruktor do robót praktycznych płaca 2.400 K. dodatek aktywalny 240 " " pięcioletni 300 "	2.940	—
7		Trzech prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki : płace po 2.400 K. 7.200 K. dodatki pięcioletnie po 200 K. 450 "	7.650	—
Suma rubryki I.			64.327	—
II. Płace urzędników administracyjnych etatowych.				
8		Kasyer zarazem rachmistrz : płaca 2.400 K. dodatki pięcioletnie po 240 K. 480 "	2.880	—
9		Pisarz dyrekcji zarazem magazynier : płaca 1.200 K. dodatek pięcioletni 50 "	1.250	—
Suma rubryki II.			4.130	—
Do przeniesienia			68.457	—

Liczba		Poszczególnienie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		Korony	
		Z przeniesienia	68.457	—
III.		Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.		
	10	Lekarz zakładowy, płaca 1.000 K. na opał 100 „	1.100	—
	11	Ogrodnik zakładowy, płaca	1.000	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	2.100	—
IV.		Koszta utrzymania służby szkolnej.		
	12	Służba wyższa:		
		a) tereyan szkoły, zarazem woźny:		
		płaca z wiktem 900 K.		
		na ubiór 100 „	1.000	—
		b) woźny dyrekeji, zarazem obsługujący wfirmeryę i kaplicę zakładową:		
		płaca z wiktem 500 K.		
		na ubiór 100 „	600	—
		c) portyer bramy głównej:		
		płaca z wiktem 600 K.		
		na ubiór 100 „	700	—
		d) portyer drugiej bramy zakładowej:		
		płaca 365 K.		
		na ubiór 100 „	465	—
		e) lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym:		
		płaca z wiktem i ubranie	550	—
	13	Służba niższa:		
		a) służący przy laboratorium chemii:		
		płaca	420	—
		b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i sa- lach wykładowych:		
		płace z wiktem po 420 K.	1.260	—
		c) stróż domowy, płaca	420	—
		d) stróż, zarazem ogrodniczek przy parku, płaca	420	—
	14	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekeji)	300	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	6.135	—
		Do przeniesienia	76.692	—

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	94.620	4.100
VI.		Utrzymanie uczniów.		
	28	Żywność dla 62 uczniów (przez 10 mies. po 590 K. 32 g. rocznie)	36.600	—
	29	Pranie (za ryczałtowem wynagrodzeniem)	1.492	—
	30	Służba internatu:		
		a) 4 chłopów do obsługi uczniów: płaca z wiktem po 420 K.	1.680	—
		b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki, płaca 960 K. mieszkanie, opał i światło 240 „	1.200	—
		c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie	420	—
	31	Sprząty w internacie	510	600
	32	Odzież dla 62 uczniów po 120 K.	7.440	—
	33	Pościel	300	400
		Suma rubryki VI.	49.642	1.000
VII.	34	Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego po 800 K. (patrz poz. 2. b, doch.)	3.200	—
VIII.		Potrzeby naukowe.		
	35	Eksperymety przy wykładach:		
		a) rolnictwa 60 K.		
		b) hodowli 50 „		
		c) zoologii 40 „		
		d) weterynaryi 50 „		
		e) botaniki 60 „		
		f) fizyki 40 „		
		g) miernictwa 50 „		
		h) chemii ogólnej 100 „		
		i) mleczarstwa 100 „		
		j) rybactwa 50 „		
		k) narzędzia ręczne do praktyki gospodarskiej 100 „	700	—
			700	—
		Do przeniesienia	147.462	5.100

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozyty		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	147.462	5.100
			700	—
VIII.	36	Zbiory i muzea:		
		a) rolniczy 200 K.		
		b) hodowlany 100 "		
		c) fizyczny 200 "		
		d) geograficzny 50 "		
		e) botaniczny 100 "		
		f) zoologiczny 100 "		
		g) zootomiczny 50 "		
		h) mechaniczny 100 "		
		i) mineralogiczny 40 "		
		j) technologiczny 100 "		
		k) okazów leśnych 60 "		
		l) okazów weterynaryjnych 60 "		
		m) narzędzi rolniczych 200 "		
		n) modeli do budownictwa 50 "		
		o) przyrządów mierniczych 100 "		
		p) mleczarski 50 "		
		r) ogrodniczy 100 "		
		s) melioracyjny 50 "		
		t) rybaki 50 "		
		u) stacya meteorologiczna 60 "	1.820	—
	37	Laboratorya:		
		a) chemii ogólnej i gabinet 600 K.		
		b) " rolniczej 400 "		
		c) " technologicznej 100 "		
		d) zootomiczne 100 "		
		e) roślinno - fizyologiczne 200 "		
		f) rolnicze 200 "	1.600	—
	38	Biblioteka:		
		a) przykupno dzieł 800 K.		
		b) oprawa książek 200 "		
		c) czasopisma naukowe i polityczne 600 "	1.600	—
	39	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	1.500	—
	40	Ogród botaniczny	200	—
	41	Utrzymanie pola doświadczalnego	400	—
	42	Wycieczki naukowe uczniów	1.000	—
		<u>Suma rubryki VIII.</u>	<u>8.820</u>	<u>—</u>
IX.	43	Rozmaite nieprzewidziane	350	—
		<u>Suma wydatków</u>	<u>156.632</u>	<u>5.100</u>

Liczba		Poszczególne	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		K o r o n y	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	14.000	—
II.	Oplaty od uczni6w.			
	2	Oplaty na utrzymanie po 800 K.:		
		a) od 58 uczni6w płaćących	46.400	—
		b) od 4 uczni6w przyjętych na koszt funduszu krajowego (patrz poz 34 wyd)	3.200	—
	3	Czesne od 62 uczni6w po 100 K. 6.200 K. na uwolnienie 24 uczni6w potrąca się 2.400 „	3.800	—
		Suma rubryki II.	53.400	—
III.	4	Ze sprzedaży płod6w z ogrod6w	1.000	—
IV.	5	Zwrot z funduszu folwarku za administracyę (patrz poz. 1. wyd. folwarku w Czernichowie)	400	—
V.	6	Rozmaite nieprzewidziane	200	—
		Suma dochod6w	69.000	—

Do tej pozycyi proponuje Komisya budżetowa rezolucyę :

Sejm wzywa Wydział krajowy o wzięcie pod rozwayę kwestyi dalszego podwyższe-
nia pobor6w personalu szkolnego i administracyjnego w Czernichowie, i o przedło-
żenie Sejmowi wniosk6w jeszcze na bieżącej sesyi.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Folwark w Czernichowie.

Rubr. X. poz. 11. wydatków i poz. 10. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Przyjęto preliminarz bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
A.) Wydatki na folwa k.				
I. Gospodarstwo.				
1		Za administracyę folwarku (patrz poz. 5. doch. szkoły w Czernichowie)	400	—
2		Zasługi i ordynacya służby folwarcznej	3.200	—
3		Najem robotnika	2.200	—
4		Dokupno i zmiana nasienia	700	—
5		" nawozów dopełniających	500	—
6		" słomy i karmy	1.800	—
7		Utrzymanie budynków	300	650
8		Narzędzia. sprzęty, maszyny, uprząż, kucie koni itp.	750	—
9		Utrzymanie rowów	200	—
10		Ubezpieczenie od ognia i gradu	180	—
11		Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smary	120	—
12		Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi szkoły)	200	—
<u>Suma rubryki I</u>			10.550	650
II. Las i plantacye wikliny.				
13		Służba, roboty i zalesienie	1.850	—
14		Utrzymanie wikliny i uzupełnienie plantacyi	1.500	—
15		Wynagrodzenie ogrodnika	400	—
<u>Suma rubryki II.</u>			3.750	—
III. Rozmaite inne.				
16		Utrzymanie brzegów Wisły	400	—
17		Podatki i daniny	960	—
18		Utrzymanie zaprzysięż. strażnika obszaru dworskiego.	300	—
19		Rozmaite nieprzewidziane	400	—
<u>Suma rubryki III.</u>			2.060	—
<u>Suma działu A.)</u>			16.360	650

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozyty		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	16.360	650
IV.		B) EKWIWALENT I SPŁATA DŁUGU.		
20		Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	702	—
21		Bank krajowy we Lwowie, spłata pożyczki 13.000 K zaciągniętej w r. 1896 na budowę domu dla nauczyciel, 26 i 27 półroczna rata, z 57 lec.a:		
		a) na kapitał 91·88 K.		
		b) 4% odsetki 482·47 "		
		c) dod. administ. 30·15 "		
		d) na stemple 2·52 "	607	—
		Suma działu B) .	1.309	—
		Suma wszystkich wydatków .	17.669	650

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozywi		czajne	czajne
			Korony	
DOCHODY.				
I. Z gospodarstwa.				
1		Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	3.200	—
2		Ze sprzedaży płodów zwierzęcych	3.000	—
3		Z wynajętych ról i pastwisk	1 300	—
4		Za wynajęte konie	700	—
5		Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni (patrz poz. 5c wyd szkoły w Czernichowie)	700	—
<u>Suma rubryki I. . .</u>			8.900	—
II. Z lasu i wikliny.				
6		Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	3.600	—
7		Z wikliny i trawy	5.800	—
<u>Suma rubryki II. . .</u>			9 400	—
III. Inne dochody.				
8		Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“	40	—
9		Wydatki nieprzewidziane	100	—
<u>Suma rubryki III. . .</u>			140	—
<u>Suma dochodów</u>			18.440	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

**Krajowa niższa szkoła rolnicza
w Bereźnicy.**

Rubr. X poz. 12. wydatków i poz. 11. dochodów.

Srpawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególnienie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		Korony	
WYDATKI				
I. Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca 3.400 K. dodatek aktywalny 300 „	3.700	—
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca 2.800 K. dodatek aktywalny 240 „	3.040	—
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca 1.200	1.200	—
4		Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca 1.700 K. dodatek aktywalny 140 „ dodatki pięcioletnie 320 „	2.160	—
5		Katecheta obrz. łac. i gr. kat. płaca 960 K. wydatki z powodu nabożeństwa 200 „ opłata mszalnego 300 „	1.460	—
Suma rubryki I.			11.560	—
II. Koszta administracyjne.				
6		Zarząd: a) pomoc kancelaryjna 240 b) koszta kancelaryjne 200 c) sługa szkolny i stróż nocny 600	1.040	—
7		Opał 1.500	1.500	—
8		Oświetlenie 500	500	—
9		Utrzymanie budynków 1.500	1.500	1.700
10		Sprzęty i ruchomości 400	400	—
11		Utrzymanie koni do posług administracyjnych 1.000	1.000	—
12		Podatek, ekwiwalent i opłata myta 400	400	—
Suma rubryki II.			6.340	1.700
Do przeniesienia			17.900	1.700

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycji		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	17.900	1.700
III.		Utrzymanie uczniów.		
	13	Stołowanie	} dla 45 uczniów po 300 K.	
	14	Odzież, pościel i pranie		
	15	Lekarz i apteka		
	16	Uczeń praktykant		
		Suma rubryki III. .	14.200	—
IV.		Potrzeby naukowe.		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	240	—
	18	Środki naukowe:		
		a) uzupełnienie środków naukowych 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia 300 "		
		c) ogród szkolny 300 "	900	—
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.240	—
V.		Kursa specjalne.		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	21	" mleczarstwa	100	—
	22	" stelmachstwa i koszykarstwa	200	—
		Suma rubryki V. .	400	—
VI.	23	Gospodarstwo.		
		a) wydatki na gospodarstwo	10.000	1.300
		b) czynsz za dzierżawienie gruntu	1.150	—
		Suma rubryki VI. .	11.150	1.300
VII.	24	Rozmaite nieprzewidziane.	200	—
		Suma wydatków .	45.090	3.000

Liczba		Poszczególne	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		Korony	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—
II.	2	Opłaty od uczniów	400	—
III.	3	Zarobek 45 uczniów po 30 K.	1.350	—
IV.	4	Dochód z gospodarstwa:		
		a) dochód z gospodarstwa 12.500 K.		
		b) „ z ogrodu 300 „	12.800	—
		Suma dochodów	20.550	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowa niższa szkoła rolnicza
w Horodence.

Rubr. X. poz. 13. wydatków i poz. 12. dochodów.

Sprawozdawca Poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
WYDATKI.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:		
		płaca	3 400 K.	
		dodatek aktywalny	300 "	
			3.700	—
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
		płaca	2.800 K.	
		dodatek aktywalny	240 "	
			3.040	—
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów.	1.200	—
4		Nauczyciel do nauk elementarnych:		
		płaca	1.700 K	
		dodatek aktywalny	140 "	
		dotatki pięcioletnie	320 "	
			2.160	—
5		Katech. obrz. łac. i grec. katol.	600	—
		Suma rubryki I.	10.700	—
II. Koszta administracyjne.				
6		Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna	240	—
		b) koszta kancelaryjne	200	—
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600	—
7		Opał	1.600	—
8		Oświetlenie	350	—
9		Utrzymanie budynków	1.200	5.000
10		Sprzęty i ruchomości	300	200
11		Dowóz wody do zakładu	400	200
12		Utrzymanie koni do posług administracyjnych,	800	—
13		Ekwiwalent i podatek	190	—
		Suma rubryki II.	5.790	5.400
		Do przeniesienia	16.490	5.400

Liczba		Poszczególnienie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		Korony	
		Z przeniesienia	16.490	5.400
III.		Utrzymanie uczniów.		
	14	Stołowanie dla 42 uczniów		
	15	Odzież, pościel i pranie po 300 K.	12.600	—
	16	Lekarz i apteka	400	—
	17	Uczeń praktykant	300	—
		<u>Suma rubryki III.</u>	<u>13.300</u>	<u>—</u>
IV.		Potrzeby naukowe.		
	18	Przybory do nauki i pisanja dla uczniów	240	—
	19	Środki naukowe:		
		a) uzupełnienie środków naukowych	300	—
		b) biblioteka i czytelnia	250	100
		c) ogród szkolny	300	—
	20	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40	—
	21	Wycieczki z uczniami	100	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.230</u>	<u>100</u>
V.		Kursa specjalne.		
	22	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	23	" mleczarstwa	100	—
	24	" uprawy i suszenia tytoniu	120	—
	25	" stelmachstwa	150	—
		<u>Suma rubryki V.</u>	<u>470</u>	<u>—</u>
VI.	26	Gospodarstwo.		
		a) czynsz za dzierżawę 20 morgów pola po 50 K.	1.000	—
		b) wydatki na gospodarstwo	3.000	1.500
		<u>Suma rubryki VI.</u>	<u>4.000</u>	<u>1.500</u>
VII.	27	Rozmaite nieprzewidziane	200	—
		<u>Suma wydatków.</u>	<u>35.690</u>	<u>7.000</u>

Liczba		Poszczególzenie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów.		
		a) od Rady powiatowej w Horodence: 3 stypendya po 200 K. i 1 stypendyum 300 K.	900	—
		b) od gminy m. Horodenki 1 stypendyum	200	—
		c) opłaty od uczniów	600	—
		<u>Suma rubryki II.</u>	1.700	—
III.	3	Dochód z ogrodu szkolnego i ogródka tytonio- wego	300	—
IV.	4	Dochód z gospodarstwa	2.000	—
		<u>Suma dochodów</u>	10.000	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowa niższa szkoła rolnicza
w Jagielnicy.

Rubr. X. poz. 14. wydatków i poz. 13. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
WYDATKI.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciele do nauk fachowych i kierownik:		
		płaca	3.400 K.	
		dodatek aktywalny	300 "	
		dodatki pięcioletnie	2.000 "	
		dodatek osobisty	400 "	
				6.100
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
		płaca	2.800 K.	
		dodatek aktywalny	240 "	
		dodatek pięcioletni	300 "	
				3.340
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—
4		Nauczyciel do nauk elementarnych:		
		płaca	1.700 K.	
		dodatek aktywalny	140 "	
		dodatek pięcioletni	160 "	
				2.000
5		Katecheta obrz. łac. i gr. katol.	500	—
		Suma rubryki I.	13.140	—
Koszta administracyjne.				
II.	6	Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna	240	—
		b) koszty kancelaryjne	200	—
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600	—
7		Opał	1.400	—
8		Oświetlenie	200	—
9		Utrzymanie budynków	1.200	—
10		Sprzęty i ruchomości	400	—
11		Ekwiwalent i podatki	50	—
		Suma rubryki II.	4.290	—
		Do przeniesienia	17.430	—

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	17.430	—
III.		Utrzymanie uczniów.		
	12	Stożowanie f dla 40 uczniów		
	13	Odzież, poś iel i pranie l po 300 K.	12.000	—
	14	Lekarz i apteka	400	—
	15	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III. .	12.700	—
IV.		Potrzeby naukowe.		
	16	Przybory do nauki i pisanía dla uczniów	200	—
	17	Środki naukowe:		
		a) uzupełnienie środków naukowych	300	—
		b) biblioteka i czytelnia	250	—
		c) ogród szkolny	200	—
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu	40	—
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.090	—
V.		Kursa specjalne.		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	21	„ uprawy i suszenia tytoniu	400	—
		Suma rubryki V. .	500	—
VI.	22	Gospodarstwo:		
		a) wydatki na gospodarstwo	8.000	—
		b) czynsz za dzierżawę gruntów od Skarbu jagiel-		
		nickiego	1.000	—
		c) czynsz za budynki	500	—
		Suma rubryki VI. .	9.500	—
VII.	23	Rozmaite nieprzewidziane	200	—
		Suma wydatków . .	41.420	—

Liczba		Poszczególne	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		K o r o n y	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa.		
		<i>a)</i> na utrzymanie	6.000	—
		<i>b)</i> na kurs uprawy i suszenia tytoniu	200	—
		<u>Suma rubryki I.</u>	6.200	—
II.	2	Opłaty od uczniów	200	—
III	3	Zarobek 40 uczniów po 30 K.	1.200	—
IV.	4	Dochód z gospodarstwa	10.600	—
		Suma dochodów	18.200	—

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowa niższa szkoła rolnicza
w Kobiernicach.

Rubr. X. poz. 15. wydatków i poz. 14. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozyty		czajne	czajne
			Korony	
WYDATKI.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:		
		płaca	3.400 K.	
		dodatek aktywalny	300 "	
		dodatki pięcioletnie	500 "	
			4.200	—
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
		płaca	2.800 K.	
		dodatek aktywalny	240 "	
		dodatek pięcioletni	75 "	
			115	—
3		Instruktor do robot ręcznych i dozorca uczniów	1.00	—
4		Nauczyciel do nauk elementarnych		
		płaca	1.700 K.	
		dodatek aktywalny	140 "	
		dodatki pięcioletnie	320 "	
			2.160	—
5		Katecheta obrz. łac. płaca	500 K.	
		wydatki z powodu nabożeństwa	200 "	
			700	—
		Suma rubryki I.	11.375	—
II. Koszta administracji.				
6		Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna	240	—
		b) koszta kancelaryjne	200	—
		c) służa szkolny i stróż nocny	600	—
7		Opał	1.400	—
8		Oświetlenie	350	—
9		Utrzymanie budynków	1.500	600
10		Sprzęty i ruchomości	300	400
11		Utrzymanie koni do posług administracyjnych	1.000	—
		Suma rubryki II.	5.590	1.000
III. Utrzymanie uczniów.				
12		Stołowanie		
13		Odzież, pościel i pranie		
14		Lekarz i apteka	400	—
15		Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III.	12.700	—
		Do przeniesienia	29.665	1.000

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	29.665	1.000
IV.		Potrzeby naukowe.		
16		Przybory do nanki i pisania dla uczniów	240	—
17		Środki naukowe :		
		a) uzupełnienie środków naukowych	300	100
		b) biblioteka i czytelnia	250	—
		c) ogród szkolny	250	—
18		Wycieczki naukowe z uczniami	100	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.140</u>	<u>100</u>
V.		Kursa specjalne.		
19		Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	
20		" mleczarstwa	100	
21		" stelmachstwa	200	
		<u>Suma rubryki V.</u>	<u>400</u>	<u>—</u>
VI.	22	Gospodarstwo.		
		a) wydatki na gospodarstwo	8.200	370
		b) czynsz dzierżawny za folwark	2.160	—
		c) " za mieszkanie dla służby	120	—
		<u>Suma rubryki VI.</u>	<u>10.480</u>	<u>370</u>
VII.	23	Rozmaite nieprzewidziane	200	—
		<u>Suma wydatków</u>	<u>41.885</u>	<u>1.470</u>

Liczba		Poszczególne	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycji		K o r o n y	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów:		
		a) Rada powiatowa w Białej	900	—
		b) Stypendyum Rady pow. w Chrzanowie	300	—
		c) „ „ „ w Krakowie	300	—
		d) Opłaty od uczniów	300	—
		Suma rubryki II.	1.800	—
III.	3	Zarobek 40 uczniów po 30 K.	1.200	—
IV.	4	Dochody z gospodarstwa:		
		a) dochód z gospodarstwa	9.600	—
		b) „ z ogrodu szkolnego	250	—
		Suma rubryki IV.	9.850	—
		Suma dochodów	18.850	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na r. 1909

Krajowa niższa szkoła rolnicza
w Suchodole.

Rubr. X. poz. 16 wydatków i poz. 15. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozytywi		czajne	czajne
			Korony	
Wydatki.				
I Płace nauczycieli.				
I	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca 3.400 K. dodatek aktywalny 300 " " dodatek pięcioletni 400 " "	4.100	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca 2.800 K. dodatek aktywalny 240 " "	3.040	—
	3	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fa- chowych, płaca 1.600 K. dodatek aktywalny 160 " "	1.760	—
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca 1.700 " " dodatek aktywalny 140 " "	1.840	—
	6	Katecheta obrz. łac. i gr. kat.	90 ⁰⁰	—
Suma rubryki I.			12.840	—
II Koszta administracyjne.				
	7	Zarząd: a) pomoc kancelaryjna 240 b) koszta kancelaryjne 200 c) sługa szkolny i stróż nocny 600		—
	8	Opał	1.500	—
	9	Oświetlenie	400	—
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	1.200	2.200
	11	Sprzęty i ruchomości	400	400
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—
Suma rubryki II.			5.340	2.600
III. Utrzymanie uczniów.				
	13	Stołowanie } dla 45 uczniów	13.500	—
	14	Odzież, pościel i pranie } po 300 K.		
	15	Lekarz i apteka	400	—
	16	Uczeń - praktykant	300	—
Suma rubryki III.			14.200	—
Do przeniesienia			32.380	2.600

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			K o r o n y	
		Z przeniesienia	32.380	2.600
IV.		Potrzeby naukowe.		
	17	Przybory do nauki i pisanja	240	—
	18	Środki naukowe:		
		a) uzupełnienie środków naukowych	300	—
		b) biblioteka i czytelnia	250	—
		c) ogród szkolny	300	—
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	150	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	1.240	—
V.		Kursa specjalne.		
	20	Kurs mleczarstwa	100	1.200
	21	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	22	„ wyprawy lnu i konopi	200	—
	23	„ stelmachstwa i koszykarstwa	150	—
		<u>Suma rubryki V.</u>	550	1.200
VI.	24	Wydatki na gospodarstwo:		
		a) wydatki na gospodarstwo	9.800	—
		b) czynsz za grunta dzierżawione od gminy m. Krosna	1.000	802
		<u>Suma rubryki VI.</u>	10.800	802
VII.	23	Różne nieprzewidziane	200	—
		<u>Suma wydatków</u>	45.170	4.602

Liczba		Poszczególnienie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		Korony	
DOCHODY.				
I	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—
II.	2	Opłaty od uczniów	600	—
III.	3	Zarobek 45 uczniów po 30 K	1.350	—
IV.	4	Dochody z gospodarstwa	13.500	—
Suma dochodów .			21.450	—

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Starzyński.

Budżet krajowy na r. 1909.

Krajowa niższa szkoła rolnicza
w Miłocinie.

Rubr X. poz 17 wydatków i poz. 16 dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Przyjęto preliminarz bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
Wydatki.				
I. Płace nauczycieli.				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:		
		płaca	3.400 K.	
		dodatek aktywalny	300 "	
		dodatki pięcioletnie	800 "	
			4.500	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:		
		płaca	2.800 K.	
		dodatek aktywalny	240 "	
			3.04	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:		
		płaca	1.700 K.	
		dodatek aktywalny	140 "	
			1.840	—
	5	Katecheta	500	—
		Suma rubryki I.	11.080	—
II. Koszta administracji.				
	6	Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna	240	—
		b) koszta kancelaryjne,	200	—
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600	—
	7	Opał	1.600	—
	8	Oświetlenie	500	250
	9	Utrzymanie budynków	2.000	2.800
	10	Sprzęty i ruchomości	400	—
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	1.000	300
	12	Podatek, myto i inne prestacje publiczne	650	—
		Suma rubryki II.	7.190	3.350
III. Utrzymanie uczniów.				
	13	Stołowanie	15.000	—
	14	Odzież, pościel i pranie } dla 50 uczniów po 300 K.	15.000	—
	15	Lekarz i apteka	500	—
	16	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III.	15.800	—
		Do przeniesienia	34.070	3.350

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	34.070	3.350
IV.		Potrzeby naukowe.		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	300	—
	18	Środki naukowe :		
		a) uzupełnienie środków naukowych	300	—
		b) biblioteka i czytelnia	300	—
		c) ogród szkolny	600	—
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV.	1.600	—
V.		Kursa specjalne.		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	100	—
	21	" młeczarstwa	100	—
	22	" stelmachstwa i koszykarstwa	300	—
		Suma rubryki V.	500	—
VI.		Wydatki na gospodarstwo.		
	23	Dokupno nasienia	1.200	—
	24	" nawozow	1.000	—
	25	" karmy	3.000	—
	26	Wynagrodzenie służby i najem robotników	2.000	—
	27	Uzupełnienie i naprawa statków gospodarskich, ubezpieczenie ziemioplodów, kucie koni itd.	1.000	700
	28	Leczenie czeladzi i dobytku	200	—
	29	Utrzymanie dróg i rowów	500	—
		Suma rubryki VI.	8.900	700
VII.		Spłata długu.		
	30	Fundacyi Dra Jana Towarnickiego, 4-ta rata z 50-letnia na spłatę 200.000 K jako ceny kupna Miłocina	4.000	—
VIII.	31	Rozmaite nieprzewidziane	500	—
		Suma wydatków	49.570	4.050

Liczba		Poszczególzenie	zwy- czajne	nadzw- yczajne
rubryki	pozycyi		Korony	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.000	15.000
II.	2	Opłaty od uczniów	800	—
III.	3	Zarobek 50 uczniów po 30 K	1.500	—
IV.		Dochody z gospodarstwa :		
	4	Ze sprzedaży ziemiopłodów	3.000	—
	5	Dochód z krowiarni i chlewni	4.000	—
	6	„ z ogrodu szkolnego	300	—
		Suma rubryki IV.	7.300	—
		Suma dochodów	14.600	15.000

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

SZKOŁA MLECZARSKA
w Rzeszowie.

Rubr. X. poz. 20 wydatków i poz. 17. dochodów:

Sprawozdawca poseł Starzyński,

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
Wydatki				
A). Szkoła				
Płace nauczycieli.				
I.	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca 3.400 K. dodatek aktywalny 300 " dodatek pięcioletni 333 "	4.033	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca 2.800 K. dodatek aktywalny 240 " na mieszkanie 600 "	3.640	—
	3	Serkarz, płaca	2.000	—
	4	Docent do nauki o kotłach parowych	200	—
	5	Katecheta	200	—
<u>Suma rubryki I.</u>			<u>10.073</u>	<u>—</u>
Koszta administracyi.				
II.	6	Zarząd: a) koszta kancelaryjne 200 b) służba szkolny 600	800	—
	7	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników, kominiarz	800	800
	8	Sprzęty i ruchomości	300	—
	9	Opał	800	—
	10	Oświetlenie	250	—
<u>Suma rubryki II.</u>			<u>2.950</u>	<u>800</u>
Utrzymanie uczniów.				
III.	11	Stołowanie 12 uczniów po 360 K.	4.320	—
	12	Pościel i pranie	200	—
	13	Lekarz i apteka	150	—
<u>Suma rubryki III.</u>			<u>4.670</u>	<u>—</u>
Do przeniesienia			17.693	800

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycy		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	17.693	800
IV.		Potrzeby naukowe.		
	14	Przybory do nauki i pisania dla uczniów	150	—
	15	Środki naukowe:		
		a) uzupełnienie środków naukowych	250	—
		b) chemikalia	300	—
		c) biblioteka i czytelnia	250	—
	16	Ćwiczenia w ślusarstwie, montowaniu maszyn i stolarnictwie	300	—
	17	Wycieczki naukowe z uczniami	200	—
		<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>1.450</u>	<u>—</u>
V.	18	Rozmaite nieprzewidziane	200	—
		<u>Suma wydatków szkoły A)</u>	<u>19.343</u>	<u>800</u>
VI.		B.) Mleczarnia i serownia		
	19	Zakupno mleka (1,000.000 l. po 12 h).	120.000	—
	20	Wynagrodzenie maszynisty	780	—
	21	Naprawa i uzupełnienie maszyn	500	800
	22	Opał i oświetlenie mleczarni i serowni	2.000	—
	23	Dowóz mleka	800	—
	24	Lód	300	—
	25	Portorya	1.000	—
	26	Rozmaite inne	500	—
		<u>Suma wydatków mleczarni i serowni B).</u>	<u>125.880</u>	<u>800</u>
		<u>Suma wszystkich wydatków</u>	<u>145.223</u>	<u>1.600</u>

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycji		czajne	czajne
			K o r o n y	
DOCHODY.				
A) Szkoła.				
I.	1	Subwencya z e. k. Skarbu Państwa	5.000	—
II.	2	Oplaty od uczniów	400	—
Suma dochodów szkoły A.)			5.400	—
B) Mleczarnia i serownia.				
III.	3	Ze sprzedaży mleka i śmietany	14.000	—
	4	„ „ masła (30.000 kg. po 2.55 K)	76.500	—
	5	„ „ serów	14.500	—
	6	„ „ twarogu (52 q. po 26 K.)	13.520	—
	7	„ „ produktów ubocznych (mleka odtłuszczonego, maślanki i serwatki)	7.500	—
Suma dochodów mleczarni i serowni B). .			126.020	—
<u>Suma wszystkich dochodów</u>			131.420	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowa szkoła ogrodnicza

w Tarnowie.

Rubr. X. poz. 21 wydatków i poz. 18. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycji		czajne	czajne
			Korony	
Wydatki.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca	3.400 K.	
		dodatek aktywalny	300 "	
		dotatki pięcioletnie	1.400 "	5.100 —
2		Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca	2.800 K.	
		dodatek aktywalny	240 "	
		dotatki pięcioletnie	600 "	
		ryczałt na mieszkanie	400 "	4.040 —
3		Nauczyciel pomocniczy niernictwa i rysunków		480 —
4		Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	1.700 K.	
		dodatek aktywalny	140 "	
		dotatki pięcioletnie	520 "	
		ryczałt na mieszkanie	360 "	2.720 —
5		Instruktor, płaca	1.200 K.	
		dodatek na mieszkanie	440 "	1.640 —
6		Katecheta, płaca	300 K.	
		wydatki z powodu nabożeństwa	100 "	400 —
Suma rubryki I.			14.380	—
II. Koszta administracyjne.				
7		Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna	240	—
		b) koszta kancelaryjne	300	—
		c) sługa szkolny	720	—
		d) stróż nocny	720	—
8		Opał ubikacyj szkolnych	1.000	—
9		Oświetlenie	300	—
10		Utrzymanie budynków	400	—
11		Sprzęt i ruchomości	200	—
Suma rubryki II.			3.880	—
Do przeniesienia			18.260	—

Liczba		Poszczególnienie	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycje		czajne	czajne
			K o r o n y	
		Z przeniesienia	18.260	—
III.		Utrzymanie uczniów.		
12		Stołowanie	9.900	—
13		Odzież, pościel i pranie		
14		Lekarz i apteka	500	—
15		Uczeń praktykant	720	—
		Suma rubryki III.	11.120	—
IV.		Potrzeby naukowe.		
16		Przybory do nanki	300	—
17		Zbiory srodków do demonstracyi	200	—
18		Biblioteka i czytelnia	200	—
19		Wycieczki naukowe z uczniami	200	—
20		Ogród i sad szkolny:		
		a) czynsz dzierżawny za 7 morgów	210	—
		b) utrzymanie ogrodów	3.000	—
		c) rozrowadzenie wody	1.800	2.300
		d) utrzymanie praktykantów	1.500	—
		Suma rubryki IV.	7.410	2.300
V.		Rozmaite nieprzewidziane.		
21		Budowa szopy, wozowni i domku dla stróża	—	1.315
22		Rozmaite nieprzewidzianie	60	—
		Suma rubryki V.	60	1.315
		Suma wydatków	36.850	3.615

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Dochody.		
I.	1	Subwencye.		
		a) z c. k. Skarbu Państwa	6.000	
		b) od gminy miasta Tarnowa	500	
		c) od Rady powiatowej w Tarnowie	600	
		<u>Suma rubryki I.</u>	7.100	—
II.	2	Opłaty od uczniów	660	—
III.	3	Dochód z ogrodu szkolnego	3.200	—
IV.	4	Rozmaite nieprzewidziane	60	—
		<u>Suma dochodów</u>	11.020	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowy zakład sadowniczy

w Zaleszczykach.

Rubr. X. poz. 22. wydatków i poz. 19. dochodów.

Sprawozdawca poseł Starzyński.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
WYDATKI.				
I. Płace nauczycieli.				
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:		
		płaca	3.240 K	
		dodatek aktywalny	300 "	
		dodatki pięcioletnie	532 "	
			4.073	—
2		Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy:		
		płaca	2.640 K	
		dodatek aktywalny	240 "	
		dodatek pięcioletni	300 "	
			3.180	—
		Suma rubryki I.	7.253	—
II. Koszta administracyjne.				
3		Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna	240	—
		b) koszta kancelaryjne	250	—
		c) stróż przy bramie zakładu	480	—
		d) stróż w gmachu szkolnym	360	—
		e) furman	600	—
4		Opał	1.000	—
5		Oświetlenie	250	—
6		Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie. kominarz)	500	—
7		Za wodę z wodociągu miejskiego	1.300	—
8		Sprzęty i ruchomości	150	—
9		Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	800
10		Podatki	40	—
		Suma rubryki II.	5.970	800
III. Potrzeby zakładu.				
11		Praktykant	1.200	—
12		Ogrodnik, płaca	720 K.	
		na mieszkanie	120 "	
			840	—
		Do przeniesienia	2.040	—
			13.223	800

Liczba		Poszczególne	zwy-	nadzw-
rubryki	pozycyi		czajne	czajne
			Korony	
		Z przeniesienia	13.223	800
			2.040	—
III.	13	Wynagrodzenie za robotę uczniów i robotników .	6 000	—
	14	Materyały i wydatki na ogród	800	—
	15	Nawozy	1.000	—
	16	Nasiona, krzewy, drzewka itd.	700	—
	17	Narzędzia ogrodnicze i środki naukowe	400	—
	18	Koszta opakowania (patrz poz. 3 doch.)	700	—
	19	Fabrykacja przeróbek owocowych	2.500	—
	20	Urządzenie i oparkanie ogrodu na wdzierżawionym pastwisku	—	6.000
		Suma rubryki III. .	14.140	6.000
		Rozmaite.		
IV.	21	Koszta objazdów	800	—
	22	Wydatki nieprzewidziane	200	—
		Suma rubryki IV. .	1.000	—
		Suma wydatków .	28.363	6.800

Liczba		Poszczególne	zwy- czajne	nadzw- yczajne
ruryki	pozywyi		Korony	
DOCHODY.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	5.000	—
II.	2	Dochód z ogrodu szkolnego	9.000	—
III.	3	Zwrot kosztów opakowania (patrz poz. 18 wyd.)	700	—
IV.	4	Z przeróbek owocowych	2.500	—
<u>Suma dochodów</u>			17.200	—

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Starzyński.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział B) (poz. 38—57 wyd. i poz. 20 i 22 doch.)

Dział C) (poz. 58—75a wyd. i poz. 26—28 i 31 doch.).

Sprawozdawca poseł Krzczunowicz.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dział B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
		K o r o n y	
Poz. 38	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	6.000	—
" 39	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego	12.000	—
b 39a	Na kształcenie instruktorów roln. dla włościan	3.000	—
Do przeniesienia		21.000	—

		zwyczajne: nadzwyczajne	
		K o r o n y	
Z przeniesienia		21.000	—
Poz. 40	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000	—
„ 41	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	12.000	—
„ 42	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000	—
„ 43	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie na zasilenie działalności oddziałów	14.000	—
„ 44	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu, na utrzymanie i koszty podróży referenta dle spraw rolniczych	5.000	—
„ 45	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszty podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000	—
„ 46	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500	—
„ 47	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników	1.000	—
„ 48	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego	2.000	—
„ 49	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na cele handlowe rolnicze	1.000	—
„ 50	Obydwu Towarzystwom rolniczym, na premie dla sług	1.000	—
„ 51	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe	2.000	—
„ 52	Dla Kółek rolniczych:		
	a) na koszt zakładania i lustrację tychże	15.000	—
	b) na koszty administracyjne	4.000	—
	c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000	—
	d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000	—
	e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	12.000	—
Do przeniesienia		135.5 0	—

zwyczajne : nadzwyczajne.

K o r o n y

		zwyczajne	nadzwyczajne
		K o r o n y	
	Z przeniesienia	135.500	—
Poz. 52	f) na utrzymanie i koszty podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000	—
	g) na lustratora rolniczego	4.000	—
	h) na instruktorów dla zarządów powiatowych	7.500	—
	i) na tworzenie nowych zarządów powiatowych	3.750	—
	k) na specjalne kursa i utrzymanie instruktora organizacyjnego	6.250	—
	Uchwałami <i>h</i> i <i>k</i> załatwi Sejm petycję Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych L. w. 1640 którą Zarząd prosi o podwyższenie rzeczonych pożyczki z 14.000 K. na 34.000 K. i nieuwzględnia prośb dalszych rzeczonych petycji o 10.000 K. na cele podniesienia kultury rolniczej u włościan i o 4.000 K. na piątego lustratora handlowego ze względów finansowych. -- Petycję l. s. 1639 tegoż Zarządu o nadzwyczajną subwencję przez lat 4 po 6.000 K. rocznie na pomoc w spłacie długu na resztę kosztów budowy domu, <i>odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i sprawozdania.</i>		
„ 53	Na wydawnictwa czasopism:		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	3.000	—
	b) Na wydawnictwo „Rolnika“	4.000	—
	c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3.000	—
	d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“	600	—
	e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego	3.500	—
„ 54	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie (<i>wedle osobnego sprawozdania</i>)	39.011	12.500
„ 55	Umorzenie pożyczki 800.000 K, zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:		
	a) 41 i 42. rata kapitału 43.673·92 K		
	b) 4½% odsetki z góry 9.310·08 „	52.984	—
„ 56	Na zalesienia ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz. u. kraj. Nr. 94)	5.000	—
	Do przeniesienia	273.095	12.500

	zwyczajne: nadzwyczajne:	
	K o r o n y	
Z przeniesienia	273.095	12.500
<i>Poz. 57</i> Austriacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych	—	1.000
Suma działu B	<u>273.095</u>	<u>13.500</u>
Ogółem	<u>286.595 K</u>	

C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.

<i>Poz. 58</i> Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902, z dnia 14. i 22. listopada 1905:		
a) 14 i 15. półroczna rata z 10-lecia od 1. lipca 1902	100.000	—
b) na kosztą komisji licencyjonujących, po myśli §. 4. ustawy z dnia 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencji rządowej w rubr. X. poz. 26 dochodów)	25.000	—
c) na wystawy targowe bydła rozplodowego:		
α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	2.500	—
β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	1.500	—
d) na kontrolę mleczności:		
α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjsk.	4.000	—
β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	2.500	—
γ) Na popieranie włościańskich, mleczarskich związków kontrolnych	1.500	—
e) na ogólne cele hodowlane, a mianowicie na wzmożenie hodowli bydła mięsnego	—	—
f) na tworzenie obór zarodowych gminnych	30.000	—
<i>„ 59.</i> Na zwiększenie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K. do kwoty 150.000 K. (III. rata z pięciolecia)	10.000	—
<i>„ 60.</i> Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (IV. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905.	20.000	—
Do przeniesienia	<u>197.000</u>	—

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
		k o r o n y	
Z przeniesienia		197.000	—
Poz. 61.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca 3.000 K. ryczałt na koszty podróży <u>1.000 „</u>	4.000	—
„ 62.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego.	4.000	—
„ 63.	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła 5.000 K. i subwencya rządowa <u>5 000 „</u>	10.000	—
„ 64.	Towarz. hodowców czerwonego bydła	4.000	—
„ 65.	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25.000	—
„ 66.	Na kursa kucia koni, obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K.	2.000	—
„ 67.	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego	1.000	—
„ 68.	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na chów kóz	1.000	—
„ 69.	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym	35.000	—
„ 70.	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi :		
	a) krajowy instruktor mleczarstwa, płaca 3.600 K dodatek aktywalny 1.200 „ „ pięcioletni 400 K od 1. maja 1909 267 „ „ osobisty <u>1.000 „</u>	6.067	—
	b) instruktor-adjunkt	3.000	—
	c) pomocnik instruktora płaca	1.440	—
	d) ryczałt na koszty podróży służbowych instruktorów mleczarstwa	4.500	—
	e) stypendya mleczarskie i serkarskie	2.000	—
	f) na potrzeby biura mleczarskiego	1.000	—
Do przeniesienia		301.007	—

	zwyczajne: nadzwyczajne:	
	K o r o n y	
Z przeniesienia	301,007	—
g) zasilek na utrzymanie sekretarza a zarazem konsumenta dla Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie	1.200	--
h) na subwencye na popieranie mleczarstwa i handlu masłem (tem samym załatwioną jest petycja Sojuszu mleczarskiego w Stryju l. 1453)	10.000	—
„ 71. Na zakład chowu drobiu w Jarosławiu (II. rata z dwulecia)	—	5.000
„ 71a Na zakład chowu drobiu spółki włościańskiej w Bachowicach	—	1.000
„ 72. Zakład produkcyi narybku w Oparach	3.000	—
„ 73. Towarzystwo rybackie w Krakowie	800	—
„ 74. Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	6.000	5.000
„ 75. Na założenie kurnika zarodowego we Lwowie	—	7.500
„ 75a. Galicyjskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na prowadzenie agencji sprzedaży materiału rzeźnego a w szczególności nierogacizny włościańskiej	5.000	—
Suma działu C.	327 007	18.500
Ogółem	345,507 K.	

Dochody.

Poz. 20	Krajowy Skład publiczny w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	38.800	—
„ 22	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich	27.000	—
	(Wynikłość z lat 1905, 1906 i 1907: 28726+26776+26541=82043:3=27347)		
„ 26	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na koszta licencyonowania buhajów	12.500	—
„ 27	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na 2 instruktorów hodowli bydła	4.000	—
	Do przeniesienia	82,300	—

		zwyczajne: nadzwyczajne:	
		K o r o n y	
Z przeniesienia		82.300	—
<i>Poz. 28</i>	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie instruktorów mleczarstwa		
	a) na instruktora mleczarstwa	2.000 K	
	b) na adjunkta i siłę pomocniczą	1.720 „	
	c) na koszta podróży tych funkcyonaryuszy	2.250 „	5.970 —
„ 31	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na akcyę tępienia gruźlicy u bydła	5.000	—
	Suma dochodów		
		93.270	—

W załatwieniu wniesionych petycyj:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę:

Ls. 1315 Towarzystwa lekarzy weterynaryjnych we Lwowie;

Ls. 1772 Wydawnictwa głosu rolniczego;

Ls. 1740 Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu;

Ls. 2197 Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie;

Ls. 1131 Towarzystwa rybackiego w Gorlicach i

Ls. 1865 Zarządu kólek rolniczych w Gródku Jagiellońskim,

odsyla się do Wydziału krajowego do uwzględnienia z funduszków dyspozycyjnych.

Petycyę Ls. 1680 i 1875 Samopomocy rolniczej we Lwowie, Ls. 456, Towarzystwa okręgowego w Wadowicach, i

Ls. 563 Komitetu Towarzystwa rolniczego w Krakowie, *odsyla się do Wydziału krajowego do zbadania.*

We Lwowie, dnia 15. października 1908.

Przewodniczący
K. Badeni.

Sprawozdawca
Krzeczunowicz.

Budżet krajowy na rok 1909.

Krajowy Skład publiczny w Krakowie.

Do Rubr. X. poz. 54. wyd. i 20. doch.

Sprawozdawca poseł Krzeczunowicz

zwy- nadzy-
czajne czajne
K o r o n y

WYDATKI.

I. Koszta zarządu i służby.

Poz.	1.	Dyrektor	.	.	.	.	.	.	3.000	—
"	2.	Likwidator: płaca	.	.	.	.	.	2.800 K.		
		dodatek aktywalny	.	.	.	.	.	<u>960 "</u>	3.760	—
"	3.	Buchalter	.	.	.	.	.	.	1.360	—
"	4.	Magazynier	.	.	.	.	.	.	2.000	—
"	5.	Dyurna	.	.	.	.	.	.	2.240	—
"	6.	Wózny	.	.	.	.	.	.	850	—
"	8.	Odźwierny	.	.	.	.	.	.	600	—
"	8.	Stróż	.	.	.	.	.	.	600	—
		Suma rubryki I.	.	.	.	.	.	.	<u>14.410</u>	—

zwy- nadzw-
czajne czajne
K o r o n y

Koszta administracji.

Poz.	9.	Podatki:		
		a) zarobkowy i wodociągowy	900	—
		b) gruntowy i czynszowy	1.720	—
		c) należność ekwiwalentowa	1.281	—
"	10.	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:		
		a) budynków administracyjnych	125	—
		b) magazynów zbożowych	—	12.500
"	11.	Ubezpieczenie:		
		a) budynków od ognia	470	—
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	600	—
"	12.	Potrzeby kancelaryjne:		
		a) ogłoszenia i dzienniki	35	—
		b) księgi i druki	500	—
		c) telefon	200	—
		d) rozmaite	250	—
"	13.	Opał i światło	800	—
"	14.	Opłata drogi dojazdowej	300	—
"	15.	Remuneraeje	1.700	—
		Suma rubryki II.	8.881	12.500

III. Ekspoztura cłowa.

"	16.	Ryeczalł c. k. Skarbowi Państwa	600	—

IV. Koszta manipulacji zbożowej.

"	17.	Robocizna	10.600	—
"	18.	Prąd elektryczny do poruszania windy	1.000	—
"	19.	Szpagat	500	—
"	20.	Asekuracja	800	—
"	21.	Stemple i porta.	740	—
"	22.	Rozmaite	180	—
		Suma rubryki IV.	13.820	—
"	23.	V. Odsetki od dotacyi	1.500	—
		Suma wydatków	39.011	12.500

Ogółem **51.511**

zwy- nadzwy-
czajne czajne
K o r o n y

DOCHODY

<i>Poz.</i>	1.	I. Składowe od zboża i towarów	<u>16.500</u>	—
		II. Manipulacja przy zbożu, względnie towarach.		
"	2.	Dostawa wagonów	1.500	—
"	3.	Ekspedycja	500	—
"	3.	Wyładowanie	4.500	—
"	4.	Załadowanie	4.200	—
"	5.	Asekuracja	1.60	—
"	6.	Stemple	1.400	—
"	7.	Odsetki	1.400	—
"	8.	Rozmaite:		
		<i>a</i>) czyszczenie i wietrzenie	4.500	—
		<i>b</i>) załatwianie formalności cłowych	900	—
		<i>c</i>) wypożyczanie worów	700	—
		<i>d</i>) szpagat	600	—
		<i>e</i>) zawiadomienia odbiorcze	500	—
			<u>22.300</u>	—
		Suma rubryki II.	<u>22.300</u>	—
		Suma dochodów	<u>38.800</u>	—
		W porównaniu z wydatkami	51.511	—
		Okazuje się niedobór	<u>12.711</u>	—

We Lwowie dnia 15. października.

Przewodniczący:
K. Badeni

Sprawozdawca:
Krzeczunowicz

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X. wydatków.

(poz. 76—83a wydatków i poz. 29 dochodów.)

Rolnictwo.

Grupa IV.

Sprawozdawca poset Stefczyk.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

D) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.

		zwyyczajne:	nadzwyczajne
Poz. 76.	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, IV. rata z 6-lecia od roku 1906 (uchwała Sejmu z 4 listopada 1904)	6.000 K.	
	i subwencya rządowa (jak rubr. X. dochodów)	<u>2.000 „</u>	8.000 K. — K.
„ 77.	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600 „	„
„ 78.	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie	2.000 „	— „
„ 79.	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakład sadowniczy „Glinka“	<u>2.000 „</u>	— „
	Do przeniesienia	12.600 K.	— K.

		zwyczajne : nadzwyczajne :	
		Z przeniesienia .	12.600 K. — K
<i>Pos.</i> 80.	Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie	1.000 „	— „
„ 81.	Subwencye na cele sadownictwa :		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Jasle na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.000 „	— „
	b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.500 „	— „
	c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego	2.000 „	— „
	d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku.	1.000 „	— „
	e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski Gospodar“ w Olesku ; (w załatwieniu podania do Ls. 1018/08).	— „	1 000 „
	f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego	2.400 „	— „
„ 82.	Zasilek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach	— „	1.000 „
„ 83.	Dółkowskiemu Henrykowi na produkcję ziemniaków nasiennych	— „	2.000 „
„ 83a.	Towarzystwu uprawy wikliny koszykarskiej w powiatach: Wieliczka, Bochnia i Myślenice, do dyspozycji Wydziału krajowego (w załatwieniu petycji Ls. 1564/08)	— „	3.000 „
	Suma wydatków działu D .	21.500 K.	7.000 K.
	Ogółem .	28.500 K.	

Dochody.

<i>Pos.</i> 29.	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na podniesienie uprawy tytoniu	2.000 K.

Przewodniczący :
K. Badeni.

Sprawozdawca :
Stefczyk.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

R o l n i c t w o .

Dział E. Na koszta komisji agrarnych (poz. 84 wydatków).

Sprawozdawca poseł Hupka.

Poz. 84.

E) Na koszta komisji agrarnych.

A) *Personal techniczny:*

(wedle nowego etatu w myśl uchwały Sejmu z dnia 5. marca 1907):

a) 2 inżynierów komasacyjnych, płace po 2.800 K.	5.600 K.	
dodatki aktywalne po 800 K.	1.600 „	7.200 K.
b) 2 adjunktów komasacyjnych, płace po 2.200 K.	4.400 K.	
dodatki aktywalne po 640 K.	1.280 „	5.680 „
c) 8 asystentów komasacyjnych, płace po 1.600 K.	12.800 K.	
dodatki aktywalne po 480 K.	3.840 „	16.640 „
d) 2 pomocników technicznych, płaca miesięczna po 140 K.		3.360 „
e) ryczałt dla 5 dyetaryusz, mianowicie 3 z płacą 3 K. dziennie	3.285 K.	
2 z płacą po 4 K. dziennie	2.720 „	6.005 „
Do przeniesienia		38.885 K.

	Z przeniesienia	38.885 K.
f)	ryczałty kancelaryjne dla inspektora (36 K.) dla 11 techników pod a) b) i c) po 30 K. (330 K.), dla 2 techników pod d) po 18 K. (36 K.)	402 „
g)	na wsparcia, zapomogi i remuneracje, do dyspozycji Wydziału krajowego	1.500 „
h)	na prenumeratę czasopism fachowych i na zakupno dzieł technicznych	120 „
i)	na pokrycie kosztów sił pisarskich chwilowo potrzebnych, do dyspozycji Wydziału krajowego	500 „
	Razem	<u>41 407 K.</u>

B) Fundusz podręczny:

α) Wydatki z funduszu krajowego bez prawa regresu do bezpośrednich uczestników komasacy:

1.	operaty katastralne i mapy dla czynności agrarnych	300 K.	
2.	wydatki kancelaryjne, druki, papier i przybory rysunkowe	750 „	
3.	przybory i instrumenta miernicze	<u>1.250 „</u>	2.300 K.

β) Zaliczki zwrotne z funduszu krajowego na koszty, które ponoszą bezpośrednio uczestnicy:

1.	najem lokalu	4.000 K.	
2.	usługa biura	540 „	
3.	utrzymanie lokalu	150 „	
4.	opał i oświetlenie	700 „	
5.	zaliczki zwrotne na paliki, figurantów, najem lokalu w obszarach komasac. i wyrównania pieniężne	8.000 „	
6.	zaliczki na koszty podróży i diety bonitera i klasyfikatorów	<u>3.000 „</u>	16.390 „

γ) Nadzwyczajna dotacja do funduszu podręcznego jako zwrotna:

1.	zaliczki na zakupno kamieni granicznych dla będących w toku komasacy	4.000 K.	
2.	zaliczki na wykonanie koniecznych wspólnych urządzeń w obszarach komasacy	<u>10.000 „</u>	14.000 „

Razem 32.690 „

C. Koszty komisyjne personelu technicznego 18.000 „

Suma działu E. 92.097 K.

więcej o 200 K. niż w r. 1908.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Hupka.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X. Rolnictwo.

Dział F. Organizacya Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.
Poz. 86. i 87. wydatków i poz. 23. dochodów.

Sprawozdawca **p. Żardecki.**

Na organizacyę Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej preliniuje Wydział krajowy na rok 1909 wydatek w kwocie . . . 196.426 K
na rok 1908 wstawiono do budżetu 166.949 „
preliniuje zatem więcej o. 29.477 K

Potrzebę zwiększenia wydatków szczegółowo uzasadnia Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu. Dochody biura Patronatu na rok 1909 preliniuje Wydział krajowy w kwocie 81.044 K — w porównaniu z 1908 rokiem wyższe o 16.728 K. Po uwzględnieniu powyższych dochodów właściwy wydatek funduszu krajowego będzie wyższy o 12.749.

Komisya budżetowa zauważa, że wydatki preliniowane w kwocie wyższej aniżeli w 1908 roku, usprawiedliwione są nadzwyczajnym rozwojem Spółek Raiffeisenowskich, dlatego zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujący preliminarz:

Wydatki.

F. Na organizacyę Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.

	zwyczajne	nadzwyczajne
	k o r o n y	
<i>Poz. 86.</i> Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000.000 Kor., XI. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16 września 1899)	40.000	--
Do przeniesienia	40.000	--

Z przeniesienia			40.000	—
<i>Poz. 87. Na kosztą zakładania Spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:</i>				
a) utrzymanie biura:				
1. dyrektor, płaca	6.400	K		
dodatek aktywalny	1.472	"		
dodatek osobisty zamiast pięciol.	800	"	8.672	K
2. zastępca dyrektora, płaca	4.800	K		
dodatek aktywalny	1.288	"	6.088	"
3. sekretarz, płaca	2.800	K		
dodatek aktywalny	960	"	3.760	"
4. czterech lustratorów stałych starszych, z płacą po 2.800 K	11.200	K		
dodatek aktywalny po 960 K	3.840	"	15.040	"
5. dwóch lustratorów stałych młodszych, płaca po 2.200 K	4.400	"		
dodatek aktywalny po 768 K	1.536	"	5.936	"
6. dwóch lustratorów prowizorycznych z płacą po 3.600 K			7.200	"
7. dwóch lustratorów prowizorycznych z płacą po 2.800 K			5.600	"
8. wynagrodzenie dzienne dla magazyniera i pisarza			2.800	"
9. sześć dyetaryuszek po 2 K 70 gr. dziennie			5.930	"
10. dwóch służących po 700 K			1.400	"
	razem		62.426	K
b) na podróże lustracyjne i organizacyjne			48.300	"
c) sprzęty i przybory kancelaryjne	1.500	K		
oraz portorya	1.200	"	2.700	"
d) wydawnictwa i różne przedmioty dla Spółek:				
α) czasopisma, roczniki, broszury i t. p.	4.000	K		
β) książki rachunkowe, formularze kasy i t. p.	40.000	"	44.000	"
e) praktyczne kursy naukowe.			4.000	"
f) zasiłki:				
α) dla nowych Spółek po 400 K	30.000	K		
β) dla spółek mleczarskich i innych rolniczych	5.000	"	35.000	"
			196.426	—
Suma wydatków działu F			236.426	—

Dochody.

	zwyczajne	nadzwyczajne
	k	o
	r	n
	o	y
<i>Poz. 23.</i> Dochody Biura Patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek:		
a) ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów .	43.000	—
b) subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek	30.000	—
c) zwrot od funduszu pożyczkowego za prowadzenie zbiorowych rachunków (połowa poborów zastępcy dyrektora)	3,044	—
d) część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“ za rok 1907.	5.000	—
e) subwencya na wydawnictwo podręcznika mleczarskiego	—	—
f) subwencya rządowa na urządzenie spółek mleczarskich	—	—
Suma dochodów .	81.044	—

Przewodniczący
K. Badeni.

Sprawozdawca
Żardecki.

Budżet krajowy na r. 1909.

Rubryka X. wydatków.

Rolnictwo.

Grupa G.) poz. 87 i 88. wydatków.

Sprawozdawca poseł Stefczyk.

G) Włości rentowe.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego preliniuje Komisya budżetowa wydatki wyższe o 15.353 K. w porównaniu z preliminarzem na r. 1908. Usprawiedliwiona osobno sprawozdaniem Wydziału krajowego (L. 93535|08) podwyżka przeznaczoną jest na płace drugiego referenta rolniczego (5.000 K.), drugiego referenta hipotecznego (3.600 K.), urządzenie buchalteryi (4.271 K.), powiększenie pomocy kancelaryjnej (o 4.683 K.), podwyższenie zastugi służącego (o 100 K.) i wydatków na portorya (o 300 K.), przy równoczesnem niżeniu wydatków na dyety i kosza podróży (o 2.000 K.)

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zwyczajne:

Poz. 87. a) Koszta komisyi:

1. Dyety i kosza podróży członków komisyi	2.000 K	
2. Ryczałt dla c. k. komisarza rządowego	1.000 „	3.000 K

Do przeniesienia 3.000 K

Z przeniesienia	3.000 K		
b) Utrzymanie biura :			
1. Kierownik biura płaca 6.400 K			
dod. aktyw. 1.472 „	7.872 „		
2. Pierwszy referent rolniczy wynagrodzenie	5.000 „		
3. Drugi referent rolniczy wynagrodzenie	5.000 „		
4. Pierwszy referent hipoteczny wynagrodzenie	3.600 „		
5. Drugi referent hipoteczny wynagrodzenie	3.000 „		
6. Siły buchalteryjne :			
a) praktykant rachunkowy			
płaca 1.200 K.			
dodatek 3-etni 200 „			
dodatek aktywalny 576 „	1.976 „		
b) aplikant rach. adjutum	1.200 „		
c) dyetaryusz rach. płaca po 3 K. dziennie	1.095 „		
7. Pisarz manipulacyjny :			
płaca 1.200 K.			
dod. 3-let. od 6/2 1909 181 „			
dod. aktywalny 576 „	1.957 „		
8. Pomoc kancelaryjna :			
1. Dyetaryusz rach. po 2.40 dziennie	876 K.		
2. Dyetaryusz po 2.30 dziennie	840 „		
3. Dyetaryusze po 2.20 dziennie	2.409 „		
9. Służący, zasługa	700 „	4.825 „	
10. Sprzęty i przybory kancelaryjne	1.000 „		
11. Druki	1.000 „		
12. Portorya	800 „	2.800 „	
c) Dyety i koszty podróży	8.000 „	46.325 „	49.325 K.
Poz. 88. Dotacja funduszu na oprocentowanie listów rentowych, IV. rata z 10-lecia, w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1905			25.000 „
Suma wydatków grupy G.			<u>74.325 K</u>

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Stefczyk.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział H. Zapobieganie klęskom elementarnym.

(Poz. 89—92 wyd. oraz 24 i 33 doch).

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

Sprawozdawca poset Kędzior.

Wydatki

Komisya preliminuje wydatki ;

- Poz.* 89. Na amortyzacyę pożyczki 700.000 K. zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnymi w r. 1903 zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie 85.190 K, jak na r. 1908.
- „ 90. Na procenta od pożyczek zaciągniętych przez powiaty i spółki wodne na naprawę dróg i budowli wodnych uszkodzonych przez powodzie w r. 1906 w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907 na podstawie obliczenia Dyrekcyi Banku krajowego 40.000 K. więcej o całą kwotę 40.000 K. niż w r. 1908 ;

- Pos. 91.* Na złagodzenie klęsk elementarnych w roku 1908 wydatek 1,000.000 K, który uzasadnia w oddzielnem sprawozdaniu, tj. więcej o 500.000 K. niż w r. 1908, a mianowicie:
a) na przywrócenie komunikacyj powiatowych i gminnych	500.000 K.
b) na zasilki dla naprawy uszkodzonych budowli wodnych, odwodnienia rozmokłych i zabagnionych gruntów celem umożliwienia uprawy i na pokrycie jednej raty datków konkurencyjnych spółek wodnych w okolicach najbardziej dotkniętych klęskami	300.000 K.
c) na dostarczenie paszy po niższych cenach do dyspozycji Rządu	200.000 K.
- „ 91a) Półroczna rata anuitetowa na umorzenie mającej się zaciągnąć pożyczki 1,000.000 K. w gotówce na złagodzenie klęsk elementarnych w r. 1908, 24.787 K.
ogółem wydatki brutto 1,149.977 K.
czyli więcej o 464.787 K.
niż w r. 1908, a 724.787 K. ponad preliminarz Wydziału krajowego.

Ponieważ równocześnie wstawia komisya kwotę 1,000.000 K. uzyskaną z pożyczki do rub. X. poz. 33 dochodów okazuje się w tym dziale wydatek netto 149.977 K. czyli mniejszy o 435.213 K. niż w r. 1908, a mniejszy o 275.213 K. od preliminarza Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa wnosi:

Wydatki.

	zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
	K o r o n y		
<i>Pos. 89.</i> Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K. zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnymi w roku 1903:			
a) w kapitale 9 i 10 rata 67.993 K 31 g			
b) w 4% odsetkach . 16.185 „ 09 „			
c) 1/8% dodatek na admin. <u>1.011 „ 60 „</u>	—	85.190	85.190
„ 90. Na spłatę procentów od pożyczek zaciągniętych przez powiaty i Spółki wodne, na naprawę dróg i budowli wodnych zniszczonych przez powódzie w roku 1906, w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907	40.000	—	40.000
Do przeniesienia	40.000	85.190	125.190

	zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
	K o r o n y		
	40.000	85.190	125.190
<i>Poz. 91.</i> Na złagodzenie klęsk elementarnych w roku 1908:			
Z przeniesienia			
a) na przywrócenie komunikacji powiatowych i gminnych	—	500.000	500.000
b) na naprawę budowli wodnych, odwodnienie gruntów i zasilki dla spółek wodnych	—	300.000	300.000
c) na dostarczenie paszy po niższych cenach do dyspozycji Administracji państwa	—	200.000	200.000
„ 92. Półroczna rata anuitetowa na umorzenie 4% pożyczki imiennej wartości 1,090.000 K mającej się zaciągnąć dla złagodzenia klęsk elementarnych w r. 1908	24.787	—	24.787
Suma wydatków działu H	64.787	1,085.190	1,149.977

Dochody.

<i>Poz. 29.</i> Zwroty pożyczek udzielonych dotkniętym klęską elementarną w r. 1903, w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1903:			
a) od powiatów	7.300 K.		
b) od gmin	19.050 „		
c) od osób prywatnych	13.550 „	39.900	—
„ 33. Gótownka uzyskana z pożyczki 1,090.000 K imiennej wartości dla złagodzenia klęsk elementarnych w r. 1908	—	1,000.000	1,000.000
Suma poz. 24 i 33	39.900	1.000.000	1,039.900

Dział I) Fundusz kultury krajowej.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wnosi komisya:

<i>Poz. 93.</i> Wydatki zwyczajne funduszu kultury krajowej z tytułu zwrotu grzywn	210 K.
więcej o 10 K. niż w r. 1908 na podstawie wynikłości z r. 1907.	

Poz. 34. Dochody zwyczajne 13.551 K.
 jak na r. 1908, a to na podstawie zamieszczonego poniżej
specyjalnego prelliminarza, który komisya przedkłada Wy-
 sokiemu Sejmowi do uchwały:

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem	
K o r o n y					
Poz. 1.	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego w sumie	87.600 K.	3.504	—	3.504
" 2.	Odsetki od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego w sumie	1.200 K.	47	—	47
" 3.	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne		10.000	—	10.000
" 4.	Rozmaite dochody		—	—	—
	Suma dochodów		13.551	—	13.551

We Lwowie, dnia 13. października 1908.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kędzior.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XI.

G ó r n i c t w o .

Sprawozdawca Poseł Dr. Korol.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

	zwyczajne.
Poz. 1. Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	5.000 K
„ 2. Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	21.540 „
„ 3. a) Stacya doświadczalna produktów naftowych	4.300 „
b) Umorzenie pożyczki 60.000 K. zaciągnąć się mającej na pokrycie połowy kosztów budowy gmachu na pomieszczenie stacyi naftowej i ceramicznej	— „
„ 4. Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600 „
„ 5. Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcji i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000 „
„ 6. Stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach, lub w praktycznych szkołach wiertniczych	8.000 „
	<u>40.440 K</u>
	Do przeniesienia

	zwyczajne:
	Z przeniesienia 40.440 K
7. Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300 „
8. a) Utrzymanie krajowych zbiorników naftowych (<i>w myśl uchwały sejmowej z 23. września 1907</i>)	102.029 „
b) Umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę i urzą- dzenie krajowych zbiorników naftowych	160.650 „
	<u>Ogółem suma wydatków 303.419 K.</u>

Dochody.

	zwyczajne :
Poz. 1. Subwencya z c. k Skarbu Państwa na utrzymanie krajowej szkoły górnicznej i wiertniczej w Borystawiu	9.000 K.
„ 2. Dochód ze zbiorników naftowych	272.875 „
	<u>Ogółem suma dochodów 281.875 K.</u>

Petycę Związku górników i hutników polskich w Austrii do l. s. 1890|8 odstepuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej, a ewentualnie do uwzględnienia przy zestawieniu budżetu krajowego na r. 1910.

We Lwowie, dnia 13. października 1908.

Przewodniczący :
K. Bađeni.

Sprawozdawca :
Dr. Korol.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XII.

Przemysł i rękodzieła.

Dział A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

„ B) Krajowe szkoły zawodowe.

„ C) Kursa.

„ D) Szkoły handlowe.

„ E) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyjonowane, państwowe i inne.

Poz. 1 do 148 wydatków i poz. 1 do 126 dochodów.

Sprawozdawca poseł Zardecki,

Przedmiotem niniejszego sprawozdania jest z rubryki XII. budżetu część obejmująca następujące grupy:

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

B) Krajowe szkoły zawodowe.

C) Kursa.

D) Szkoły handlowe.

E) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyjonowane (państwowe i inne).

Na szkoły przemysłowe uzupełniające przedstawiła Komisya do uchwały Wysokiego Sejmu w budżecie na rok 1908 wydatek w ogólnej sumie 229.411 K.

a obecnie preliminuje Wydział krajowy na ten sam cel kwotę 232.476 K, wyższą zatem o 3.065 K.

Wydatek podwyższony spowodowany głównie założeniem świeżej szkoły w Sokalu znajduje uzasadnienie przy poszczególnych preliminarzach dołączonych do sprawozdania z czynności krajowej komisji dla spraw przemysłowych.

Preliminowana suma 232.476 K. obejmuje całość wydatków bez uwzględnienia dochodów w kwocie 153.943 K. — po odliczeniu dochodów preliminowanych o 3.262 K. więcej aniżeli na rok 1908, wydatek funduszu krajowego na szkolnictwo przemysłowe uzupełniające redukuje się do kwoty 78.533 K. a w porównaniu z 1908 rokiem jest mniejszy o drobną kwotę 197 K.

W związku z szkolnictwem przemysłowym preliminuje Wydział krajowy kwotę 2.000 K. na podręczniki dla absolwentów szkół przemysłowo uzupełniających. Kredyt ten ma służyć na zakupno trzech podręczników, a mianowicie: Drugiej książki do czytania, Stylistyki handlowo przemysłowej i Podręcznika rachunków przemysłowych, które mają być wręczane uczniom po odbyciu nauki.

Na szkoły przemysłowe uzupełniające dla dziewcząt wstawiony jest kredyt nowy (poz. 64) w kwocie 4.000 koron z przeznaczeniem na zasiłki dla dwóch szkół przemysłowych uzupełn., w których pobierać mają naukę przepisaną ustawą przem. dziewczęta praktykujące zawodowo w pracowniach rękodzielniczych i zawodowych.

Ze względu na wyższe wymagania wykształcenia przepisane nową ustawą od uczniów, mających się poddać egzaminowi czeladniczemu, preliminuje Wydział krajowy pod poz. 65 nowy kredyt w wysokości 4.000 koron „na tworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodowym“.

Na szkoły zawodowe i inne wydatki z zawodowym szkolnictwem połączone, preliminuje Wydział krajowy ogółem 587.081 koron, w porównaniu z preliminowaną kwotą na rok 1908 mniej o 18.294 K.

W 35 szczegółowych preliminarzach dołączonych jako załącznik do niniejszej rubryki podaje Wydział krajowy odpowiednie wyjaśnienia.

Do pokrycia preliminowanej sumy 587.081 koron przyczyniają się:

a) Czynniki miejscowe i rozmaite dochody szkolne	182.166 K.
b) Skarb państwa	98.500 „
c) Fundusz krajowy	306.415 „

Komisja budżetowa zauważyła, że do pokrywania wydatków na szkolnictwo zawodowe w kraju naszym, Skarb państwa przyczynia się zbyt małą kwotą w stosunku do wydatków, jakie ponosi fundusz krajowy.

W celu pozyskania ze skarbu państwa wydatniejszej dotacji na rzecz szkolnictwa zawodowego, przy zakończeniu niniejszego sprawozdania zgodnie z Wydziałem krajowym przedstawia Komisja Wysokiemu Sejmowi odpowiednią rezolucję do uchwały.

Na kursa majsterskie (poz. 107—109) preliminuje Wydział krajowy w porównaniu z 1908 rokiem więcej o 8.000 koron z powodu rozszerzenia tej instytucji na rozmaite gałęzie przemysłu i rozszerzenia planu naukowego.

Na szkoły handlowe — grupa D, preliminuje Wydział krajowy 54.500 K, więcej aniżeli w roku 1908 o 12.586 koron. Podwyżka uzasadniona jest przyznaniem podwyższonej dotacji na rzecz wyższej szkoły handlowej w Krakowie, oraz wstawieniem więcej o 5.000 koron na „dwuklasowe szkoły handlowe w Krakowie oraz inne“.

Wstawiona do preliminarza pod poz. 112 kwota 10.000 K. oraz nie wydana w 1908 roku kwota 5.000 K czyli łącznie 15.000 koron, służyć ma na dwuklasowe szkoły handlowe w Krakowie, oraz na inne szkoły handlowe któreby w kraju powstać mogły.

W rubryce szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane (państwowe i inne) grupa E) preliminuje Wydział krajowy kwotę 79.084 koron. Z preliminowanej kwoty pokrywa fundusz krajowy 63.784 K. a skarb państwa 15.300 koron.

W tym dziale podwyższa Komisya budżetowa poz. 142 z 1.600 K. na 1.750 K. dla szkoły robót Towarzystwa „Pracy kobiet“ we Lwowie, to jest do wysokości subwencji przez Rząd wypłacanej.

W pozycjach rozchodu od 1 do 148 włącznie a dalej w pozycjach dochodu od 1 do 126 włącznie, Komisya budżetowa przyjmuje w zupełności preliminarz Wydziału krajowego i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz:

Wydatki.

I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem	
		K o r o n y			
Poz.	1.	W Białej	7.216	—	7.216
"	2.	" Bochni	3.015	—	3.015
"	3.	" Brodach	3.400	—	3.400
"	4.	" Brzesku	2.727	—	2.727
"	5.	" Brzeżanach	3.132	—	3.132
"	6.	" Buczaczu	3.300	—	3.300
"	7.	" Chrzanowie	3.632	—	3.632
"	8.	" Dębicy	2.625	—	2.625
"	9.	" Drohobyczu	6.090	620	6.710
"	10.	" Gorlicach	3.580	—	3.580
"	11.	" Jarosławiu	3.428	—	3.428
"	12.	" Jaśle	3.451	—	3.451
"	13.	" Kałuszu	2.832	—	2.832
"	14.	" Kętach	2.613	—	2.613
"	15.	" Kołomyi I. im. Sobieskiego	5.034	—	5.034
"	16.	" " II. " St. Szczepanowskiego	5.200	—	5.200
"	17.	" Krakowie na Kleparzu	8.695	320	9.015
"	18.	" " przy ul. Lubomirskiego	4.655	390	5.045
"	19.	" " na Smoleńsku	3.882	—	3.882
"	20.	" " " Kazimierzu	5.330	—	5.330
"	21.	" " " przy ul. Dietla	4.250	550	4.800
"	22.	" Krośnie	3.211	—	3.211
"	23.	We Lwowie im. Kordeckiego	6.125	—	6.125
"	24.	" " " św. Antoniego	5.925	—	5.925
		Do przeniesienia	103.348	1.880	105.228

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
		K o r o n y		
		Z przeniesienia 103.348	1.880	105.228
Poz. 25.	We Lwowie im. króla Sobieskiego	4.720	—	4.720
" 26.	" " " Elżbiety	3.005	—	3.005
" 27.	" " " Konarskiego	5.065	550	5.615
" 28.	" " " św. Marcina	6.005	—	6.005
" 29.	" " " Mickiewicza	3.725	—	3.725
" 30.	" " " Piramowicza	5.065	—	5.065
" 31.	" " " Staszica	6.541	—	6.541
" 32.	" " " Bernsteina (izrael.)	4.700	—	4.700
" 33.	W Łańcucie	2.617	—	2.617
" 34.	" Myślenicach	2.549	—	2.549
" 35.	" Nowym Sączu	6.013	550	6.563
" 36.	" Nowym Targu	2.698	—	2.698
" 37.	" Podgórzu	5.060	550	5.610
" 38.	" Przemyślu I. w śródmieściu	4.689	240	4.929
" 39.	" " II. na przedmieściu lwow.	3.437	—	3.437
" 40.	" Rzeszowie	5.190	—	5.190
" 41.	" Samborze	2.426	—	2.426
" 42.	" Sanoku	2.824	—	2.824
" 43.	" Sokalu	2.016	—	2.016
" 44.	" Stanisławowie	5.150	—	5.150
" 45.	" Starym Samborze	2.788	—	2.788
" 46.	" " Sączu	2.820	—	2.820
" 47.	" Stryju	3.366	—	3.366
" 48.	" Strzyżowie	2.527	—	2.527
" 49.	" Tarnopolu	3.352	—	3.352
" 50.	" Tarnowie	4.519	550	5.069
" 51.	" Tarnobrzegu	2.724	—	2.724
" 52.	" Turce (nad Stryjem)	2.916	—	2.916
" 53.	" Wadowicach	2.980	—	2.980
" 54.	" Wieliczce	3.180	—	3.180
" 55.	" Złoczowie	4.230	—	4.230
" 56.	" Żółkwi	2.820	—	2.820
" 57.	" Żywcu	3.091	—	3.091
<u>Suma wydatków poz. 1—57</u>		<u>228.156</u>	<u>4.320</u>	<u>232.476</u>
" 58.	Na uzupełnienie przyborów i druki	4.000	—	4.000
" 59.	Podręczniki dla absolwentów szkół prze- mysłowo-uzupełniających	2.000	—	2.000
" 60.	Na nagrody za najlepsze rysunki	1.050	—	1.050
" 61.	Na nowo założyc się mające szkoły i kursa handlowe	5.000	—	5.000
" 62. 63.	Na nieprzewidziane oddziały różnorodne	2.000	—	2.000
<u>Do przeniesienia 242.206</u>		<u>242.206</u>	<u>4.320</u>	<u>246.526</u>

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
		K o r o n y		
	Z przeniesienia	242.206	4.320	246.526
Poz. 64.	Na szkoły przemysłowo-uzupełniające dla dziewcząt	4.000	—	4.000
" 65.	Na tworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodow.	4.000	—	4.000
	Suma grupy A.	250.206	4.320	254.526

Krajowe szkoły zawodowe.

Poz. 66.	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu	4.216	—	4.216
" 67.	" " " " Brzostku	5.460	—	5.460
" 68./69.	" " " " Dynowie	5.080	—	5.080
" 70.	" " " " Gdów	10.240	—	10.240
" 71.	" " " " Leżajsku	6.060	240	6.300
" 72.	" " " " Niżniowie	6.440	—	6.440
" 73.	" " " " Tarnobrzegu	5.630	—	5.630
" 74.	" " " " Zatorze	6.840	—	6.840
" 75.	Kraj. centralny kurs koszykarski we Lwowie	17.914	—	17.914
" 76.	" nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie	22.920	—	22.920
" 77.	" nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	17.640	—	17.640
" 78.	" szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	22.940	—	22.940
" 79.	" szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	18.540	—	18.540
" 80.	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie	27.920	3.000	30.920
" 81.	" " " " Kalwaryi	29.100	1.000	30.100
" 82.	" nauk. warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	41.240	3.000	44.240
" 83.	" szkoła garncarska w Kołomyi	21.870	2.500	24.370
" 84.	" kursa dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu	17.512	—	17.512
" 85.	" nauk. warsztat szewski w Witkowie	10.912	—	10.912
" 86.	" " " " w Starym Sączu	18.868	400	19.268
" 87.	" szkoła szewska w Dobczycach	7 260	—	7.260
	Do przeniesienia	324.602	10.140	334.742

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
		K o r o n y		
Z przeniesienia		324.602	10.140	334.742
Poz. 88.	Kraj. szkoła szewska w Kołomyi	10.570	250	10.820
" 89.	" " tkacka w Krośnie	20.920	—	20.920
" 90.	" " nauk warsztat tkacki w Glinianach	8.039	1.400	9.439
" 91.	" " " " " Gorlicach	4.440	—	4.440
" 92.	" " " " " Kosowie	6.800	—	6.800
" 93.	" " " " " Łańcucie	6.540	—	6.540
" 94.	" " " " " w Rychwałdzie	4.090	—	4.090
" 95.	" " szkoła sukiennicza w Rakszawie	23.950	550	24.500
" 96.	" " koronkarska w Zakopanem	12.510	—	12.510
" 97.	" " " " " Bobowej	3.390	—	3.390
" 98.	" " hafciarska w Makowie	6.700	—	6.700
" 99.	" " szkoła rzemiosł w zakładzie St hr. Skarbka w Drohowyżu:			
	a) na utrzymanie	82.000	20.000	102.000
	b) na umorzenie pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę domów mieszkal- nych dla nauczycieli	—	2.300	2.300
" 100.	" " ceramiczna stacja doświadczalna we Lwowie	14.510	—	14.510
" 101	" " mechaniczna stacja doświadczalna	5.380	—	5.380
	<u>Suma wydatków poz. 60—101</u>	<u>534.441</u>	<u>34.640</u>	<u>569.081</u>
" 102.	Nowe szkoły i warsztaty zawodowe	1.000	—	1.000
" 103.	Na druki dla szkół zawodowych i wyda- wnictwo wzorów	3.000	—	3.000
" 104.	Koszta inspekcji i nadzoru szkół przemy- słowych	6.000	—	6.000
" 105.	Zaliczki na płace funkcyjaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisji przemysłowej	4.000	—	4.000
" 106.	Na remuneracye i zapomogi dla funkcyj- aryuszy w krajowych szkołach prze- mysłowych	4.000	—	4.000
	<u>Suma grupy B)</u>	<u>552.441</u>	<u>34.640</u>	<u>587.081</u>
<i>C) Kursa.</i>				
" 107.	Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kursów szewskich	2.400	—	2.400
" 108.	Na kursa majsterskie	25.000	—	25.000
" 109.	Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszy- karstwa i innych	5.000	—	5.000
	<u>Suma grupy C)</u>	<u>32.400</u>	<u>—</u>	<u>32.400</u>

zwy- nadzwy- Razem
czajne czajne
K o r o n y

D) Szkoły handlowe.

Poz. 110.	Akademia handlowa we Lwowie	16.000	—	16.000
„ 111.	Wyższa szkoła handlowa w Krakowie:			
	a) na utrzymanie	20.000	—	20.000
	b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3.500
	c) na koszt urządzenia w nowym gmachu	—	5.000	5.000
„ 112.	Na dwuklasowe szkoły handlowe w Krakowie	10.000	—	10.000
	Suma grupy D)	<u>46 000</u>	<u>8.500</u>	<u>54.500</u>

E) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane (państwowe i inne).

„ 113.	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200
„ 114.	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem :	4.200	—	4.200
„ 115.	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:			
	a) na utrzymanie	3.108 K		
	b) na kurs majsterski	<u>800 „</u>	3.908	—
				3.908
„ 116.	C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:			
	a) na utrzymanie	1.024	—	1.024
	b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
	c) spłata pożyczki 8.000 K na budowę hali maszynowej:			
	a) w kapitale IX. i X. rata	1.600 K.		
	b) 3% odsetki	<u>12 „</u>	—	1.612
				1.612
„ 117.	C. k. Szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu	7.000	—	7.000
„ 118.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Albigowej	500 K.		
	subwencya państwowa	<u>400 „</u>	900	—
				900
„ 119.	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Bilince	600 K.		
	subwencya państwowa	<u>400 „</u>	1.000	—
				1.000
„ 120.	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli	2.400 K.		
	subwencya państwowa	<u>2.200 „</u>	4.600	—
				4.600
	Do przeniesienia	25.832	1.612	27.444

		zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
		K o r o n y		
	Z przeniesienia .	41.272	1.612	42.884
<i>Poz 134.</i>	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Ja- worowie, 1.200 K. subwencya państwowa <u>800 „</u>	2.000	—	2.000
„ 135	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kań- czudze. 1.800 K. subwencya państwowa <u>1.400 „</u>	3.200	—	3.200
„ 136.	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600	—	600
„ 137	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Rud- kach	600	—	600
„ 138.	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myslenicach 4.000 K. subwencya państwowa <u>2.500 „</u>	6.500	—	6.500
„ 139.	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezjanów w Oświęcimiu	5.000	—	5.000
„ 140.	Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w miejscu Piastowem	4.000	—	4.000
„ 141.	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych i kursa handlowe przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	5.000	—	5 000
„ 142.	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.750	—	1.750
„ 143.	Subwencya dla szkoły robót u PP. Bene- dyktynek w Przemyślu	1.000	—	1.000
„ 144.	Subwencya dla Towarzystwa „Pracy ko- biet“ w Kołomyi	1.600	—	1.600
„ 145.	Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy ko- biet“ w Przemyślu	600	—	600
„ 146.	Subwencya dla Spółki przemysłowej robót kobiecych „Trud“ we Lwowie a) na szkołę 400 K. b) na bursę <u>600 „</u>	1.000	—	1.000
„ 147.	Subwencya dla Tow. tkackiego św. Syl- westra w Korezynie 1.100 K. subwencya państwowa <u>1.400 „</u>	2.500	—	2.500
„ 148.	Subwencya dla Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie	1.000	—	1.000
	Suma grupy E)	77.622	1.612	79.234
	Suma wydatków poz. 1—148 .	958.669	49.072	1,007.741

Dochody.

I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe,

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

			zwyczajne:	nadzwyczaj.:	razem
Poz.	1	W Białej	4.983	—	4.983
"	2	" Bochni	2.007	—	2.007
"	3	" Brodach	2.600	—	2.600
"	4	" Brzesku	1.763	—	1.763
"	5	" Brzeżanach	1.916	—	1.916
"	6	" Buczaczu	2.200	—	2.200
"	7	" Chrzanowie	2.366	—	2.366
"	8	" Dębicy	1.637	—	1.637
"	9	" Drohobyczu	4.090	—	4 090
"	10	" Gorlicach	2.390	—	2.390
"	11	" Jarosławiu	2.164	—	2.164
"	12	" Jasle	2.145	—	2.145
"	13	" Kałuszu	1.616	—	1.616
"	14	" Kętach	1.742	—	1.742
"	15	" Kołomyi I. im Sobieskiego	3.356	—	3.356
"	16	" " II. " S. Szczepanowskiego	3.466	—	3.466
"	17	" Krakowie : na Kleparzu	6.010	—	6.010
"	18	" " przy ul. Lubomirskiego	3.362	—	3.362
"	19	" " na Smoleńsku	2 588	—	2.588
"	20	" " " Kaźmierzu	3.552	—	3.552
"	21	" " przy ul. Dietla	3.200	—	3.200
"	22	" Krośnie	1.855	—	1.855
"	23	We Lwowie Kordeckiego	4.083	—	4.083
"	24	" " " św. Antoniego	3.950	—	3.950
"	25	" " " Sobieskiego	4.146	—	3.146
"	26	" " " Elżbiety	2.003	—	2.003
"	27	" " " Konarskiego	3.742	—	3.742
"	28	" " " św. Marcina	4.002	—	4.002
"	29	" " " Mickiewicza	2.483	—	2.483
"	30	" " " Piramowicza	3.376	—	3.376
"	31	" " " Staszica	4.360	—	4.360
"	32	" " " M. Bernsteina	3.750	—	3.750
"	33	W Łańcucie	1.578	—	1.578
"	34	" Myślenicach	1.674	—	1.674
"	35	" Nowym Sączu	4.281	—	4.281
"	36	" " Targu	1.771	—	1.771
"	37	" Podgórzu	3.902	—	3.902
"	38	" Przemyślu I. w śródmieściu	3.204	—	3.204
"	39	" " II. na przedmieściu lwow.	2.118	—	2.118
"	40	" Rzeszowie	3.070	—	3.070
"	41	" Samborze	1.538	—	1.538

Do przeniesienia . 120.039 — 120.039

			zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia .	120.039	—	120.039
Poz.	42	W Sanoku	1.781	—	1.781
"	43	" Sokalu	1.358	—	1.358
"	44	" Stanisławowie	3.017	—	3.017
"	45	" Starym Samborze	1.794	—	1.794
"	46	" Starym Sączu	1.960	—	1.960
"	47	" Strzyżowie	1.613	—	1.613
"	48	" Stryju	2.423	—	2.423
"	49	" Tarnopolu	2.276	—	2.276
"	50	" Tarnowie	3.387	—	3.387
"	51	" Tarnobrzegu	1.862	—	1.862
"	52	" Turce nad Stryjem	1.858	—	1.858
"	53	" Wadowicach	2.190	—	2.190
"	54	" Wieliczce	2.015	—	2.015
"	55	" Złoczowie	2.515	—	2.515
"	56	" Żółkwi	1.910	—	1.910
"	57	" Żywcu	1.945	—	1.945
		<u>Suma poz. 1—57</u>	<u>153.943</u>	<u>—</u>	<u>153.943</u>
"	58	" Subwencja państwowa na uzupełnienie przyborów i druki	1.000	—	1.000
"	59	" Subwencja państwowa na zakupywanie podręczników dla absolwentów	1.000	—	1.000
"	60	" Subwencja państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe	4.000	—	4.000
"	61	" Subwencja państwowa na szkoły przemysłowe uzupełniające dla dziewcząt	2.000	—	2.000
"	62	" Subwencja państwowa na tworzenie trzecich klas kursu przemysłowego i szkół o typie zawodowym	2.000	—	2.000
		<u>Suma grupy A)</u>	<u>163.943</u>	<u>—</u>	<u>163.943</u>

B) Krajowe szkoły zawodowe.

Poz.	63.	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezwcu	3.400	—	3.400
"	64.	" " " " Brzostku	4.300	—	4.300
"	65 66.	" " " " Dynowie	3.700	—	3.700
		<u>Do przeniesienia</u>	<u>1</u>	<u>—</u>	<u>11.400</u>

		zwy- czajne	nadzw- yczajne K o r o n	razem
	Z przeniesienia .	11.400	—	11.400
Poz. 67.	Kraj. szkoła koszykarska w Gdowie	9.000	—	9.000
" 68.	" " " " Leżajsku	5.000	—	5.000
" 69.	" " " " Niżnowie	5.000	—	5.000
" 70/71.	" " " " Tarnobrzegu	3.900	—	3.900
" 72.	" " " " Zatorze	5.260	—	5.260
" 73.	Krajowy centralny kurs koszykarski we Lwowie	6.000	—	6.000
" 74.	Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie	14.200	—	14.200
" 75.	Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie	10.500	—	10.500
" 76.	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Ka- mionce strumiłowej	10.500	—	10.500
" 77.	Kraj. Szkoła zawodowa kołodziejska w Tłu- maczu	10.050	—	10.050
" 78.	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie	15.500	—	15.500
" 79.	" " " " Kalwaryi	9.300	—	9.300
" 80.	" naukowy warsztat dla wyrobu zaba- wek w Jaworowie	17.800	—	17.800
" 81.	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi	8.550	—	8.550
" 82.	Krajowe kursa przemysłu keramicznego w Podgórzu	5.200	"	5.200
" 83.	Krajowy naukowy warsztat szewski w Wit- kowie	5.500	"	5.500
" 84.	Krajowy naukowy warsztat szewski w Sta- rym Sączu	14.000	—	14.000
" 85.	Kraj. szkoła szewska w Dobczycach	4.100	—	4.100
" 86.	" " " " Kołomyi	6.450	—	6.450
" 87.	" " tkacka w Krośnie	8.800	—	8.800
" 88.	" naukowy warsztat tkacki w Glinianach	3.340	—	3.340
" 89.	" " " " Gorlicach	2.360	—	2.360
" 90.	" " " " Kosowie	2.180	—	2.180
" 91.	" " warsztat tkacki w Łańcucie	2.900	—	2.900
" 92.	" " " " " Rychwał- dzie	1.000	—	1.000
" 93.	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie	8.080	—	8.080
" 94.	" " koronkarska w Zakopanem	5.600	—	5.600
" 95.	" " " " Bobowej	2.850	—	2.850
" 96.	" " hafciarska w Makowie	3.946	—	3.946
" 97.	Kraj. szkoła rzemiosł w Drohowyżu	59.600	—	59.600
	Do przeniesienia .	277.866	—	277.866

	zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
	K o r o n y		
Z przeniesienia .	277.666	—	277.666
Poz. 98. Kraj. ceramiczna stacya doświadczalna we Lwowie	800	—	800
„ 99. Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie	2.000	—	2.000
Suma poz. 63—99	280 666	—	280.666
„ 99a Subwencya państwowa na nowe szkoły i warsztaty zawodowe	2.400	—	2.400
„ 100. Zwroty zaliczek na płace dla personalu kraj. szkół przemysłowych i biura kraj. komisji przemysłowej	2.000	—	2.000
Suma grupy B .	285.066	—	285.066

C) Szkoły zawodowe przez kraj subwencyonowane

„ 101. Dla szkoły koszykarskiej w Albigowej	400	—	400
„ 102. „ „ „ „ Bilince	400	—	400
„ 103. Dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli	2.200	—	2.200
„ 104. „ „ „ „ Chyszewicach	400	—	400
„ 105. „ „ „ „ Milczycach	400	—	400
„ 106. Dla szkoły koszykarskiej w Rudkach	1.300	—	1.300
„ 107. „ „ „ „ Siekierzycach	400	—	400
„ 108. „ „ „ „ Wielowci	800	—	800
„ 109. „ pracowni koszykarskiej w Żurawnie	400	—	400
„ 110. „ „ garncarskiej w Toustem	300	—	300
„ 111. Dla produkcyjnego warsztatu tkackie- go w Budzanowie.	400	—	400
„ 112. Dla krajowego Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach	1.200	—	1.200
„ 113. Dla pracowni powroźniczej w Stryju.	600	—	600
„ 114. „ szkoły koronkarskiej w Jaworowie	800	—	800
„ 115. „ szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.400	—	1.400
„ 116. „ warsztatu kapeluszniczego w Myśle- nicach	2.500	—	2.500
„ 117 118 „ Towarzystwa tkackiego św. Sylwestra w Korczynie.	1.400	—	1.400
Suma grupy C .	15.300	—	15.300

zwy- nadzwy- razem
czajne czajne
K o r o n y

D) Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.

Poz. 119.	Przemysł, Konwent PP. Benedyktynek zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 Kor. spłacalnej w 17 ratach od roku 1897 po 600 Kor. rocznie (17 i ostatnia rata w r. 1913 w kwocie 400 Kor.) XIII. rata	—	600	600
„ 120 122	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla krajowej szkoły koszykarskiej w Dźurowie w kwocie 6.000 Kor. spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 Kor. rocznie XI. rata	—	400	400
„ 123.	Świątniki, c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 Kor. spłacalnej w 5 ratach od roku 1906 po 400 Kor. rocznie IV. rata	—	400	400
„ 124.	Maków, krajowa szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 Kor. spłacalnej w 5 ratach od roku 1907 po 200 Kor. rocznie, III. rata	—	200	200
„ 125.	Jaworów, krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 Kor. spłacalnej w 10 ratach od roku 1908 po 500 Kor. rocznie, II. rata	—	500	500
„ 126.	Bobowa, krajowa szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy, w kwocie 300 Kor. spłacalnej w 5 ratach od r. 1908 po 60 Kor. rocznie, II. rata	—	60	60
	<u>Suma grupy D)</u>	—	2.160	2.160
	<u>Ogółem suma dochodów</u>	464 309	2.160	466.469

a) Trzy równobrzmiące petycje Ls. 681, 1153 i 1757, grona nauczycielskiego krajowych szkół zawodowych w Kołomyi, Stanisławowie i Rakszawie o polepszenie warunków służbowych i przyznanie plac jakie ma personal państwowych c. k. szkół zawodowych, *przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi.* Zdaniem Komisji wymienione petycje zasługują na zszczególniejszą uwagę i życzliwe traktowanie.

b) Petycję zarządu Towarzystwa szkoły handlowej we Lwowie Ls. 787 o udzielenie subwencji dla „Lwowskiej szkoły handlowej“ z uwagi że Towarzystwo rozwinęło nader pożyteczną działalność, *odstępjuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, a jeżeli wyniki badań okażą się dodatnie, udzielenia wydatnej subwencji z poz. 112. i uwzględnienia w następnych budżetach.*

c) Petycję gminy Łukawiec powiatu rzeszowskiego Ls. 1555 o założenie tamże krajowej szkoły koszykarskiej *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania. Wydział krajowy winien poczynić badania zwłaszcza w tym kierunku czy zaprowadzenie kursu wędrowniej nauki koszykarstwa w Łukaw u nie przyniesie mieszkańcom korzyści, zwłaszcza jeżeli posiadają znaczne przestrzenie własnej łoziny koszykarskiej.*

d) Petycję stowarzyszenia pracy kobiet w Przemyślu Ls. 1289 o udzielenie zapomogi i podwyższenie pobieranej subwencji *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.*

W celu pozyskania znaczniejszych zasiłków ze Skarbu państwa Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Sejm wzywa c. k. Rząd :

1. *ażeby umożliwił dalszą wydatniejszą akcyę kraju w kierunku zakładania i rozszerzania szkół zawodowych oraz urządzania zawodowych kursów wędrownych i majsterskich, przyznając na ten cel ze skarbu państwa znacznie wyższe zasiłki niż dotychczas;*

2. *ażeby przyjął na etat państwa znaczniejsze szkoły przemysłowe, utrzymywane dotychczas kosztem kraju;*

Przewodniczący
K. Badeni.

Sprawozdawca
Żardecki.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XII

wydatków, poz. 149 - 175.

Przemysł i rękodzieła.

Sprawozdawca poseł Rutowski.

Cała akcja kraju na polu *bezpośredniego popierania przemysłu*, więc pożyczki i zasiłki dla przedsiębiorstw większego i drobnego przemysłu i rękodzieł, subwencyonowanie zakładów, instytucji przemysłowych, Muzeów, związków mających na celu uprzemysłowienie kraju, dalej stypendya i zasiłki dla uczącej się młodzieży przemysłowej i handlowej, — nareszcie utrzymanie komisji krajowej wraz z statystyką przemysłową, ma być opędzoną w r. 1909 według preliminarza Wydziału krajowego kwotą 362.992 K.

Kwota ta w porównaniu z r. 1908 jest wyższą o 14.000 K, to znaczy o dwie subwencye po 6.000 K dla dwóch instytucji nowopowstałych, dla krakowskiego „Instytutu dla popierania przemysłu“ i dla „Muzeum technologicznego“ we Lwowie, oraz o 2.000 K, o które podwyższono dotacyę na stypendya dla młodzieży handlowej

Dzieje się to wszystko w chwili, gdy *fundusz przemysłowy* już na wyczerpaniu wobec kolosalnego wzrostu zapotrzebowania, gdy wszystkie objawy wskazują na konieczność jeszcze rańniejszej akcji kraju, której skuteczność nie może już podlegać żadnej wątpliwości.

Gdy się nareszcie powiodło przełamać niewiarę w skuteczność bezpośredniego działania kraju na uprzemysłowienie i *polityka przemysłowa* wytknęła sobie większe cele, zerwano z drobiazgową skalą pomocy i zrozumiano, że i *wielki przemysł* powstać może przy rozumnej, świadomej polityce, działającej odpowiednimi

środkami, Sejm uchwałami z r. 1904 i 1907 podniósł krajowy fundusz przemysłowy na pięć milionów, a nareszcie na 7,000.000 koron.

Umożliwiło to rażniejszą i dzielniejszą akcyę. Kiedy od początku istnienia krajowej komisji w ciągu 14 lat:

od 1888 do 1902 udzielono pożyczek w sumie	2,780.000 K
udzielono w ciągu ostatniego <i>pięciolecia</i>	
od 1903—1908 w kwocie	4,150.000 „

Można było przychodzić w pomoc przedsiębiorczości prywatnej pożyczkami poważnemi na zakładanie i wydatne podniesienie przedsiębiorstw fabrycznych, na kapitał obrotowy, na urządzenia, maszyny, motory dla mniejszych fabryczek, dla warsztatów rękodzielniczych. Można się było pokusić o powołanie do życia mechanicznego wielkiego przemysłu tkackiego (Andrychów, Krosno).

Środki te są na wyczerpaniu.

Umożliwiony dotacją krajową 150.000 K. rocznie kredyt w Banku krajowym po koniec r. 1908 wynosił	3,000.000 K
Z tego po 8. października b. r. wyczerpano	2,134.000 „
Pozostało do końca r. 1908	866.000 K

Licząc, że zwroty pożyczek do końca r. 1908 dadzą	80.000 „
Byłoby do dyspozycji	946.000 K

Wydano obowiązujących promes lub przynajmniej uznano pożyczki za wskazane na	1,346.900 „

Byłby więc już dzisiaj deficyt, brak pokrycia na	400.900 „

Nadto <i>niezależni</i> czeka podań 67 na sumę	3.021.400 „

w czem 22 ważne, według pierwszych badań godnych na poparcie żądań w wysokości	1,841.000 „

Do tego przychodzą nowe *wielkie* zgłoszenia na dalszy rozwój fabrycznego przemysłu tkackiego, na rozwój fabryki Andrychowskiej o nowych 500 krosien, o blich, apreturę, na co by potrzeba udziału kraju w wysokości 1,500.000 K. Jest zgłoszenie na założenie wielkiej fabryki *rur żelaznych*, za które tak olbrzymią lichwę płacimy, potrzebując *rur* za miliony, gdy cały *przemysł naftowy* jest kolosalnym konsumentem *rur*, a *rozwój miast*, zakładanie wodociągów, oświetlenia gazowego, lepszej kanalizacji, wymagać będzie olbrzymich ilości *rur*. *Niezależni* dotąd sprawa emancypacji kraju z pod *kartelu jutowego*, i wzrastająca potrzeba worków na zboże, mąkę, cement etc. — rosnąca potrzeba garbarni skór podszwowych etc.

Słowem stoi przed nami potrzeba milionów, w dwóch, trzech latach najmniej 4,500.000 do 5,500.000 K.

Na to została reszta funduszu z wpływami razem nie dochodząca jednego miliona kor.

Do tego przychodzi, że z r. 1909 rozpoczyna się okres zwrotów zaliczek udzielonych przez Bank krajowy po 150.000 K. rocznie, t. j. właśnie tyle, ile cała dotacja roczna wynosi. Zaś zwroty pożyczek, wskutek dłuższo letnich okresów spłaty (daje się teraz na 10—15 lat), wskutek odraczania rozpoczęcia spłaty o dwa i trzy lata, — nareszcie wskutek obniżania stopy procentowej (z 3 na $2\frac{1}{2}$ %), — muszą być mniejsze i nie można liczyć w następnych najbliższych latach na więcej jak 400.000—450.000 K. rocznie.

To też zgodnie z wnioskami Sejmowej *komisji przemysłowej* sprawozdawca wniósł podwyższenie dotacji krajowej na fundusz przemysłowy ze 150.000 K. na 250.000 K. i upoważnienie Banku krajowego do podniesienia granicy kredytowej tego funduszu z 7,000.000 K. na 9,000 000. Żeby jednak ułatwić Bankowi realizację, proponował sprawozdawca realizację rozłożyć na cztery lata po 500.000 K. rocznie po r. 1912.

Po dłuższej rozprawie Komisya budżetowa zgodziła się na podwyższenie dotacji ze 150.000 K na 200.000 K. (poz 164) z tem, że Bank krajowy ma zrealizować odpowiadający tej dotacji **jeden milion** najpóźniej w czterech latach, w kwotach najwyżej 250.000 K rocznie wynoszących. Oczywiście nowy ten milion niema opóźnić poprzednio do końca r. 1908 postanowionej realizacji **trzech milionów**.

Nadto Komisya budżetowa uchwaliła podniesienie poz. 163 „Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe“ z 40.000 K. na 50,000 K. z tem, że zasiłki te służyć mają przedewszystkiem dla **rękodzielnictwa** i że zasiłki te nie ukrócają prawa tychże przedsiębiorstw drobniejszych do korzystania z pożyczek.

W ciągu ostatniego roku powstają **dwie wielkie instytucje** mające na celu popieranie przemysłu: **Muzeum technologiczne** we Lwowie w gmachu Izby handlowo-przemysłowej, oraz **„Instytut popierania przemysłu w Krakowie“**.

Obydwe mają na celu przedewszystkiem rozwój przemysłu przez demonstrowanie postępów technicznych na zbiorach, wykłady, kursa, biblioteki, czytelnie, wystawy i wystawki, stypendya, zasiłki, i udzielanie bezpośredniej pomocy, maszyn motorów, ulepszonych narzędzi, przez premiowanie etc.

Komisya budżetowa uznała na wniosek referenta nie tylko konieczność rocznego dotowania obydwu instytucji kwotami po 6.000 K. jak to proponuje Wydział krajowy, ale nadto przez przyczynienie się Kraju do kosztów założenia i budynków tych instytucji. powstałych dzięki wysiłkowi Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie i Kasy Oszczędności w Krakowie.

Dlatego Komisya budżetowa uchwaliła wstawić nową pozycję 155b) „Na amortyzację 100.000 kor. kapitału na budowę Muzeum technologicznego we Lwowie	5 000 kor.
oraz nową pozycję 158b) „Na amortyzację“ 150.000 kor, kapitału na budowę „Instytutu popierania przemysłu“ w Krakowie	7 500 „

Nareszcie jak na r. 1908 uchwałała Komisya budżetowa dla „Izb rękodzielniczych“ we Lwowie i Krakowie na podniesienie ich statutowej działalności poz. 158c i 158d po 1.000 K rocznie — oraz wstawić 3 000 K na przeniesiony z nrbr. V. do rubr. XII ryczałt dla Stowarzyszeń rękodzielniczych we Lwowie i na prowincyi. — W końcu podniosła Komisya poz. 163 o 10.000 K na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe i uchwaliła na wydawnictwo „Kupca polskiego“ w Krakowie 400 K.

Petycja lwowskiej „Ligi przemysłowej“ w sprawie subwencji kraju na własny budynek, pomieszczenie na warszaty stolarskie, pomieszczenie biur, sal wykładowych, wystaw stałych, wystawy ruchomej, nieuzyskała aprobaty Komisji. Zaś subwencye na cele bieżące poz. 151 i 152 zostały podwyższone, każda o 2.000 K razem o 4.000 K.

Ogółem postanawia się podwyższenie dotacji na cele przemysłowe na wniosek referenta ponad **preliminarz Wydziału krajowego** jak następuje:

	zwy- czajne	nadzw- yczajne	razem
	K o r o n y		
Z przeniesienia	40.000	20.000	60.000
b) na umorzenie pożyczki 100.000 K. na budowę, III. rata z 20-lecia, od 1. stycznia 1907.	—	5.000	5.000
<i>Poz. 155a)</i> Subwencya dla Muzeum technologicznego we Lwowie	6.000	—	6.000
„ <i>155b)</i> Izba handlowo-przemysłowa we Lwowie, umorzenie pożyczki 100.000 K. na budo- wę gmachu	—	5.000	5.000
„ <i>155c)</i> Izba rękodzielnicza we Lwowie	1.000	—	1.000
„ <i>155d)</i> „ „ „ Krakowie	1.000	—	1.000
„ <i>156.</i> Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000	—	8.000
„ <i>157.</i> Subwencya dla Towarzystwa technicznego w Krakowie na utrzymanie nieustającej wystawy przemysłowej	1.500	—	1.500
„ <i>158a)</i> Dla krakowskiego „Instytutu popierania przemysłu“, subwencya	6.000	—	6.000
„ <i>158b)</i> Dla krakowskiego „Instytutu popierania przemysłu“, na umorzenie pożyczki 150.000 K. na budowę gmachu	—	7.500	7.500
„ <i>158c)</i> Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwo- wie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.000	—	3.000
„ <i>158d)</i> Wydawnictwo „Kupiec polski“ w Krakowie	400	—	400
<u>Suma grupy F)</u>	<u>66.900</u>	<u>37.500</u>	<u>104.400</u>

*G) Stypendya, zasiłki i inne wydatki na
cele przemysłowe.*

<i>Poz. 159.</i> Zasiłki dla uczniów krajowych i państwo- wych szkół przemysłowych	35.000	—	35.000
„ <i>160.</i> Zasiłki dla młodzieży handlowej	8.000	—	8.000
„ <i>161.</i> Zasiłki na kształcenie nauczycieli szkół przemysłowo-uzupełniających	4.500	—	4.500
Do przeniesienia	<u>47.500</u>	—	<u>47.500</u>

	zwy- czajne	nadzw- yczajne	Razem
	K o r o n y		
Z przeniesienia	47 500	—	47.500
<i>Poz. 162.</i> Zasiłki na kształcenie nauczycieli dla dwu- klasowych szkół handlowych	2.000	—	2.000
„ 163. Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	50.000	—	50.000
„ 164. Dotacja kraj. funduszu przemysłowego	—	200.000	200.000
„ 165 Na lustracje Spółek przem.-wytwórczych	4.800	—	4.800
„ 166. Zasiłki na wystawy przemysłowe	—	8.000	8.000
Suma grupy G)	<u>104.300</u>	<u>208.000</u>	<u>312.300</u>
<i>H) Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.</i>			
„ 167. Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	400	—	400
„ 168. Koszta podróży, diety członków i urzęd- ników Komisji i inne wydatki	10.000	—	10.000
„ 169. Sekretarz:			
a) płaca	4.800 K.		
b) dodatek aktywalny	<u>1.288 „</u>	6.088	6.088
„ 170. Referent techniczny:			
a) płaca	3 600 K.		
b) dodatek aktywalny	<u>1.104 „</u>	4.704	4.704
„ 171. Aplikant	1.400	—	1.400
„ 172. Referent statystyczny:			
a) płaca	2.800 K.		
b) dodatek aktywalny	<u>600 „</u>	3.400	3.400
„ 173. Mundant	—	—	—
„ 174. Pomoc kancelaryjna w oddziale statyst.	1.200	—	1.200
„ 175. Ryczałt na badania, ankiety i. t. p.	1.000	—	1.000
Suma grupy H)	<u>28.192</u>	<u>—</u>	<u>28.192</u>
Suma wydatków poz. 149—175	<u>199.392</u>	<u>245.500</u>	<u>444.892</u>

P e t y c y e .

- L. 152. Jad Charuzim Jarosławiu
 „ 526. Proświty w Stanisławowie o bursę
 „ 661. Gwiazdy w Drohobyczu.

- Ls. 817. „Przyjaźń“ w Brzeżanach.
„ 899. Powiatu w Tarnowie w spr. fabryki cementu.
„ 1017. „Zorji“ we Lwowie.
„ 1416. Gwiazdy we Lwowie.
„ 1610. Jad Charuzim we Lwowie.
„ 1719. Maryi Mirszewskiej we Lwowie.
„ 1836. Bursy Im. St. Kostki w Kołomyi
„ 1884. „Zorji“ w Drohobyczu.
„ 2246. Gwiazdy w Stanisławowie.

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia, zwłaszcza stowarzyszenia do obd ielenia z funduszu ryczałtowego na ten cel przeznaczon^{ego}.

Lwów, dnia 14. października 1908.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Rutowski.

Budżet krajowy na r. 1909.

Rubryka XIII.

Długi krajowe.

Sprawozdawca: Poseł Dr. Korol.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

Zwyczajne:

<i>Pos. 1</i>	Umorzenie 4% pożyczki kraj. z r. 1893 im.wartości 58,850.000 K zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:	
	a) XXXII. i XXXIII. rata kapitału	703.400 K.
	b) 4% odsetki	2,027.520 „
	c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanych obligacyj i t. p.	<u>4.950 „</u> 2,735.870 K.
<i>2</i>	Na spłatę niezgłoszonych obligacyj i kuponów byłych funduszków indemnizacyjnych:	
	a) Galicyi wschodniej	} 2.000 „
	b) „ zachodniej	
	c) W. Ks. krakowskiego	
<i>3</i>	Rozmaite wydatki byłych funduszków indemnizacyjnych	50 „
<i>4</i>	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek	<u>75.000 „</u>
	Do przeniesienia	2,812.920 K.

		Zwyczajne:
Z przeniesienia		2,812.920 K.
Poz. 5	4% ₀ odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na kosztą wystawienia koszar i szpitali dla c. k. wojska w zamian za ustąpienie z Wawelu	98.077 „
„ 6	4% ₀ odsetki od pożyczki 2,225.000 k. zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905 z gal. funduszu propinacyjnego na pokrycie niedoborów funduszu kraj. z r. 1906	89.000 „
„ 7	4% ₀ odsetki od pożyczki 2,523.000 k. zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z 18. marca 1907 z gal. funduszu propinacyjnego na pokrycie niedoboru funduszu kraj. z r. 1907	100.920 „
„ 8	4% ₀ odsetki od pożyczki 8,352.000 K zaciągnąć się mającej, z galic. funduszu propinacyjnego na pokrycie preliminarzanego przez Wydział krajowy niedoboru funduszu kraj. z r. 1908.	337.389 „
„ 9	Umorzenie pożyczki 1,500.000 k. zaciągnąć się mającej w myśl uchwały sejmowej z 16. listopada 1905 na utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla reprezentacji powiatowych, dla ułatwienia krycia dachów materiałem ogniotrwałym	75.000 „
„ 10	Na 4% ₀ odsetki od pożyczki 281.000 K zaciągnąć się mającej z funduszu solnego na budowę skrzydła do gmachu sejmowego (na rogu ul. Marszałkowskiej i Mickiewicza)	11.240 „
„ 10a.	Na spłatę dawniejszych długów krajowych	— „
<u>Ogółem suma wydatków</u>		<u>3,524.546 K.</u>

Dochody,

		Zwyczajne:
Poz. 1.	Dochody byłych funduszków indemnizacyjnych:	
	I. od obowiązanych:	
	a) Wpłata kapitałów i rent:	
	Galicya wschodnia	— K.
	„ zachodnia	— „
	W. Ks. Krakowskie	— „
		— K.
	b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:	
	Galicya wschodnia	75 K.
	<u>Do przeniesienia</u>	<u>75 K.</u>
		— K.

	Z przeniesienia	75 K.	Zwyczajne : — K.
Galicya zachodnia		20 „	
W. Ks. Krakowskie		<u>5 „</u>	100 „
II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:			
Galicya wschodnia		1.000 K.	
„ zachodnia		450 „	
W. Ks. Krakowskie		<u>50 „</u>	1.500 „
Poz. 2 Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z r. 1873 (9 rata z 16-lecia) ,			
			400 „
„ 3 Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych			60.000 „
„ 4 Zwrot odsetek do poz. 10 wydatków — jako czynsz za lokal na pomieszczenie :			
a) biura kolejowego (rubr. VIII. poz. 21).		6.250 K.	
b) biura solnego		4.990 „	11.240 „
		<u> </u>	<u> </u>
	Ogółem suma dochodów		<u>73.240 K.</u>

We Lwowie dnia 13. października 1908.

Przewodniczący
K. Badeni,

Sprawozdawca
Dr. Korol.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XIV.

Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Sprawozdawca poseł Skałkowski.

Pozycye objęte rubr. XIV. oparte są na statucie emerytalnym, lub na uchwałach sejmowych.

Skutkiem tego Komisya przyjmuje działy I.—V. zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, wprowadzając jedynie niektóre zmiany w działach VI. i VII.

Komisya przedstawia zatem do uchwlenia Wysokiego Sejmu:

Wydatki.

I. Dotacye dla wdów po członkach Wydziału krajowego, poz. 1—4	6.000 K.
II. Pensye emerytalne urzędników i sług Wydziału krajowego poz. 5—53	140.207 „
III. Pensye emerytalne urzędników zakładów krajowych, poz. 54—66	35.813 „
IV. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach Wydziału krajowego poz. 67—136	75.890 „
V. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach zakładów krajowych, poz. 137—147	12.580 „
VI. Dary z łaski i zaopatrzenia dla funkcyjnarjuszy krajowych, ich wdów i sierót:	

Do przeniesienia . . . 270.490 K

Poz. 148—211, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, wstawia Komisya budżetowa:

a) jako stałe kwotę 14.868 K.

Nadto w załatwieniu wniesionych petycyj, powołanych w sprawozdaniu Komisji za r. 1908. wstawia Komisya następujące stałe dary z łaski:

" 211a)	Turski Władysław, emerytowany starszy inżynier drogowy	500	"
" 211b)	Rudzki Władysław, emerytowany kontrolor kasy krajowej	500	"
" 211c)	Marcinkowski Władysław, emerytowany wicedyrektor oddziału rachunkowego	300	"
" 211d)	Dr. Stella Sawicki Jan, emeryt. inspektor szpitali krajowych	800	"
" 211e)	Sapałaczyńska Leontyna, siostra b. rewidenta rachunkowego	300	"
" 211f)	Schulzowa Zofia, wdowa po dozorey melioracyjnym	240	"
	<i>Razem stałe dary z łaski</i>	<u>17.608</u>	<u>K</u>
	b) <i>jednorazowe (jako nadzwyczajne):</i>		
" 211g)	Dziubińska Wanda, wdowa po praktykancie kasowym	400	"
" 211h)	Bieńkowska Józefa Marya, sierota po archiwście	200	"
" 211i)	Pogorzelska Katarzyna, wdowa po stróżu	200	"
" 211k)	Zakrzewska Marcyanna, wdowa po sekretarzu	200	"
" 211l)	Kratochwilowa Franciszka, wdowa po dyetaryuszu	200	"
" 211m)	Barycka Marya, j. w.	200	"
" 211n)	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rachunkowym	200	"
" 211o)	Hanaczewska Marya, wdowa po stróżu	100	"
" 211p)	Wojtynowa Anna, j. w.	200	"
" 211r)	Załucka Anna, j. w.	100	"
" 211s)	Salamaszyńska Rozalia, sierota po stróżu	50	"
" 211t)	Gering Julia, sierota po konduktorze drogowym	200	"
" 211u)	Bubesowa Marya, wdowa po stróżu	100	"
" 211v)	Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu	500	"
" 211w)	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze	180	"
" 211x)	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze	200	"
" 211y)	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym	200	"
" 211z)	Markowska Józefa, wdowa po stróżu	150	"
" 211ż)	Matecka Seweryna, wdowa po dyetaryuszu	100	"

Do przeniesienia . 21.288 K. 270.490 K.

	Z przeniesienia	21.288 K	270.490 K
<i>Poz. 211aa)</i> Babińska Helena, wdowa po dyetetryuszu .		300 „	
„ <i>211bb)</i> Baczyńska Tekla, sierota po konduktorze .		100 „	
„ <i>211cc)</i> Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze		100 „	
„ <i>211dd)</i> Polińska Matylda, wdowa po stenografie .		100 „	
„ <i>211ee)</i> Rzeczycka Teofila, wdowa po dyetaryuszu		200 „	
„ <i>211ff)</i> Farnawski Stanisław, sierota po dyrektorze rachunkowym		500 „	
„ <i>211gg)</i> Horoszkiewiczówna Zofia, sierota po dyrektorze kasy		500 „	
„ <i>211hh)</i> Zielińska Zofia wdowa po archiwście rach.		300 „	
„ <i>211ii)</i> Kozubowa Małgorzata		100 „	
„ <i>211kk)</i> Orłowicz Michał. b. stróż		200 „	
„ <i>211ll)</i> Buynowska Aniela, wdowa po b. kontrolorze kasy krajowej, <i>do dyspozycji Wydziału krajowego</i>		500 „	
		(w załatwieniu petycji l. 544).	
„ <i>211mm)</i> Ryczałt do dyspozycji Wydziału kraj.		<u>2.000 „</u>	
<i>Ogółem dział VI. poz. 148—211mm)</i>			26 188 „

Do ryczałtu 2.000 K. pod poz. 211 mm. odnoszą się także wszystkie petycje powołane w sprawozdaniu Komisji za r. 1908 — a odesłane Wydziałowi kraj. do zbadania i możliwego uwzględnienia.

VII. Rozmaite.

<i>Poz. 212.</i>	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych (ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego)	10.000 K	
„ <i>213.</i>	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	200 „	
„ <i>214.</i>	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie	400 „	
„ <i>215.</i>	Grabaszewska Józefa, wdowa po rządcy szpitala w Drohobyczu, stałe zaopatrzenie	200 „	
„ <i>216.</i>	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej, stały dożywotni datek	720 „	
„ <i>217.</i>	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku	300 „	
„ <i>218.</i>	Łoroosteńska Elicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski	160 „	
„ <i>219.</i>	Ogonowska Falina, wdowa po profesorze, stały roczny dożywotni datek	<u>720 „</u>	
	Do przeniesienia	12.700 K	296.678 K

	Z przeniesienia . . .	12.700 K	296.678 K
Poz. 220.	Szaraniewiczowa Anna, wdowa po profesoro- rze Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, stały roczny datek	720 „	
„ 221.	Głuchowska Jadwiga, wdowa po instruktoro- rze chowu bydła, stałe zaopatrzenie .	500 „	
„ 222.	Starzewska Regina, wdowa po dyrektorze krajowego Składu publicznego w Kra- kowie — dożywotni dar z łaski .	700 „	
„ 223.	Chmielowska Marya, wdowa po profesorze Uniwersytetu	800 „	
	Ogółem dział VII. poz. 212—223		15.420 „
	Suma wydatków rubr. XIV.		312.098 K

D o c h o d y.

(zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego).

Poz. 1.	Dochód z układok emerytalnych od płac urzę- dników krajowych	40.000 K

Wpetycyi L. 653 uprasza emerytowany urzędnik rachunkowy p. Aleksander Holuka o wliczenie mu do wymiaru pensyi emerytalnej 7 lat, 9 miesięcy i 28 dni, których jako spędzonych w służbie nieetatowej nieuwzględniono. Petent przedłożył szereg poleceń Wydziału krajowego, polecających mu przeprowadzanie lustracji gospodarki szpitalnej na prowincyi.

Komisya wnosi na przekaz nie tej petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej z wnioskiem odpowiednim.

Petycyę L. 2018. uprasza emer. inżynier biura melioracyjnego p. Ferdynand Hilbricht o przyznanie mu pełnych poborów tytułem emerytury, ze względu iż skutkiem długoletniej wyteżonej pracy zmuszonym był w obec nadwreżonego zdrowia przejść na emeryturę już po 32 latach służby.

Komisya wnosi, aby tę petycyę również Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej przekazać.

Petycyę L. 1353 p. Tadeusza Filippi, byłego adjunkta Wydziału krajowego, w czasie od 12. marca 1894 do 31. grudnia 1907 wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Petycyę L. 1240 p. Stanisława Pola, dyetarjusza w biurze drogowem, o przyznanie emerytury, wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedłożenia Sejmowi odpowiedniego wniosku, gdyby petent stał się niezdolnym do pracy.

Petycyę L. 1157 Klary Karoliny z Szydłowskich Markowskiej o wynagrodzenie w drodze łaski pretensyi, odnoszących się do sprzedaży gruntów fundusowi krajowemu na cele szpitalne, wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Petycyę L. 544: Anieli Buynowskiej wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do załatwienia i wstawić pod poz. 2111) do dyspozycyi Wydziału krajowego 500 koron na r. 1909.

Petycję L. 1655. Bazylego Korola, lustratora biura Patronatu, o *veniam aetatis*, wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku.

Przy obradach nad rubryką XIV. poruszoną została kwestya wypłaty tak zwanego kwartału pośmiertnego, a normy emerytalne nie zawierają żadnego pod tym względem kategorycznego postanowienia dla urzędników bezżennych, przeto komisya budżetowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Rodzinie urzędnika zmarłego w stanie bezżennym należy się tak zwany kwartał pośmiertny. Wydział krajowy postanowi w każdym wypadku do czyich rąk wypłata tej należności nastąpi.

Lwów, dnia 15. października 1908.

Przewodniczący :

K. Badeni.

Sprawozdawca :

Skatkowski.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XV.

Poz. 1—5 wyd. i poz. 1 dochodów.

Opłaty konsumcyjne.

Sprawozdawca poseł Mieczysław Urbański.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym wydatki na r. 1909 w wysokości 13.500 K.

Dochód z opłat konsumcyjnych od piwa prelinujemy w kwocie 2,140.000 K, zatem wyższej jak w r. 1908 o 90.000 K, zaś od prelinowanej przez Wydział krajowy o 40.000, a to z powodu, że konsumcja stale wzrasta, a przecięcie z 3 lat wykazuje dochód netto 2,163 055 K, obniżenie zatem przecięcia o 23.055 K uważamy za dostateczne, mając nawet na uwadze zasadę ostroznego prelinowania.

Z tych samych powodów wstawiamy do budżetu w dochodzie z podatku od spirytusu kwotę 5,500.000 K t. j. wyższą od prelinowanej na r. 1908 o 150.000 K, a od prelinowanej przez Wydział krajowy o 100.000 K, przecięcie bowiem z 3 lat z wzrastającego dochodu od spirytusu wykazuje na podstawie zamknięć rachunkowych dochód netto 5,552.571 K, a nie ma obawy obniżenia się tej kwoty. Prelinujemy jednak niższą kwotę od przeciętnej, z uwagi, że w budżecie państwowym na r. 1909, prelinowany jest dochód z podniesionego państwowego podatku od spirytusu na 19,500.000 K, przeznaczony do rozdziału między kraje, według klucza oznaczonego w ustawie, z której to kwoty wypada na Galicyę około 5,500.000 K i taka kwota do kasy krajowej jako zaliczka na r. 1909 wpłynie. Sumę dochodów zatem z opłat konsumcyjnych prelinujemy na r. 1909 w kwocie . . . 7,732.000 K, zaś wydatki w kwocie 13.500 „
a mianowicie:

Wydatki.

Poz.	1.	Koszta komisyjne	1.000 K
"	2.	Koszta manipulacji i prowizji c. k. pocztowej Kasy oszczędności	2.000 „
"	3.	Koszta kancelaryjne	2.500 „
"	4.	Papier i druki	5.000 „
"	5.	Rozmaite wydatki, tudzież remuneracje i zasiłki	<u>3.000 „</u>
		Suma wydatków	<u>13.500 K</u>

Dochody.

Poz.	1.	Dochody krajowych opłat konsumcyjnych :	
	a)	α) od piwa, (w myśl ust. z 13. lutego 1903 Dz. ust. kraj. Nr. 24)	2,140.000 K
		β) odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych w pocztowej Kasie oszczędności	2.000 „
	b)	30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina, (w myśl ust. z 4. lipca 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 93.)	90.000 „
	c)	udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu, (w myśl ust. z 8. lipca 1901, Dz. pr. p. Nr. 86)	5,500.000 „
	d)	Rozmaite dochody z tytułu zaległych czynszów dzierżawnych, grzywien, kar, kosztów sądowych, odsetek zwłoki i t. p.	<u>— „</u>
		Suma dochodów	<u>7,732.000 K</u>

Lwów, 10. października 1908.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
M. Urbański.

Budżet krajowy na rok 1909.

Rubryka XVI. Rozmaite.

Sprawozdawca p. **Żardecki.**

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujący preliminarz:

Wydatki.

	Zwyczajne.	Nadzwyczajne.
	k o r o n y	
1. Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60.000	—
2. Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—
3. Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—
4. Na pokrycie 78% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galicyjski fundusz propinacyjny, w myśl §. 100. ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220 i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	160.618	—
5. Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach, opłacanych do końca roku 1897 z galicyjskiego funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	100.000	—
6. Na koszt urzędzenia i utrzymania jednego kursu dla pisarzy gmin wiejskich	8.000	—
7. Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	1.000	—
8. Towarzystwo tatrzańskie, stała subwencya	1.000	—
9. Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, <i>zasilek stały</i>	10.000	—
10. Urzędy pośrednictwa pracy, ryczałt na wydatki rzeczowe	36.500	—
11. Dla Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej, na „Dom polski“ w Bielsku, corocznie do 1919 roku <i>(w miejsce uchwały sejmowej z 10. października 1907). Temsamem zostaje załatwiona petycyja do l. 2.141</i>	—	4.000
Do przeniesienia	407.118	4.000

	Zwyczajne.	Nadzwyczajne.
	k o r o n y	
Z przeniesienia	407.118	4.000
12. VIII i IX. rata od gwarantowanej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 K na budowę wodociągów (aż do roku 1955)	22.012	—
13. Dotacja dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—
14. Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya <i>nadzwyczajna</i> na budowę schroniska aż do umorzenia pożyczki t. j. do roku 1956 włącznie.	—	2.500
15. Gminie miasta Krakowa na koszta przyjęcia wycieczek młodzieży i włościańskich	—	1.500
<i>Temsamem zostaje załatwioną petycja do l. 1.113.</i>		
16. Krajowy Związek turystyczny, na koszta wydawnictwa i reklamy turystycznej	—	1.500
<i>Temsamem zostaje załatwioną petycja do l. 1.203.</i>		
17. a) Subwencya dla Towarzystwa sztuk pięknych w Krakowie i we Lwowie na urządzenie grup etnograficznych z Galicyi w pochodzie jubileuszowym we Wiedniu	—	10.000
b) Subwencya dla grupy historycznej	—	1.000
c) Towarzystwu przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, w załatwieniu petycji do l. 1.233 dodatkowo na urządzenie grup etnograficznych w Galicyi w pochodzie jubileuszowym we Wiedniu, do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	3.000
18. Gminie miasta Krakowa na cele parku im. Dra Jordana, w załatwieniu petycji do l. 1.111	—	2.000
19. Komitetowi obchodu setnej rocznicy urodzin Juliusza Słowackiego we Lwowie na wydawnictwa i prace przygotowawcze, w załatwieniu petycji do l. 498	—	500
20. Polskiemu Towarzystwu emigracyjnemu we Lwowie, na koszta podróży informacyjnych w sprawie wychodźstwa do Ameryki północnej i południowej, oraz Francyi, Danii i Szwecyi, do dyspozycyi Wydziału krajowego, po zbadaniu i jeżeli wyniki badań będą dodatnie	—	5.000
<i>Temsamem załatwioną zostaje petycja l. 2.145.</i>		
21. a) Dla wdowy po ś. p. Stanisławie Wyspiańskim, na czas wdowieństwa (zwyczajne)	600	—
b) dla czworga dzieci po ś. p. Stanisławie Wyspiańskim aż do osiągnięcia pełnoletności, każdemu po 600 K.	2.400	—
Suma wydatków rubr. XVI.	436.130	31.000
Ogółem	467.130	

Dochody.

	Zwyczajne.	Nadzwyczajne.
	k o r o n y	
1. Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—
2. Odsetki zwłoki od dodatków krajowych do podatków państwowych	80.000	—
3. Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobistodochodowego	720.000	—
4. Bonifikacya z galic. funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków do podatków opłacanych przez ten fundusz do, r. 1898:		
a) dla kraju	300.000 K	
b) „ powiatów	100.000 „	400.000
5. Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem:		
a) z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych	7.000 K	
b) z datku od stacyi klimatycznej	5.000 „	
c) z 20% dodatku gminnego w Zakopanem	4.000 „	16.000
6. Opłaty od pracodawców, którym przez Urzędy pośrednictwa pracy dostarczone robotników do służby.	65.000	—
7. Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1.500	—
Suma dochodów rubr. XVI.	1,282.500	—

a) Petycyje l. 407 Krajowego Związku ochotniczych straży pożarnych o podwyższenie subwencji na cele poparcia organizacji obrony pożarnej w kraju, oraz petycyę l. 1.582 gminy m. Leżajska o udzielenie subwencji na budowę rzezalni w Leżajsku *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.*

b) Petycyje l. 1.029 Towarzystwa ruskiego w Turce, mającego na celu niesienie pomocy przy pożarach, oraz petycyę l. 1.132 Komitetu dla turystyki tatrzańskiej w Zakopanem *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.*

We Lwowie, dnia 15. października 1908.

Przewodniczący :

K. Badeni.

Sprawozdawca :

Zardecki.

